

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-40-25
UD112

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawy o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem
Donald Tusk
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawy o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1869 i 1871 oraz z 2025 r. poz. 179 i 240) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Uczelnia jest uczelnią służb państwowych działającą na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871 i 1897). Uczelnia posiada osobowość prawną i może realizować proces dydaktyczny również poza swoją siedzibą z wykorzystaniem infrastruktury Służby Więziennej.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1aa w brzmieniu:

„1aa. Uczelnia jest nadzorowana przez:

- 1) Dyrektora Generalnego w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej;
- 2) Ministra Sprawiedliwości w pozostałym zakresie.”;

2) w art. 10:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Centralnym Zarządem Służby Więziennej oraz jednostkami organizacyjnymi, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2–4, kieruje Dyrektor Generalny podległy Ministrowi Sprawiedliwości.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Dyrektor Generalny kieruje Uczelnią w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dyrektor Generalny jest przełożonym funkcjonariuszy pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2-4.”;

3) w art. 11:

a) w ust. 1:

– pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) nadzorowanie działalności okręgowych inspektoratów Służby Więziennej, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, Uczelni, ośrodków szkolenia Służby Więziennej i ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległych oraz sprawowanie nadzoru nad organizacją i realizowaniem zadań przez jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 4;”;

– pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) ustalanie liczby etatów i stanowisk w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, liczby etatów w okręgowych inspektoratach Służby Więziennej oraz łącznej liczby etatów w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2-4;”;

– po pkt 9a dodaje się pkt 9b w brzmieniu:

„9b) współpraca z Rektorem przy opracowywaniu programów studiów i programów studiów podyplomowych na kierunkach, na których odbywa się kształcenie funkcjonariuszy i pracowników;”;

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Dyrektor Generalny może przez odpowiednie służby w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2-4, podejmować działania mające na celu koordynowanie czynności związanych z zapobieganiem zjawiskom przestępczym i kryminogennym w środowisku funkcjonariuszy lub pracowników oraz przygotowywanie pod względem merytorycznym przedsięwzięć szkoleniowych i materiałów edukacyjnych.”;

4) w art. 16:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Sztandar jednostkom organizacyjnym, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2-4, nadaje Minister Sprawiedliwości na zaopiniowany przez Dyrektora Generalnego wniosek kierownika danej jednostki organizacyjnej.”;

b) uchyla się ust. 2b;

- 5) w art. 36:
 - a) w ust. 3 w zdaniu pierwszym skreśla się wyraz „odpowiednio” oraz wyrazy „albo Rektora”;
 - b) w ust. 5 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy „albo Rektora”;
- 6) w art. 38a w ust. 2 skreśla się wyrazy „odpowiednio:” oraz wyrazy „a Rektor – do służby na Uczelni.”;
- 7) w art. 39 w ust. 3 skreśla się wyrazy „, z wyłączeniem Uczelni.”;
- 8) w art. 39a w ust. 2:
 - a) we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy „, z wyłączeniem Uczelni.”;
 - b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przedstawiciele okręgowego inspektoratu Służby Więziennej lub jednostek mu podległych, Uczelni, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej lub ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej.”;
- 9) w art. 39b:
 - a) w ust. 2 w pkt 1 skreśla się wyrazy „, z wyjątkiem Uczelni”;
 - b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Postępowanie kwalifikacyjne zarządza się z uwzględnieniem terminów wskazanych w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 39 ust. 3.”;
- 10) w art. 39g w ust. 2:
 - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Dyrektor Generalny – w odniesieniu do pracowników jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2–4.”;
 - b) uchyla się pkt 3;
- 11) w art. 42 uchyla się ust. 3b;
- 12) po art. 43c dodaje się art. 43ca w brzmieniu:

„Art. 43ca. Dyrektor Generalny współpracuje z Rektorem przy opracowywaniu programów studiów i programów studiów podyplomowych – stanowiących podstawę realizacji studiów i studiów podyplomowych dla funkcjonariuszy i pracowników na Uczelni.”;
- 13) w art. 43j w ust. 2 skreśla się wyrazy „z wyłączeniem Uczelni.”;
- 14) w art. 43zk ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kształcenie przygotowujące do zajmowania stanowisk oficerskich w Służbie Więziennej prowadzi się w formie:

- 1) studiów na Uczelni, z wyłączeniem studiów pierwszego stopnia;
- 2) studiów podyplomowych na Uczelni;
- 3) szkolenia zawodowego.”;

15) w art. 43zł:

a) w ust. 1 pkt 2–4 otrzymują brzmienie:

„2) który uzyskał skierowanie i ukończył studia na Uczelni, z wyłączeniem studiów pierwszego stopnia, lub studia podyplomowe na Uczelni przygotowujące do zajmowania stanowisk oficerskich;

3) który ukończył szkolenie zawodowe;

4) który wykazuje się kwalifikacjami zawodowymi i kompetencjami szczególnie przydatnymi w Służbie Więziennej, za zgodą Ministra Sprawiedliwości; Minister Sprawiedliwości przed podjęciem decyzji może zwrócić się do Dyrektora Generalnego o wydanie opinii o funkcjonariuszu.”,

b) w ust. 4 skreśla się wyrazy „z podległych sobie jednostek”,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Zestawy egzaminacyjne opracowują osoby niewchodzące w skład komisji egzaminacyjnej wyznaczone przez Rektora w porozumieniu z Dyrektorem Generalnym.”;

16) art. 44a otrzymuje brzmienie:

„Art. 44a. 1. Do mianowania i powołania funkcjonariusza na stanowisko kierownicze, w tym na stanowisko kierownika komórki organizacyjnej, wymagane jest ukończenie przez tego funkcjonariusza studiów w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi lub studiów podyplomowych w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi albo szkolenia specjalistycznego w tym zakresie.

2. Do powołania funkcjonariusza na wyższe stanowisko kierownicze, o którym mowa w art. 63 ust. 1, wymagane jest ukończenie przez tego funkcjonariusza studiów w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi lub studiów podyplomowych w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi albo szkolenia specjalistycznego w tym zakresie.

3. W uzasadnionych przypadkach można mianować albo powołać na stanowisko kierownicze albo powołać na wyższe stanowisko kierownicze funkcjonariusza, który nie spełnia warunków określonych w ust. 1 albo ust. 2. Funkcjonariusz jest obowiązany do

ukończenia studiów, studiów podyplomowych albo szkolenia specjalistycznego, o których mowa w ust. 1 albo ust. 2, w okresie 3 lat od mianowania albo powołania na stanowisko kierownicze albo powołania na wyższe stanowisko kierownicze.”;

17) w art. 47 w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Funkcjonariusza przyjętego do służby można mianować za zgodą Dyrektora Generalnego na stanowisko oficerskie przed uzyskaniem kwalifikacji w zakresie szkolenia i stażu w służbie oraz przed złożeniem egzaminu na pierwszy stopień oficerski, jeżeli spełnia wymogi w zakresie wykształcenia, o którym mowa w art. 44 ust. 2.”;

18) w art. 48 w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W szczególnie uzasadnionych przypadkach Dyrektor Generalny na wniosek właściwego przełożonego może wyrazić zgodę na mianowanie funkcjonariusza na stanowisko służbowe przed uzyskaniem przez niego kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby wymaganych na tym stanowisku, jeżeli spełnia on wymagania w zakresie wykształcenia.”;

19) w art. 50 uchyla się ust. 3b;

20) w art. 53a w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Przepisy art. 50 ust. 2–3a stosuje się.”;

21) w art. 63:

a) w ust. 1 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) prorektora Uczelni, prorektora, o którym mowa w art. 66a ust. 3, zastępcy Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i zastępcy komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej;”;

b) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Dyrektor Generalny – w odniesieniu do zastępcy Dyrektora Generalnego, Rektora, dyrektora okręgowego, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległego oraz prorektora, o którym mowa w art. 66a ust. 3;”;

22) art. 66a otrzymuje brzmienie:

„Art. 66a. 1. Rektora wyznacza i odwołuje Minister Sprawiedliwości spośród funkcjonariuszy lub pracowników spełniających warunki określone w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. W szczególnych przypadkach Minister Sprawiedliwości może wyznaczyć Rektora spośród oficerów Służby Więziennej, niespełniających warunków określonych w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, posiadających stopień co najmniej pułkownika.

3. Minister Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Generalnego wyznacza spośród oficerów Służby Więziennej i odwołuje prorektora pełniącego w Uczelni funkcję kierowniczą do spraw realizacji zadań Uczelni jako jednostki organizacyjnej, podległego Dyrektorowi Generalnemu.

4. Do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego dla Rektora nie stosuje się przepisu art. 140 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie wniosku.

5. Rektor oraz prorektor, o którym mowa w ust. 3, są nauczycielami akademickimi. W decyzji o wyznaczeniu Rektora lub prorektora, o którym mowa w ust. 3, Minister Sprawiedliwości określa przyporządkowanie do jednej z grup pracowników, o których mowa w art. 114 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, oraz do jednego ze stanowisk, o których mowa w art. 116 ust. 1 lub określonych na podstawie art. 116 ust. 4 pkt 1 tej ustawy. Przepisy art. 116 ust. 2–3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stosuje się.

6. W Uczelni na stanowisku profesora uczelni może być zatrudniona osoba niespełniająca wymagań, o których mowa w art. 116 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, posiadająca stopień co najmniej pułkownika Służby Więziennej.”;

23) uchyla się art. 70a;

24) w art. 72 uchyla się ust. 4;

25) w art. 88 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Dyrektor Generalny – o swoich zastępcach, Rektorze, kierownikach komórek organizacyjnych w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, dyrektorach okręgowych, Komendancie Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendantach ośrodków szkolenia Służby Więziennej, komendantach ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległych oraz prorektorze, o którym mowa w art. 66a ust. 3;”;

26) w art. 90 uchyla się ust. 5;

27) w art. 98 uchyla się ust. 4;

28) art. 105 otrzymuje brzmienie:

„Art. 105. Przełożony może zwolnić z obowiązku zwrotu kosztów wyżywienia, zakwaterowania, umundurowania oraz kosztów podróży służbowych otrzymanych w czasie studiów na Uczelni, kursu przygotowawczego lub szkolenia zawodowego w całości lub w części na pisemny wniosek funkcjonariusza uzasadniony jego sytuacją życiową, rodzinną lub materialną.”;

29) w art. 112a w ust. 2 uchyla się pkt 3;

30) w art. 192 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) Rektora, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej albo komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległego i ich zastępców;”;

31) w art. 208 w ust. 1 uchyla się pkt 4;

32) uchyla się art. 208d;

33) w art. 218 w ust. 2 uchyla się zdanie drugie;

34) w art. 231 w ust. 8:

a) w pkt 1:

- po wyrazach „zastępcy Dyrektora Generalnego,” dodaje się wyrazy „Rektorowi, prorektorowi, o którym mowa w art. 66a ust. 3,”
- skreśla się wyrazy „prorektorowi Uczelni,” i wyrazy „oraz funkcjonariuszom Uczelni, z wyłączeniem funkcjonariuszy w służbie kandydackiej”;

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) prorektorowi, z wyłączeniem prorektora, o którym mowa w art. 66a ust. 3, zastępcy dyrektora okręgowego, dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego, zastępcy Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio podległego Dyrektorowi Generalnemu oraz funkcjonariuszom Uczelni, okręgowego inspektoratu Służby Więziennej, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej i ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio podległego Dyrektorowi Generalnemu, a także funkcjonariuszom w służbie kandydackiej – jest Dyrektor Generalny;”;

35) w art. 240a w ust. 2 przed wyrazami „oraz prorektora Uczelni” dodaje się wyrazy „, Rektora”;

36) w art. 250:

a) w ust. 1a zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Dyrektor Generalny może przedłużyć, w drodze postanowienia, termin prowadzenia czynności dowodowych na czas oznaczony dłuższy niż 3 miesiące.”,

b) uchyla się ust. 1c,

c) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Na postanowienie o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego obwinionemu i pokrzywdzonemu przysługuje zażalenie, z wyjątkiem postanowienia, o którym mowa w ust. 2a. Jeżeli postanowienie wydał Minister Sprawiedliwości albo Dyrektor Generalny, zażalenie nie przysługuje, jednak obwiniony i pokrzywdzony mogą zwrócić się odpowiednio do Ministra Sprawiedliwości albo Dyrektora Generalnego z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 86) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 w ust. 1 oraz w art. 9 w pkt 11 wyrazy „Akademii Wymiaru Sprawiedliwości” zastępuje się wyrazami „Akademii Służby Więziennej”;

2) w załączniku nr 5 „Szczegółowy podział kwot przeznaczonych na realizację Programu modernizacji SW na poszczególne przedsięwzięcia w Służbie Więziennej w tysiącach złotych” w tabeli w przedsięwzięciu nr 11 wyrazy „Szkoly Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości” zastępuje się wyrazami „Akademii Służby Więziennej”.

Art. 3. Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nadaje się nazwę „Akademia Służby Więziennej”.

Art. 4. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wygasają kadencje Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Art. 5. 1. W terminie 7 dni przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości wyznaczy Rektora-Komendanta Akademii Służby Więziennej.

2. Rektor-Komendant Akademii Służby Więziennej rozpocznie wykonywanie obowiązków z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. 1. W terminie 21 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Rektor-Komendant Akademii Służby Więziennej zarządzi wybory do Senatu Akademii Służby Więziennej.

2. Do dnia wyboru Senatu Akademii Służby Więziennej na pierwszą kadencję jego zadania wykonuje Rektor-Komendant Akademii Służby Więziennej.

3. Pierwsza kadencja Senatu Akademii Służby Więziennej kończy się z dniem 31 sierpnia 2028 r.

Art. 7. 1. Statut Akademii Wymiaru Sprawiedliwości obowiązujący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zachowuje moc do dnia wejścia w życie statutu Akademii Służby Więziennej.

2. Senat Akademii Służby Więziennej uchwała statut Akademii Służby Więziennej w terminie 30 dni od dnia jego wyboru.

Art. 8. Osoby, które ukończyły studia, studia podyplomowe lub inne formy kształcenia lub odbyły szkolenie lub doskonalenie zawodowe w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości spełniają odpowiednio wymóg ukończenia studiów, studiów podyplomowych lub innych form kształcenia lub odbycia szkolenia lub doskonalenia zawodowego w Akademii Służby Więziennej.

Art. 9. 1. Osoby, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ukończyły Akademię Wymiaru Sprawiedliwości i posiadają kwalifikacje lub uprawnienia potwierdzone odpowiednimi dokumentami uzyskanymi w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, zachowują kwalifikacje i uprawnienia na zasadach obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dyplom ukończenia studiów w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości uznaje się za równoznaczny z dyplomem ukończenia studiów w Akademii Służby Więziennej.

Art. 10. Decyzje, inne rozstrzygnięcia i akty organów Akademii Wymiaru Sprawiedliwości stają się odpowiednio decyzjami, innymi rozstrzygnięciami i aktami organów Akademii Służby Więziennej.

Art. 11. 1. Sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości lub w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości prowadzi się w Akademii

Służby Więziennej, chyba że dalsze prowadzenie tych spraw należy wyłącznie do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

2. Wszystkie czynności podjęte w sprawach, o których mowa w ust. 1, pozostają w mocy.

Art. 12. Do postępowań w sprawie nadania odznaki „Za zasługi dla więziennictwa” wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 13. 1. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości dokona przeglądu nieruchomości stanowiących własność uczelni, o której mowa w art. 8 ust. 1a ustawy zmienianej w art. 1, lub nieruchomości, które zostały oddane tej uczelni w użytkowanie wieczyste, użytkowanie lub użyczenie, pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych.

2. W przypadku uznania, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora-Komendanta Akademii Służby Więziennej, że określone nieruchomości są nieprzydatne Akademii Służby Więziennej, Minister Sprawiedliwości, po uzgodnieniu z Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej, może wystąpić do ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa o nieodpłatne przejęcie na rzecz Skarbu Państwa tych nieruchomości i przekazanie ich na rzecz podległej Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanej państwowej osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, 1222, 1717 i 1881). Przepis art. 55a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami stosuje się odpowiednio.

3. W zakresie sposobu zagospodarowania nieruchomości, o których mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa jest związany wnioskiem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 14. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 36 ust. 8 i art. 38a ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 36 ust. 8 i art. 38a ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, jednak nie dłużej niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2025 r., z wyjątkiem art. 5, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa wprowadza zmiany w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1869, z późn. zm.) w zakresie funkcjonowania w ramach tej formacji uczelni wyższej.

Uczelnia Służby Więziennej została utworzona w strukturze polskiego więziennictwa nowelizacją ustawy pragmatycznej dokonaną ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 912). Po szeregu przekształceń organizacyjnych ta jednostka organizacyjna formacji działa obecnie pod nazwą Akademia Wymiaru Sprawiedliwości.

Praktyka funkcjonowania uczelni wskazuje, iż sposób realizacji przez nią zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikający z obecnie obowiązującego stanu prawnego, nie jest dostosowany do potrzeb polskiego więziennictwa.

Obowiązujące zasady regulujące ustrój uczelni Służby Więziennej w sposób znaczący odbiegają także od zasad przyjętych w analogicznych jednostkach organizacyjnych służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Zauważyć trzeba, iż w obecnym stanie prawnym Dyrektor Generalny Służby Więziennej, do zadań którego należy kierowanie wykonywaniem zadań ustawowych formacji, nie ma wpływu na proces szkolenia funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierownicze w jednostkach organizacyjnych więziennictwa oraz przyszłych oficerów Służby Więziennej, stanowiących osoby realizujące najważniejsze i najbardziej odpowiedzialne obowiązki służbowe.

Wskazać również należy, iż zgodnie z art. 66a ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej Rektor powoływany jest przez Senat Uczelni, co oznacza, iż w sprawowaniu swojej funkcji jest niezależny, co jest konstrukcją niespotykaną w służbach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych i dysfunkcyjną w formacji mundurowej charakteryzującej się wysokim stopniem hierarchicznego podporządkowania, jaką niewątpliwie jest Służba Więzienna. W przypadku uczelni wojskowych, policyjnych, pożarniczych zasadą jest, że rektor uczelni, będącej jednocześnie jednostką organizacyjną danej służby mundurowej, jest powoływany (wyznaczany) i odwoływany przez ministra nadzorującego daną uczelnię służb państwowych.

Podkreślenia wymaga także, iż programy studiów dla personelu więziennictwa tworzone przez kadre Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oferują teoretyczne kształcenie studentów, zrywając więzi z rzeczywistością penitencjarną, w której funkcjonariusze Służby Więziennej pełnią służbę. Dyrektor Generalny Służby Więziennej nie bierze udziału w przygotowaniu treści, sposobu oraz realizacji egzaminów końcowych dla kandydatów na podoficerów, chorążych oraz oficerów, do czego uczelnia posiada wyłączność.

Na negatywną ocenę zasługuje też regulacja, zgodnie z którą do zajmowania stanowisk kierowniczych w formacji uprawniają wyłącznie studia z zakresu zarządzania ukończone na Uczelni. Powoduje to występowanie problemów z zapewnieniem kadrze podległej szefowi formacji możliwości uzupełniania kwalifikacji z zakresu zarządzania, a tym samym utrudnia powoływanie funkcjonariuszy na stanowiska kierownicze. Wskazać przy tym trzeba, iż znaczna część oferty studiów podyplomowych na Uczelni, na kierunkach takich jak: zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, mediacje i sprawiedliwość naprawcza, ochrona dziecka i rodziny przed przemocą, ekokryminologia, andragogika – nie odpowiada zadaniom ustawowym i potrzebom Służby Więziennej. Realizacja studiów na ww. kierunkach zajmuje miejsce, które powinno być wykorzystane do prowadzenia przydatnych w codziennej służbie i pracy szkoleń i studiów dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Mając na uwadze powyższe, podstawowym zadaniem Uczelni powinna być realizacja zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikającym z obecnie obowiązującego stanu prawnego. Priorytetowym polem działania Uczelni powinny być studia podyplomowe w zakresie penitencjarystyki dla kandydatów na oficerów Służby Więziennej, szkolenia zawodowe przygotowujące do zajmowania stanowisk w korpusie podoficerskim, korpusie chorążych, szkolenia specjalistyczne kierowników działów ochrony, oddziałowych działów ochrony czy dowódców zmian działów ochrony.

Biorąc pod uwagę wyżej wskazane okoliczności, w zakresie ulokowania uczelni Służby Więziennej w strukturze organizacyjnej formacji, w projekcie zaproponowano wprowadzenie regulacji wzorowanych na obowiązujących przepisach przyjętych w odniesieniu do uczelni służb podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, przy jednoczesnym ich dostosowaniu do specyfiki funkcjonowania więziennictwa:

Proponuje się, aby Uczelnia była uczelnią służb państwowych, nadzorowaną przez Dyrektora Generalnego w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej oraz przez Ministra Sprawiedliwości w pozostałym zakresie. Zgodnie z nowymi rozwiązaniami szef

formacji w zakresie pozadydaktycznym będzie kierował Uczelnią w sposób odpowiadający innym jednostkom organizacyjnym więziennictwa, będzie też, obok Rektora, przełożonym jej funkcjonariuszy.

Uwzględniając rozwiązania systemowe oraz szanując zasadę autonomii uczelni, w projekcie przewidziano, że uczelnia Służby Więziennej zachowa status akademicki, uzyskany w oparciu o wyniki ewaluacji działalności naukowej za lata 2017–2021, zakończonej przyznaniem Uczelni kategorii naukowej „A” w dwóch dyscyplinach – nauki o bezpieczeństwie oraz pedagogika. Jako uczelnia akademicka uczelnia Służby Więziennej będzie mogła prowadzić kształcenie funkcjonariuszy Służby Więziennej na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie, zarówno o profilu ogólnoakademickim, jak i praktycznym, jak również kontynuować kształcenie doktorantów oraz prowadzić działalność naukową i świadczyć usługi badawcze. Przyszłe kierunki rozwoju Uczelni oraz kształt jej oferty edukacyjnej, w tym utrzymanie statusu akademickiego oraz kontynuowanie funkcjonowania szkoły doktorskiej, będą należały do władz i wspólnoty Uczelni, po należyтым rozpoznaniu i uwzględnieniu potrzeb Służby Więziennej, w szczególności zakresu kompetencji, jakimi powinien wykazywać się absolwent Uczelni – funkcjonariusz Służby Więziennej, oficer, przyszły przedstawiciel kadry kierowniczej i dowódczej formacji.

Zmiany proponowane w art. 10, 11, 16, 36, 38a, 39, 39a, 39b, 39g, 42, 43j, 47, 48, 50, 53a, 63, 70a, 72, 88, 90, 98, 112a, 192, 208d, 218, 231, 240a i 250 mają charakter wynikowy, związany z wprowadzeniem w projektowanej ustawie ogólnej zasady, iż uczelnia oraz Rektor podlegać będzie Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej. Z powyższym związane są zmiany w zakresie nadawania sztanaru uczelni, wyróżniania jej funkcjonariuszy, przenoszenia do służby w uczelni i prowadzenia postępowań rekrutacyjnych, nadawania wyższych stopni służbowych oraz pozycji Rektora w przepisach dotyczących podległości służbowej Dyrektorowi Generalnemu formacji, jego uprawnień mieszkaniowych, postępowań dyscyplinarnych i opiniowania funkcjonariuszy.

W celu dostosowania treści przekazywanych funkcjonariuszom i pracownikom podczas studiów do potrzeb służby i zadań realizowanych przez więziennictwo, w projekcie zgodnie z brzmieniem nowego art. 43ca przewidziano, iż Dyrektor Generalny współpracuje z Rektorem przy określaniu programów studiów i programów studiów podyplomowych stanowiących podstawę realizacji studiów i studiów podyplomowych dla funkcjonariuszy i pracowników na Uczelni.

Stosownie do nowego brzmienia art. 43zk ust. 1 i art. 43zl nastąpi powrót do prowadzenia szkoleń przygotowujących do uzyskania stopnia oficerskiego również w formie szkolenia zawodowego, co pozwoli na dostosowanie liczby przeszkalanych funkcjonariuszy i włączenie w ten proces pozostałej bazy szkoleniowej znajdującej się w dyspozycji formacji, a wpływ na określanie liczby przeszkalanych corocznie kandydatów na oficerów formacji zachowa wyłącznie jej Dyrektor Generalny.

Nowe brzmienie art. 44a przewiduje, iż w zakresie zarządzania jednostkami organizacyjnymi od kandydatów na stanowiska kierownicze akceptowane będą dyplomy uzyskane na uczelniach cywilnych, na kierunkach, w których uwzględniono proces zarządzania zasobami ludzkimi. Nowa regulacja spowoduje również powrót do wcześniej obowiązujących rozwiązań, w świetle których uzyskanie odpowiednich kwalifikacji było możliwe podczas szkoleń specjalistycznych, na których kadra kierownicza zdobywała wiedzę teoretyczną i umiejętności z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi.

Zgodnie z nowoprojektowaną regulacją art. 66a Rektor-Komendant wyznaczany i odwoływany będzie przez Ministra Sprawiedliwości, co zapewni kierownictwu resortu odpowiedni wpływ na proces kształcenia. Analogicznie do uczelni innych formacji mundurowych Minister Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Generalnego wyznaczać będzie spośród oficerów Służby Więziennej prorektora, pełniącego funkcję kierowniczą do spraw realizacji zadań uczelni jako jednostki organizacyjnej, podległego Dyrektorowi Generalnemu.

W projekcie przewidziano również zmianę art. 105, tak aby możliwe było zwolnienie w uzasadnionych okolicznościach funkcjonariusza z obowiązku zwrotu kosztów studiów na uczelni, analogicznie do innych typów szkoleń i kursów.

Projektowana ustawa znosi dodatek za wykonywanie zadań polegających na pełnieniu funkcji na Uczelni, przewidziany w art. 208 ust. 1 pkt 4 ustawy pragmatycznej. Dalsze wypłacanie przedmiotowego świadczenia należy uznać za nieuzasadnione różnicowanie sytuacji funkcjonariuszy pełniących służbę na Uczelni w odniesieniu do funkcjonariuszy pełniących służbę w ośrodkach szkolenia i doskonalenia kadr formacji.

W art. 2 projektowanej ustawy przewidziano zmianę ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji

i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 86) w ten sposób, aby uczelnia, działając pod nową nazwą, mogła pozostać jej beneficjentem.

Zgodnie z art. 3 projektowanej ustawy nazwa uczelni formacji zostanie zmieniona na „Akademia Służby Więziennej”, co pozwoli na lepsze oddanie jej charakteru i roli, jaką ta jednostka organizacyjna wykonywać powinna na rzecz więziennictwa. Ze zmianą nazwy, jak również z nowymi zasadami powoływania Rektora związane jest przewidziane w art. 4 wygaszenie kadencji Rektora i Senatu dotychczasowej Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz przepisy obligujące do pilnego wyznaczenia nowego Rektora (art. 5) oraz przeprowadzenia wyborów do Senatu Uczelni (art. 6). Przewiduje się, iż wskazane terminy pozwolą na niezakłóconą realizację dyspozycji zawartych w projektowanych regulacjach.

Zgodnie z art. 7 projektowanej ustawy Statut Akademii Wymiaru Sprawiedliwości obowiązujący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zachowuje moc do dnia wejścia w życie statutu Akademii Służby Więziennej, a Senat tej Akademii uchwała jej statut w terminie 30 dni od dnia jego wyboru.

Stosownie do przepisów przejściowych zawartych w art. 8 i 9 osoby, które ukończyły studia, studia podyplomowe, inne formy kształcenia lub odbyły szkolenie lub doskonalenie zawodowe w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości na zasadach dotychczasowych, spełniać będą wymóg ukończenia studiów, studiów podyplomowych, innych form kształcenia lub odbycia szkolenia lub doskonalenia zawodowego odpowiednio w Akademii Służby Więziennej, natomiast osoby, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy ukończyły Akademię Wymiaru Sprawiedliwości i posiadają kwalifikacje lub uprawnienia potwierdzone odpowiednimi dokumentami uzyskanymi w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, zachowają kwalifikacje i uprawnienia na zasadach przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Przewiduje się również, iż dyplom ukończenia studiów w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości będzie równorzędny z dyplomem ukończenia studiów w Akademii Służby Więziennej.

Stosownie do proponowanej treści art. 10 decyzje, inne rozstrzygnięcia i akty organów Akademii Wymiaru Sprawiedliwości stają się odpowiednio decyzjami, innymi rozstrzygnięciami i aktami organów Akademii Służby Więziennej, natomiast zgodnie z projektowanym art. 11 sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości lub w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

proceeds in the Academy of Penitentiary Service, perhaps further handling of these matters should be exclusively the responsibility of the Director General of the Penitentiary Service. It is expected that all activities undertaken in matters, of which mention is made in art. 11 ust. 1, will remain in force.

In accordance with the proposed content of art. 12 regarding proceedings in the matter of awarding the „For Merit in Prison” badge issued and pending before the day of entry into force of the present Act, the provisions of the Act shall apply.

With regard to art. 13 of the proposed Act, within 30 days of the day of its entry into force, the Minister of Justice shall conduct an audit of the immovable property, of which the Academy of Penitentiary Service is the owner, with regard to its suitability for the implementation of its statutory tasks. In the event of recognition, after consulting the Director General of the Penitentiary Service and the Rector-Commandant of the Academy of Penitentiary Service, that certain immovable property is unsuitable for the Academy of Penitentiary Service, the Minister of Justice shall be entitled to request the Minister of Infrastructure, Planning and Spatial Development and Housing to transfer the immovable property to the State Treasury free of charge and to transfer them to other organizational units subordinate to the Minister of Justice or supervised by him.

In the proposed art. 14, it is provided that the provisions of executive acts, to which the repeal will occur in connection with the changes provided for in art. 36 and 38a of the Pragmatic Act on the Penitentiary Service, shall remain in force for a period not exceeding 18 months.

It is expected that the Act will enter into force on 1 October 2025, with the exception of art. 5, which will enter into force on the day following its publication, which will enable the Minister of Justice to take and implement measures aimed at determining the first Rector of the Academy.

The proposed Act is not contrary to the law of the European Union.

The proposed Act does not contain technical provisions in the sense of the Resolution of the Council of Ministers of 23 December 2002 on the functioning of the national system of notification of norms and legal acts (Dz. U. poz. 2039, with subsequent amendments) and does not require notification in the sense provided for in that Resolution.

The proposed Act does not require submission to the competent organs and institutions of the European Union, in particular the European Central Bank, in order to obtain an opinion, to make a notification, consultation or agreement.

Projekt ustawy, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806), został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

W celu spełnienia wymogu, o którym mowa w § 42 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt został skierowany do Koordynatora OSR. Uwag nie zgłoszono.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawy o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu pod względem legislacyjnym: Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu pod względem merytorycznym: Maria Ejchart, Podsekretarz Stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu <u>opiekun legislacyjny:</u> Monika Walewska, Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego tel. 22 52-12-645, email: sekretariat.dl@ms.gov.pl Sebastian Bończak, Naczelnik DL VI, Departament Legislacyjny tel. 22 52-12-595, email: sebastian.bonczak@ms.gov.pl Anna Łubińska-Bujak, Główny Specjalista ds. legislacji Departament Legislacyjny tel. 22 52-12-285, email: anna.lubinska-bujak@ms.gov.pl <u>opiekun merytoryczny:</u> Mirosław Przybylski, Dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji tel. 22 52-12-231, email: sekretariat.dwoip@ms.gov.pl	Data sporządzenia 18 kwietnia 2025 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD112

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana regulacja ma na celu wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1869, z późn. zm.) w zakresie funkcjonowania uczelni wyższej w ramach tej formacji. Uczelnia Służby Więziennej została utworzona w strukturze polskiego więziennictwa nowelizacją ustawy pragmatycznej dokonaną ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 912). W wyniku przekształceń organizacyjnych Uczelnia działa obecnie pod nazwą Akademia Wymiaru Sprawiedliwości (AWS).

Praktyka funkcjonowania Uczelni wskazuje, iż sposób realizacji przez nią zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikający z obecnie obowiązującego stanu prawnego, nie jest dostosowany do potrzeb polskiego więziennictwa. Aktualne umiejscowienie Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w strukturze systemu penitencjarnego w Polsce jest dysfunkcyjne z racji braku podległości służbowej, co prowadzi do braku uwzględnienia rzeczywistych potrzeb Służby Więziennej.

W aktualnym stanie prawnym:

- 1) Dyrektor Generalny Służby Więziennej nie ma wpływu na proces szkolenia funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierownicze w jednostkach organizacyjnych więziennictwa oraz przyszłych oficerów Służby Więziennej, którzy realizują najważniejsze i najbardziej odpowiedzialne obowiązki służbowe;
- 2) Dyrektor Generalny Służby Więziennej nie uczestniczy w przygotowaniu treści, sposobu oraz realizacji egzaminów końcowych dla kandydatów na podoficerów, chorążych oraz oficerów, do czego Uczelnia posiada wyłączność;
- 3) sposób realizacji zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej nie jest dostosowany do potrzeb polskiego więziennictwa. Programy studiów dla personelu więziennictwa tworzone przez kadrę Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oferują teoretyczne kształcenie studentów. Powyższe skutkuje odejściem od pierwotnego celu powołania Uczelni, zrywając jednocześnie z rzeczywistością penitencjarną, w której funkcjonariusze pełnią służbę;
- 4) do zajmowania stanowisk kierowniczych w formacji uprawniają wyłącznie studia z zakresu zarządzania ukończone na Uczelni. Powoduje to występowanie problemów z zapewnieniem kadrze podległej szefowi formacji możliwości uzupełniania kwalifikacji z zakresu zarządzania, a tym samym utrudnia powoływanie funkcjonariuszy na stanowiska kierownicze;
- 5) znaczna część oferty studiów podyplomowych na Uczelni, na kierunkach takich jak: zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, mediacje i sprawiedliwość naprawcza, ochrona dziecka i rodziny przed przemocą, ekokryminologia,

andragogika, nie odpowiada zadaniom ustawowym i potrzebom Służby Więziennej. Realizacja studiów na ww. kierunkach zajmuje miejsce, które powinno być wykorzystane do prowadzenia przydatnych w codziennej służbie i pracy szkoleń i studiów dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Zatem oferta studiów nie jest nakierowana na wypełnianie zadań Służby Więziennej, natomiast pochłania i angażuje zasoby, które powinny być wykorzystane do prowadzenia przydatnych w codziennej służbie i pracy szkoleń i studiów dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Jednocześnie należy zauważyć, że na dzień 1 marca 2025 r. oczekuje na przeszkolenie:

- na studia podyplomowe z zakresu penitencjarystyki dla kandydatów na oficerów Służby Więziennej 2506 kandydatów. Limit w AWS dla funkcjonariuszy z podległych jednostek Dyrektor Generalny określił na poziomie 450 miejsc,
 - na przeszkolenie w korpusie chorążych 2302 kandydatów,
 - na przeszkolenie w korpusie podoficerów 4247 kandydatów;
- 6) zgodnie z art. 66a ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej Rektor powoływany jest przez Senat Uczelni, co oznacza, że w sprawowaniu swojej funkcji jest niezależny, co jest konstrukcją niespotykaną w służbach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych i dysfunkcyjną w formacji mundurowej charakteryzującej się wysokim stopniem hierarchicznego podporządkowania, jaką niewątpliwie stanowi Służba Więzienna. W przypadku uczelni wojskowych, policyjnych, pożarniczych zasadą jest, że rektor uczelni, będącej jednocześnie jednostką organizacyjną danej służby mundurowej, jest powoływany (wyznaczany) i odwoływany przez ministra nadzorującego daną uczelnię służb państwowych. W przypadku Akademii Wymiaru Sprawiedliwości ustawami z 2022 r. i 2023 r. zagwarantowano daleko idącą niezależność Uczelni, co przejawia się m.in. w tym, że:
- Rektora-Komendanta może odwołać tylko Senat Uczelni i tylko w ściśle określonych sytuacjach,
 - sprawy ze stosunku służbowego Rektora-Komendanta podejmuje Senat Uczelni,
 - Rektor-Komendant nie podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariuszy Służby Więziennej, ponieważ ustawa nie określa, kto jest jego przełożonym dyscyplinarnym.

Mając na uwadze powyższe, podstawowym zadaniem Uczelni powinna być realizacja zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikającym z obecnie obowiązującego stanu prawnego. Priorytetowym polem działania Uczelni powinny być studia podyplomowe w zakresie penitencjarystyki dla kandydatów na oficerów Służby Więziennej, szkolenia zawodowe przygotowujące do zajmowania stanowisk w korpusie podoficerskim, korpusie chorążych, szkolenia specjalistyczne kierowników działów ochrony, oddziałowych działów ochrony czy dowódców zmian działów ochrony.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Biorąc pod uwagę okoliczności wskazane w pkt 1 OSR oraz obowiązujące zasady regulujące ustrój uczelni Służby Więziennej, które odbiegają od zasad przyjętych w analogicznych jednostkach organizacyjnych służb, w projekcie zaproponowano wprowadzenie regulacji wzorowanych na obowiązujących przepisach przyjętych w odniesieniu do uczelni służb podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, przy jednoczesnym ich dostosowaniu do specyfiki funkcjonowania więziennictwa, tj.:

- Uczelnia będzie uczelnią służb państwowych, nadzorowaną przez Dyrektora Generalnego w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej oraz przez Ministra Sprawiedliwości w pozostałym zakresie.
- Szef formacji będzie, obok Rektora, przełożonym jej funkcjonariuszy, a w zakresie pozadydaktycznym będzie kierował Uczelnią w sposób odpowiadający innym jednostkom organizacyjnym więziennictwa. Z powyższym związane są zmiany w zakresie nadawania sztanaru Uczelni, wyróżniania jej funkcjonariuszy, przenoszenia do służby w Uczelni i prowadzenia postępowań rekrutacyjnych, nadawania wyższych stopni służbowych oraz pozycji Rektora w przepisach dotyczących postępowań dyscyplinarnych i opiniowania funkcjonariuszy.

Uwzględniając rozwiązania systemowe oraz autonomię Uczelni, w projekcie przewidziano, że uczelnia Służby Więziennej zachowa status akademicki, uzyskany w oparciu o wyniki ewaluacji działalności naukowej za lata 2017–2021, zakończonej przyznaniem Uczelni kategorii naukowej „A” w dwóch dyscyplinach – nauki o bezpieczeństwie oraz pedagogika. Jako uczelnia akademicka, uczelnia Służby Więziennej będzie mogła prowadzić kształcenie funkcjonariuszy Służby Więziennej na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie, zarówno o profilu ogólnoakademickim, jak i praktycznym, jak również kontynuować kształcenie doktorantów oraz prowadzić działalność naukową i świadczyć usługi badawcze. Przyszłe kierunki rozwoju Uczelni oraz kształt jej oferty edukacyjnej, w tym utrzymanie statusu akademickiego oraz kontynuowanie funkcjonowania szkoły doktorskiej, będą należały do władz i wspólnoty Uczelni, po należytych rozpoznaniu i uwzględnieniu potrzeb Służby Więziennej, w szczególności zakresu kompetencji, jakimi powinien wykazywać się absolwent Uczelni – funkcjonariusz Służby Więziennej, oficer, przyszły przedstawiciel kadry kierowniczej i dowódczej formacji.

- Podstawę realizacji programów studiów i programów studiów podyplomowych dla funkcjonariuszy i pracowników na Uczelni stanowić będą programy ustalane w porozumieniu z Rektorem przez Dyrektora Generalnego. Zmiana ma na celu dostosowanie treści przekazywanych funkcjonariuszom i pracownikom podczas studiów do potrzeb służby i zadań realizowanych przez więziennictwo.

- Przewiduje się powrót do prowadzenia szkoleń przygotowujących do uzyskania stopnia oficerskiego również w formie szkolenia zawodowego, co pozwoli na dostosowanie liczby przeszkalanych funkcjonariuszy i włączenie w ten proces pozostałej bazy szkoleniowej znajdującej się w dyspozycji formacji, a wpływ na określanie liczby przeszkalanych corocznie kandydatów na oficerów formacji zachowa wyłącznie jej Dyrektor Generalny.
- W zakresie zarządzania jednostkami organizacyjnymi od kandydatów na stanowiska kierownicze akceptowane będą dyplomy uzyskane na uczelniach cywilnych, na kierunkach, w których uwzględniono proces zarządzania zasobami ludzkimi (proj. art. 44a). Nowa regulacja spowoduje powrót do wcześniej obowiązujących rozwiązań, w świetle których uzyskanie odpowiednich kwalifikacji było możliwe podczas szkoleń specjalistycznych, na których kadra kierownicza zdobywała wiedzę teoretyczną i umiejętności z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi.
- Rektor-Komendant wyznaczany i odwoływany będzie przez Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Generalnego wyznaczać będzie spośród oficerów Służby Więziennej prorektora, pełniącego funkcję kierowniczą do spraw realizacji zadań Uczelni jako jednostki organizacyjnej, podległego Dyrektorowi Generalnemu.
- Możliwe będzie zwolnienie w uzasadnionych okolicznościach funkcjonariusza z obowiązku zwrotu kosztów studiów na Uczelni, analogicznie do innych typów szkoleń i kursów.
- Znosi się dodatek za wykonywanie zadań polegających na pełnieniu funkcji na Uczelni, przewidziany w art. 208 ust. 1 pkt 4 ustawy pragmatycznej. Dalsze wypłacanie przedmiotowego świadczenia należy uznać za nieuzasadnione różnicowanie sytuacji funkcjonariuszy pełniących służbę na Uczelni w odniesieniu do funkcjonariuszy pełniących służbę w ośrodkach szkolenia i doskonalenia kadr formacji.
- W art. 2 projektowanej ustawy przewidziano zmianę ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 86), w ten sposób, aby Uczelnia, działając pod nową nazwą, mogła pozostać jej beneficjentem.
- Nazwa Uczelni zostanie zmieniona na „Akademia Służby Więziennej”, co pozwoli na lepsze oddanie charakteru i roli, jaką ta jednostka organizacyjna wykonywać powinna na rzecz więziennictwa. Ze zmianą nazwy, jak również z nowymi zasadami powoływania Rektora związane jest przewidziane w art. 4 wygaszenie kadencji Rektora i Senatu dotychczasowej Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz przepisy obligujące do pilnego wyznaczenia nowego Rektora oraz przeprowadzenia wyborów do Senatu Uczelni.
- Statut Akademii Wymiaru Sprawiedliwości obowiązujący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zachowuje moc do dnia wejścia w życie statutu Akademii Służby Więziennej, a Senat tej Akademii uchwała jej statut w terminie 30 dni od dnia jego wyboru.
- Osoby, które ukończyły studia, studia podyplomowe, inne formy kształcenia lub odbyły szkolenie lub doskonalenie zawodowe w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości na zasadach dotychczasowych, spełniać będą wymóg ukończenia studiów, studiów podyplomowych, innych form kształcenia lub odbycia szkolenia lub doskonalenia zawodowego odpowiednio w Akademii Służby Więziennej, natomiast osoby, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy ukończyły Akademię Wymiaru Sprawiedliwości i posiadają kwalifikacje lub uprawnienia potwierdzone odpowiednimi dokumentami uzyskanymi w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, zachowają kwalifikacje i uprawnienia na zasadach przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Przewiduje się również, iż dyplom ukończenia studiów w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości będzie równorzędny z dyplomem ukończenia studiów w Akademii Służby Więziennej.
- Decyzje, inne rozstrzygnięcia i akty organów Akademii Wymiaru Sprawiedliwości stają się odpowiednio decyzjami, innymi rozstrzygnięciami i aktami organów Akademii Służby Więziennej, natomiast zgodnie z projektowanym art. 11 sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości lub w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości prowadzi się w Akademii Służby Więziennej, chyba że dalsze prowadzenie tych spraw należy wyłącznie do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Przewiduje się, iż wszystkie czynności podjęte w sprawach, o których mowa w art. 11 ust. 1, pozostaną w mocy.
- Do postępowań w sprawie nadania odznaki „Za zasługi dla więziennictwa” wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosować się będzie przepisy dotychczasowe.
- W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości dokona przeglądu nieruchomości wykorzystywanych przez Uczelnię pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych (proj. art. 7). W przypadku uznania, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora-Komendanta Akademii Służby Więziennej, że określone nieruchomości są nieprzydatne Akademii Służby Więziennej, Minister Sprawiedliwości będzie mógł nieodpłatnie przejąć na rzecz Skarbu Państwa prawa do tych nieruchomości i przekazać je na rzecz innej jednostki organizacyjnej Służby Więziennej. Planowana zmiana w zakresie zwiększenia kontroli i dokonania przeglądu dotychczasowego stanu ilościowego nieruchomości Uczelni wydaje się niezbędna ze względu na konieczność precyzyjnego ustalenia bieżących potrzeb Akademii.

Proponowane zmiany przyczynią się do możliwości realizacji statutowych celów Uczelni, w szczególności kształcenia funkcjonariuszy Służby Więziennej, i będą dostosowane do potrzeb polskiego więziennictwa.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Francja

Francuska Krajowa Szkoła Administracji Penitencjarnej (ENAP) prowadzi szkolenia wstępne i ustawiczne dla wszystkich urzędników administracji więziennej, m.in. kadry kierowniczej (dyrektorzy służby więziennej), personelu nadzorczego (strażnicy, starsi strażnicy, porucznicy i szefowie służb więziennej), personelu zajmującego się integracją i kuratorstwem sądowym, personelu administracyjnego i technicznego, instruktorów w różnych specjalnościach (strzelectwo, pożarnictwo, techniki interwencji). Krajowa Szkoła Administracji Penitencjarnej (ENAP) jest instytucją administracji publicznej podlegającą Ministrowi Sprawiedliwości. Krajowa Szkoła Administracji Penitencjarnej zarządzana jest przez Radę Gubernatorów, a na jej czele stoi Dyrektor.

Słowacja

Słowacki Ośrodek Szkolenia Korpusu Służby Więziennej i Straży Sądowej organizacyjnie jest częścią Aresztu Śledczego i Zakładu Karnego w Nitrze. Działalność Ośrodka Szkolenia, w określonym zakresie, jest kierowana metodycznie i kontrolowana przez Wydział Zasobów Ludzkich i Działalności Społecznej Dyrekcji Generalnej Korpusu. Władzę w zakresie kadrowym i dyscyplinarnym nad funkcjonariuszami Ośrodka Szkolenia sprawuje Dyrektor Generalny Korpusu, a nad pracownikami cywilnymi Ośrodka – naczelnik więzienia w Nitrze. Ośrodek Szkolenia jest placówką do celów specjalnych Korpusu, zapewnia wypełnianie zadań w Korpusie w zgodzie ze szczegółowymi przepisami i wewnętrznymi regulacjami oraz zadaniami nałożonymi przez Dyrektora Generalnego Korpusu. Jego charakter i organizacja wskazuje, że jest to raczej ośrodek szkolenia/placówka Korpusu, niż uniwersytet. Ośrodek, jako jednostka specjalna Korpusu, jest w strukturze Korpusu, który podlega Ministerstwu Sprawiedliwości Republiki Słowackiej.

Irlandia

Irlandzka Szkoła Służby Więziennej jest odpowiedzialna za planowanie, koordynację, projektowanie, realizację, ocenę i rejestrowanie wszystkich działań edukacyjnych i rozwojowych personelu, w tym szkolenia z zakresu przywództwa, zarządzania, zasobów ludzkich i wprowadzające, szkolenia operacyjne i bezpieczeństwa, szkolenia w zakresie opieki nad więźniami, szkolenia z zakresu IT, finansów i administracji, szkolenia w zakresie opieki zdrowotnej. Wszyscy nowi członkowie organizacji przechodzą szkolenie wprowadzające w Irlandzkiej Szkole Służby Więziennej. Czas trwania szkolenia wprowadzającego różni się w zależności od stopnia i roli, przy czym nowe pielęgniarki więzienne i personel administracyjny kończą trzytygodniowe szkolenie.

Norwegia

Norweska Akademia Kształcenia Służb Penitencjarnych (KRUS) ma swoją siedzibę w Norwegii i jest ośrodkiem szkoleniowo-badawczym oraz centrum kompetencji wszystkich pracowników służb penitencjarnych w Norwegii. Zadaniem Akademii jest zapewnienie szkoleń dla funkcjonariuszy służby więziennej, a dla pracowników, którzy pracują w warsztatach przywieziennych, zapewnienie kształcenia ustawicznego dla około 4000 osób, jak również prowadzenie badań i ich rozpowszechnianie.

Litwa

Centrum Rozwoju Kompetencji Litewskiej Służby Więziennej odpowiada za realizację szeregu programów szkoleń, w tym szkoleń wstępnych, podwyższania kwalifikacji, szkoleń specjalistycznych dla personelu mundurowego oraz szkoleń zawodowych. Centrum, jako integralna część Litewskiej Służby Więziennej, jest podległe Ministerstwu Sprawiedliwości. Szef Centrum Rozwoju Kompetencji jest bezpośrednio podległy Dyrektorowi Generalnemu Litewskiej Służby Więziennej. Centrum Rozwoju Kompetencji Litewskiej Służby Więziennej realizuje szkolenie zawodowe dla przyszłych funkcjonariuszy więziennictwa w formie stażu/przyuczenia do zawodu, np. 3 miesiące teorii i 6 miesięcy szkolenia na miejscu. Litewska Służba Więzienna wydaje świadectwa ukończenia szkolenia zawodowego przewidziane w Ustawie o kształceniu i szkoleniu zawodowym Republiki Litewskiej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Dyrektor Generalny Służby Więziennej	1	Informacja ogólnodostępna	Zwiększenie udziału Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w zmienionym procesie kształcenia i funkcjonowania Uczelni. Zmiany w zakresie sprawowania nadzoru – Dyrektor Generalny będzie nadzorował Uczelnię w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej. Dyrektor Generalny współpracuje z Rektorem przy określaniu programów studiów i programów studiów

			podyplomowych stanowiących podstawę realizacji studiów i studiów podyplomowych dla funkcjonariuszy i pracowników na Uczelni. Uczelnia oraz Rektor podlegać będzie Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej.
Akademia Wymiaru Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	Uczelnia Służby Więziennej zachowa status akademicki w dwóch dyscyplinach – nauki o bezpieczeństwie oraz pedagogika. Jako uczelnia akademicka uczelnia Służby Więziennej będzie mogła prowadzić kształcenie funkcjonariuszy Służby Więziennej na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie, zarówno o profilu ogólnoakademickim, jak i praktycznym, jak również kontynuować kształcenie doktorantów oraz prowadzić działalność naukową i świadczyć usługi badawcze. Przyszłe kierunki rozwoju Uczelni oraz kształt jej oferty edukacyjnej, w tym utrzymanie statusu akademickiego oraz kontynuowanie funkcjonowania szkoły doktorskiej, będą należały do władz i wspólnoty Uczelni, po należytych rozpoznaniu i uwzględnieniu potrzeb Służby Więziennej. Zmiana nazwy na „Akademia Służby Więziennej”. Ze zmianą nazwy i statusu Uczelni będzie się wiązała konieczność dostosowania wewnętrznych aktów prawnych, jak również wydania nowych pieczęci i aktualizacji materiałów promocyjnych.
Studenci Akademii Wymiaru Sprawiedliwości	738	Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on	Uczelnia Służby Więziennej zachowa status akademicki w dwóch dyscyplinach – nauki o bezpieczeństwie oraz pedagogika. Uczelnia Służby Więziennej będzie mogła prowadzić kształcenie funkcjonariuszy Służby Więziennej na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie, zarówno o profilu ogólnoakademickim, jak i praktycznym, jak również kontynuować kształcenie doktorantów oraz prowadzić działalność naukową i świadczyć usługi badawcze. Ze zmianą nazwy będzie wiązała się konieczność zmiany dokumentów związanych z odbywaniem studiów.
Pracownicy Akademii Wymiaru Sprawiedliwości	160 etatów funkcjonariuszy SW, 164,38 etatów pracowników cywilnych	informacja Dyrektora Generalnego Służby Więziennej	Ze zmianą nazwy będzie wiązała się konieczność zmiany dokumentów związanych z zatrudnieniem. W przypadku pracowników cywilnych Uczelni, jeśli zajdzie taka potrzeba organizacyjna, zastosowanie będą miały powszechnie obowiązujące mechanizmy prawa pracy, dające gwarancje poszanowania praw pracowniczych, a w szczególności związane z instytucją przejścia pracownika z uwzględnieniem jego zgody na wyznaczenie nowego miejsca pracy.
Rektor-Komendant	1	Informacja ogólnodostępna	Wprowadzenie nowych zasad powoływania Rektora, tj. Rektor-Komendant wyznaczany i odwoływany będzie przez Ministra Sprawiedliwości.
Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	Z dniem wejścia w życie ustawy wygasną kadencje Rektora-Komendanta i Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.
Minister Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	Minister Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Generalnego wyznaczać będzie spośród oficerów Służby Więziennej prorektora, pełniącego funkcję kierowniczą do spraw realizacji zadań Uczelni jako jednostki organizacyjnej, podległego Dyrektorowi Generalnemu. Zobowiązanie Ministra Sprawiedliwości do dokonania – w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy – przeglądu nieruchomości wykorzystywanych przez

			Uczelnię pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych. W przypadku uznania, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora-Komendanta Wyższej Szkoły Służby Więziennej, że określone nieruchomości są nieprzydatne Wyższej Szkole Służby Więziennej, Minister Sprawiedliwości będzie mógł nieodpłatnie przejąć na rzecz Skarbu Państwa prawa do tych nieruchomości i przekazać je na rzecz innej jednostki organizacyjnej Służby Więziennej. W terminie 7 dni przed dniem wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości wyznaczy Rektora-Komendanta Akademii Służby Więziennej.
Funkcjonariusze i pracownicy SW	29 018 – liczba osób zatrudnionych wg stanu na dzień 31.12.2024 r.	Centralny Zarząd Służby Więziennej	Możliwe będzie zwolnienie w uzasadnionych okolicznościach funkcjonariusza z obowiązku zwrotu kosztów studiów na Uczelni, analogicznie do innych typów szkoleń i kursów.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.).

Projekt został skierowany do uzgodnień międzyresortowych (21 dni) oraz konsultacji publicznych (30 dni). Projekt został przekazany do konsultacji publicznych do następujących podmiotów:

1. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” (legislacja@solidarnosc.org.pl);
2. Forum Związków Zawodowych (biuro@fzz.org.pl);
3. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowy (opzz@opzz.org.pl);
4. Rady Krajowej Sekcji Służby Więziennej NSZZ „Solidarność” (sw@solidarnosc.org.pl);
5. Zarządu Głównego NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa (nszzfipw@nszzfipw.org.pl);
6. Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
7. Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
8. Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych;
9. Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
10. Komitetu Polityki Naukowej.

Szczegóły dotyczące konsultacji zawarto w Raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane zmiany nie wywołają skutków finansowych dla budżetu Więziennictwa w roku wejścia w życie ustawy, jak i w kolejnych latach budżetowych. Zaproponowana zmiana w art. 208 w ust. 1 poprzez uchylenie pkt 4 spowoduje przekierowanie potencjalnie uzyskanych w ten sposób środków na potrzeby bieżące Służby.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2025 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i z niepełnosprawnością	Brak wpływu.						
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, jak również nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz: W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości dokona przeglądu nieruchomości wykorzystywanych przez Uczelnię pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych. Zmiany wprowadzane niniejszą ustawą będą skutkowały koniecznością wprowadzenia zmian w dokumentach organizacyjnych, dokumentach wewnętrznych, dokumentach studentów, materiałach promocyjnych, przekazania informacji do partnerów.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie ma bezpośredniego wpływu na rynek pracy.
W przypadku pracowników cywilnych Uczelni, jeśli zajdzie taka potrzeba organizacyjna, zastosowanie będą miały powszechnie obowiązujące mechanizmy prawa pracy, dające gwarancje poszanowania praw pracowniczych, a w szczególności związane z instytucją przejścia pracownika z uwzględnieniem jego zgody na wyznaczenie nowego miejsca pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☒ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości dokona przeglądu nieruchomości wykorzystywanych przez Uczelnię pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych. W przypadku uznania, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora-Komendanta Akademii Służby Więziennej, że określone nieruchomości są nieprzydatne Akademii Służby Więziennej, Minister Sprawiedliwości będzie mógł nieodpłatnie przejąć na rzecz Skarbu Państwa prawa do tych nieruchomości i przekazać je na rzecz innej jednostki organizacyjnej Służby Więziennej.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 października 2025 r., z wyjątkiem art. 5, który wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Przewidziano utrzymanie przez okres nie dłuższy niż 18 miesięcy w mocy aktów wykonawczych, do których pośredniego uchylecia dojdzie w związku ze zmianami przewidzianymi w art. 36 i 38a ustawy pragmatycznej Służby Więziennej. W terminie 7 dni przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości wyznaczy Rektora-Komendanta Akademii Służby Więziennej.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Z uwagi na charakter projektowanych rozwiązań nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

Warszawa, dnia 13 marca 2025 r.

Raport z konsultacji projektu ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawy o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (UD112)

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) i § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt został również przekazany do zaopiniowania (na 21 dni) do Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt został także przekazany w celu przedstawienia stanowiska w ramach konsultacji publicznych (na 30 dni) przez: Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”, Forum Związków Zawodowych, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Radę Krajowej Sekcji Służby Więziennej NSZZ „Solidarność”, Zarząd Główny NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa, Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencję Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Konferencję Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych, Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komitet Polityki Naukowej.

Uwagi zgłosiły również: Dyrektor Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Związek Zawodowy Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Wyniki konsultacji i opiniowania zostały omówione w tabeli stanowiącej załącznik do raportu.

Projekt nie wymaga zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

W trybie art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa zainteresowanie pracami nad projektem zgłosiły podmioty: „YOLO Katarzyna Wierzbicka” oraz „HACK&PHACK DEFENCE LTD Piotr Marcin Wierzbicki”.

Zestawienie uwag zgłoszonych w toku konsultacji i opiniowania do projektu ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawy o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (UD112)

Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Stanowisko MS
Art. 17	Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej	Wątpliwości budzi tryb nieodpłatnego przejęcia przez Ministra Sprawiedliwości na rzecz Skarbu Państwa praw do nieruchomości przysługujących Uczelni Służby Więziennej, który nie przewiduje zgody Uczelni, a jedynie zasięgnięcie opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora-Komendanta Uczelni (art. 17 ust. 2 projektu). Zważywszy, że Uczelnia jest państwową osobą prawną, oświadczenia woli składa jej Rektor-Komendant, który ją reprezentuje. Wprawdzie Uczelnia jest nadzorowana przez Ministra Sprawiedliwości i przepisy przewidują nieodpłatne przejęcie na rzecz Skarbu Państwa praw do nieruchomości państwowej osoby prawnej albo za jej zgodą, albo za zgodą organu nadzorującego (art. 55a ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami), ale proponowane w projekcie rozwiązanie oznacza, że organ nadzorujący będzie jednocześnie organem decydującym o przejęciu. Instytucja zgody staje się w takim przypadku iluzoryczna. Dlatego rekomendujemy rozważenie, czy przejęcie praw na rzecz Skarbu Państwa nie powinno następować za zgodą Uczelni. Szczególnie, że takie rozwiązanie przewidywał art. 60 ust. 1 ustawy z 22 lipca 2022 r. o	Uwagi uwzględnione (przepis obecnie jest w kształcie uzgodnionym z Ministrem Rozwoju i Technologii) W zakresie uwag odnoszących się do projektowanego art. 17 dotyczącego nieruchomości znajdujących się w dyspozycji uczelni, zwracam uwagę na sanacyjny charakter projektowanych przepisów, mający na celu zniesienie bezspornie negatywnych skutków formalno-prawnych i materialnych, jakie wytworzyły się wokół jej funkcjonowania od czasu jej powołania. Ogniskują się one właśnie także wokół nieruchomości, w które uczelnia została wyposażona, pochodzących zasadniczo z zasobu pozostającego wcześniej w dyspozycji innych jednostek organizacyjnych Służby Więziennej. Na szczególne podkreślenie zasługuje, iż sposób, w jaki tego dokonano, budzi poważnie wątpliwości pod względem zgodności z obowiązującym prawem, i w związku z zawiadomieniami złożonymi przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej stanowi przedmiot oceny prawnokarnej przez Prokuraturę Okręgową w Ostrowie Wielkopolskim (postanowienie o wszczęciu śledztwa z dnia 13 listopada 2024 r., sygn. akt 3027-1.Ds.77.2024). Niezależnie od powyższego, w celu uniknięcia potencjalnych trudności i wątpliwości interpretacyjnych związanych ze stosowaniem w praktyce projektowanych regulacji, można rozważyć ich zmianę w ten sposób, aby we wskazanych przypadkach miała odpowiednie zastosowanie ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o

		zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z art. 55a ust. 1a ustawy o gospodarce nieruchomościami uprawnienia przysługujące Skarbowi Państwa do przejętych nieruchomości, do czasu rozstrzygnięcia o sposobie ich zagospodarowania, wykonuje minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa. W kontekście projektowanych rozwiązań takie uprawnienie powinno przysługiwać Ministrowi Sprawiedliwości, dlatego zasadne wydaje się uzupełnienie art. 17 projektu. Zakres przedmiotowy art. 17 ust. 5 wymaga weryfikacji. Mając na uwadze treść ust. 1–4, wydaje się, że informacja o umowach oraz innych czynnościach prawnych związanych z obrotem nieruchomościami Skarbu Państwa przekazywana wojewodzie przez Ministra Sprawiedliwości powinna dotyczyć tylko tych nieruchomości, które będą podlegały czynnościom na podstawie ust. 1–4.	gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, z późn. zm.). W tym przypadku projektowanemu art. 17 nadamy brzmienie: „Art. 17. 1. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości dokona przeglądu nieruchomości stanowiących własność Uczelni, o której mowa w art. 8 ust. 1a ustawy zmienianej w art. 1, lub oddanych tej Uczelni w użytkowanie wieczyste, użytkowanie lub użyczenie, pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych. W przypadku uznania, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora-Komendanta Szkoły, że określone nieruchomości są nieprzydatne Szkole, Minister Sprawiedliwości, po uzgodnieniu z Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej może wystąpić do ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa o nieodpłatne przejęcie na rzecz Skarbu Państwa prawa do tych nieruchomości i przekazanie ich na rzecz innej jednostki organizacyjnej sobie podległej lub przez siebie nadzorowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, 1222 i 1717). W zakresie sposobu zagospodarowania nieruchomości, o których mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa jest związany wnioskiem Ministra Sprawiedliwości.”.
Art. 17 ust. 2	Dyrektor Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury	Obecnie proponowane brzmienie tego przepisu (art. 17 ust. 2) stanowić będzie podstawę prawną dla możliwego przekazania przez Ministra Sprawiedliwości nieruchomości po Akademii Wymiaru Sprawiedliwości tylko na rzecz innej jednostki organizacyjnej Służby Więziennej. Należy tymczasem wskazać, że nie wszystkie nieruchomości stanowiące obecnie własność Akademii Wymiaru Sprawiedliwości stanowiły wcześniej własność jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, ale są też i takie, które zostały przekazane Akademii Wymiaru Sprawiedliwości przez inne	Uwagi uwzględnione (przepis obecnie jest w kształcie uzgodnionym z Ministrem Rozwoju i Technologii)

jednostki podległe Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowane. Dla przykładu wskazać chociażby można na nieruchomość położoną w Warszawie przy ul. Pawła Lipowczana 3, która uprzednio należała do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

W przypadku ewentualnego uznania określonej nieruchomości za nieprzydatną dla realizowania zadań ustawowych przez Wyższą Szkołę Służby Więziennej, zasadnym jest zatem wprowadzenie regulacji, co najmniej umożliwiającej Ministrowi Sprawiedliwości na zadysponowanie tą nieruchomością w szerszym zakresie niż tylko w obrębie jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

W tym stanie rzeczy, uprzejmie proponuję następującą zmianę redakcyjną art. 17 ust. 2 projektu (przedstawioną w formie korekty na tle brzmienia całego art. 17):

„Art. 17. 1. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości dokona przeglądu nieruchomości stanowiących własność Uczelni, o której mowa w art. 8 ust. 1a ustawy zmienianej w art. 1, lub oddanych tej Uczelni w użytkowanie wieczyste, użytkowanie lub użyczenie, pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych.

2. W przypadku uznania, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora–Komendanta Szkoły, że określone nieruchomości są nieprzydatne Szkole, Minister Sprawiedliwości może nieodpłatnie przejąć na rzecz Skarbu Państwa prawa do tych nieruchomości i przekazać te nieruchomości na rzecz innej jednostki organizacyjnej Służby Więziennej innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości albo przez

		nego nadzorowanych. Przekazanie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, następuje w uzgodnieniu z Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej. Przepisy art. 51 ust. 2 oraz art. 55a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 i 1222) stosuje się odpowiednio. 3. Przeniesienie praw do nieruchomości określonych w ust. 2, stanowiących przedmiot własności Skarbu Państwa, dokonuje Minister Sprawiedliwości, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej. Przepis art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami stosuje się. 4. Minister Sprawiedliwości składa wniosek o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości Skarbu Państwa, w przypadku jej braku, oraz o wpis w księdze wieczystej. 5. Minister Sprawiedliwości przekazuje wojewodzie informacje o umowach oraz innych czynnościach prawnych związanych z obrotem nieruchomościami Skarbu Państwa, o którym mowa w art. 13 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, zawierające: 1) określenie strony umowy lub innej czynności prawnej;2) wartość nieruchomości i cenę nieruchomości;3) w przypadku darowizny nieruchomości lub innych nieodpłatnych rozporządzeń – podstawowe warunki umowy albo innej czynności prawnej, w szczególności cel.” Jednocześnie, wraz z wprowadzeniem proponowanej zmiany, odpowiedniej korekty wymagałby też fragment uzasadnienia do projektu dotyczący art. 17 projektowanej ustawy, który mógłby otrzymać następujące brzmienie: „Stosownie do art. 17 projektowanej ustawy, w	

terminie 30 dni od dnia wejścia jej w życie Minister Sprawiedliwości dokona przeglądu nieruchomości, którymi dysponuje uczelnia, pod względem ich przydatności do realizowania przez nią zadań ustawowych. W przypadku uznania, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i Rektora–Komendanta Wyższej Szkoły Służby Więziennej, że określone nieruchomości są nieprzydatne Wyższej Szkole Służby Więziennej, Minister Sprawiedliwości będzie mógł nieodpłatnie przejąć na rzecz Skarbu Państwa prawa do tych nieruchomości i przekazać te nieruchomości na rzecz innej jednostki organizacyjnej Służby Więziennej innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanych, przy czym takie przekazanie następowaloby w uzgodnieniu z Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej.”

Proponowana zmiana pozwoli na ewentualne przekazanie nieruchomości, które uznane zostaną za nieprzydatne dla realizacji zadań ustawowych Wyższej Szkoły Służby Więziennej, nie tylko innym jednostkom organizacyjnym Służby Więziennej, ale też innym jednostkom podległym Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanym (np. KSSiP). Jej celem jest przy tym wyłącznie stworzenie szerszego katalogu podmiotowego dla możliwego zadysponowania nieruchomościami, przy pozostawieniu ostatecznej decyzji w tym zakresie, w każdym konkretnym przypadku, Ministrowi Sprawiedliwości.

W odniesieniu do nieruchomości przy ul. Lipowczana 3 w Warszawie, pozwoliłoby to na ewentualne powrotne przekazanie tej nieruchomości Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

uwagi do całości projektu (kwestionowanie wprowadzanych zmian)	Związek Zawodowy Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości	Jako członkowie Związku Zawodowego Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości pragniemy wyrazić nasze głębokie zaniepokojenie w związku z projektem ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej. Wspomniany projekt zakłada zmiany, które godzą w podstawowe prawa pracowników oraz destabilizują dotychczasowy porządek funkcjonowania Uczelni. Przede wszystkim zmierzają one do likwidacji Akademii Wymiaru Sprawiedliwości i utworzenia w jej miejsce Wyższej Szkoły Służby Więziennej mającej charakter uczelni zawodowej. Podkreślenia wymaga, że ministerialny projekt nie był konsultowany ze Związkiem Zawodowym Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, który stanowi Związek Zawodowy w rozumieniu Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854.) oraz Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465, z 2024 r. poz. 878, 1222). Związek zrzesza zarówno pracowników, jak i funkcjonariuszy zatrudnionych w Uczelni. Jego zadaniem jest reprezentacja zrzeszonych pracowników, a także obrona ich godności, praw oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych. Organizacje związkowe (na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych), reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z 2020 r. poz. 568, 2157, z 2021 r. poz. 2445, z 2022 r. poz. 2666, z 2023 r. poz. 1586, 1723), mają prawo do opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami odpowiednio związków	Uwagi nieuwzględnione (przepisy obecnie są w kształcie uzgodnionym z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego i uwzględniają postulat dot. akademickiego charakteru uczelni) Uwagi Związku Zawodowego Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz Rektora Akademii Wymiaru Sprawiedliwości proponuje się uznać za mające charakter pozamerytoryczny oraz polemiczny i w całości odrzucić. Należy jeszcze raz podkreślić, iż projektowana ustawa ma charakter sanacyjny i powstała w celu uzdrowienia systemu szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz przywrócenia właściwych relacji pomiędzy kierownictwem resortu sprawiedliwości i Służby Więziennej a stanowiącą jedną z jednostek organizacyjnych formacji uczelnią. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, praktyka funkcjonowania uczelni wskazuje, iż sposób realizacji przez nią zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikający z obecnie obowiązującego stanu prawnego, nie jest dostosowany do potrzeb polskiego więziennictwa. Obowiązujące zasady regulujące ustrój uczelni Służby Więziennej w sposób znaczący odbiegają także od zasad przyjętych w analogicznych jednostkach organizacyjnych służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Zauważyć trzeba, iż w obecnym stanie prawnym, Dyrektor Generalny Służby Więziennej, do zadań którego należy kierowanie wykonywaniem zadań ustawowych formacji, nie ma wpływu na proces szkolenia funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierownicze w jednostkach organizacyjnych więziennictwa oraz przyszłych oficerów Służby Więziennej, stanowiących zasób kadrowy przewidziany przecież do realizacji najważniejszych i najbardziej odpowiedzialnych zadań i obowiązków służbowych. Podkreślenia wymaga także, iż programy studiów dla personelu więziennictwa tworzone przez kadrę Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oferują teoretyczne kształcenie studentów, zrywając więzi z rzeczywistością penitencjarną, w której funkcjonariusze Służby Więziennej pełnią służbę. Dyrektor Generalny Służby Więziennej nie bierze udziału w przygotowaniu treści, sposobu oraz realizacji egzaminów końcowych dla kandydatów na podoficerów, chorążych oraz oficerów, do czego

zawodowych i związków pracodawców. Nie dotyczy to jedynie założeń i projektu budżetu państwa, które są opiniowane w innym trybie.

Obowiązek zasięgania opinii dotyczy założeń i projektów aktów prawnych wszelkiego rodzaju, a więc nawet tych, które są wydawane na podstawie ustaw, ale nie w celu ich wykonania (np. aktów wydawanych na podstawie art. 93 Konstytucji RP). Wykonując ten obowiązek organ władzy może, według swojego wyboru – skierować do organizacji partnerów społecznych założenia albo projekt aktu prawnego. Organy władzy obowiązane są kierować założenia lub projekty aktów prawnych do odpowiednich władz organizacji partnerów społecznych, wskazanych w statutach tych organizacji.

Kierując założenia lub projekt aktu prawnego do konsultacji, organ władzy obowiązany jest określić termin przedstawienia opinii, nie krótszy niż 30 dni. Organizacja nie ma jednak obowiązku przedstawienia opinii, nieprzedstawienie jej w wyznaczonym terminie oznacza rezygnację z jej wyrażenia.

Pomimo tego, Związek Zawodowy Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nie otrzymał żadnej korespondencji z Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie postulowanych zmian. Brak konsultacji założeń legislacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości z przedstawicielami Związku Zawodowego wyraźnie świadczy o braku dialogu społecznego i pomija głos osób, których te zmiany bezpośrednio dotyczą, co stanowi jawne naruszenie prawa obowiązującego. Jednocześnie należy wskazać, że nieskierowanie korespondencji dotyczącej zmian funkcjonowania Akademii jest przejawem ignorowania praw pracowniczych i podważa zaufanie

uczelnia posiada wyłączność. Wskazać przy tym trzeba, iż znaczna część oferty studiów podyplomowych na uczelni, na kierunkach takich jak: zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, mediacje i sprawiedliwość naprawcza, ochrona dziecka i rodziny przed przemocą, ekokryminologia, andragogika, w ogóle nie odpowiada zadaniom ustawowym i potrzebom Służby Więziennej. Realizacja studiów na ww. kierunkach zajmuje miejsce, które powinno być wykorzystane do prowadzenia niezbędnych w służbie i pracy szkoleń i studiów dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Mając na uwadze powyższe, podstawowym zadaniem Uczelni powinna być realizacja zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikającym z obecnie obowiązującego stanu prawnego. Priorytetowym polem działania Uczelni powinny być studia podyplomowe w zakresie penitencjarystyki dla kandydatów na oficerów Służby Więziennej, szkolenia zawodowe przygotowujące do zajmowania stanowisk w korpusie podoficerskim, korpusie chorążych, szkolenia specjalistyczne kierowników działów ochrony, oddziałowych działów ochrony czy dowódców zmian działów ochrony. Biorąc pod uwagę wyżej wskazane okoliczności, w zakresie ulokowania uczelni Służby Więziennej w strukturze organizacyjnej formacji, w projekcie zaproponowano wprowadzenie regulacji wzorowanych na obowiązujących przepisach przyjętych w odniesieniu do uczelni służb podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, przy jednoczesnym ich dostosowaniu do specyfiki funkcjonowania więziennictwa.

Mając na uwadze powyższe trzeba również mieć na uwadze, iż teza, zgodnie z którą ingerencja ustawodawcy w ustrój uczelni, która w zasadniczym zakresie jest przecież jednostką organizacyjną formacji mundurowej powołaną do prowadzenia kształcenia jej personelu, stanowi niedozwoloną ingerencję w autonomię uczelni i naruszenie przepisów Konstytucji i Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, wydaje się mieć wręcz charakter niezgodny z zasadami logicznego rozumowania i nie może stanowić punktu odniesienia do rzeczywistości funkcjonowania Uczelni – jednostki organizacyjnej Służby Więziennej. W zakresie uwagi dotyczącej braku konsultacji projektu ustawy z

		do instytucji publicznych. Wobec powyższego Organizacja związkowa wyraża stanowczy sprzeciw wobec takiego trybu działania, który uniemożliwia przedstawienie opinii Strony Związkowej, jak i wyrażenia postulatów w tej kwestii. Ministerstwo Sprawiedliwości, pomijając głos pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz reprezentujących ich związków zawodowych, wykazało brak poszanowania dla praw pracowniczych i zasad przejrzystości przy wdrażaniu istotnych zmian legislacyjnych. Taki tryb działania jest nie do przyjęcia w państwie prawa i stanowi bezprecedensowy przykład lekceważenia roli, jaką władze publiczne powinny pełnić wobec osób, których praca ma istotne znaczenie dla funkcjonowania systemu penitencjarnego. Omawiany projekt ustawy wzbudza uzasadniony sprzeciw nie tylko ze względu na formę, ale także na treść proponowanych zmian. Przede wszystkim projekt Ministerstwa Sprawiedliwości stanowi naruszenie autonomii uczelni wyższej. Przekształcenie Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w uczelnię zawodową pozostaje w sprzeczności z artykułem 70 ust. 5 Konstytucji RP oraz przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dalej jako: „p.s.w.n.”). Zastąpienie uczelni akademickiej placówką zawodową ogranicza także konstytucyjne prawo do nauki i obniża standardy kształcenia. Działanie to uniemożliwia rozwój naukowy funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz studentów Akademii, w tym doktorantów, którzy zostaną pozbawieni możliwości uzyskania stopnia doktora w ramach kształcenia akademickiego. W kontekście zmiany statusu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości wbrew jej woli należy podkreślić, że	wymienionym związkiem zawodowym, brak dialogu społecznego oraz pomijania głosu pracowników uczelni należy wskazać, że uwaga jest niezasadna i niezrozumiała w tym sensie, że zarzut braku konsultacji został zgłoszony właśnie w ramach konsultacji publicznych projektu. Projekt został skierowany do takich konsultacji w dniu 7 października 2024 r. z terminem 30 dni na zgłaszanie ewentualnych uwag, jak również został opublikowany na stronach Rządowego Centrum Legislacji. Postępowanie z projektem w pełni zatem czyniło zadość wymogom procedury legislacyjnej. Związek Zawodowy Pracowników AWS nie otrzymał indywidualnego pisma w sprawie konsultacji z dwóch powodów: 1) nie jest związkiem reprezentatywnym w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.) (za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie określone kryteria, w tym kryterium posiadania minimum 300 000 członków – art. 23 ust. 2 ustawy o RDS; wszystkie organizacje reprezentatywne otrzymały projekt w trybie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854); 2) został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 22 października 2024 r., czyli w dwa tygodnie po skierowaniu projektu do konsultacji publicznych; w myśl ugruntowanych poglądów związek uzyskuje prawo do prowadzenia działalności statutowej dopiero z chwilą jego rejestracji (do tego czasu jego funkcjonowanie ogranicza się do czynności rejestracyjnych i organizatorskich). Zgłoszenie przez związek zawodowy uwag w ramach konsultacji publicznych jest bezpośrednim dowodem na nieprawdziwość zarzutu braku takich konsultacji, pomijania głosów pracowników uczelni oraz braku przejrzystości we wdrażaniu projektowanych zmian legislacyjnych. Tylko na marginesie należy podnieść, że pismo w imieniu Związku Zawodowego Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

		Konstytucja RP, nakłada na władze obowiązek zapewnienia takich samych praw i obowiązków wszystkim uczelniom wyższym oraz ich pracownikom. Przekształcenie Akademii w instytucję zawodową podważa zasadę równego traktowania, szczególnie w sytuacji, gdy inne uczelnie mundurowe w Polsce posiadają status akademicki. Co więcej, projekt ustawy jest niezgodny z zasadami określonymi w p.s.w.n., ponieważ wprowadza regulacje sprzeczne z ogólnymi przepisami dotyczącymi funkcjonowania uczelni wyższych, w tym prawo do mianowania rektora przez społeczność akademicką. Przypomnienia wymaga, że ustawa szczególnie nie może stać w sprzeczności z przepisami Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, mającą charakter <i>ius generalis</i> w zakresie organizacji i funkcjonowania szkolnictwa wyższego. Akademia Wymiaru Sprawiedliwości pełni ważną rolę w kształceniu i doskonaleniu funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz pracowników cywilnych, a planowane zmiany mogą znacząco obniżyć standardy kształcenia i wpłynąć negatywnie na całą Służbę Więzienną. Projektowane zmiany uderzają nie tylko w autonomię Akademii, jak również ograniczają prawa pracownicze oraz dostęp do rozwoju zawodowego i naukowego funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Likwidacja Akademii Wymiaru Sprawiedliwości stanowi bezpośrednie zagrożenie dla podstawowych praw pracowników oraz funkcjonariuszy zatrudnionych w Uczelni, które to uprawnienia obejmują stabilność zatrudnienia, dostęp do dalszego rozwoju zawodowego i naukowego. Zmiana statusu uczelni z akademickiej na zawodową ogranicza	zostało podpisane przez Sekretarza związku, który w myśl zapisów ujawnionych w Krajowym Rejestrze Sądowym nie jest upoważniony do samodzielnego reprezentowania związku (związek może reprezentować tylko Przewodniczący lub jego Zastępca, albo osoba upoważniona uchwałą zarządu w granicach tego upoważnienia). W odniesieniu do uwag, dotyczących sygnalizowanej sprzeczności proponowanych zmian z konstytucyjnym prawem do nauki oraz autonomią uczelni, stwierdzić należy, że taka sprzeczność nie zachodzi. Proponowane zmiany w żadnym stopniu nie ograniczają funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej prawa do kształcenia, przeciwnie – umożliwiają im zdobywanie potrzebnej wiedzy i umiejętności w różnych dyscyplinach i formach w ramach różnych uczelni. Postulowane jest odejście od monopolizacji nauczania na rzecz konkurencyjności, otwartości oraz różnorodności form zdobywania przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej potrzebnych kwalifikacji. Za proponowanymi zmianami stoi przekonanie, że uczelnia nie może mieć monopolu na kształcenie funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej ani na prowadzenie badań naukowych w polskich jednostkach penitencjarnych, a Służba Więzienna powinna otworzyć się na kandydatów do służby zdobywających wiedzę na różnych uczelniach. W odniesieniu do uwag, dotyczących sygnalizowanej sprzeczności proponowanych zmian z przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w pierwszej kolejności zauważenia wymaga, że ustawa o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce są aktami o randze równorzędnej (ustawowej), a w konsekwencji nie zachodzą między nimi relacje nadrzędności ani podrzędności i nie jest uprawnionym odwoływanie się do hierarchicznej zgodności lub sprzeczności tych aktów. Ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ma charakter ustawy systemowej, lecz przepisy ustawy o Służbie Więziennej mają charakter przepisów szczególnych i jako takie nie mogą być postrzegane jako te, które godzą w ten system. Ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w dziale XIV. „Przepisy szczególne” w art. 434 ust. 4 wprost stanowi, że zakres

możliwości awansu i podnoszenia kwalifikacji poprzez naukę i badania, pozbawia pracowników dotychczasowych ścieżek kariery oraz prowadzi do niepewności związanej z przyszłością ich miejsc pracy. Takie działania naruszają zasadę ochrony praw pracowniczych oraz pewności zatrudnienia, a także godzą w prawo do nauki i rozwoju zawodowego gwarantowane przez przepisy konstytucyjne. Tymczasem obowiązkiem władzy publicznej jest tworzenie prawa, które zmierza do zapewnienia stabilnych miejsc pracy i wspiera rozwój zawodowy obywateli, zwłaszcza w instytucjach publicznych, takich jak Akademia, które pełnią kluczową rolę w kształceniu służb państwowych.

Likwidacja Akademii Wymiaru Sprawiedliwości stanowi także zagrożenie dla stabilności systemu edukacji penitencjarnej w Polsce. Akademia jako jedyna uczelnia tego rodzaju w kraju zapewnia profesjonalne kształcenie kadr penitencjarnych i cywilnych, a jej przekształcenie na placówkę zawodową nie tylko obniży standardy edukacji, ale również zagraża bezpieczeństwu funkcjonariuszy i społeczeństwa, które jest chronione przez kadry Służby Więziennej.

Z uwagi na powyższe przedstawiciele Związku Zawodowego oceniają projekt ustawy zdecydowanie negatywnie, wskazując, że nie spełnia on podstawowych wymogów, a ponadto jest sprzeczny z interesem publicznym. Projektowane zmiany nie tylko naruszają prawa pracowników i funkcjonariuszy, ale również pozbawione są realnego uzasadnienia. Likwidacja Akademii i zastąpienie jej instytucją zawodową nie przyczyni się do polepszenia jakości kształcenia ani lepszego funkcjonowania uczelni. Przeciwnie – działania te zagrażają jakości edukacji i

działania uczelni służb państwowych jako jednostki organizacyjnej właściwej służby określają odrębne przepisy.

W odniesieniu do uwag, dotyczących nieracjonalności przekształcenia Uczelni w uczelnię zawodową, przypomnienia wymaga, jakie cele i zadania stały u podstaw utworzenia uczelni Służby Więziennej nowelizacją ustawy pragmatycznej dokonaną ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 912). Odnotować należy, że zgodnie z założeniami projektu ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw z 2017 r. uczelnia Służby Więziennej miała prowadzić kształcenie kadry więziennictwa w zakresie odpowiadającym potrzebom Służby Więziennej. W uzasadnieniu tegoż projektu wielokrotnie wybrzmiewał zawodowy charakter powoływanej nią uczelni („Zakłada się, że absolwenci uczelni Służby Więziennej dzięki uzawodowionemu kształceniu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia będą lepiej niż dotychczas przygotowani (...)\”, „podstawowym celem utworzenia uczelni jest realizacja studiów na rzecz kadry więziennictwa”, „Podstawowym zadaniem uczelni będzie kształcenie funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej (...)\”, „Główną ideą przyświecającą projektowanym regulacjom jest poprawa kwalifikacji zawodowych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, stworzenie im możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pełna profesjonalizacja i wzmocnienie kompetencji służb penitencjarnych. Zamierzenie realizuje się przez: utworzenie uczelni Służby Więziennej, jako ośrodka określającego kierunki i najwyższe standardy w procesie edukacji kadr Służby Więziennej”). Zmianami dokonanymi ustawą z dnia 22 lipca 2022 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1933, z późn. zm.) doszło do odejścia od podstawowego celu powołania uczelni na rzecz realizacji potrzeb, wykraczających poza potrzeby Służby Więziennej. Powyższą ustawą zmieniono bowiem art. 8 ust. 1a ustawy o Służbie Więziennej, w ten sposób, że do dotychczasowego jego brzmienia: „Uczelnia jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości, działającą na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

		przyszłości uczelni, a w konsekwencji wpływają negatywnie na całą Służbę Więzienną oraz na szeroko pojęty interes publiczny. Przekształcenie Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w uczelnię zawodową, wbrew jej woli kadry uczelni oraz bez konsultacji z przedstawicielami organizacji związkowych, prowadzi do nieodwracalnych szkód w systemie szkolnictwa wyższego oraz godzi w prawa funkcjonariuszy i pracowników. Związek Zawodowy Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości kategorycznie sprzeciwia się procedowaniu projektu ustawy, który łamie podstawowe zasady państwa prawa i prawa pracownicze. Wobec oczywistego naruszenia podstawowych norm prawnych oraz rażącego ignorowania strony społecznej, wzywamy do natychmiastowego wycofania projektu z procedury legislacyjnej. Żądamy również zapewnienia pełnej transparentności i respektowania prawa do konsultacji wszelkich zmian w obszarze tak ważnym dla pracowników i funkcjonariuszy Służby Więziennej.	(Dz. U. z 2021 r. poz. 478 i 619), posiadającą osobowość prawną, która może realizować proces dydaktyczny również poza swoją siedzibą z wykorzystaniem infrastruktury Służby Więziennej” dodano „oraz realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej”, przy czym w projekcie te same ustawy z 2022 r. nie uzasadniono przyczyn, dla których infrastruktura Służby Więziennej ma służyć realizacji zadań innych niż zadania Służby Więziennej. W związku z powyższym wbrew stanowisku, stosownie do którego „brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla kreowania Uczelni wyłącznie jako uczelni zawodowej”, w rzeczywistości brak jest uzasadnienia dla kreowania uczelni jako uczelni akademickiej i realizacji przez nią zadań również na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Projektowane zmiany dążą do przywrócenia podstawowej roli uczelni Służby Więziennej. Założeniem projektu jest, aby po zmianach uczelnia realizowała zadania na rzecz Służby Więziennej, prowadząc kształcenie w zakresie odpowiadającym potrzebom i wyzwaniom polskiego więziennictwa. Cele utworzenia uczelni Służby Więziennej są spójne z koncepcją uczelni zawodowej, dedykowanej funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej, którą projektowana ustawa przywraca. W odniesieniu do uwag, dotyczących „ukrytej” likwidacji Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, wskazać należy, że proponowane zmiany nie prowadzą do likwidacji uczelni Służby Więziennej, lecz do zmiany obecnego modelu jej funkcjonowania z zachowaniem zasady kontynuacji, co wymaga zmiany stanu prawnego, w tym zasad regulujących ustrój uczelni. Wbrew prezentowanemu stanowisku zakres proponowanych zmian uzasadnia i wymaga przyjęcia przepisów przejściowych. W pozostałym zakresie za niecelowe uznano odnośnienie się do zawartej w stanowisku argumentacji o charakterze polemicznym, będącej wyrazem odmiennego postrzegania charakteru i roli uczelni Służby Więziennej. Ministerstwo Sprawiedliwości podtrzymuje w pełnym zakresie wskazane w uzasadnieniu projektu argumenty przemawiające za potrzebą przyjęcia proponowanych zmian.
uwagi do całości projektu	Rektor Akademii	Projekt ustawy przed skierowaniem do prac	Uwagi nieuwzględnione (przepisy obecnie są w kształcie

(kwestionowanie wprowadzanych zmian)	Wymiaru Sprawiedliwości	legislacyjnych nie był przedmiotem jakichkolwiek uzgodnień z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości, której <i>de facto</i> dotyczy, co należy uznać za działania niepożądane, godzące w dobre imię studentów Uczelni, całej społeczności akademickiej, jak i funkcjonariuszy Służby Więziennej, jak i uderzające w podstawowe zasady demokratycznego państwa prawa oraz autonomię Uczelni. Proponowane zmiany ustawy w wysoce istotny sposób stanowią zagrożenie dla autonomii uczelni akademickich oraz wolności badań naukowych, jakie projektowana ustawa za sobą niesie. Stojące w oczywistej sprzeczności z konstytucyjnym prawem do nauki oraz autonomią uczelni wyższych (art. 70 Konstytucji RP) oraz przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. z 2023 r., poz. 742 ze zm., dalej „p.s.w.n.”) rozwiązania przewidziane w przedłożonym do zaopiniowania projekcie ustawy godzą nie tylko w działalność jednostki akademickiej, której ustawa ta bezpośrednio dotyczy – tj. Akademii Wymiaru Sprawiedliwości – ale też mogą stanowić niebezpieczny precedens w zakresie ewentualnego przyszłego ograniczania autonomii innych uczelni w Polsce <i>in genere</i>. Niniejszy projekt „ustawy likwidacyjnej” w praktyce niweczy bowiem zasadę autonomii uczelni, a także podważa istotę prawa do nauki, wolność badań naukowych oraz wolność nauki jako takiej, stojąc w całkowitej sprzeczności z przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Ponadto przedłożony w tym kształcie projekt „ustawy likwidacyjnej” narusza także zasady techniki prawodawczej oraz ogólne zasady legislacji, co jest zaskakujące, biorąc pod uwagę fakt, iż powstał on w Ministerstwie	uzgodnionym z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego i uwzględniają postulat dot. akademickiego charakteru uczelni) Uwagi Związku Zawodowego Pracowników Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz Rektora Akademii Wymiaru Sprawiedliwości proponuje się uznać za mające charakter pozamerytoryczny oraz polemiczny i w całości odrzucić. Należy jeszcze raz podkreślić, iż projektowana ustawa ma charakter sanacyjny i powstała w celu uzdrowienia systemu szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz przywrócenia właściwych relacji pomiędzy kierownictwem resortu sprawiedliwości i Służby Więziennej a stanowiącą jedną z jednostek organizacyjnych formacji uczelnia. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, praktyka funkcjonowania uczelni wskazuje, iż sposób realizacji przez nią zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikający z obecnie obowiązującego stanu prawnego, nie jest dostosowany do potrzeb polskiego więziennictwa. Obowiązujące zasady regulujące ustrój uczelni Służby Więziennej w sposób znaczący odbiegają także od zasad przyjętych w analogicznych jednostkach organizacyjnych służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Zauważyć trzeba, iż w obecnym stanie prawnym, Dyrektor Generalny Służby Więziennej, do zadań którego należy kierowanie wykonywaniem zadań ustawowych formacji, nie ma wpływu na proces szkolenia funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierownicze w jednostkach organizacyjnych więziennictwa oraz przyszłych oficerów Służby Więziennej, stanowiących zasób kadrowy przewidziany przeciwieństwu do realizacji najważniejszych i najbardziej odpowiedzialnych zadań i obowiązków służbowych. Podkreślenia wymaga także, iż programy studiów dla personelu więziennictwa tworzone przez kadrę Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oferują teoretyczne kształcenie studentów, zrywając więzi z rzeczywistością penitencjarną, w której funkcjonariusze Służby Więziennej pełnią służbę. Dyrektor Generalny Służby Więziennej nie bierze udziału w przygotowaniu treści, sposobu oraz realizacji egzaminów końcowych dla kandydatów na podoficerów, chorążych oraz oficerów, do czego uczelnia posiada wyłączność. Wskazać przy tym trzeba, iż znaczna

Sprawiedliwości. Równie zaskakujące jest także to, że projekt ten powstał w Ministerstwie Sprawiedliwości kierowanym przez Pana Ministra, tj. niedawnego Rzecznika Praw Obywatelskich. Pan Minister jeszcze niedawno osobiście zaangażowany był w obronę autonomii uczelni i wolności nauki, co potwierdzało m.in. Pana wystąpienie z dnia 30 października 2020 roku skierowane do ówczesnego Ministra Edukacji i Nauki, które dobrze pamiętam i bardzo wysoko cenię. Panie Ministrze, zapowiadając likwidację Akademii Wymiaru Sprawiedliwości wskazał Pan (konferencja z 23 maja 2024 r. w MS), że wypełniane przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości funkcje mogłyby z powodzeniem wypełniać inne uczelnie publiczne i prywatne. W szczególności zastanawiający jest ten ostatni element. Zapowiedzi przekształcenia Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w wyższą szkołę zawodową, szkolącą jedynie funkcjonariuszy, oznaczają zamknięcie lub wygaszenie kierunków cywilnych – przede wszystkim prawa. Funkcje akademii miałyby – zgodnie z zapowiedziami Pana Ministra – przejąć inne uczelnie publiczne i prywatne.

Tymczasem Pan Minister jeszcze przed objęciem funkcji rządowej był Dziekanem Wydziału Prawa Uniwersytetu SWPS – prywatnej (niepublicznej) uczelni warszawskiej. Przejęcie funkcji akademii przez podmioty prywatne (niepubliczne) oznacza więc wprost przekierowanie studentów z uczelni służby publicznej do na przykład podmiotów takich jak Uniwersytet SWPS – Wydział Prawa, którym Pan Minister kierował przed objęciem funkcji rządowej i którego nadal jest wykładowcą. Można tym samym – w likwidacji Uczelni – dopatrywać się celowego działania, albowiem zwiększenie liczby studentów w

część oferty studiów podyplomowych na uczelni, na kierunkach takich jak: zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, mediacje i sprawiedliwość naprawcza, ochrona dziecka i rodziny przed przemocą, ekokryminologia, andragogika, w ogóle nie odpowiada zadaniom ustawowym i potrzebom Służby Więziennej. Realizacja studiów na ww. kierunkach zajmuje miejsce, które powinno być wykorzystane do prowadzenia niezbędnych w służbie i pracy szkoleń i studiów dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Mając na uwadze powyższe, podstawowym zadaniem Uczelni powinna być realizacja zadań w zakresie prowadzenia studiów i szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wynikającym z obecnie obowiązującego stanu prawnego. Priorytetowym polem działania Uczelni powinny być studia podyplomowe w zakresie penitencjarystyki dla kandydatów na oficerów Służby Więziennej, szkolenia zawodowe przygotowujące do zajmowania stanowisk w korpusie podoficerskim, korpusie chorążych, szkolenia specjalistyczne kierowników działów ochrony, oddziałowych działów ochrony czy dowódców zmian działów ochrony. Biorąc pod uwagę wyżej wskazane okoliczności, w zakresie ulokowania uczelni Służby Więziennej w strukturze organizacyjnej formacji, w projekcie zaproponowano wprowadzenie regulacji wzorowanych na obowiązujących przepisach przyjętych w odniesieniu do uczelni służb podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, przy jednoczesnym ich dostosowaniu do specyfiki funkcjonowania więziennictwa.

Mając na uwadze powyższe trzeba również mieć na uwadze, iż teza, zgodnie z którą ingerencja ustawodawcy w ustrój uczelni, która w zasadniczym zakresie jest przecież jednostką organizacyjną formacji mundurowej powołaną do prowadzenia kształcenia jej personelu, stanowi niedozwoloną ingerencję w autonomię uczelni i naruszenie przepisów Konstytucji i Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, wydaje się mieć wręcz charakter niezgodny z zasadami logicznego rozumowania i nie może stanowić punktu odniesienia do rzeczywistości funkcjonowania Uczelni – jednostki organizacyjnej Służby Więziennej. W zakresie uwagi dotyczącej braku uzgodnień projektu ustawy z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości przed skierowaniem do prac

prywatnej uczelni, na której się pracuje oznacza zarówno korzyść w postaci zwiększenia własnej stabilności zatrudnienia (zapewnione pensum dydaktyczne nauczyciela akademickiego) w warunkach niżu demograficznego oraz zmniejszonego zainteresowania ofertą studiów wyższych na prywatnych uczelniach, jak również korzyść związaną ze środkami publicznymi od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego otrzymywanymi przez uczelnię prywatną, w związku ze zwiększoną liczbą studentów, wreszcie na ewentualne korzyści związane z rozwojem kariery akademickiej, w tym organizacyjno-naukowej, w związku z podejmowanymi przez Pana czynnościami oraz zaniechaniami jako Minister Sprawiedliwości.

Zgodnie z prawem powszechnie obowiązującym Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest publiczną uczelnią akademicką służb państwowych, a jej statutowym celem działalności jest kształcenie i wychowywanie funkcjonariuszy Służby Więziennej, funkcjonariuszy innych służb oraz osób cywilnych. Służba Więzienna jest jedną z kluczowych Służb Mundurowych Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiadającą za bezpieczeństwo państwa i obywateli, co niesie za sobą konieczność posiadania przez funkcjonariuszy Służby Więziennej stosownych kompetencji i umiejętności. Do realizacji tego celu niezbędne jest posiadanie odpowiedniego zaplecza naukowo-dydaktycznego, co też Akademia Wymiaru Sprawiedliwości zapewnia w ramach prowadzonych studiów. Ponadto Uczelnia realizuje programy kształcenia także dla studentów cywilnych. Działalność AWS jest ukierunkowana na kształcenie kadr wymiaru sprawiedliwości, która w przyszłości przyczyni się do ulepszenia Rzeczypospolitej Polskiej

legislacyjnych, wskazać należy, że taki obowiązek nie został przewidziany w uchwale nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, zwanej dalej „Regulaminem pracy RM”) ani w przepisach odrębnych. Stosownie do § 35 ust. 1–4 Regulaminu pracy RM projekt ustawy podlega uzgodnieniom z członkami Rady Ministrów oraz Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a także z Rządowym Centrum Legislacji pod względem prawnym, zaś w przypadkach określonych w odrębnych przepisach ze wskazanymi w tych przepisach organami lub podmiotami, których zakresu działania dotyczy projekt. Zgodnie natomiast z § 36 ust. 1 Regulaminu pracy RM organ wnioskujący, biorąc pod uwagę treść projektu ustawy lub projektu rozporządzenia, a także uwzględniając inne okoliczności, w tym znaczenie projektu oraz przewidywane skutki społeczno-gospodarcze, stopień jego złożoności oraz jego pilność, przedstawia projekt do konsultacji publicznych, w tym może skierować projekt do organizacji społecznych lub innych zainteresowanych podmiotów albo instytucji w celu przedstawienia ich stanowiska, uwzględniając rekomendacje w zakresie procedur przeprowadzania konsultacji publicznych, o których mowa w § 23 pkt 2.

Konsultacja treści projektu ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości zrealizowana została na etapie konsultacji publicznych i w ich ramach możliwe było zgłoszenie uwag do projektu, z którego to prawa Akademia skorzystała. W tym stanie rzeczy nie jest prawdziwe twierdzenie, stosownie do którego: „projekt nie został w żaden sposób skonsultowany z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości”. Odróżnić przy tym należy instytucję konsultacji publicznych od prekonsultacji, które mają charakter fakultatywny i dokonywane są na etapie poprzedzającym rozpoczęcie prac legislacyjnych. Wyjaśnienia wymaga, że zgodnie z informacjami udostępnionymi na stronie Rządowego Centrum Legislacji: „(...) podstawę do rozpoczęcia prac legislacyjnych mogą stanowić wyniki przeprowadzonych prekonsultacji. Organ zobowiązany do opracowania projektu ustawy może bowiem podjąć decyzję o przeprowadzeniu prekonsultacji, polegających na wstępnym skonsultowaniu problemów

jako demokratycznego państwa prawa, mającej w poszanowaniu podstawowe prawa wszystkich obywateli oraz zasady konstytucyjne. Powyższe stanowi statutowy cel działalności Uczelni.

Mając to wszystko na względzie, ze zdziwieniem, zaniepokojeniem i głębokim smutkiem przyjąłem proponowane w projekcie ustawy o zmianie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1683, z późn. zm.) zmiany, co wyrażam w niniejszym stanowisku. Tym bardziej za niezrozumiały i nieprawidłowy należy uznać fakt braku jakichkolwiek uprzednich uzgodnień Ministra Sprawiedliwości z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości co do projektowanych proponowanych zmian.

Wobec powyższego należy podnieść, iż projekt ustawy jest całkowicie bezzasadny i godzący w interesy zarówno Służby Więziennej, jak i w pozostałym zakresie (w tym pracowników Uczelni, studentów, jak i autonomii uczelni w ogólności w polskim porządku prawnym), w tym w szczególności, wskazuję, co następuje.

I. Sprzeczność z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. z 2023 r., poz. 742 ze zm., dalej „p.s.w.n.”)

Przepisy projektu ustawy, które stanowią, że Uczelnia Służby Więziennej (dalej zwana „Uczelnią”) jest zawsze uczelnią zawodową niezależnie od uzyskanej kategorii naukowej jest sprzeczna z przepisami p.s.w.n., które uzależniają status uczelni akademickiej wyłącznie od wyniku ewakuacji jakości działalności naukowej (art. 14 ust. 1 p.s.w.n.). W polskim systemie prawa p.s.w.n., jest ustawą o charakterze organicznym i ogólnym (to na nią wskazuje się w art. 70 ust. 5 Konstytucji RP), mającą za celu określenie zasad

lub zagadnień z określonych dziedzin, będących przedmiotem planowanego projektu ustawy”. Skorzystanie z możliwości przeprowadzenia prekonsultacji pozostaje zatem w gestii organu zobowiązanego do opracowania projektu. Tym samym za całkowicie nieuzasadnione uznać należy twierdzenie, jakoby działanie zgodne z postanowieniami Regulaminu pracy RM było zarazem działaniem „uderzającym w podstawowe zasady demokratycznego państwa prawa oraz autonomię Uczelni”. Nie jest także zrozumiałym, z jakich przyczyn rozwiązanie to miałooby stanowić działanie „godzące w dobre imię studentów Uczelni, całej społeczności akademickiej, jak i funkcjonariuszy Służby Więziennej”, czego stanowisko Akademii nie precyzuje.

W odniesieniu do uwag, dotyczących sygnalizowanej sprzeczności proponowanych zmian z konstytucyjnym prawem do nauki oraz autonomią uczelni (art. 70 ust. 5 Konstytucji RP w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 9 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce), stwierdzić należy, że taka sprzeczność nie zachodzi. Proponowane zmiany w żadnym stopniu nie ograniczają funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej prawa do kształcenia, przeciwnie – umożliwiają im zdobywanie potrzebnej wiedzy i umiejętności w różnych dyscyplinach i formach w ramach różnych uczelni. Postulowane jest odejście od monopolizacji nauczania na rzecz konkurencyjności, otwartości oraz różnorodności form zdobywania przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej potrzebnych kwalifikacji. Za proponowanymi zmianami stoi przekonanie, że uczelnia nie może mieć monopolu na kształcenie funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej ani na prowadzenie badań naukowych w polskich jednostkach penitencjarnych, a Służba Więzienna powinna otworzyć się na kandydatów do służby zdobywających wiedzę na różnych uczelniach. Wbrew stanowisku Akademii proponowane brzmienie art. 8 ust. 1a ustawy o Służbie Więziennej (art. 1 pkt 1 lit. a projektu ustawy), powierzające nadzór nad uczelnią Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej – co istotne i pominięte w stanowisku Akademii – w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej, a także art. 63 ust. 2 pkt 2 ustawy o Służbie Więziennej (art. 1 pkt 22 lit. b

funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki (art. 1 p.s.w.n.). Tym samym więc przepisy ustaw szczególnych (w tym wypadku ustawy o Służbie Więziennej) wprowadzające wyjątki od zasad ogólnych wprowadzonych przez p.s.w.n. godzą w ten system i podważają funkcję p.s.w.n. jako podstawowego aktu prawnego regulującego funkcjonowanie uczelni wyższych.

Wobec tego art. 8 ust. 1a projektowanej „ustawy likwidacyjnej” jest niezgodny z przepisami p.s.w.n. Określenie wprost w ustawie zawodowego charakteru Uczelni narusza przepisy p.s.w.n. Zgodnie z ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce decyduje ewaluacja realizowana przez niezależną komisję (PKA), a nazwa Uczelni (tj. wyższa szkoła, akademia, uniwersytet) zmienia się dopiero po ewaluacji w drodze ustawowej, a nie w jej trakcie, w ramach ministerialnych zapatrywań, ogólnych wizji oraz dyskrejonalnej władzy. Należy wskazać (w ujęciu systemowym prawa), że ustawa szczegółowa – tj. ustawa o Służbie Więziennej – nie ma charakteru kreacyjnego względem ogólnego określonego w p.s.w.n. procesu ewaluacji uczelni wyższych, a jedynie pomocniczo uzupełnia p.s.w.n. w zakresie funkcjonowania Uczelni SW – tj. AWS, a tym samym ustawa szczegółowa – tj. ustawa o SW – nie może być sprzeczna w swej treści z ustawą ogólną – tj. ustawą p.s.w.n.

Sytuację, w której przepisem ustawy szczególnej wprowadza się wyłom w systemie ustanowionym przez p.s.w.n. należy uznać za wysoce niepożądaną. W istocie bowiem w takiej sytuacji szkolnictwo wyższe w Polsce przestaje być systemem. Pojęcie systemu implikuje bowiem istnienie jednolitych zasad i regulacji dla wszystkich elementów tego systemu, a

projektu ustawy), określające przełożonego osób zajmujących wyższe stanowiska kierownicze w Służbie Więziennej, w tym Rektora, nie ingerują w jej autonomię. Podobnie za nieuprawnioną ingerencję w autonomię uczelni nie można uznać zmiany art. 66a ustawy o Służbie Więziennej w brzmieniu zaproponowanym w projekcie ustawy (art. 1 pkt 23), która przywraca zasady funkcjonowania uczelni właściwe uczelniom służb państwowych, w których rektor uczelni, będącej jednocześnie jednostką organizacyjną danej służby mundurowej, jest powoływany (wyznaczany) i odwoływany przez ministra nadzorującego daną uczelnię służb państwowych. Taka konstrukcja nie budzi wątpliwości w przypadku uczelni wojskowych, policyjnych i pożarniczych. W konsekwencji nie stanowi również naruszenie zasady autonomii przyznanej Ministrowi Sprawiedliwości w tym przepisie uprawnienie do wyznaczenia i odwołania Rektora i prorektora w przypadku uczelni Służby Więziennej, czy związane ze zmianą nazwy i nowymi zasadami powołania Rektora wygaszenie kadencji Rektora i Senatu dotychczasowej Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w art. 5 projektu ustawy. Nie można także zgodzić się, aby nieuprawnioną ingerencję w wewnętrzną politykę organizacyjną i kadrową uczelni stanowiła modyfikacja art. 48 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej (art. 1 pkt 19 projektu ustawy), która ma charakter wynikowy, związany z wprowadzeniem w projektowanej ustawie ogólnej zasady, iż uczelnia oraz Rektor podlegać będzie Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej. Proponowane zmiany nie naruszają autonomii organizacyjnej, majątkowej, finansowej, ani naukowej Uczelni, tym bardziej jej nie niweczą, ani nie podważają istoty prawa do nauki, wolności badań naukowych oraz wolności nauki jako takiej. Nie narusza również zasady autonomii uczelni określenie jej zawodowego charakteru w ustawie bez względu na uzyskaną kategorię naukową (art. 1 pkt 1 lit. b) projektu ustawy, który dodaje do art. 8 ustawy o Służbie Więziennej ust. 1aa. Za powyższym przemawia w pierwszej kolejności charakter i rola uczelni, która ma odpowiadać potrzebom Służby Więziennej oraz służyć jej funkcjonariuszom i pracownikom, w dalszej zaś przeciwdziałać ewentualnym próbom jej przekształcenia w przyszłości w uczelnię akademicką, sprzecznie z celem jej utworzenia i

		takim jest m.in. Uczelnia. Nie sposób dokonać prawidłowej wykładni systemowej, kiedy przepis szczególny zasadę ogólną tego systemu podważa. Za niedopuszczalne z punktu widzenia postanowień p.s.w.n należy również uznać możliwość powołania na stanowisko rektora osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora, a zatem wbrew art. 24 ust. 1 p.s.w.n. Tymczasem p.s.w.n., jako ustawa o charakterze systemowym powinna mieć pierwszeństwo stosowania. Należy zwrócić uwagę, że p.s.w.n dopuszcza zaostrenie wymagań, jakie ma spełniać rektor, ale nie ich złagodzenie. Choć w art. 439 ust. 2 p.s.w.n. dopuszczono „w szczególnych przypadkach” powołanie przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych rektora uczelni służb państwowych spośród oficerów, niespełniających warunków określonych w art. 24 ust. 1 tej ustawy, jednak przepis ten odnosi się wyłącznie do uczelni nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych a nie innego ministra (podobnego przepisu nie ma w art. 438 p.s.w.n., który odnosi się do uczelni nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej). Ponadto art. 439 ust. 2 p.s.w. wymaga by rektor posiadał stopień we właściwej służbie odpowiadający co najmniej stopniowi generała brygady a nie pułkownika. Należy też zwrócić uwagę, że w praktyce w uczelniach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w statutach uczelni wprowadzono wymóg spełniania przez rektora wymagań z art. 24 ust. 1 p.s.w.n., czyli posiadania stopnia naukowego doktora. Wyjątkiem jest Wyższa Szkoła Straży Granicznej, która jednak jako jedyna z uczelni służb mundurowych nie spełnia kryteriów uczelni akademickiej wskazanych w p.s.w.n. Projektowana ustawa narusza również normę ogólną	zakresem działania. Proponowana zmiana ma w tym zakresie charakter naprawczy. Zgłoszone natomiast uwagi do art. 1 pkt 3 i 13 projektu ustawy – wobec uwzględnienia uwag Ministra Nauki i modyfikacji proponowanego brzmienia art. 9b i art. 43ca ustawy o Służbie Więziennej – uznać należy za bezprzedmiotowe. W odniesieniu do uwag, dotyczących sygnalizowanej sprzeczności proponowanych zmian z przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w pierwszej kolejności zauważenia wymaga, że ustawa o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce są aktami o randze równorzędnej (ustawowej), a w konsekwencji nie zachodzą między nimi relacje nadrzędności ani podrzędności i nie jest uprawnionym odwoływanie się do hierarchicznej zgodności lub sprzeczności tych aktów. Podobnie nie jest zasadnym odwoływanie się do „pierwszeństwa stosowania” ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ma charakter ustawy systemowej, lecz przepisy ustawy o Służbie Więziennej mają charakter przepisów szczególnych i jako takie nie mogą być postrzegane jako te, które „godzą w ten system i podważają funkcję p.s.w.n. jako podstawowego aktu prawnego regulującego funkcjonowanie uczelni wyższych”. Ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w dziale XIV. „Przepisy szczególne” w art. 434 ust. 4 wprost stanowi, że zakres działania uczelni służb państwowych jako jednostki organizacyjnej właściwej służby określają odrębne przepisy. W tym kontekście niezasadny jest zarzut, że proponowane brzmienie art. 8 ust. 1aa ustawy o Służbie Więziennej, stosownie do którego: „Uczelnia pozostaje uczelnią zawodową służb państwowych bez względu na uzyskaną kategorię naukową (...)” jest niezgodne z przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Za nieprawidłowe uznać również należy stanowisko, zgodnie z którym przewidziana w projekcie ustawy możliwość powołania na stanowisko Rektora osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora (art. 66a ust. 2 ustawy o Służbie Więziennej) jest niedopuszczalna w świetle przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a dokładnie

		zawartą w art. 23 p.s.w.n. Przepis art. 10 ust. 2 projektowanej ustawy stanowi, że Uczelnią kieruje Dyrektor Generalny Służby Więziennej, czym niniejszy przepis albo wprowadza podwójne kierownictwo Uczelni albo w intencji wnioskodawcy ma <i>de facto</i> derogować przepisy ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że Uczelnia jest i zawsze była jednostką Służby Więziennej, jednak ze względu na Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zachowuje swoją autonomię a Minister sprawuje nad nią nadzór. Wprowadzenie podwójnego przełożenia jest nie tylko nieuzasadnioną ingerencją w autonomię uczelni, ale również w uprawnienia senatu oraz rektora opisane w p.s.w.n., zgodnie z którymi uczelnia kieruje Rektor i Senat a nadzoruje ją właściwy minister w tym przypadku Minister Sprawiedliwości. Tymczasem Dyrektor Generalny ma w świetle projektu ustawy ma nie tylko mieć znaczący wpływ na mianowanie rektora (którym w świetle ustawy może być osoba nie posiadająca doktoratu), ale również ma mianować funkcjonariuszy w uczelni (a są to niejednokrotnie pracownicy dydaktyczni i naukowci), przyznawać stopnie w korpusie szeregowych, podoficerów i chorążych, czyli studentom uczelni itp. Dodanie do przepisów ustawy o SW art. 43ac – jak proponuje projektodawca – jest sprzeczne z przepisami p.s.w.n., określającymi zasady tworzenia programu studiów. Zgodnie z projektem ustawy to Dyrektor Generalny nadaje program studiów w drodze zarządzania. Podczas gdy zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 11 p.s.w.n. to senat uczelni ustala program studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego. Co więcej, w skład senatu zgodnie z ustawą (p.s.w.n.) wchodzi przedstawiciele	z art. 24 ust. 1, a to wobec treści art. 439 ust. 7 ww. ustawy, który jasno wskazuje, że w odniesieniu do uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości w sprawach, o których mowa w ust. 1–6 [wyboru rektora uczelni służb państwowych], stosuje się przepisy ustawy o Służbie Więziennej. W świetle powyższego nie jest trafną argumentacją, odnoszącą się do art. 439 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zgodnie z którą: „Choć w art. 439 ust. 2 p.s.w.n. dopuszczono w szczególnych przypadkach powołanie przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych rektora uczelni służb państwowych spośród oficerów, niespełniających warunków określonych w art. 24 ust. 1 tej ustawy, jednak przepis ten odnosi się wyłącznie do uczelni nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych a nie innego ministra”. Projektowana ustawa nie narusza także art. 23 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, proponując dodanie do art. 10 ustawy o Służbie Więziennej ust. 1a, który stanowi, że Dyrektor Generalny kieruje Uczelnią, gdyż – co pomija stanowisko Akademii – kierownictwo to ograniczone jest do wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej („Dyrektor Generalny kieruje Uczelnią w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej”), a więc w zakresie pozadydaktycznym. Tym samym przepis ten nie stanowi ingerencji w autonomię uczelni ani uprawnienia Senatu i Rektora opisane w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W odniesieniu do uwag, dotyczących nieracjonalności przekształcenia Uczelni w uczelnię zawodową, przypomnienia wymaga, jakie cele i zadania stały u podstaw utworzenia uczelni Służby Więziennej nowelizacją ustawy pragmatycznej dokonaną ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 912). Odnotować należy, że zgodnie z założeniami projektu ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw z 2017 r. uczelnia Służby Więziennej miała prowadzić kształcenie kadry więziennictwa w zakresie odpowiadającym potrzebom Służby Więziennej. W uzasadnieniu tegoż projektu wielokrotnie wybrzmiewał zawodowy charakter powoływanej nią uczelni („Zakłada się, że absolwenci uczelni Służby Więziennej dzięki

studentów i doktorantów, a więc również oni powinni brać udział w ustalaniu programu studiów. Sprzeczność projektowanego przepisu art. 43ac z przepisami p.s.w.n. jest zatem rażąca i oczywista. W Polsce programy studiów są tworzone przez uczelnie a ich prawidłowość oraz jakość nadzoruje PAKA. W sytuacji gdy uczelnia w wyniku parametryzacji osiąga odpowiednią kategorię zyskuje w tym obszarze samodzielność. Zatwierdzanie programów studiów podyplomowych to kompetencja Senatu Uczelni.

II. Sprzeczność z zasadą autonomii uczelni

Autonomia uczelni jest wolnością zagwarantowaną w art. 70 ust. 5 Konstytucji RP a jej pogwałcenie może stanowić naruszenie art. 31 ust. 3 Konstytucji (M. Salamonowicz [w:] A. Jakubowski (red.) Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Warszawa 2023, art. 3, nb. 4). Autonomia uczelni polega m.in. na tym, że „szkoły wyższe i ich organy nie są ani organizacyjnie, ani też funkcjonalnie podporządkowane żadnemu organowi administracji publicznej” (tak post. NSA z 8.2.2012 r., I OSK 2207/11, Legalis).

Jak wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny, autonomia uczelni to m.in. „1) prawo do ustalania przez władze szkoły treści i form nauczania, 2) tematyki i metod badań naukowych, 3) regulaminów studiów, które decydują o ich toku, 4) prawo do wybierania – przez nauczycieli akademickich, studentów i pracowników niebędących nauczycielami – władz stanowiących i wykonawczych uczelni” (TK z 5.10.2005 r., SK 39/05, OTK-A 2005, Nr 9, poz. 99). W tym ujęciu za niedopuszczalne należy uznać postanowienie art. 1 pkt 2 ustawy likwidacyjnej, że uczelnią kieruje Dyrektor Generalny Służby Więziennej, który nie jest władzą uczelni wybraną przez społeczność akademicką.

Podobnie projektowane postanowienie „ustawy

uzawodowionemu kształceniu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia będą lepiej niż dotychczas przygotowani (...)”, „podstawowym celem utworzenia uczelni jest realizacja studiów na rzecz kadry więziennictwa”, „Podstawowym zadaniem uczelni będzie kształcenie funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej (...)”, „Główną ideą przyświecającą projektowanym regulacjom jest poprawa kwalifikacji zawodowych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, stworzenie im możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pełna profesjonalizacja i wzmocnienie kompetencji służb penitencjarnych. Zamierzenie realizuje się przez: utworzenie uczelni Służby Więziennej, jako ośrodka określającego kierunki i najwyższe standardy w procesie edukacji kadr Służby Więziennej”). Zmianami dokonanymi ustawą z dnia 22 lipca 2022 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1933, z późn. zm.) doszło do odejścia od podstawowego celu powołania uczelni na rzecz realizacji potrzeb, wykraczających poza potrzeby Służby Więziennej. Powyższą ustawą zmieniono bowiem art. 8 ust. 1a ustawy o Służbie Więziennej, w ten sposób, że do dotychczasowego jego brzmienia: „Uczelnia jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości, działającą na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 i 619), posiadającą osobowość prawną, która może realizować proces dydaktyczny również poza swoją siedzibą z wykorzystaniem infrastruktury Służby Więziennej” dodano „oraz realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej”, przy czym w projekcie tejże ustawy z 2022 r. nie uzasadniono przyczyn, dla których infrastruktura Służby Więziennej ma służyć realizacji zadań innych niż zadania Służby Więziennej. W związku z powyższym wbrew stanowisku Akademii, stosownie do którego „brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla kreowania Uczelni wyłącznie jako uczelni zawodowej”, w rzeczywistości brak jest uzasadnienia dla kreowania uczelni jako uczelni akademickiej i realizacji przez nią zadań również na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Projektowane zmiany dążą do przywrócenia podstawowej roli uczelni Służby Więziennej. Założeniem projektu jest,

likwidacyjnej” powierzające nadzór nad uczelnią Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej (art. 1 pkt 1 „ustawy likwidacyjnej”) oraz wprowadzające podległość służbową Rektora wobec Dyrektora Generalnego Służby Więziennej (art. 1 pkt 22 „ustawy likwidacyjnej”) należy uznać za rażąco sprzeczne z zasadą autonomii uczelni.

Wprowadzenie zasady, że Uczelnia jest uczelnia zawodową niezależnie od wyniku ewaluacji – poza sprzecznościami z p.s.w.n. godzi także w zasadę autonomii uczelni. Zgodnie z art. 15 ust. 5 p.s.w.n. uczelnia akademicka może wnosić do Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki o przekształcenie jej w uczelnię zawodową. Jest to jednak uprawnienie uczelni mieszczące się w zakresie jej autonomii. Sytuacja, w której to ustawodawcą przekształca uczelnię akademicką w uczelnię zawodową wbrew woli tej uczelni należy uznać za naruszenie jej autonomii zagwarantowanej przez art. 3 ust. 1 i 9 ust. 2 p.s.w.n.

Sprzeczne z zasadą autonomii uczelni jest także przewidziane w art. 1 ust. 3 i w art. 1 pkt. 13 ustawy likwidacyjnej powierzenie Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej uprawnienia do ustalania programów studiów wyłącznie „w porozumieniu” z Rektorem. Swoboda działalności dydaktycznej jest elementem autonomii uczelni chronionym konstytucyjnie (wyrok TK z 8.11.2000 r., SK 18/99, OTK 2000, Nr 7, poz. 258), jako że elementem autonomii uczelni chronionej przez art. 70 ust. 5 Konstytucji jest m.in. niezależność w tworzeniu programów nauczania (A. Balicki, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Warszawa 2021, art. 3, nb. 2). W Deklaracji z Erfurtu o autonomii uniwersytetów z 1996 r. stwierdzono m.in., że

aby po zmianach uczelnia realizowała zadania na rzecz Służby Więziennej, prowadząc kształcenie w zakresie odpowiadającym potrzebom i wyzwaniom polskiego więziennictwa. Cele utworzenia uczelni Służby Więziennej są spójne z koncepcją uczelni zawodowej, dedykowanej funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej, którą projektowana ustawa przywraca.

W odniesieniu do uwag, dotyczących „ukrytej” likwidacji Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, wskazać należy, że proponowane zmiany nie prowadzą do likwidacji uczelni Służby Więziennej, lecz do zmiany obecnego modelu jej funkcjonowania z zachowaniem zasady kontynuacji, co wymaga zmiany stanu prawnego, w tym zasad regulujących ustrój uczelni. Wbrew prezentowanemu stanowisku zakres proponowanych zmian uzasadnia i wymaga przyjęcia przepisów przejściowych. Uwaga, dotycząca zatem braku podstaw do wprowadzenia przepisów przejściowych art. 11–15 do projektu ustawy nie została uwzględniona.

W pozostałym zakresie za niecelowe uznano odnośnienie się do zawartej w stanowisku argumentacji o charakterze polemicznym, będącej wyrazem odmiennego postrzegania charakteru i roli uczelni Służby Więziennej. Ministerstwo Sprawiedliwości podtrzymuje w pełnym zakresie wskazane w uzasadnieniu projektu argumenty przemawiające za potrzebą przyjęcia proponowanych zmian.

Brak jest natomiast możliwości odniesienia do zawartego w stanowisku stwierdzenia, zgodnie z którym przedłożony projekt ma naruszać także zasady techniki prawodawczej oraz ogólne zasady legislacji, albowiem nie precyzuje ono, na czym owe naruszenia polegają i które konkretnie zasady zostały zdaniem Akademii naruszone.

		autonomia uczelni to „zdolność instytucji akademickich do samodzielnego decydowania, w jaki sposób wykonają ustalone i uzgodnione zadania, które sobie samodzielnie wyznaczyły” (cyt. za M. Salamonowicz, op.cit.). Skoro zatem prawo do określania kierunków studiów i programów nauczania jest jednym z elementów autonomii uczelni (M. Salamonowicz, op.cit., nb. 6) to za sprzeczne z tą zasadą należy uznać zakazanie uczelni spełniającej kryteria do bycia uczelnią akademicką w rozumieniu p.s.w.n. naboru na studia o profilu ogólnoakademickim, co ma nastąpić na podstawie art. „ustawy likwidacyjnej”. Jak już wspomniano, konstytucyjnie chronionym elementem autonomii uczelni jest także prawo do wybierania władz w tym przede wszystkim rektora. Narusza więc tę autonomię przyznanie kompetencji do mianowania rektora i prorektorów Ministrowi Sprawiedliwości (art. 1 pkt 23 „ustawy likwidacyjnej”). W jeszcze większym stopniu godzi w autonomię uczelni uprawnienie przyznane ministrowi do ich odwoływania i zawieszania (art. 1 ust. 37 ustawy likwidacyjnej). Oznacza to bowiem ich pełną zależność od Ministra, co jest nie do pogodzenia zasadą autonomii uczelni. Narusza omawianą zasadę autonomii uczelni także skrócenie kadencji Rektora i Senatu, jakie ma nastąpić na podstawie art. 5 „ustawy likwidacyjnej”. Za kluczowy element autonomii należy bowiem uznać prawo odpowiednich organów uczelni i społeczności akademickiej nie tylko do powołania, ale także do odwoływania organów uczelni. Modyfikacja art. 48 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej stanowi ingerencję w kompetencje Rektora. Odbiera Rektorowi uprawnienie do mianowania funkcjonariuszy z Uczelni na stanowiska	

służbowe – *de facto* oznacza nieuprawnioną ingerencję w wewnętrzną politykę organizacyjną i kadrową Uczelni.

Rażącym złamaniem zasady autonomii uczelni jest również ustanowienie przełożonego dla Rektora w postaci Dyrektora Generalnego SW (art. 1 pkt 22b projektowanej ustawy). Ponadto, w sposób oczywisty jest to naruszenie przepisów p.s.w.n., które stanowią, że nad jego działaniami czuwa jedynie Senat.

III. Nieracjonalność przekształcenia Uczelni w uczelnię zawodową

Wprowadzenie wyjątku od rozwiązania systemowego musi być odpowiednio uzasadnione. Tymczasem brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla kreowania Uczelni wyłącznie jako uczelni zawodowych. Różnica między uczelnią zawodową a akademicką jest taka, że ta pierwsza nie musi prowadzić studiów drugiego stopnia (magisterskich) oraz nie prowadzi kształcenia doktorantów (art. 14 i 15 p.s.w.n.). Nie istnieje żadne uprawnienie uczelni zawodowej, którego by nie posiadała uczelnia akademicka. Kształcenie funkcjonariuszy Służby Więziennej na studiach pierwszego i drugiego stopnia w takim samym zakresie może odbywać się w uczelni zawodowej jak i akademickiej. W szczególności na uczelni akademickiej mogą być także prowadzone studia na profilu praktycznym (art. 64 ust. 2 p.s.w. n. oraz 15 ust.2 p.s.w.n. *a contrario*). Ustawa nie może uchybiać przepisom o ocenie parametrycznej, czy uzyskiwaniu prawa do nadawania stopnia doktora. Natomiast ustalenie, że Uczelnia jest uczelnią zawodową wyklucza możliwość kształcenia na niej doktorantów, nawet jeśli ma odpowiednią kategorię naukową.

Należy też zauważyć, że niejasne jest, czy Uczelnia będąc uczelnią zawodową a zarazem uczelnią

		posiadającą w pewnych dyscyplinach naukowych kategorię A, będzie miała prawo do nadawania stopnia naukowego doktora. Jak bowiem wspomniano uczelnia zawodowa nie może „kształcić doktorantów”, jednak prawo do nadawania stopnia doktora ma, zgodnie z art. 185 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n. uczelnia posiadająca kategorię naukową A+, A albo B+, niezależnie od tego czy jest uczelnią akademicką czy zawodową. Możliwe zatem będzie, że Uczelnia będzie miała prawo do nadawania stopnia doktora, ale jedynie w trybie eksternistycznym a nie w ramach szkoły doktorskiej (art. 197 p.s.w.n.). Należy mieć na względzie, że niektóre służby mundurowe wymagają wręcz posiadania stopnia doktora dla awansu na wyższe stopnie oficerskie (alternatywą, mniej pożądaną jest zazwyczaj dyplom studiów podyplomowych). Należy również zauważyć, że uczelnia akademicka – w przeciwieństwie do uczelni zawodowej – ma obowiązek prowadzić działalność naukową i świadczyć usługi badawcze (art. 11 ust. 2 w zw. z art. 9 ust. 1 p.s.w.n.). Projekt „ustawy likwidacyjnej” oznacza zaś pozbawienie Służby Więziennej ośrodka, który mógłby prowadzić taką działalność. Tymczasem potrzeby Służby Więziennej jednoznacznie wskazują na potrzebę prowadzenia takich działań i Uczelnia w swojej historii przeprowadzała szereg badań mających istotne znaczenie dla działalności Służby Więziennej. Na marginesie należy także wskazać na szeroką współpracę zarówno krajową, jak i międzynarodową jaką prowadzi obecnie Uczelnia, nieustannie się rozwija, jej renoma na arenie międzynarodowej jest coraz większa, tym bardziej za bezzasadne należy uznać ingerowanie w autonomię i funkcjonowanie Uczelni.	

Należy też wskazać, że inne uczelnie mundurowe, tzn. podlegające Ministrowi Obrony Narodowej lub ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych mają status akademii i prowadzą zarówno badania naukowe jak i kształcenie doktorantów. Wyjątkiem jest Wyższa Szkoła Straży Granicznej, która jednak z uwagi na niedawne powstanie nie przeszła jeszcze procesu ewaluacji w żadnej z dyscyplin naukowych.

IV. „Ukryta” likwidacja Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

Za kuriozalne należy uznać treść art. 11–15 „ustawy likwidacyjnej”. Te postanowienia uznają bowiem *de facto* Akademię Wymiaru Sprawiedliwości za inny podmiot niż Wyższą Szkołę Służby Więziennej. Z jednej więc strony „ustawa likwidacyjna” wyłącznie zmienia nazwę Uczelni (art. 4 „ustawy likwidacyjnej” por. uzasadnienie), ale nie wygasa jej bytu prawnego a z drugiej strony jej art. 11–15 traktują Wyższą Szkołę Służby Więziennej za podmiot nowy niebędący tym samym, lecz innym bytem niż Akademia Wymiaru Sprawiedliwości. Jeżeli Wyższa Szkoła Służby Więziennej jest tym samym podmiotem co Akademia Wymiaru Sprawiedliwości tyle że działającym pod inną nazwą, jednak nadal będącym tą samą Uczelnią, to nie ma podstaw do wprowadzania przepisów przejściowych odnoszących się do absolwentów, decyzji i innych rozstrzygnięć oraz spraw prowadzonych przez AWS. W istocie jednak omawiane przepisy traktują AWS jako podmiot likwidowany a WSSW jako podmiot nowy, pomiędzy którymi nie ma żadnej ciągłości.

Podsumowując, należy wskazać, że projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1683, z późn. zm.) tj. „ustawa likwidacyjna” jest sprzeczny ze

wskazanim w preambule do p.s.w.n. obowiązkiem władzy publicznej do tworzenie optymalnych warunków dla wolności badań naukowych i twórczości artystycznej, wolności nauczania oraz autonomii społeczności akademickiej. W istocie „ustawa likwidacyjna” narusza wolność badań naukowych, pozbawiając Uczelnię Służby Więziennej obowiązku jej prowadzenia dla dobra Służby Więziennej, godzi w systemowe regulacje zawarte w p.s.w.n. dotyczące struktury uczelni bazującej na dualizmie uczelni akademickich i zawodowych oraz narusza autonomię akademicką poprzez przekształcenie uczelni akademickiej w zawodową mimo spełniania przez nią kryteriów ustawowych i przy braku jej odpowiedniego wniosku, a także wprowadzając zależność władz uczelni, sposobów i programów nauczania od ingerencji organu administracyjnego jakim jest Dyrektor Generalny Służby Więziennej.

Tym bardziej za niezasadne należy uznać dalsze procedowanie projektu ustawy, w tym w szczególności biorąc pod uwagę fakt, iż projekt nie został w żaden sposób skonsultowany z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości. Uczelnia nieustannie rozwija swój potencjał naukowo-badawczy, jak i podejmuje działania rozwijające infrastrukturę Uczelni, posiada także renomę i szeroki zakres działań na arenie krajowej i międzynarodowej.

Tym samym za nieuprawniony należy uznać fakt podjęcia działań legislacyjnych wobec Uczelni bez jakiegokolwiek realnego skonsultowania tychże zmian z Uczelnią. Powyższe narusza pewność obywateli, w tym studentów i pracowników Uczelni, do demokratycznego państwa prawa, prawa do nauki, a tym samym narusza podstawowe zasady

		konstytucyjne i prowadzi do wyrządzenia realnej szkody wobec Uczelni. Uczelnia wielokrotnie działała, jak i działa w celu jej rozwoju, zaś projektowane zmiany przepisów prowadzą <i>de facto</i> do zniweczenia działalności Uczelni i jej likwidacji. Wobec powyższego, uprzejmie wnoszę ww. uwagi oraz składam wniosek o wycofanie przedmiotowego projektu ustawy z prac legislacyjnych.	

Zgłoszenia lobbingowe

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz ustawy o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (UD112)

DATA WPŁYWU	PODMIOT
27.10.2024	YOLO Katarzyna Wierzbicka
23.12.2024	HACK&PHACK DEFENCE LTD Piotr Marcin Wierzbicki

**WZÓR URZĘDOWEGO FORMULARZA ZGŁOSZENIA ZAINTERESOWANIA PRACAMI NAD
PROJEKTEM ZAŁOŻEŃ PROJEKTU USTAWY, PROJEKTEM USTAWY LUB PROJEKTEM
ROZPORZĄDZENIA**

ZGŁOSZENIE ZAINTERESOWANIA PRACAMI NAD PROJEKTEM - ZGŁOSZENIE ZMIANY DANYCH*		
ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw z dnia 03.10.2024 r. (numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD112)		
A. OZNACZENIE PODMIOTU ZAINTERESOWANEGO PRACAMI NAD PROJEKTEM		
1. Nazwa/imię i nazwisko** YOLO Katarzyna Wierzbicka		
2. Adres siedziby/adres miejsca zamieszkania** ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa		
3. Adres do korespondencji i adres e-mail ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa, biuro@yolo.waw.pl		
B. WSKAZANIE OSÓB UPRAWNIONYCH DO REPREZENTOWANIA PODMIOTU WYMIENIONEGO W CZĘŚCI A W PRACACH NAD PROJEKTEM		
Lp.	Imię i nazwisko	Adres
1	Katarzyna Wierzbicka	ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa
C. OPIS POSTULOWANEGO ROZWIĄZANIA PRAWNEGO, ZE WSKAZANIEM INTERESU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM OCHRONY		
Wnoszę o: 1) wykreślenie z Ustawy o Służbie Więziennej Art. 4 pkt. 4 i 5 w związku z faktem, że już na etapie procedowania projektu nowelizacji Ustawy Kodeks Karny Wykonawczy (UD 282) oraz Ustawy o Służbie Więziennej (UD287) całość Posłów i Senatorów ówczesnej opozycji wraz z organizacjami branżowymi i firmami telekomunikacyjnymi działającymi na rynku telefonii dla osób osadzonych w JOSW podnosili wspólnie jego niezgodność z prawem krajowym oraz unijnym (szczegółowe informacje w załączonych dokumentach). Rozporządzenie wydane 28.02.2023 przez Zbigniewa Ziobrę wzbudziło także uzasadnione kontrowersje - opisane w szeregu artykułów prasowych m. in.: Patryk Jaki i więzienia. Jak wicemister dbał o swoich (https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia) oraz Ziobro monopolizuje więzienną telefonię. Przetarg w oparach absurdu		

(<https://www.money.pl/gospodarka/ziobro-monopolizuje-wiezienna-telefonie-przetarg-w-oparach-absurdu-6928420734937760a.html>).

Dlatego należy podkreślić wyjątkowo pilną potrzebę przywrócenia praworządności - w pierwszym etapie poprzez wydanie proponowanego przeze mnie Rozporządzenia.

2)

usunięcie z Ustawy o Służbie Więziennej **Art. 24B Ust 3** w związku z kuriozalną sytuacją, gdzie Dyrektorzy JOSW odmawiają osobom osadzonym podania nawet numeru służbowego funkcjonariuszy, którzy wykonywali razem z tymi osadzonymi jakiegokolwiek czynności służbowe (przykładowy dokument w załączeniu – załącznik nr 34)

3)

w związku z pkt. 1 mojego wniosku wnoszę o **usunięcie** na tej samej podstawie **Art. 105B par. 4 oraz 217 C par. 5 Ustawy kodeks Karny Wykonawczy**

4)

jednocześnie wnoszę w związku z pkt. 1, 3 niniejszego wniosku lobbingowego o **wprowadzenie** do obiegu prawnego **Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości** o następującej treści:

Cofam decyzję Ministra Sprawiedliwości wydaną w formie Rozporządzenia z dnia 28.02.2023 Dz. Urz. Ms z 2023 poz 17

Postanowienie wchodzi w życie z dniem podpisania.

5)

dodanie w Ustawie o Służbie Więziennej Art. 4 pkt. 6 o następującej treści:

„Służba Więzienna ma obowiązek przekazywania wyznaczonym wydziałom Policji wykrytych jako nielegalne posiadanych przez osoby skazane środków łączności, w tym telefonów, poprzez podanie numeru IMEI/ESN oraz MSISDN celem weryfikacji czy nie posłużyły one do dokonania przestępstwa oraz by ustalić sposób, w jaki zostały one dostarczone w sposób nielegalny do osób pozbawionych wolności”.

Ten zapis projektu wynika z postulatu Funkcjonariuszy Operacyjnych Policji i jest pokłosiem faktu, że sama Służba Więzienna pomimo wykrycia od 22.09.2022. tysięcy nielegalnych środków łączności w celach mieszkalnych osadzonych robi z tego faktu jedynie dokumentację wewnętrzną i nie dąży do wykrycia ewentualnych inkryminogennych zachowań funkcjonariuszy wynikających z Art. 231 par. 1 KK.

6)

wnoszę także o jednoczesne przepracowanie z niniejszym projektem zmiany Ustawy o Służbie Więziennej Projektu Ustawy Kodeks Karny Wykonawczy (sugerowane zmiany artykułów w odniesieniu do stanu obecnego zostały naniesione na czerwono)

Z Powodu swojej obszerności plik w załączeniu (załącznik nr 35).

D. ZAŁĄCZONE DOKUMENTY

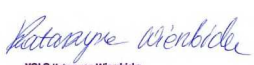
1	Oświadczenie o wpisie do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową
2	Oświadczenie wskazujące podmioty, na rzecz których wykonywana jest zawodowa działalność lobbingowa
3	Artykuł Patryk Jaki i więzienia. Jak wiceminister dbał o swoich (pdf)
4	Artykuł Ziobro monopolizuje więzienną telefonię. Przetarg w oparach absurdu (pdf)
5	Pismo w sprawie UD282/287 Pika Polska sp. z o. o.
6	Pismo KIKE do NIK (13.06.2023.)
7	Wniosek KIKE o wyjaśnienie zasad konkursu - PGSW (14.06.2023.)
8	Pismo KIKE do MC praktyki monopolistyczne i regulacja ceny detalicznej (16.06.2023.)
9	Pismo KIKE do Prezesa UODO (16.06.2023.)
10	Pismo KIKE do UKE regulacja ceny detalicznej (16.06.2023.)
11	Apel KIKE W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU Senator Aleksander Pociąg (07.06.2023.)
12	Apel ws. totalnej monopolizacji - Poseł Krzysztof Śmiszek (07.06.2023.)
13	Apel w sprawie totalnej monopolizacji -- RPO (07.06.2023.)
14	Protest KIKE - Konkurs PGSW (20.06.2023.)
15	Apel ws totalnej monopolizacji do Rzecznika MŚP (07.06.2023.)
16	Apel ws totalnej monopolizacji do UOKiK (07.06.2023.)
18	wniosek o dostęp do informacji publicznej i kontrolę – MS (07.06.2023.)
19	ZAŁĄCZNIK DO wniosku - MS (07.06.2023.)
20	KIKE_wniosek o dostęp do informacji publicznej – MS (07.06.2023.)
21	wniosek o dostęp do inf publicznej do PGSW (07.06.2023.)
22	Wniosek o dostęp do informacji publicznej do KNF (07.06.2023.)
23	Apel ws totalnej monopolizacji - Poseł Michał Szczerba (07.06.2023.)
24	Apel ws totalnej monopolizacji - Poseł Władysław Kosiniak-Kamysz (07.06.2023.)

25	Apel ws. Totalnego monopolu - Poseł Grzegorz Napieralski (07.06.2023.)
26	Apel ws. totalnej monopolizacji, - Senator Gabriela Morawska-Stanecka (07.06.2023.)
27	Petycja do MS (07.06.2023.)
28	wniosek o dostęp do informacji publicznej – MC (07.06.2023.)
29	APEL W SPRAWIE totalnego monopolu usług - Poseł Jan Grabiec (07.06.2023.)
30	APEL W SPRAWIE totalnej monopolizacji - Poseł Borys Budka
31	Apel ws totalnej monopolizacji - Pani Poseł Kamila Gasiuk Pichowicz
32	Apel ws totalnej monopolizacji - Poseł Joanna Mucha (1)
33	Apel ws totalnej monopolizacji - Poseł Joanna Scheuring – Wielgus
34	20240809 odmowa nr służbowy funkcjonariuszki
35	20241027 Kodeks Karny Wykonawczy - kompleksowa nowelizacja Ustawy

E. Niniejsze zgłoszenie dotyczy uzupełnienia braków formalnych/zmiany danych
zgłoszenia dokonanego dnia**

(podać datę z części F poprzedniego zgłoszenia)

F. OSOBA SKŁADAJĄCA ZGŁOSZENIE

Imię i nazwisko	Data	Podpis
Katarzyna Wierzbicka	27.10.2024.	YOLO Katarzyna Wierzbicka ul. Czerwonych Beretów 6 00-910 Warszawa 22 100 43 41, biuro@yolo.waw.pl NIP: 526 21 99 672, REGON: 380875250

G. KLAUZULA ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ ZA SKŁADANIE FAŁSZYWYCH ZEZNAŃ

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia

YOLO Katarzyna Wierzbicka
ul. Czerwonych Beretów 6
00-910 Warszawa
22 100 43 41, biuro@yolo.waw.pl
NIP: 526 21 99 672, REGON: 380875250

Dokument podpisany (podpis)
przez Katarzyna
Wierzbicka
Data: 2024.10.27
21:35:48 CET

- * Jeżeli zgłoszenie nie jest składane w trybie art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, treść: "- Zgłoszenie zmiany danych" skreśla się.
- ** Niepotrzebne skreślić.

Pouczenie:

1. Jeżeli zgłoszenie ma na celu uwzględnienie zmian zaistniałych po dacie wniesienia urzędowego formularza zgłoszenia (art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa) lub uzupełnienie braków formalnych poprzedniego zgłoszenia (§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie zgłaszania zainteresowania pracami nad projektami aktów normatywnych oraz projektami założeń projektów ustaw (Dz. U. Nr 181, poz.1080), w nowym urzędowym formularzu zgłoszenia należy wypełnić wszystkie rubryki, powtarzając również dane, które zachowały swoją aktualność.

2. Część B formularza wypełnia się w przypadku zgłoszenia dotyczącego jednostki organizacyjnej oraz w sytuacji, gdy osoba fizyczna, która zgłasza zainteresowanie pracami nad projektem założeń projektu ustawy lub projektem aktu normatywnego, nie będzie uczestniczyła osobiście w tych pracach.

3. W części D formularza, stosownie do okoliczności, uwzględnia się dokumenty, o których mowa w art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, a także pełnomocnictwa do wniesienia zgłoszenia lub do reprezentowania podmiotu w pracach nad projektem aktu normatywnego lub projektu założeń projektu ustawy.

4. Część E formularza wypełnia się w przypadku uzupełnienia braków formalnych lub zmiany danych dotyczących wniesionego zgłoszenia.

**ZGŁOSZENIE
ZAINTERESOWANIA PRACAMI NAD PROJEKTEM - ZGŁOSZENIE ZMIANY DANYCH***

Propozycja zmiany w Ustawie o Służbie Więziennej – usunięcie przepisów niezgodnych z wyrokami ETPC (numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD112).

A. OZNACZENIE PODMIOTU ZAINTERESOWANEGO PRACAMI NAD PROJEKTEM

1. Nazwa/imię i nazwisko** **HACK&PHACK DEFENCE LTD Piotr Marcin Wierzbicki**

2. Adres siedziby/adres miejsca zamieszkania**
ul. Poczтовая 12/8a, 70-360 Szczecin

3. Adres do korespondencji i adres e-mail
ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa, wierzbicki@hack-phack.pl

B. WSKAZANIE OSÓB UPRAWNIONYCH DO REPREZENTOWANIA PODMIOTU WYMIENIONEGO W CZĘŚCI A W PRACACH NAD PROJEKTEM

Lp.	Imię i nazwisko	Adres
1	Piotr Marcin Wierzbicki	ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa
2		
3		
4		
5		

C. OPIS POSTULOWANEGO ROZWIĄZANIA PRAWNEGO, ZE WSKAZANIEM INTERESU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM OCHRONY

Wnoszę o **USUNIĘCIE** w trybie pilnej nowelizacji z Ustawy o Służbie Więziennej z dnia 09.04.2010 **zapisu artykułu 19 ustęp 6 punkt 1.**

Uzasadnienie

Przepis ten powoduje stosowanie niczym nie uzasadnionych środków przymusu bezpośredniego przez Służbę Więzienną – np. skuwanie w trakcie realizacji połączenia do pełnomocnika (gdy dość często dzieje się to w zamkniętym, monitorowanym pomieszczeniu, gdzie jest tylko sam osadzony), czy na Skype albo BIP - powoduje to trwałe uszkodzenia skóry m.in na nadgarstkach osób osadzonych (dowód to potwierdzający znajduje się między innymi na załączonych zdjęciach obrażeń).

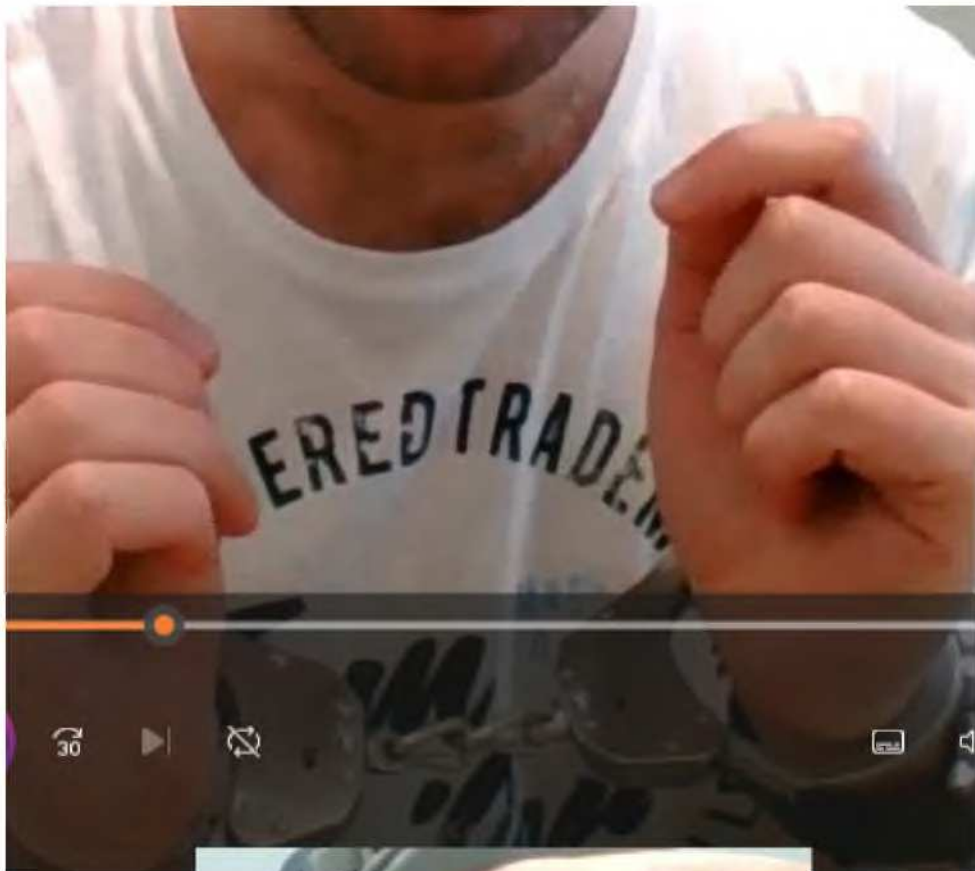
Należy tu dodać, że w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka stosowanie nadmiarowych środków przymusu bezpośredniego (np. kajdanek) i powodowanie tym uszkodzenia ciała są uznawane za nieludzkie traktowanie na granicy tortury i są sprzeczne z Konwencją (vide wyrok z 17.04.2012 w sprawie ETPC 20071/07 Mirosław Piechowicz vs Poland).

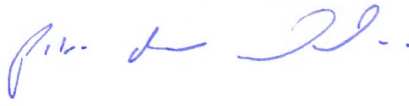

D. ZAŁĄCZONE DOKUMENTY		
1	Oświadczenie o wpisie do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową	
2	Oświadczenie wskazujące podmioty, na rzecz których wykonywana jest zawodowa działalność lobbingowa	
E. Niniejsze zgłoszenie dotyczy uzupełnienia braków formalnych/zmiany danych** zgłoszenia dokonanego dnia		
(podać datę z części F poprzedniego zgłoszenia)		
F. OSOBA SKŁADAJĄCA ZGŁOSZENIE		
Imię i nazwisko	Data	Podpis
Piotr Marcin Wierzbicki	23.12.2024	
G. KLAUZULA ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ ZA SKŁADANIE FAŁSZYWYCH ZEZNAŃ		
Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia		
(podpis)		

* Jeżeli zgłoszenie nie jest składane w trybie art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa, treść: "- Zgłoszenie zmiany danych" skreśla się.

** Niepotrzebne skreślić.

Pouczenie:

1. Jeżeli zgłoszenie ma na celu uwzględnienie zmian zaistniałych po dacie wniesienia urzędowego formularza zgłoszenia (art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa) lub uzupełnienie braków formalnych poprzedniego zgłoszenia (§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie zgłaszania zainteresowania pracami nad projektami aktów normatywnych oraz projektami założeń projektów ustaw (Dz. U. Nr 181, poz.1080), w nowym urzędowym formularzu zgłoszenia należy wypełnić wszystkie rubryki, powtarzając również dane, które zachowały swoją aktualność.

2. Część B formularza wypełnia się w przypadku zgłoszenia dotyczącego jednostki organizacyjnej oraz w sytuacji, gdy osoba fizyczna, która zgłasza zainteresowanie pracami nad projektem założeń projektu ustawy lub projektem aktu normatywnego, nie będzie uczestniczyła osobiście w tych pracach.

3. W części D formularza, stosownie do okoliczności, uwzględnia się dokumenty, o których mowa w art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, a także pełnomocnictwa do wniesienia zgłoszenia lub do reprezentowania podmiotu w pracach nad projektem aktu normatywnego lub projektu założeń projektu ustawy.

4. Część E formularza wypełnia się w przypadku uzupełnienia braków formalnych lub zmiany danych dotyczących wniesionego zgłoszenia.

Warszawa, 23.12.2024.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zawodową działalność lobbingową, wykonuję na rzecz następującego podmiotu:

Pika Polska Sp. z o. o. (KRS: 0000636571)

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(podpis Wnioskodawcy)

Warszawa, 23.12.2024.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że podmiot, który reprezentuję – Hack&Phack Defence LTD Piotr Marcin Wierzbicki – wpisany jest do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową (prowadzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji) pod numerem 00539.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

(podpis Wnioskodawcy)

Warszawa, 27.10.2024.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że podmiot, który reprezentuję – YOLO Katarzyna Wierzbicka – wpisany jest do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową (prowadzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji) pod numerem 00530.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(podpis Wnioskodawcy)

Warszawa, 27.10.2024.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zawodową działalność lobbingową, wykonuję na rzecz następujących podmiotów:

Pika Polska Sp. Z o. o. (KRS: 0000636571)

Hack&Phack Defence LTD (NIP: 8522285856)

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(podpis Wnioskodawcy)

05 MARCA 2020

Jak ludzie Patryka Jakiego budowali telefonię dla więźniów, która nigdy nie powstała

W 2016 r. Patryk Jaki mianował na dyrektora przywieziennej instytucji swojego kolegę i polityka Solidarnej Polski, Piotra Świderskiego. Przez lata trzymał go na stanowisku, mimo sygnałów o nieprawidłowościach. Świderski razem z byłym asystentem Jakiego budował sieć telefoniczną dla więźniów. Choć projekt upadł, firma asystenta zarobiła blisko milion złotych

KONRAD SZCZYGIEL

Razem tworzymy OKO.press. Każdy wpłaca, ile może, by czytać mogli nas wszyscy. Za darmo.

[Wesprzyj OKO>>>](#)

Artykuł powstał we współpracy z [Fundacją Reporterów](#), organizacją skupiającą dziennikarzy śledczych.

Koszalin, 25 lipca 2016 roku. Siedziba państwowej "Pomeranii", firmy związanej z systemem więziennictwa.

„Patryk, on chce mnie zwolnić!” - woła do słuchawki Piotr Świderski. Chwilę wcześniej Zbigniew Toruń, dyrektor "Pomeranii" i przełożony Świderskiego, próbuje wręczyć mu wypowiedzenie. Oficjalny powód: utrata zaufania, nieuzasadnione wyjazdy służbowe i brak wyższego wykształcenia, wymaganego na

Wesprzyj OKO!

sprawiedliwości odpowiedzialny za więziennictwo. Jaki to kolega, zarówno z partii jak i prywatnie.

Kilka godzin później do Koszalina przychodzi pismo z góry: Patryk Jaki odwołuje Zbigniewa Torunia. Na jego miejsce powołuje Piotra Świderskiego.[restrict_content paragrafy="5"]

Przyjaciel wiceministra zostaje dyrektorem Pomorskiej Instytucji Gospodarki Budżetowej „Pomerania”, państwowego przedsiębiorstwa, zatrudniającego ponad 500 pracowników i obracającego dziesiątkami milionów złotych.

I pozostanie nim tak długo, jak długo wiceministrem będzie Jaki - pomimo licznych skarg pracowników i niekorzystnego audytu wewnętrznego samego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Jak ustaliło OKO.press, Świderski - jako wiceszef, a potem szef “Pomeranii” - traktował ją jak swoje udzielne księstwo:

- wydawał bez przetargów setki tysięcy złotych publicznych pieniędzy;
- zaczął realizację projektu telefonii dla osadzonych, angażując jako doradcę byłego asystenta Jakiego i dając zarobić jego firmie blisko milion złotych (potem projekt telefonii został w tajemniczych okolicznościach wygaszony);
- oraz zatrudniał w “Pomeranii” swoją rodzinę i znajomych, m.in. z Solidarnej Polski.

"Ludzie, których atakujecie odpowiadają za najlepsze wyniki zakładów przywieziennych w historii" - przekonuje w rozmowie z OKO.press Patryk Jaki.

Świderski zrobił karierę w Solidarnej Polsce i dobrze na tym wyszedł

CV Piotra Świderskiego nie imponuje: nie ma wyższego wykształcenia. Zanim dostał posadę w “Pomeranii”, pracował w podkoszalińskim ośrodku dla młodzieży w Ochotniczym Hufcu Pracy. Prowadził też razem z żoną sklepy spożywcze.

Karierę robi za to w lokalnej polityce. Już w 2006 roku startuje do rady miasta Koszalina z list PiS. W 2012 roku zmienia barwy na Solidarną Polskę (SP). Wkrótce, razem z **Łukaszem Kroplewskim**, innym ważnym politykiem SP, kierują strukturami w regionie. Kroplewski jako szef partii w całym woj. zachodniopomorskim, a Świderski - w okręgu koszalińskim.

Od 2014 roku zaczynają pojawiać się w Sejmie w towarzystwie Patryka Jakiego i angażują się w kampanię wyborczą Solidarnej Polski.

Piotr Świderski, Patryk Jaki i Łukasz Kroplewski, 2013 rok. Fot. facebook Solidarnej Polski

Po wygranej PiS w poprzednich wyborach parlamentarnych, w styczniu 2016 roku Świderski zostaje asystentem społecznym Patryka Jakiego w Sejmie.

Stanowiska dyrektorów obejmują ludzie "dobrej zmiany".

Na dyrektora IGB Pomerania w Koszalinie Jaki powołuje **Zbigniewa Torunia**, teścia Łukasza Kroplewskiego z Solidarnej Polski.

Świdorski zostaje jego zastępcą. Dostaje wysoką - jak na Koszalin - pensję 12,5 tys. zł i służbowy samochód.

Przeczytaj o innych ludziach powołanych przez Jakiego do władz IGB-ów

Pracownicy Pomeranii są przekonani, że wszystko to zawdzięcza Jakiemu.

„Świdorski i Jaki to byli dobrzy kumple. Jeden bawił się na weselu drugiego. Świdorski chwalił się w firmie, że razem jeżdżą na wakacje. Mógł - ot tak - zadzwonić do ministra i często to robił.”

– wspomina jego była podwładna z Pomeranii.

Praca dla więźniów

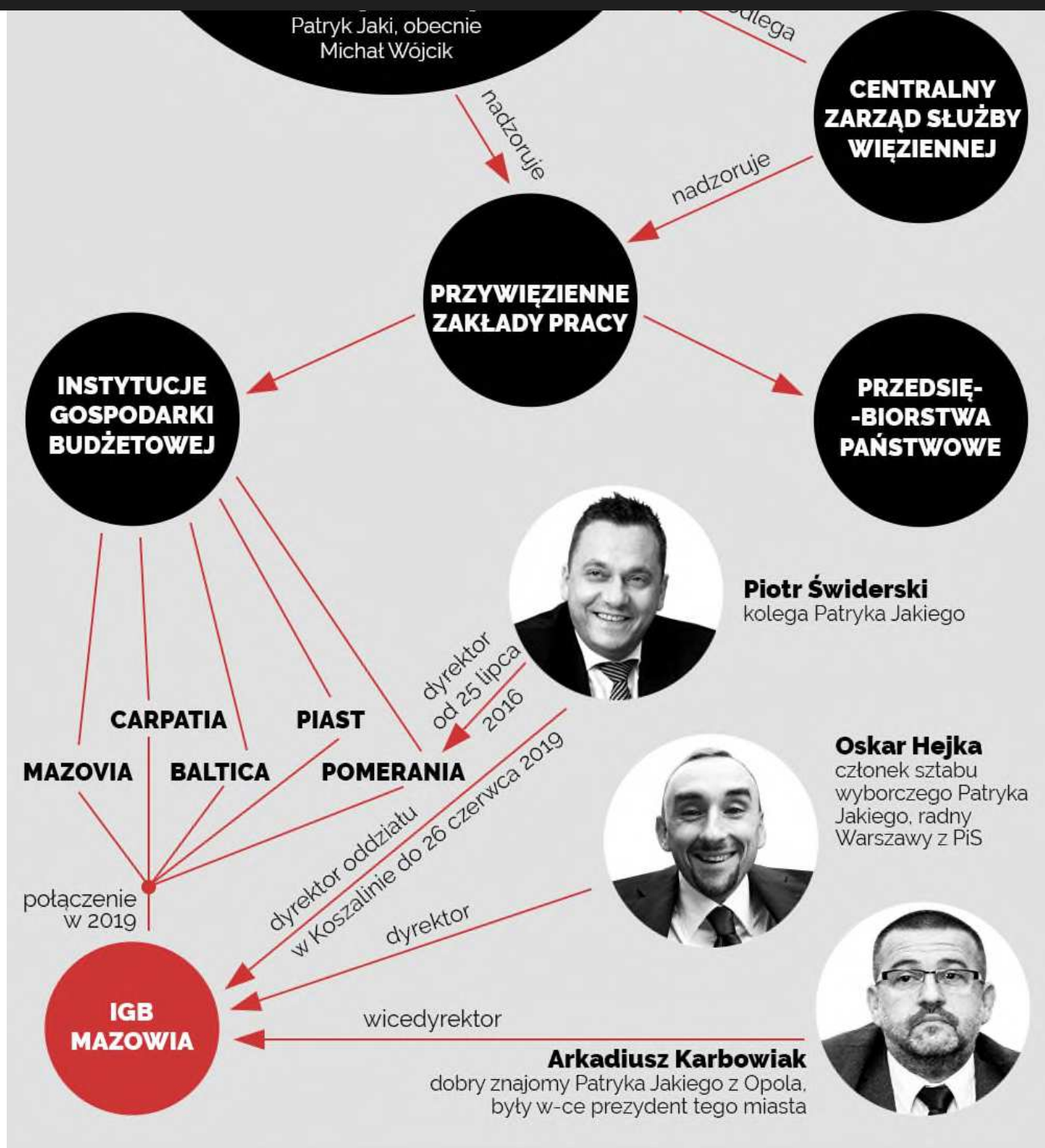
Zatrzymajmy się na chwilę przy Instytucjach Gospodarki Budżetowej. To jednostki sektora finansów publicznych, które realizują zadania publiczne, ale utrzymują się z przychodów z własnej działalności. Prawo do tworzenia IGB-ów mają przede wszystkim ministrowie oraz szef kancelarii premiera.

IGB-y ministerstwa sprawiedliwości powstały z przekształcenia przywieziennych

Wesprzyj OKO!

któremu powierzono nadzór nad nimi).

2019 roku wszystkie połączono w jeden moloch - wcielając je do warszawskiej Mazovii. Odtąd inne Instytucje działają jako jej oddziały.

IGB-y (od 2019 - jeden IGB) produkują rozmaite wyroby dla służby więziennej (od proszku do prania dla więźniów po buty dla strażników w zakładach karnych) i świadczą na jej rzecz usługi; remontują więzienia, ale także sądy i budynki należące do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Zgodnie z zainicjowanym przez Patryka Jakiego programem **“Praca dla więźniów”**, miały też być głównymi wykonawcami budów przywieziennych hal produkcyjnych. O tym, jak wyglądała realizacja tego planu, pisaliśmy w artykule ["NIK o sztandarowym programie Patryka Jakiego..."](#).

Przeczytaj więcej o IGB-ach

Wolna ręka Świderskiego

Wróćmy do IGB Pomerania, którą wiceminister Jaki oddał w 2016 roku w zarządzanie Toruniowi i Świderskiemu.

Ich współpraca od początku nie układa się dobrze. Toruń źle znosi samowole Świderskiego i jego osobliwy stosunek do przepisów.

6 czerwca 2016 roku Świderski dostaje od Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej w Koszalinie zielone światło by zrobić remont w ośrodku „Posejdon” w Ustce, należącym do SW. 6 pokoi gościnnych zostanie połączonych w 3 luksusowe apartamenty.

„Świderski wymyślił sobie, że wybuduje apartamenty, w których będzie

Wesprzyj OKO!

Całość robót pochłonęła ponad 200 tys. zł, z czego projekt i budowę, za które Pomerania zapłaciła 110 tys. zł, zlecono bez przetargu.

„Świdorski miał taki styl - mówił, że on ma w dupie ustawy, więc nie ogłaszał przetargów, tylko co mógł, to dawał z wolnej ręki” - mówi jego były współpracownik.

12 lipca 2016 roku Zbigniew Toruń zleca audyt forsowanej przez Świdorskiego inwestycji. Gdy na jego biurko trafiają wyniki kontroli, zbiera delegację współpracowników i jedzie do Koszalina, żeby zwolnić swojego zastępcę. Jako oficjalny powód podaje: brak wyższego wykształcenia wymaganego na stanowisku wiceszefa Pomeranii i utratę zaufania.

Jak ustaliliśmy, wcześniej Toruniowi nie podobały się również nieuzasadnione,

Dwa tygodnie później wysłał kolejne, w którym prosił "o pisemną informację o celowości wyjazdów (...) poza teren działalności (...) oddziału".

Próba zwolnienia Świdarskiego kończy się jednak fiaskiem. Na przeszkodzie staje interwencja wiceministra.

„Jaki wyraźnie na głośnomówiącym mówił, żeby Toruń tego nie robił. Toruń powiedział, że niestety, ale to on odpowiada za firmę”- wspomina była pracownica "Pomeranii".

W efekcie - jak już wspomnieliśmy - zamiast Świdarskiego, stanowisko traci Toruń.

Donosy o nieprawidłowościach

Cztery dni po tym jak Świdarski przejmuje władzę w "Pomeranii", do Ministerstwa Sprawiedliwości trafia skarga dotycząca nieprawidłowości przy przebudowie apartamentów w Ustce. Odnosi się do wyników audytu, który zarządził Toruń.

„Jak Świdarski został dyrektorem, pierwsze co zrobił, pojechał razem z prawnikiem do Czarnego, gdzie urzędował wcześniej Toruń i szukali tego audytu” - mówi były pracownik "Pomeranii". Zarówno umowa na zlecenie audytu, jak sam dokument, zniknęły bez śladu.

W kolejnych pismach do resortu pracownicy "Pomeranii" piszą też o decyzjach, które Świdarski podejmuje jako dyrektor. Zarzucają mu, że zatrudnia członków swojej rodziny, m.in. syna.

Za rządów Świdarskiego pracę w Pomeranii dostaje jego kolega, z którym wcześniej pracował w firmie produkującej kotły. Przemysław Gawecki. Oraz działacz

„Na Świdra cały czas przychodziły donosy i Jaki go informował o tym, że przychodzą. A Świder cały czas twierdził, że to oszczerstwa” - mówi dobry znajomy Świderskiego z kręgów kierownictwa IGB.

Negatywny audyt i 23 tys. nagrody

Wreszcie - na początku 2017 roku - resort Ziobry zarządza w Pomeranii kontrolę. Według ustaleń kontrolerów z ministerstwa,

██████████ jednym z pierwszych kroków Świderskiego jako nowego dyrektora Pomeranii, było wykreślenie z wewnętrznego regulaminu wymogu wyższego wykształcenia dla kierownictwa. Tym samym, wymóg ten przestał obowiązywać również samego Świderskiego.

Jeśli chodzi o apartamenty w Ustce, audytorzy z ministerstwa odnotowują, że „wykonawcę wybrano z wolnej ręki, nie przedstawiono oferty ani kosztorysu inwestorskiego”. Wskazują na „brak uzasadnienia wyłączenia stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych”.

Kontrolerzy wytykają również dyrektorowi Świderskiemu „ponoszenie nieuzasadnionych ekonomicznie wydatków gastronomicznych w trakcie spotkań z kontrahentami podczas spotkań biznesowych”. Wskazują po kilka takich spotkań organizowanych w październiku, listopadzie i grudniu 2016 roku.

Ponadto kontrolerzy wyliczają:

pracownikami.

Ogólnie audyt wypada niekorzystnie dla "Pomeranii": trzy na pięć kontrolowanych obszarów **oceniono negatywnie**. Najgorzej wypada polityka kadrowa oraz zarządzanie firmową gotówką. Miesiąc później, w odpowiedzi na audyt, dyrektor Świderski deklaruje poprawę.

Pomimo negatywnego wyniku kontroli i skarg Świderski rządzi "Pomeranią", a potem, po jej przyłączeniu do Mazovii kieruje oddziałem w Koszalinie, jeszcze półtora roku. W 2018 r. za dobre wyniki IGB-u dostaje 23 tys. złotych nagrody.

Dziś - w rozmowie z OKO.press - Świderski twierdzi, że "Pomerania" nie zlecała żadnych usług z wolnej ręki. Nie widzi też nic złego w zatrudnieniu w IGB-ie jego syna. „W Koszalinie tak samo jak w całej Polsce **brakuje rąk do pracy**, korzysta się z każdej możliwej formy wsparcia w zatrudnieniu. W związku z donosami na ten temat, była kontrola z CZ SW, która nie stwierdziła nieprawidłowości” - przekonuje.

Rozdział II, w którym dowiadujemy się, jak Piotr Świderski wpada na pomysł telefonii dla osadzonych, a do pomocy w budowie bierze kolegę. To Eligiusz Kameduła, były asystent Patryka Jakiego w Sejmie.

Na początku 2017 roku, dyrektor jednego z więzień podsuwa Świderskiemu pomysł

Rzecznika Praw Obywatelskich, a to, że telefonów jest za mało, a to, że działają, nie tak jak trzeba. Na dodatek więzienia obsługuje siedmiu różnych operatorów. To po pierwsze.

Po drugie, więzienna telefonia to lukratywny biznes. Gdyby była w rękach państwowej spółki, wpływy zasiliłyby budżet państwa, a obsługującemu sieć IGB-owi dałyby świetne wyniki.

Ministerstwo Sprawiedliwości kupuje pomysł przedstawiony przez Świderskiego. Mimo docierających do resortu informacji o nieprawidłowościach w Pomeranii dostaje on zielone światło dla projektu.

Świderski ma w kasie Pomeranii kilkanaście milionów, które może zainwestować. I głód biznesowych sukcesów. Po pomoc zgłasza się do **Eligiusza Kameduły**.

Doradztwo za 900 tys. zł

Kameduła na telekomunikacji zjadł zęby. Najpierw był w Erze, potem budował sieć Play. Kiedy kontaktuje się z nim Świderski, Kameduła pracuje akurat w państwowym gigancie, spółce PGNiG - ściągnął go tam Łukasz Kroplewski (przypomnijmy: szef Solidarnej Polski na Pomorzu). Sam Kameduła w 2016 roku był społecznym asystentem poselskim Jakiego.

Jego firma - "Eligiusz Kameduła Usługi Doradcze" współpracowała najpierw z Pomeranią, a potem (po połączeniu IGB-ów) także z Mazovią. Według informacji, które otrzymaliśmy z Mazovii,

umowa z Kamedułą była realizowana od marca 2017 do końca grudnia 2019 roku. W tym

Zdaniem Kameduły, dane podane przez Mazovię są błędne. Upiera się, że kwota ponad 900 tysięcy wynagrodzenia jest zawyżona, a jego ostatnia umowa z Mazovią wygasła siedem miesięcy wcześniej, w maju 2019 r. Jednak na pytanie, ile zarobił w Pomeranii, nie chce odpowiedzieć.

Kameduła zaprzecza również bliskim relacjom z Jakim. Tłumaczy, że został jego asystentem społecznym, żeby... móc wejść do hotelu sejmowego, gdzie mieszkał przez pewien czas Łukasz Kroplewski. Kameduła wspomina, że Jakiego spotykał wiele razy w szerszym gronie. Były wiceminister miał go także dwa razy wezwać na prywatne spotkanie w sprawie połączenia IGB-ów.

Patryk Jaki początkowo twierdzi, że w ogóle nie kojarzy Kameduły. Potem przypomina sobie, że rekomendował mu go na asystenta Świdorski. Jak mówi, wziął go, choć w ogóle go nie znał. Twierdzi, że potem Kameduła był u niego „kilka razy”, razem z resztą zespołu pracującego nad telefonią.

Teldos, czyli Telefonii Dla Osadzonych

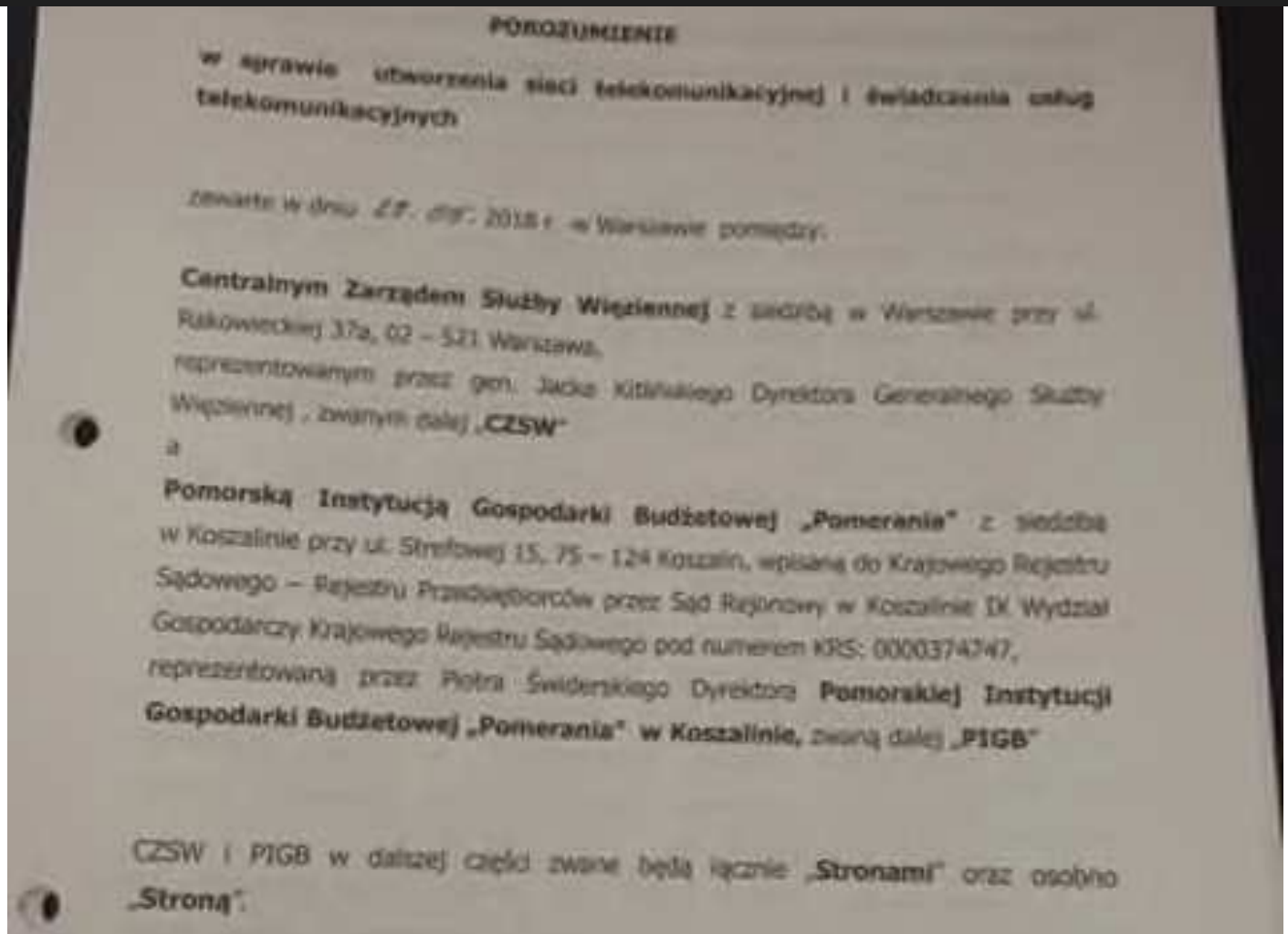
Zespół złożony z Kameduły i pracowników technicznych “Pomeranii”, przystępuje do pracy nad projektem telefonii w połowie 2017 roku. Projekt nosi nazwę **Teldos** - to skrót od Telefonii Dla Osadzonych.

Na pierwszy ogień idzie 12 więzień i aresztów z okręgu, w którym działa “Pomerania”. Prace w dwóch z nich Pomerania robi własnymi ludźmi, na kolejne 10 rozpisuje przetarg. Wygrywa go firma **Łączpol** z Gdyni, która kończy pracę w marcu 2019 roku. Faktura dla niej opiewa na ponad **581 tys. złotych**.

W międzyczasie parownicy "Pomeranii" jadą z Teldosem w Polskę - na 170 więzień i aresztów robią wizje lokalne w ponad 100. W najbliższych planach jest budowa centrali przyszłej sieci. “Pomerania” zdąży jeszcze rozpisac na nią przetarg.

Pojawiają się jednak problemy zewnętrzne. „Niby mieliśmy zielone światło z centrali więziennictwa i z ministerstwa, ale szło jak po grudzie” - mówi jeden z wykonawców sieci.

Centralny Zarząd Służby Więziennej nie pali się do tworzenia sieci. Dopiero w maju 2018 roku Pomerania podpisuje umowę w sprawie utworzenia sieci telefonicznej.

Fragment porozumienia CZ Służby Więziennej z PIGB "Pomerania", fot. OKO.press

Jednak w lutym 2019 roku z góry idzie sygnał, że prace nad Teldosem mają zostać wstrzymane.

Według źródeł OKO.press, przeciwnikiem projektu jest **Oskar Hejka**, od listopada 2018 dyrektor Mazovii - wcześniej warszawski radny i szef kampanii wyborczej Jakiego w wyborach samorządowych 2018 roku.

Świderski nie daje za wygraną. Forsuje w ministerstwie pomysł, żeby projekt telefonii wyprowadzić z IGB-u do osobnej spółki.

Teldos - spółka z udziałem Jihada Rezeka

połączenia miały być realizowane w grudniu 2019 roku, a cały projekt miał zostać zakończony w maju 2020 roku.

Według założeń z karty projektu, koszty zarządu miały od marca 2019 roku wynosić ponad 24 tys. złotych miesięcznie, a pensje pracowników - 48 tys. złotych.

Doświadczenia wynikające z tworzenia Telefonii dla osadzonych w ramach PIGB Pomerania wskazują, że instytucja taka – będąca hybrydą urzędu i przedsiębiorstwa – nie nadaje się do przeprowadzenia takiego projektu. Ustawa o finansach publicznych narzuca na IGB dyscyplinę finansów publicznych (co między innymi w praktyce uniemożliwia inwestycje w celu zwiększenia przychodów bez narażenia się na postępowanie dyscyplinarne za złamanie dyscypliny finansów publicznych) dodatkowym utrudnieniem jest konieczność stosowania prawa zamówień publicznych, które znacznie opóźnia i podraża procesy zakupowe.

Rekomendowana forma prawna operatora Telefonii dla osadzonych to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółka ta jednak wprowadziłaby transparentne regulaminy zakupowe w celu zapewnienia wysokich standardów przy wyborze wykonawców.

Model biznesowy TDO zakłada zapotrzebowanie na kapitał rządu 31 mln zł. W celu zachowania kontroli polskiego Skarbu Państwa nad tą spółką, powyżej 15,5 mln zł kapitału powinno być zapewnionych przez podmioty bezpośrednio lub pośrednio zależne od Skarbu Państwa. Rekomendowana forma właścicielska to objęcie przez przedsiębiorstwa państwowe, nad którymi nadzór sprawuje Centralny Zarząd Służby Więziennej udziałów o wartości co najmniej 15,5 mln zł poprzez opłacenie kapitału w gotówce.

Ze względu na wysoką rentowność przedsięwzięcia zakłada się, że operator Telefonii dla osadzonych będzie spółką dywidendową. W obecnej sytuacji rynkowej w Polsce, przedsięwzięcia o stopie ROI rządu 30% są wyjątkowo atrakcyjną inwestycją. Niskie stopy procentowe banków centralnych oraz tzw. luzowanie ilościowe w UE i USA sprawiły, że obligacje korporacyjne plasuje się obecnie w Polsce na poziomie 4-5%, to jest wielokrotnie taniej niż ROI w wys. 30% p.a. zakładany dla Telefonii dla osadzonych.

Obecnie koszty utrzymania osadzonych są znacjonalizowane, zaś przychody z tytułu świadczenia usług dla osadzonych są sprywatyzowane. Powierzenie stworzenia jednolitej Telefonii dla osadzonych jednemu operatorowi zależnemu od polskiego Skarbu Państwa, pozwoli choć w części, zrekomensować wydatki ponoszone przez Państwo na utrzymanie osadzonych. Z tego względu ważne jest, żeby podmioty bezpośrednio lub pośrednio należące do Skarbu Państwa objęły znaczącą część udziałów w spółce, która będzie operatorem Telefonii dla Osadzonych.

Spółka Teldos - fragment karty projektu

Pół miliona złotych wnosi do spółki państwowa firma **PEPEBE Włocławek**.

Wybór jest nieprzypadkowy - "Włocławkiem" kieruje jeden z najbardziej zaufanych ludzi Jakiego od więziennictwa, **Jihad Rezek**. Dodatkowo Pomerania od dłuższego czasu w konsorcjum z tym przedsiębiorstwem buduje przywiezienne hale produkcyjne na potrzeby programu „Praca dla więźniów”.

zobaczy” - mówi źródło OKO.press.

Na co poszło pół miliona od PEPEBE? Nie wiadomo. Przedsiębiorstwo nie odpowiedziało na nasze pytania.

Przeczytaj więcej o Jihadzie Rezeku, człowieku Jakiego

Prezesem Teldosu zostaje Świderski. W radzie nadzorczej zasiada Rezek oraz poseł Solidarnej Polski - **Mariusz Kałużny**, kolega Świderskiego. Kałużny to kolejny zaufany człowiek Jakiego. Na telefonii się nie zna. Przed “dobrą zmianą” był katechetą. Potem został dyrektorem państwowego Centralnego Ośrodka Sportowego.

W jaki sposób znalazł się w radzie nadzorczej Teldosu? “Proszę o wysłanie pytań na maila, nie wiem, o czym teraz w ogóle mówimy” - mówi poseł Kałużny w rozmowie z OKO.press. Kilka dni później odpisuje, że w radzie nadzorczej Teldosu zasiadał przez trzy miesiące “społecznie” i nie pobierał wynagrodzenia.

Ludzie Jakiego budują Telefonię Dla Osadzonych (TELDOS)

il.: Hanna Szukalska/OKO.press; fot.: Agencja Gazeta

Chociaż spółka Teldos formalnie działa, nie wiadomo, czym się zajmuje. Drobne prace prowadzone są jeszcze w marcu i kwietniu 2019 roku za pieniądze "Pomeranii", ale gołym okiem widać, że projekt umarł.

Wesprzyj OKO!

było jasne, że ma to związek z kandydowaniem Jakiego do europarlamentu. Jaki miał mówić Świderskiemu, że teraz to się nie uda, żeby się nie rozpędzał z pracami. Mówił mu tak: Piotrek, poczekaj do wyborów, po wyborach ze wszystkim ruszymy”

– opowiada nam jeden z informatorów.

Świderski dostaje dyscyplinarkę

26 maja 2019 Jaki zdobywa mandat europośła. Kilka dni później Świderski przychodzi do swojej firmy. Podwładni widzą, że jest wściekły. Kłóci się z Jakim przez telefon. Jak mówią nasi informatorzy, od początku czerwca Świderski nie pojawia się już w pracy.

4 czerwca Jaki przestaje być wiceministrem sprawiedliwości. Tego samego dnia Świderski zostaje odwołany z funkcji prezesa Teldosu. Jego miejsce zajmuje Jihad Rezek.

17 czerwca spółka Teldos zostaje zawieszona.

26 czerwca Świderski zostaje zwolniony dyscyplinarnie. Powód? Kierownictwo „Mazovii” - (przypomnijmy: w 2019 roku wchłonęła Pomeranię) i Patryk Jaki trzymają się wspólnej wersji: szef Mazovii, Oskar Hejka podczas łączenia IGB-ów, doszukał się przewinień Świderskiego. Przedstawił je Jakiemu, który dał mu zgodę na zwolnienie kolegi.

telefonie.

„Oni już wcześniej chcieli Świderskiego wygasić, ze względu na machlojki. Do momentu wyborów ciągle go zwodzili po to, żeby nie narobił szumu. Przypuszczam, że on też bardzo dużo wiedział. Po wyborach poszedł w odstawkę” – mówi nasz informator.

Jaki: O człowieku świadczą wyniki

Z Patrykiem Jakim rozmawiamy o sprawie w sumie trzy razy. Pytamy o decyzje kadrowe związane z Pomeranią.

Dlaczego w 2016 roku zdecydował się zwolnić Zbigniewa Torunia, którego dwa miesiące wcześniej chwali na łamach “Polityki”?

„Dlatego, że w tej firmie były potężne konflikty. Ja prosiłem, że jeżeli ma jakieś uwagi dotyczące Świderskiego którego sam zatrudnił, czy innych ludzi - to żeby przekazywał je formalnie, na piśmie, aby można było to zbadać. Bo inaczej było słowo przeciw słowu. W ministerstwie kierowaliśmy się procedurami. To znaczy jeśli pada konkretny zarzut, my go badamy formalnie i wtedy podejmujemy decyzje. Nikt poważny nie będzie podejmował decyzji ma podstawie niezweryfikowanych donosów”^{*} - tłumaczy europoseł Solidarnej Polski.

Czemu nie czekał na wyjaśnienie sytuacji, tylko od razu zwolnił Torunia, a na jego miejsce powołał Świderskiego? „Bo odmówił wykonania polecenia, a po odwołaniu dyrektora naturalne jest powołanie na czas tymczasowy jego zastępcy” - wyjaśnia

Wyjaśnia, że wszystkie doniesienia o nieprawidłowościach kierował do sprawdzenia, ale kontrole niczego nie potwierdzały.

I dodaje: „Czyli, wtedy z jednej strony miałem negatywne donosy a z drugiej pozytywne wyniki różnych kontroli oraz doskonałe wyniki ekonomiczne oraz w zatrudnieniu skazanych - więc decyzja wcale nie była łatwa.”

Rzeczywiście, NIK w 2017 roku stwierdza wzrost dochodów i liczby zatrudnionych osadzonych w Pomeranii. Ale byli wysoko postawieni pracownicy IGB-ów wyjaśniają: „Świdorski miał dobre wyniki, tylko dlatego, że przejął od innych IGB-ów wszystkie najbardziej dochodowe działalności: kantyny, budowy hal i szkoleniówkę. Gdyby nie to, byłby na minusie”.

Według nich to niemożliwe, by Jaki, dla którego więziennictwo i praca więźniów były oczkiem

"Minister Jaki żył tym więziennictwem. Nieraz byliśmy w strachu, bo żądał dokumentów za 20 minut, za 30, wiedział wszystko, co się dzieje w każdym IGB-ie" - wspomina osoba z kierownictwa IGB-ów.

Jaki: Proszę nie sugerować!

Patryka Jakiego pytamy także o zbieżność czasową między jego odejściem do Brukseli a zwolnieniem Świderskiego.

„Ta dziwna insynuacja niestety świadczy o pana złej woli. I proszę jej nie robić. Decyzję podjąłem prawie roku [prawdopodobnie miało być: rok – red.] temu po otrzymaniu informacji od dyrektora Hejki . Jak odchodziłem do PE, to tym bardziej już nic nie musiałem.

Po prostu u nas nie ma <<doktryny Neumanna>>, że jak <<swój>> to bronimy do końca. Ludzie, których atakujecie odpowiadają za najlepsze wyniki zakładów przywieziennych w historii, zarówno ekonomiczne jaki i w zatrudnieniu skazanych. Dlatego, aby oceniać zawsze trzeba widzieć cały obraz” - przekonuje Jaki.

Dzwonimy do Piotra Świderskiego.

“Ja nie mam nic wspólnego z polityką” - twierdzi najpierw członek Solidarnej Polski.

“Co się takiego dzieje, że pan o mnie chce pisać tekst? Jestem zaskoczony kompletnie. Ja kompletnie nie wiem, co się dzieje. Kompletnie nie wiem jak można do szarego, zwykłego człowieka zadzwonić i powiedzieć, że o nim artykuł będzie” - dziwi się Świderski.

W mailu wyjaśnia, że padł ofiarą „**kłamliwych insynuacji**”. „Sprawę skierowałem do sądu pracy. Sąd pracy skierował nas do mediatora, z którym obecnie renegocjujemy sprawy mojego zwolnienia lub ewentualnego powrotu do pracy” - wyjaśnia.

*** Sprawą telefonii dla osadzonych interesowało się także biuro Rzecznika Praw Obywatelskich. Ostatnia odpowiedź Służby Więziennej w tej sprawie pochodzi z 17 października 2019 roku. „Niestety, mimo wykonania części prac, kierownictwo IGB Mazovia wycofało się z realizacji tego przedsięwzięcia ze względu na koszty oraz brak możliwości centralizacji usług” - czytamy w piśmie do RPO.

Jak informuje nas Centralny Zarząd Służby Więziennej, obecnie trwają prace nad przygotowaniem ogólnopolskiego przetargu na telefonię dla osadzonych.

*** W lutym Piotr Świdorski pojawia się na konwencji Solidarnej Polski, której nadal jest członkiem. „Świder cały czas liczy, że koledzy znajdą mu jakąś nową posadę” - mówi znajomy byłego dyrektora “Pomeranii”.

* cytaty przytaczamy w wersji po autoryzacji Patryka Jakiego

Wiele się zmieniło, ale nie zmienia się jedno...

...gdy w 2016 roku uruchamialiśmy OKO.press, naszym głównym założeniem było postawienie na prawdę. Jako portal fact-checkingowy staraliśmy się po prostu weryfikować rzeczywistość, wskazywać czy i gdzie rację mają osoby publiczne. Naszym symbolem stało się czujne Oko, które wszystko widzi, nieustannie śledzi i monitoruje, nic nie umknie jego uwadze. Szybko jednak okazało się, że to nie wystarcza. Stopniowo przeobrażaliśmy się w medium obywatelskie, które reaguje na wydarzenia, a czasem w nich

podcasty, formy multimedialne. Uruchomiliśmy wydanie weekendowe. Teraz możesz obserwować też zupełnie nową, nowocześniejszą i wygodniejszą, odsłonę naszego portalu. **Zmienialiśmy się, zarówno merytorycznie jak i wizualnie, ale jedno pozostało bez zmian - nasza niezależność. Jesteśmy medium obywatelskim, niezależnym, samofinansującym się. Z założenia na naszym portalu nie ma ani reklam, ani materiałów sponsorowanych. Za dostęp do naszych tekstów nie trzeba płacić.** OKO.press to nasz wspólny sukces, wyjątkowy w skali globalnej przykład obywatelskiego medium, całkowicie niezależnego, utrzymującego się wyłącznie z dobrowolnych wpłat Czytelniczek i Czytelników. Przy wszystkich zmianach jakie u nas obserwujesz, jednego nie chcemy zmieniać nigdy – tego, że jesteśmy zależni tylko od naszych Czytelników i Czytelniczek, od Ciebie.

[Wesprzyj naszą działalność, pomóż nam dalej rozwijać OKO.](#)

Udostępnij:

Afery

Patryk Jaki

Mariusz Kałużny

Ministerstwo Sprawiedliwości

Najwyższa Izba Kontroli

IGB

Instytucja Gospodarki Budżetowej

Łukasz Kroplewski

Piotr Świdorski

praca dla więźniów

służba więzienna

teldos

więzienia

Konrad Szczygieł

Dziennikarz FRONTSTORY.PL. Wcześniej w OKO.press i Superwizjerze TVN. Finalista Nagrody Radia ZET oraz Nagrody im.

[Wesprzyj OKO!](#)

21 LISTOPADA 2022

Tomasz Piątek skazany. Wyrok jest, procesu nie było

Wesprzyj OKO!

21 LISTOPADA 2022

Dlaczego nie obejrzę ani jednej minuty mundialu? Trzy poważne zarzuty do imprezy w Katarze

21 LISTOPADA 2022

TVP zapłaci za homofobiczny reportaż "Inwazja". Sąd: Mógł mieć wpływ na decyzje wyborcze

21 LISTOPADA 2022

„Modelowy” sędzia dobrej zmiany stał się łaskawy dla aktywistów, gdy nie awansował tak jak chciał

21 LISTOPADA 2022

Wesprzyj OKO!

Komentarze będą wkrótce dostępne

Nasze tematy

Afery

Edukacja

Ekologia

Gospodarka

Historia

Kobiety

Kościół

Kultura

LGBT+

Media

Nacjonalizm

NGO

Niepełnosprawność

Opozycja

Policja i służby

Polityka społeczna

Prawa człowieka

Prawa zwierząt

Propaganda

Protesty

Sądownictwo

Świat

Uchodźcy, imigranci

Władza

Wybory

Zdrowie

OKO.press

Wspieraj niezależne dziennikarstwo!

KRS 0000620036

Na skróty

O nas

Wspieraj OKO

Kontakt

Wesprzyj OKO!

Zasady etyki dziennikarskiej

Regulamin

Polityka prywatności

Nasze Sociale

 Facebook

 Twitter

 Youtube

 Instagram

 Spotify

 LinkedIn

 Google News

Alfabet buntu

⌘ Rule of Law

 Archiwum
Osiatyńskiego

Copyright © 2016 - 2022. Made with love by OKO.press team. All Rights Reserved.

Monopolizacja telefonii w zakładach karnych nabrała rozpędu. Polskiej Grupy SW, założonej przez resort ministra Zbigniewa Ziobry, nie powstrzymuje nawet przegrana w Krajowej Izbie Odwoławczej. Niskim kosztem przedsiębiorstwo chce zarobić miliony złotych.

W polskich więzieniach i aresztach śledczych przebywa obecnie ponad 77 tys. osób. Z reguły w tygodniu mają prawo do jednego kontaktu telefonicznego z adwokatem i jednego z innymi osobami, np. z rodziny. Każde kolejne połączenie zależy już wyłącznie od dobrej woli funkcjonariusza Służby Więziennej. Ten nowy porządek panuje od września ubiegłego roku - wcześniej osadzeni mogli telefonować minimum raz dziennie.

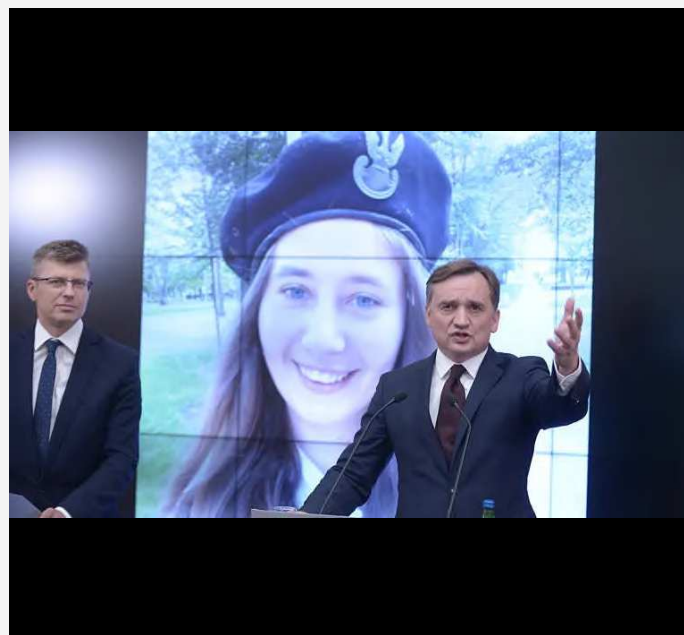

Osadzeni dzwonią z budek telefonicznych na kartę, którą kupują i następnie doładowują we własnym zakresie, najczęściej w więziennej kantynie. W zależności od ośrodka, w którym przebywają, mogą korzystać z usług prywatnych

firm. To m.in. Dialtech, Galena, Integrated Solutions, Pika Polska czy Telestrada.

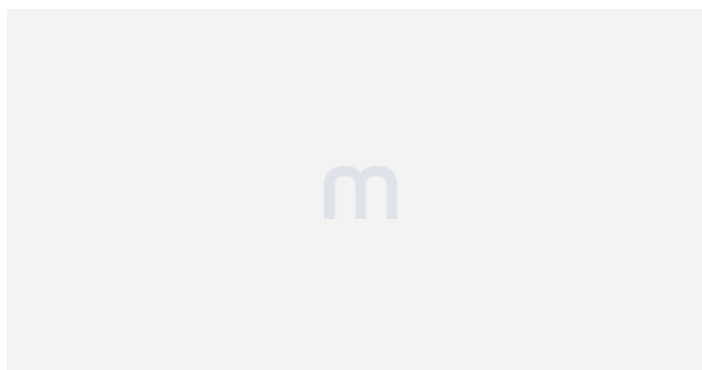
Dalsza część artykułu pod materiałem wideo

Zobacz także: Interwencja Ziobry ws. Mariki. "Przyzwala na przemoc"

Według szacunków branży telefoniczny biznes więzienny przed ograniczeniem liczby połączeń był wart w skali roku 20 mln złotych.

Ministerstwo Sprawiedliwości, któremu podlega Służba Więzienna, chce zmonopolizować ten rynek. Miejsce prywatnych operatorów ma zająć Polska Grupa SW (PGSW) kontrolowana przez resort Zbigniewa Ziobry.

W oparach absurdu - zlikwidować, aby zbudować to samo

Operacja - zapowiadana przez ministerstwo od sześciu lat (nieko o tym m.in. Oke press)

znowelizowanych przepisów kodeksu karnego. Umożliwiają one ministrowi sprawiedliwości wskazanie operatora telefonii więziennej decyzją administracyjną.

Na podstawie tych zmian 28 lutego 2023 r. na monopolistę wyznaczono właśnie PGSW, która z telefonią nie miała dotychczas nic wspólnego.

Grupa - zgodnie z ofertą prezentowaną na stronie internetowej - zajmuje się bowiem m.in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, a także organizacją wesel, potańcówek, wieczorów karaoke i innych uroczystości.

Kompetencje telekomunikacyjne PGSW dopiero więc zbuduje i to od zera. Zaczęła 26 maja od ogłoszenia konkursu na podwykonawcę, który ma zainstalować w więzieniach i aresztach budki telefoniczne oraz umożliwić osadzonym doładowanie karty telefonicznej. Podwykonawca - w porozumieniu ze Służbą Więzienną - będzie nadzorował również sieć telekomunikacyjną.

W skrócie - będzie robił to, co od lat robią prywatne firmy. Oczywiście każda z nich może zgłosić się do konkursu PGSW. Informacji, kto zgłosił ofertę, nie ujawniono.

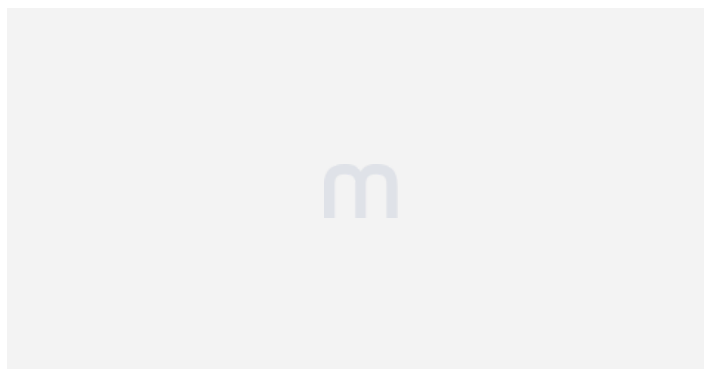
Biznes rozwiązanie nazywa nacjonalizacją. Zapytaliśmy więc biuro prasowe resortu sprawiedliwości, czemu służy ta zmiana.

"Zgodnie z nowelizacją Kodeksu karnego wykonawczego, zapewnienie systemu do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego przez osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy.

Regulacja ta ma jednak charakter fakultatywny, a nie obligatoryjny. Nie ma więc mowy o żadnej nacjonalizacji" - odpowiada nam resort

Dalej wyjaśnia, że wprowadzone dzięki programowi "Nowoczesne więziennictwo" zmiany, w tym nowe zasady rozmów telefonicznych osadzonych, służą bezpieczeństwu obywateli i zapobiegają łamaniu prawa. Resort przekonuje, że są one również w interesie samych więźniów. Chodzi m.in. o ujednoczenie opłat za rozmowy.

” Zdarzało się bowiem narzucanie zbyt wysokich stawek osadzonym. W jednej z placówek było to kilkadziesiąt groszy za minutę połączenia, choć w innych zakładach karnych płacono kilkakrotnie mniej - informuje money.pl biuro prasowe resortu.

Nowy porządek w więzieniach

Według resortu sprawiedliwości zmiany zwiększają porządek, bezpieczeństwo i przestrzeganie prawa w zakładach karnych. Jak pisze w odpowiedzi na nasze pytania, zdarzało się bowiem, że operatorzy udostępniali więźniom niedozwolone usługi. Wyjaśnia, że były to np. telekonferencje polegające na jednoczesnym połączeniu z wieloma numerami czy szyfrowane skrzynki głosowe wykorzystywane przez osadzonych do nielegalnych kontaktów. Dodaje, że stwierdzono nawet możliwość utrzymywania bezpośredniego kontaktu między osadzonymi przebywającymi w różnych jednostkach.

Nowy system gwarantuje podstawowy standard

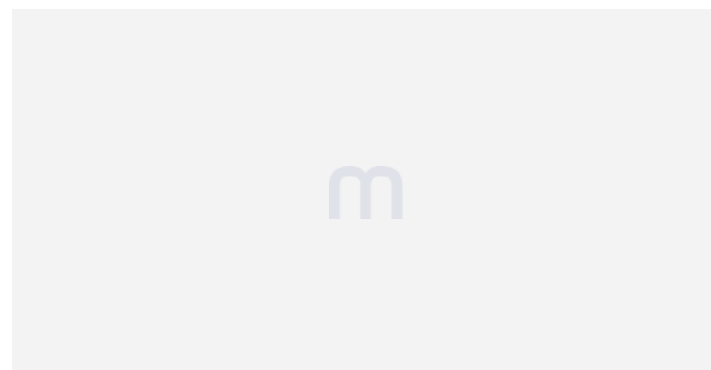

aresztowanych, w tym do kontaktu z obrońcą. Według resortu te gwarancje ustawowe mogą być rozszerzane z korzyścią dla osadzonych w ramach regulaminów wewnętrznych jednostek penitencjarnych.

Resort tłumaczy nam, że dyrektor może - np. w nagrodę za dobre sprawowanie - zezwolić więźniowi na dodatkową rozmowę. Może również w szczególnych wypadkach, np. z racji trudnej sytuacji życiowej, zgodzić się na dodatkowy kontakt więźnia z rodziną. Także gdy terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego skorzystania z telefonu, dyrektor udziela osadzonemu zgody na kontakt z adwokatem czy pełnomocnikiem poza ustalonymi terminami. Podkreślono, że wprowadzono możliwość korzystania z nielimitowanych teleporad medycznych.

Inaczej zmiany postrzegają prywatni operatorzy.

” Wystarczyłoby tak ujednoczyć system, by więźniowie mogli korzystać z aparatów różnych dostawców przy pomocy uniwersalnej karty. Nacjonalizacja dla większości firm działających na tym rynku oznacza po prostu koniec działalności - ocenia w rozmowie z money.pl przedstawiciel branży, zastrzegający sobie anonimowość.

Obecnie większość operatorów więziennych

świadczenia usług telekomunikacyjnych w zakładach karnych. Więźniowie są przemieszczani między zakładami karnymi, więc ujednolicony system byłby dobrym rozwiązaniem.

Nasz rozmówca szacuje, że w ciągu 1,5 roku od ogłoszenia konkursu prywatni operatorzy zostaną usunięci z zakładów karnych. Stwierdza też, że warunki konkursu byłyby trudne do spełnienia nawet w przypadku, gdyby kilku operatorów obsługujących obecnie telefonię więzienną założyło konsorcjum.

To dlatego, że ważnym kryterium oceny przy wyborze operatora – obok najniższej ceny za połączenie – jest wysokość prowizji dla PGSW. Grupa oczekuje bowiem, że zwycięzca konkursu przekaże jej przynajmniej 20 proc. ze sprzedaży doładowań kart telefonicznych.

W uproszczeniu rola PGSW sprowadza się do: rozpisania konkursu, wyboru podwykonawcy, a następnie już tylko czerpania prowizji.

Szacowana wartość zamawianego sprzętu oraz usług telekomunikacyjnych wykonywanych w ramach ośmioletniej umowy na wyłączność z PGSW - bo na taki okres ma zostać podpisana umowa z podwykonawcą - wynosi ponad 100 mln zł.

Startująca w konkursie firma musi mieć doświadczenie w obsłudze przynajmniej 50 tys. klientów i dysponować 20 mln zł na koncie lub zdolnością kredytową na taką kwotę.

PGSW przegrała w KIO, ale konkurs trwa

Na początku czerwca Galena, jeden z wymienionych przez nas operatorów, **zaskarżyła konkurs do Krajowej Izby Odwoławczej (KIO)**, rozstrzygającej spory dotyczące zamówień publicznych.

Galena zarzuciła PGSW, że nie prowadzi konkursu w reżimie przepisów Pzp (ustawa - Prawo zamówień publicznych) i ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi. A także to, że państwowa firma, jaką jest PGSW, nie ogłosiła zamówienia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, co powinna była zrobić ze względu na wysoką wartość zamówienia.

Galena w KIO wygrała.

” Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2023 roku Krajowa Izba Odwoławcza nakazała PGSW unieważnienie wszystkich czynności w postępowaniu. Zamawiający [PGSW – przyp. red.] wyroku nie zastosował. Sprawa jest obecnie na etapie postępowania skargowego przed Sądem Zamówień Publicznych – mówi money.pl mec. Paweł Różański, reprezentujący Galenę.

Zgodnie z 58-stronnicowym uzasadnieniem wyroku, do którego dotarł money.pl, KIO uznała, że PGSW powinna prowadzić konkurs w reżimie przepisów dotyczących zamówień publicznych, dzielając tym samym argumentację Galeny.

Spółka ta, co warto dodać, stoi na stanowisku, że PGSW realizuje ważne zadania publiczne, polegające na zapewnieniu miejsc pracy więźniom, co zobowiązuje państwowe przedsiębiorstwo do realizacji zamówień w trybie

Zgodnie z ich linią obrony, do której nie przychyliła się Izba, przedsiębiorstwo nastawione jest na zysk, co zwalnia go z Pzp.

KIO wezwała PGSW do unieważnienia czynności związanych z konkursem, co jest równoznaczne z jego unieważnieniem, a także obarczyła państwową firmę kosztami postępowania, czyli 15 tys. zł.

"Izba, uwzględniając odwołanie, nie będąc związana żądaniem odwołania, nakazała zamawiającemu unieważnić wszystkie czynności zamawiającego w postępowaniu prowadzonym bez zastosowania ustawy o koncesji i ustawy Pzp, bowiem nie było ono prowadzone w trybie Pzp czy ustawy o koncesji, a jedynie takie postępowania podlegają czynności unieważnienia po nastąpieniu okoliczności wymienionych w art. 39 ustawy o koncesji i art. 255 i art. 310 ustawy PzP" [pisownia oryginalna - red.] - czytamy w uzasadnieniu KIO.

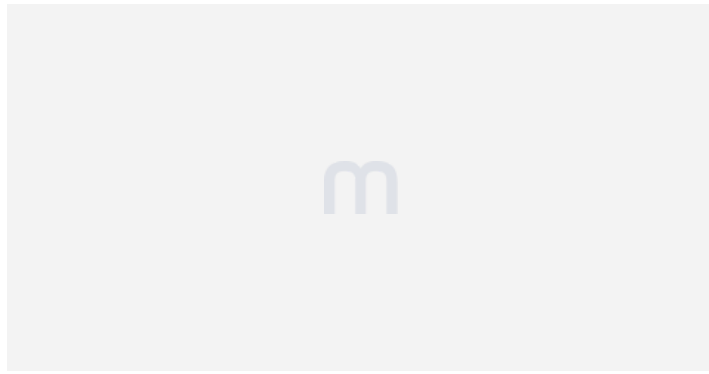
Mimo wyroku konkurs nadal trwa, tyle że PGSW wydłużyła termin składania ofert z 24 lipca do 28 sierpnia. Obecnie spór między Galeną a PGSW jest na etapie drugiej instancji - sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, w której wyrok - jak pokazuje praktyka - najpewniej zapadnie dopiero za kilka miesięcy, czyli już po zakończeniu konkursu.

Próbowaliśmy dowiedzieć się od PGSW, dlaczego nie wykonuje wyroku KIO. Bezskutecznie.

To samo pytanie zadaliśmy Ministerstwu Sprawiedliwości.

"Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe złożyła skargę na to orzeczenie do Sądu Okręgowego w Warszawie. Jest to zgodne z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych" - czytamy w odpowiedzi resortu

Apel o pomoc

” Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwia mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny – pisze Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej (KIKE), zrzeszająca operatorów z całej Polski.

To cytata z listu, który KIKE rozesłała 7 czerwca 2023 r. do opozycji (PO, [PSL](#) i Lewicy), a także przedstawicieli instytucji publicznych: prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców i Rzecznika Praw Obywatelskich. Na liście odbiorców jest też [minister Zbigniew Ziobro](#).

"Kontrowersyjny przedsiębiorca" z listu to właśnie PGSW, nowy podmiot na rynku.

PGSW utworzyły państwowe firmy Pepebe Włocławek i Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej Mazovia. Najpierw 9 grudnia 2022 r. minister sprawiedliwości wydał zarządzenie w sprawie przejęcia Mazovii przez Pepebe Włocławek. Następnie, nieco ponad dwa miesiące później, bo 3 lutego 2023 r. wskutek

formalnego mariażu obu podmiotów i zmiany nazwy w KRS.

Zgodnie z założeniami PGSW w najbliższym roku ma koncentrować się na świadczeniu usług budowlanych w ramach już podpisanych i nowych kontraktów. Dodatkowo ma szukać nowych rynków zbytu towarów i usług. Wejście na rynek telefonii więziennej wpisuje się w tę strategię.

Choć przy połączeniu przejmującym był Pepebe Włocławek, to tymczasowym szefem PGSW został - zgodnie z KRS - kierujący wcześniej Mazovią Artur Dziadosz.

To były wiceszef Służby Więziennej. Jego nominacja może również budzić zdziwienie. 4 listopada 2019 r. w Kozienicach na przejściu dla pieszych została potrącona 69-letnia kobieta, która kilka dni później zmarła w szpitalu. Samochodem, który w nią uderzył, kierował właśnie Dziadosz. Postępowanie w tej sprawie trwa do dziś i jest przetrzucane z prokuratury do prokuratury.

W lutym 2021 r. pułkownik Dziadosz – po 30 latach służby – co prawda odszedł na emeryturę, ale w cztery miesiące później [Zbigniew Ziobro](#) mianował go dyrektorem wspomnianej wyżej Mazovii, a ostatnio postawił na czele PGSW.

W 2022 r. Pepebe Włocławek (obecnie PGSW) zarobiła na czysto 5 199 443 zł. Z tego 5,1 mln zł przeznaczono na fundusz nagród dla pracowników, a ponad 99 tys. zł na zwiększenie funduszu przedsiębiorstwa. Decyzja o podziale zapadła 14 czerwca 2023 roku.

Biznes sam na polu walki

Na konkurencyjnym rynku trzeba zabiegać o klienta możliwie niską ceną i możliwe najlepszą

warunkach określonych w konkursie PGSW – jak twierdzi branża – doprowadzi do wzrostu cen za połączenia w zakładach karnych.

Ponadto operatorzy poczynili wieloletnie inwestycje w sprzęt i system telekomunikacyjny w zakładach karnych. O odszkodowaniach za ich wywłaszczenie nie ma jednak na razie mowy.

- Ten aspekt w ogóle nie został wzięty pod uwagę podczas planowania zmian w prawie.

Nowelizacja (kodeksu karnego – przyp. red.) nie precyzuje kwestii związanych z własnością zainstalowanej infrastruktury, której właścicielami są dotychczasowi operatorzy
- wskazuje w rozmowie z money.pl mec. Paweł Różański.

Wątpliwości co do monopolizacji jest zresztą więcej. KIKE powiadomiła prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych o istotnym zagrożeniu wrażliwych danych osobowych osób pozbawionych wolności. KIKE wystąpiła także z formalnym wnioskiem o interwencję ministra cyfryzacji, prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Z prośbą o stanowisko w sprawie zwróciliśmy się do biura prasowego urzędu antymonopolowego.

"Obecnie brak jest podstaw do przyjęcia, że mogło dojść do naruszenia publicznoprawnych reguł konkurencji w zakresie organizacji konkursu przez PGSW" - czytamy w odpowiedzi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Ponieważ w zakładach karnych usługi świadczą małe i średnie firmy, UOKiK przekazał sprawę Rzecznikowi Małych i Średnich Przedsiębiorców. Zwróciliśmy się więc do rzecznika tej instytucji o komentarz. Mimo prośby mejlowej i telefonicznej nie doczekaliśmy się odpowiedzi.

Napisaliśmy też do Rzecznika Praw Obywatelskich. W odpowiedzi czytamy, że ten mógłby wypowiedzieć się w sprawie, gdyby doszło do naruszenia praw więźniów w związku z działalnością państwowego podmiotu, ale to nie jest ten etap.

Karolina Wysota, dziennikarka money.pl

Masz newsa, zdjęcie lub filmik? Prześlij nam przez dziejesie.wp.pl

zbigniew ziobro ministerstwo sprawiedliwości minister sprawiedliwości >

Oceń jakość naszego artykułu:

Twoja opinia pozwala nam tworzyć lepsze treści.

Źródło: **WP** magazyn

KOMENTARZE (492)

Sortuj według ↕

WYŚLIJ

Polka 13 godz. temu

👍 100

🗨️ 1

[Odpowiedz](#)

Co za kreatywnosc wxwydatkowaniu pieniędzy. Obecny rzad to potrafi perfekcyjnie. Gorzej z generowanie kasy. ZERO INWESTYCJI DOCHODOWYCH!

Zero 13 godz. temu

👍 43

🗨️ 1

[Odpowiedz](#)

Ziobro...cela już czeka !

< [Poprzednia strona](#)

1

...

97

98

99

oprac. LOS | 09.08.2023 16:03

Eksplodowały ważne zakłady dla Putina. Wybuch bez wątplenia jest na ręce Ukrainie

Używamy cookies i podobnych technologii m.in. w celach: świadczenia usług, reklamy, statystyk. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień Twojej przeglądarki oznacza, że będą one umieszczane w Twoim urządzeniu końcowym. Pamiętaj, że zawsze możesz [zmienić te ustawienia](#). Szczegóły znajdziesz w [Polityce Prywatności](#).

Warszawa, dn 18.11.2021.

Szanowni Państwo,

W nawiązaniu do projektu zmian w Ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2021r. poz. 1064 i 1728), który wpłynął do Państwa z prośbą o opiniowanie chcielibyśmy przedstawić stanowisko naszej Spółki w przedmiotowej sprawie i prosić Państwa o jego uwzględnienie w opinii projektu.

Jesteśmy jednym z Operatorów Telekomunikacyjnych świadczącym usługi dla osób osadzonych w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych i proponowana zmiana dotknie nas bezpośrednio.

Propozycja dodania zapisu par. 4 ust. 4 i 5 do Ustawy o Służbie Więziennej oraz art. 105 b par. 4 -6 i art. 217 c par. 5 – 7 do Ustawy Kodeks Karny Wykonawczy, które to tworzą z Przywzięnnego Zakładu Pracy - Operatora Telekomunikacyjnego oraz dają mu jako jedynemu – bez żadnego przetargu – ustawowe prawo obsługi połączeń osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych spowoduje wykluczenie wielu firm, w tym naszej z tego rynku.

Nowelizacja ta de facto zlikwiduje naszą i inne firmy zapewniające aktualnie osobom osadzonym kontakt telefoniczny ze światem zewnętrznym – gdzie w 2020 roku według raportu UKE wypracowaliśmy 6,3 % dochodu netto z 0,3 mld zł. zarobionych ze świadczenia usług VoIP w Polsce.

Propozycja zmian w Ustawie o Służbie Więziennej to nic innego jak nacjonalizacja rynku telekomunikacyjnego, wprowadzająca ręczne sterowanie rynkiem oraz powodująca likwidację naszych firm – **pozostawiając nas z długami pochodzącymi choćby z tytułu zwrotu niewykorzystanych środków finansowych naszym abonentom** przez co dojdzie do wielu zwolnień, a tym samym wielu dramatów Rodzin naszych Pracowników oraz Współpracowników.

Wprowadzenie jednego Operatora Telekomunikacyjnego – w rzeczywistości rządowego, będącego ponadto pod nadzorem Ministra Sprawiedliwości – spowoduje też brak możliwości kształtowania konkurencji na rynku usług dla osób osadzonych, co zapewne doprowadzi do niekontrolowanego wzrostu opłat za połączenia dla tych osób, ostatecznie obciążając budżety ich Rodzin.

Do tej pory obowiązywały w Aresztach Śledczych i Zakładach Karnych w tej kwestii przetargi lub konkursy ofert, a Operatorzy Telekomunikacyjni zarejestrowani w Rejestrze Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych mieli – mając na uwadze ustawowo przyznane prawo swobody działalności gospodarczej – gwarancję braku interwencji Państwa polegającej na ręcznym sterowaniu rynkiem, tym samym inwestowali i rozwijali swoje biznesy – powyższa zmiana oznacza dla tych firm (w tym naszej) w większości przypadków po prostu likwidację.

Służba Więzienna już wielokrotnie próbowała wprowadzić jednego Operatora samoinkasujących aparatów telefonicznych do jednostek penitencjarnych, ale między innymi interwencją Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – zalecająca objęcie tych planów osłoną

antykorupcyjną Centralnego Biura Śledczego – spowodowała wycofanie się z tego pomysłu przez Centralny Zarząd Służby Więziennej.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że złożona równoległe z tym projektem propozycja zmian Kodeksu Karnego Wykonawczego poprzez dodanie art. 105 c par. 1, 2 prowadzi do uniemożliwienia realizacji usług telekonferencji dla osób osadzonych co spowoduje brak możliwości kontaktu osadzonym małżeństwom i ich rodzinom. Ponadto zakaz świadczenia usług przekierowywania rozmów oraz telekonferencji należy rozpatrywać szerzej – poza tym, że uderza on bezpośrednio m. in. w operatorów telefonii komórkowej, gdyż musieliby oni wyłączyć u wszystkich swoich abonentów możliwość realizacji takich usług to uniemożliwi legalną możliwość realizacji połączeń do instytucji korzystających z rozbudowanych central z systemami IVR takich jak Sądy, Prokuratury i inne Urzędy Państwowe.

Ponieważ w założeniu Ministerstwa znajdującym się w Ocenie Skutków Regulacji, cyt. „Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. Poz. 162)” – INFORMUJEMY PAŃSTWA, ŻE TAKOWY WPŁYW ISTNIEJE I SPOWODUJE DLA CAŁOŚCI RYNKU WIELOMILIONOWE STRATY WYNIKAJĄCE MIĘDZY INNYMI Z WYMIENIONEGO POWYŻEJ NAKAZU ZWROTU NIEWYKORZYSTANYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH ABONENTOM USŁUG ORAZ SPOWODUJE ZAMKNIĘCIE FIRM, KTÓRE SPECJALIZUJĄ SIĘ W ŚWIADCZENIU USŁUG TELEFONICZNYCH DLA OSÓB OSADZONYCH, CO DODATKOWO BĘDZIE NIOSŁO ZA SOBĄ POWSTANIE DŁUGÓW WYNIKAJĄCYCH Z LEASINGÓW, KREDYTÓW ORAZ INNYCH ZOBOWIĄZAŃ, KTÓRE WIERZĄC W STABILNOŚĆ LEGISLACYJNĄ W NASZYM KRAJU WZIĘŁY NA SIEBIE TE FIRMY.

Dlatego mając na względzie wynikającą z Kodeksu Spółek Handlowych odpowiedzialność za prowadzone przez nas firmy oraz fakt, że proponowane zmiany doprowadzą do monopolizacji rynku, co za tym idzie odebrania prawa wyboru najlepszej oferty usług telekomunikacyjnych osobom osadzonym, które w końcu nie są pozbawione praw obywatelskich liczymy na Państwa pomoc i zaangażowanie oraz mamy nadzieję, że przekazane przez Państwa do Ministerstwa uwagi spotkają się ze zrozumieniem, właściwą oceną i przyczynią się w efekcie do wycofania niekorzystnych, wręcz nieakceptowalnych propozycji zmian w prawie.

Pika Polska Sp. z o.o.
ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa
t. (22) 400 40 19
NIP: 5222623566 REGON: 365372552
KRS: 0000636571

Katarzyna Ewa Wierzbicka
Prezes Zarządu
Pika Polska Sp. z o.o.

Dokument
podpisany przez Katarzyna
Wierzbicka
Data: 2021.11.19
16:48:10 CET

Z Poważaniem,
Katarzyna Wierzbicka
Prezes Zarządu
Pika Polska Sp. Z o. o.

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-410

Warszawa, dnia 22.06.2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

nik@nik.gov.pl

WNIOSEK O PRZEPROWADZENIE KONTROLI DZIAŁALNOŚCI MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

W imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (KIKE), na zasadzie art. 203 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 2 ust. 1, art. 3, art. 5 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, niniejszym zwracam się do Najwyższej Izby Kontroli (NIK) o **przeprowadzenie z własnej inicjatywy kontroli działalności Ministra Sprawiedliwości** w zakresie:

1. Wydania przez niego *Decyzji z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie wskazania przywieźiennego zakładu pracy, któremu powierza zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnienia skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego* (dalej: **Decyzja**), mocą której wyznaczył Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie (dalej: **PGSW**) do utworzenia (a faktycznie: do wymiany) całej więziennej infrastruktury telefonicznej dla osadzonych we wszystkich jednostkach organizacyjnych służby więziennej (dalej: **JOSW**) w Polsce (wartość prac szacowana na co najmniej 20 milionów złotych!). Pomimo, że infrastruktura taka już istnieje i sprawnie funkcjonuje we wszystkich JOSW w Polsce, a źródłowe przepisy Kodeksu Karnego Wykonawczego (dalej: **KKW**) w żadnym razie nie zobowiązywały Ministra Sprawiedliwości do wydania Decyzji, a zwłaszcza w tak szerokim zakresie.
2. Wyznaczenia przez Ministra Sprawiedliwości w drodze Decyzji właśnie PGSW do wykonania infrastruktury telefonicznej w JOSW, podczas gdy podmiot ten nie posiada żadnego znanego doświadczenia, umiejętności ani środków organizacyjno-technicznych do wykonania powierzonego zadania, a równocześnie budzi kontrowersje z uwagi na opisywane w prasie niejasne, potencjalne powiązania ze środowiskiem politycznym Ministra Sprawiedliwości.
3. Sprawowania nadzoru organu właścicielskiego nad przedsiębiorstwem państwowym PGSW w zakresie warunków ogłoszonego przez PGSW w dniu 26 maja 2023 r. *Konkursu na utworzenie w JOSW infrastruktury organizacyjnej operatora i zainstalowanie w ramach tej infrastruktury*

Razem możemy więcej!

samoinkasujących aparatów telefonicznych oraz świadczenie przez operatora usług telefonicznych dla osadzonych (dalej: **Konkurs**). W szczególności w kontekście tego, iż warunki Konkursu zakładają, że:

- a. PGSW podzleci powierzone jej zadanie utworzenia infrastruktury telefonicznej podmiotowi trzeciemu, pomimo że podobno sama jest przedsiębiorcą telekomunikacyjnym, nadto trudniącym się właśnie m. in. dostarczaniem sieci telekomunikacyjnych (nr wpisu do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych: 13221).
- b. PGSW bez znanej podstawy prawnej upoważniła siebie samą do ustanowienia „wynagrodzenia” podwykonawcy za wykonanie infrastruktury w taki sposób, iż nie będzie go płaciła w gotówce, ale „tytułem wynagrodzenia” udzieli temu podwykonawcy prawa do świadczenia usług telefonicznych na tak wybudowanej infrastrukturze. Pod warunkiem jednak, że podwykonawca będzie na stałe odprowadzał od tak „otrzymanego wynagrodzenia” jak najwyższą prowizję dla PGSW (wysokość zadeklarowanej prowizji jest jednym z kluczowych elementów decydujących o wygranej Konkursu).
- c. PGSW bez znanej podstawy prawnej doprowadza do włączenia do łańcucha dostawy usługi telefonicznej dla osadzonych podmiotu trzeciego – samej siebie. W bardzo dogodnej pozycji biernego „pośrednika” w świadczeniu usługi pomiędzy faktycznym dostawcą a użytkownikiem. W praktyce oznacza to konieczność wzrostu cen dla osadzonych – co najmniej o wartość prowizji, którą dostawca będzie musiał odprowadzać na rzecz PGSW.
- d. PGSW bez znanej podstawy prawnej PGSW przyznaje sobie uprawnienie do umownego zobowiązania dyrektorów wszystkich JOSW w Polsce do „wypowiedzenia umów na instalację aparatów telefonicznych z pozostałymi operatorami świadczącymi usługi telefoniczne w JOSW” (cyt. z § 4 pkt 5 istotnych warunków umowy – załącznik nr 3 do Regulaminu konkursu). Powyższe skutkować będzie całkowitym wyeliminowaniem jakiegokolwiek konkurencji PGSW w tym zakresie i objęciem przez nią monopolu.
- e. Model „wynagrodzenia” przewidziany dla podwykonawcy PGSW (oprócz rażącego braku podstawy prawnej) w praktyce najpewniej doprowadzi do wyeliminowania wszystkich pozostałych dostawców usług telefonicznych z rynku JOSW. Skoro bowiem jedynym wynagrodzeniem dla podwykonawcy PGSW za prace warte 20 milionów złotych ma być możliwość świadczenia usług telefonicznych na infrastrukturze stworzonej przez podwykonawcę PGSW, to trudno spodziewać się, że zostaną do niej dopuszczeni także inni dostawcy. A nawet, jeżeli pod naciskiem społecznym zostaną dopuszczeni – to z pewnością nie neodpłatnie. Oznaczać to będzie, że z definicji każda usługa konkurencyjna wobec podwykonawcy PGSW będzie droższa – o opłatę za korzystanie z infrastruktury wykonanej przez podwykonawcę PGSW. A to oznacza, że nikt nie będzie z niej korzystał mając do wyboru atrakcyjniejszą, z definicji tańszą ofertę podwykonawcy PGSW, wskutek czego dojdzie do całkowitego wyeliminowania jakiegokolwiek konkurencji w JOSW.
- f. PGSW na nieznanym podstawie prawnej przyznaje sobie uprawnienie do faktycznego decydowania o cenach detalicznych usług telefonicznych we wszystkich zakładach karnych w Polsce – a to wskutek narzucenia przezeń warunków cenowych usług telefonicznych, jakie w jej imieniu ma świadczyć podwykonawca (i to który najpewniej zajmie pozycję monopolisty

rynkowego). Przy czym jedynym ewentualnie uprawnionym do regulacji cen usług telekomunikacyjnych w Polsce jest właściwy organ regulacyjny – Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (dalej: **Prezes UKE**).

UZASADNIENIE

Pomimo **ogromnej ilości zastrzeżeń** (w tym podnoszonych przez Prezesa UOKiK, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP), w dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości do KKW włączono kontrowersyjne art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW. Ich mocą, temu samemu Ministrowi Sprawiedliwości przyznano prawo do powierzenia zapewnienia infrastruktury telefonicznej dla osadzonych wybranemu przez niego przywieziennemu zakładowi pracy. Decyzję administracyjną w tym przedmiocie wydano już 28 lutego 2023 r.. Jej mocą, do powyższego zadania upoważniono PGSW (znane szerzej z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło), które 26 maja 2023 r. ogłosiło Konkurs, w ramach którego zamierza wyłonić podwykonawcę.

Zarówno samo wyznaczenie PGSW w drodze Decyzji, jak i późniejsze warunki ogłoszonego przezeń Konkursu budzą poważne zastrzeżenia.

Po pierwsze, wątpliwości w zakresie celowości budzi samo wydanie Decyzji, jak i jej treść. Podkreślenia wymaga, że ani art. 105b § 4-5 ani art. 217c § 5-6 KKW w żadnym wypadku nie zobowiązywały Ministra Sprawiedliwości do wydania Decyzji. Stanowią one jedynie, że: „Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, **można powierzyć** przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy” (brzmienie identyczne w obu przepisach – jeden dotyczy uprawnień do rozmów telefonicznych dla osadzonych, a drugi – dla tymczasowo aresztowanych). Podkreślenia wymaga, że (wedle naszej najlepszej wiedzy) absolutnie każdy jeden zakład karny/areszt śledczy w Polsce posiada sprawną infrastrukturę telekomunikacyjną w pełni przystosowaną do zapewnienia osadzonym możliwości wykonywania połączeń telefonicznych. Nadto – z możliwością korzystania z szerokiego wachlarza ofert wielu różnych dostawców takich usług. **W tej sytuacji pojawia się pytanie o cel wydawania Decyzji, mocą której w istocie wcale nie zleca się nikomu utworzenia infrastruktury telekomunikacyjnej (np. w konkretnie wskazanej JOSW, w której takiej infrastruktury nie ma albo jest niewystarczająca), ale w istocie zleca się wymianę całej dotychczasowej, sprawnej infrastruktury wszystkich dotychczasowych operatorów, we wszystkich bez wyjątku JOSW w Polsce, na infrastrukturę podmiotu mianowanego przez Ministra Sprawiedliwości!**

Niezrozumiałe są także powody, dla których Minister Sprawiedliwości powierzył realizację tego zadania właśnie takiemu podmiotowi jak PGSW. Wedle naszej najlepszej wiedzy, podmiot ten nie ma faktycznie nic wspólnego z telekomunikacją. Wprost przeciwnie – z oferty zamieszczonej na stronie internetowej PGSW wynika, że zajmuje się ona, przykładowo: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości” (<https://pgsw.pl/oferta>). Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiegokolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje do świadczenia usług

telefonicznych. **W świetle powyższego, nie sposób nie niepokoić się tym, że bez jakiegokolwiek znanego nam racjonalnego powodu, Minister Sprawiedliwości powierza wymianę całej infrastruktury telekomunikacyjnej we wszystkich polskich więzieniach podmiotowi, który z telekomunikacją nigdy nie miał do czynienia.** Powyższe staje się tym bardziej niepokojące, jeżeli uwzględnić potencjalne kontrowersje wokół powiązań PGSW (jej poprzedników) z przedstawicielami obozu politycznego Ministra Sprawiedliwości, jakie opisywane były w prasie: <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>. KIKE oczywiście w żaden sposób nie twierdzi, jakoby takie powiązania faktycznie istniały ani w żaden sposób nie sugeruje niezgodnych z prawem motywów działania Ministra Sprawiedliwości. Tym niemniej omawiane doniesienia prasowe, wespół z podnoszonymi tu spostrzeżeniami zwyczajnie budzą nasze zaniepokojenie.

Z drugiej strony „niezrozumiałe” jest dlaczego PGSW zamierza podzlecić podmiotowi trzeciemu wykonanie powierzonego jej przez Ministra Sprawiedliwości zadania utworzenia infrastruktury telekomunikacyjnej, skoro sama wpisana jest do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych (nr 13221) i podobno zajmuje się: *Dostarczanie[m] sieci telekomunikacyjnej / stacjonarna publiczna sieć telekomunikacyjna* (dane z rejestru). Zwłaszcza, że warunki konkursu zakładają, że PGSW w ogóle nie zapłaci podwykonawcy w gotówce wynagrodzenia za tak wykonaną pracę (której wartość wyceniona na 20 milionów złotych!). **Zamiast tego, PGSW ustanowiła bardzo wygodną dla niej konstrukcję, w której przyznaje sobie uprawnienie (bez jakiegokolwiek znanego nam umocowania prawnego) do zapewnienia podwykonawcy możliwości świadczenia usług telefonicznych na tak stworzonej infrastrukturze. Jednak jakby było mało: i od tak ustanowionego „wynagrodzenia”, podwykonawca ma jeszcze płacić PGSW prowizję! Podkreślenia wymaga, że im wyższa zadeklarowana prowizja dla PGSW, tym wyższa szansa na wygranie konkursu (jest to jeden z dwóch kluczowych kryteriów decydujących o wygranej). Regulamin Konkursu wprost stanowi: „Wynagrodzenie Wykonawcy stanowi wyłącznie prawo do wykonywania usług będących przedmiotem umowy, pomniejszone o prowizję przysługującą PGSW od wartości doładowań netto kart telefonicznych sprzedanych osadzonym” (rozdział II pkt 3 – str. 10 Regulaminu). **Podkreślenia wymaga, że ani Decyzja ani źródłowe przepisy KKW nie dają PGSW żadnego uprawnienia do świadczenia (podzlecenia) usług telefonicznych na nowo utworzonej infrastrukturze.****

Tym bardziej nie dają jej prawa do doprowadzania do istnienia jakiegokolwiek monopolu na takie usługi, a logicznie rozumując – do tego muszą sprowadzać się konstrukcje „wynagradzania” ustanowione w dokumentacji konkursowej. Mianowicie, zgodnie z § 4 pkt 5) istotnych postanowień umowy (Załącznik nr 3 do regulaminu Konkursu): „Zgodnie z umowami o których mowa w § 3 ust. 1 [KIKE: umowy PGSW z dyrektorami JOSW] JOSW będą zobowiązane do: [...] wypowiedzenia umów na instalację aparatów telefonicznych z pozostałymi operatorami świadczącymi usługi telefoniczne w JOSW niezwłocznie po podpisaniu protokołu odbioru instalacji Aparatów telefonicznych, o którym mowa w § 2 ust. 6 . Do dnia rozwiązania tych umów, Osadzeni będą mogli korzystać zarówno z samoinkasujących aparatów telefonicznych Operatora jak również innych operatorów, nie dłużej jednak niż do końca miesiąca kalendarzowego następnego po miesiącu w którym podpisano protokół odbioru instalacji Aparatów telefonicznych”. **Oznaczać to będzie wyeliminowanie wszystkich konkurentów PGSW ze wszystkich JOSW w Polsce. W praktyce dotyczyć to będzie nie tylko operatorów (właścicieli) więziennej infrastruktury telekomunikacyjnej w najściślejszym tego słowa znaczeniu, ale także ogólnie rzecz ujmując: wszelkich innych niż PGSW (czy jej podwykonawca) dostawców usług telefonicznych. Skoro bowiem „wynagrodzeniem” podwykonawcy za prace szacowane na aż 20 milionów złotych ma być możliwość świadczenia usług telefonicznych na**

wykonanej infrastrukturze, to z jakiej racji inni dostawcy mieliby zostać nieodpłatnie dopuszczeni do tej infrastruktury?

Być może iluzorycznie zapewniona zostanie możliwość świadczenia usług telefonicznych na infrastrukturze wykonanej przez podwykonawcę PGSW przez prywatnych dostawców (być może – tego nie wiadomo). Tym niemniej, jak wskazano wyżej – najpewniej nie będzie to nieodpłatne, gdyż zaburzałoby całą konstrukcję „wynagrodzenia” dla podwykonawcy PGSW. W praktyce najpewniej sprowadzi się to do tego, że osadzony pragnący skorzystać z usług dostawcy prywatnego musiałby jeszcze uiszczać opłatę na rzecz PGSW (podwykonawcy) za skorzystanie z zainstalowanej przez PGSW (podwykonawcę) budki telefonicznej. **A to oznacza, że skorzystanie z usług jakiegokolwiek innego dostawcy niż PGSW z definicji będzie musiało być droższe – droższe o opłatę na rzecz PGSW (podwykonawcy).** Nie potrzeba skomplikowanych kalkulacji matematycznych ażeby się domyślić, że żaden osadzony z oferty innego dostawcy niż PGSW wówczas nie skorzysta. Oczywiście nie możemy powyższego przesądzić ponad wszelką wątpliwość, a nasze wnioski powyżej oparte są na uproszczeniu i uogólnieniu. Takie jednak ogólne wnioski nasuwają się nam na bazie naszego dotychczasowego doświadczenia i znajomości mechanizmów rynkowych. Nie wyrażalibyśmy przecież tak dużego zaniepokojenia sprawą i nie sprzeciwialibyśmy się działaniom Ministra Sprawiedliwości, gdyby nasze obawy w tym zakresie nie były uzasadnione.

Powyższe robi się tym bardziej niepokojące, że warunki konkursu stawiają PGSW w roli podmiotu faktycznie decydującego o cenach połączeń telefonicznych realizowanych przez podwykonawcę w zakładach karnych (*vide* § 6 istotnych postanowień umowy – załącznik nr 3 do regulaminu Konkursu). A jeżeli nasze obawy o powstanie monopolu PGSW (jej podwykonawcy) spełnią się – PGSW stawi siebie w roli decydenta o cenach na całym rynku telefonicznym we wszystkich JOSW w Polsce! Tymczasem w świetle regulacji art. 83 ust. 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 ustanawiającej Europejski Kodeks Łączności Elektronicznej (EKŁE) – regulacja cen detalicznych usług telekomunikacyjnych leży w wyłącznej gestii organu regulacyjnego. W Polsce organem takim jest Prezes UKE i w żadnym wypadku nie może go w tym zastępować PGSW.

Jest to niepokojące tym bardziej, jeżeli spojrzeć na sprawę z punktu widzenia zwykłego obywatela przebywającego w zakładzie karnym lub jego bliskich. Jak pisaliśmy wcześniej – bardzo możliwe, że ostatecznie oferta PGSW z definicji zawsze i tak będzie najtańszą, z jakiej będzie można skorzystać w JOSW (z uwagi na obecność uiszczenia przez osadzonego opłaty za skorzystanie z aparatu PGSW w celu realizacji połączenia telefonicznego przez innego dostawcę). **Równocześnie, naszym zdaniem opłata ta będzie i tak wyższa niż obecnie – średnio o wysokość prowizji, jaką zwycięski podwykonawca zadeklaruje na rzecz PGSW!**

Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że usług telefonicznych w JOSW nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec wcale niemałej konkurencji panującej na takim rynku. **Podwykonawca PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma).** A przecież im wyższa zadeklarowana prowizja, tym większa szansa na wygranie konkursu. Podkreślenia wymaga, że podwyżka ta byłaby zupełnie zbędna, gdyby Minister Sprawiedliwości najpierw rozważył, czy w ogóle istnieje potrzeba wymiany całej infrastruktury telekomunikacyjnej we wszystkich JOSW w Polsce, a jeżeli faktycznie by istniała – gdyby powierzył zadanie prawdziwie działającemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu, a nie podmiotowi, które

wedle naszej najlepszej wiedzy jedynie figuruje w rejestrze przedsiębiorców telekomunikacyjnych (nie wiemy jeszcze od kiedy tam figuruje, jednakże jako przedstawiciele sektora telekomunikacyjnego do tej pory nigdy nie słyszeliśmy o PGSW jako przedsiębiorcy telekomunikacyjnym).

W związku z powyższymi wątpliwościami zwracamy się do NIK z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli w zakresie opisanym niniejszym pismem. Sprawa jest pilna, albowiem termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 23 czerwca 2023 r. Jeżeli PGSW doprowadzi do demontażu całej dotychczasowej infrastruktury telekomunikacyjnej we wszystkich JOSW w Polsce, stan ten będzie nieodwracalny. Dlatego też apelujemy o możliwie pilne zajęcie się sprawą.

Równocześnie, pozwalamy sobie wskazać, że skala dostrzeżonych przez nas (i cały sektor telekomunikacyjny) potencjalnych nieprawidłowości w przedmiocie Konkursu PGSW jest o wiele szersza. W szczególności, powzięliśmy poważne wątpliwości odnośnie zgodności warunków tego Konkursu z przepisami o ochronie danych osobowych, świadczeniu usług płatniczych, prawa zamówień publicznych, przepisami antymonopolowymi oraz ochrony konsumenckiej, czy Prawa telekomunikacyjnego. Stosowne pisma z zapytaniami w tym zakresie przekazaliśmy właściwym organom regulacyjnym (w tym: Komisji Nadzoru Finansowego, Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych, Ministrowi Cyfryzacji, Prezesowi UKE, Prezesowi UOKiK i Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych.)

Informacyjnie załączamy także bardzo zwięzłe podsumowanie naszych analiz prawnych dotyczących źródłowych przepisów KKW. **Z uwagi na dostrzeżoną skalę potencjalnych niezgodności z prawem unijnym – składamy w tym zakresie także skargę do Komisji Europejskiej.**

W przypadku, w którym potrzebne byłyby z naszej strony jakiegokolwiek dalsze informacje, wyjaśnienia lub kopie naszych pism – pozostajemy do Państwa dyspozycji.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków Konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Załącznik:

- podsumowanie wątpliwości odnośnie przepisów KKW

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

	§ 4. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy. § 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.
Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:	§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności. § 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy. § 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja Ministra Sprawiedliwości o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

Warszawa, dnia 22 czerwca 2023 roku

ID KIKE - DKKIKE-411

Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe (PGSW)

01-473 Warszawa, ul. Kocjana 3

KRS: 0000079949, **NIP:** 8880200355

e-mail: sekretariat@pgsw.pl

Dotyczy: „Konkurs na utworzenie w JOSW infrastruktury telekomunikacyjnej operatora i zainstalowanie w ramach tej infrastruktury samoinkasujących aparatów telefonicznych oraz świadczenie przez operatora usług telefonicznych dla osadzonych”¹.

WNIOSEK O WYJAŚNIENIE POSTANOWIEŃ REGULAMINU KONKURSU

W imieniu **Krajowej Izby Komunikacji Elektronicznej** z siedzibą w Warszawie przy ul. Lindleya 16/304, 02-013 Warszawa (KRS: 0000316678; dalej: „KIKE”), na podstawie pkt 3.1. Regulaminu Konkursu, **zwracam się niniejszym z wnioskiem o wyjaśnienie niektórych postanowień Regulaminu Konkursu oraz nt. procedury udzielenia zamówienia w drodze Konkursu.**

W związku z powyższym, proszę o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

1. [pytania ogólne]

1.1. Dlaczego Konkurs prowadzony jest z pominięciem przepisów ustawy z dnia 22 lipca 2022 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 ze zm.); na jakiej podstawie prawnej PGSW

¹ W dalszej części: „Konkurs”.

Razem możemy więcej!

odstąpiło od ogłoszenia zamówienia w trybie określonym w tej ustawie? Prosimy o udzielenie wyjaśnień w tym zakresie wraz ze wskazaniem podstawy prawnej i szczegółowego uzasadnienia.

1.2. Czy PGSW posiada doświadczenie w prowadzeniu działalności telekomunikacyjnej posiada PGSW, które zapewnia dokonanie prawidłowej oceny ofert konkursowych? Prosimy o udzielenie wyjaśnień w tym zakresie.

1.3. Czy PGSW konsultowało opublikowaną dokumentację konkursową z Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej – jako organem odpowiedzialnym za regulację działalności telekomunikacyjnej w Polsce, lub z Ministrem Sprawiedliwości – jako organem, który powierzył PGSW zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych?

1.4. Dlaczego PGSW zdecydowało się na wyznaczenie podwykonawcy na zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych? Dlaczego PGSW nie zdecydowało się na wykonanie infrastruktury i świadczenie usług na rzecz osób osadzonych bez podwykonawcy?

1.5. Czy PGSW otrzymało dotychczas oferty konkursowe i ile takich ofert otrzymało?

1.6. Czy wnioski o dopuszczenie do udziału w konkursie lub/i oferty konkursowe zostaną opublikowane przez PGSW na stronie internetowej lub podane do wiadomości w inny sposób, z zastrzeżeniem tajemnicy przedsiębiorstwa?

1.7. W jakim terminie PGSW ogłosi wyniki konkursu i w jakiej formie poda do wiadomości wybraną ofertę?

2. [Rozdział I Regulaminu Konkursu]

2.1. Czy uczestnicy Konkursu będą uprawnieni do wykonania wizji lokalnej wybranego zakładu karnego lub/i aresztu śledczego w Polsce, w związku z Konkursem? [dot. pkt 4.4. Regulaminu]

2.2. W jakich przypadkach Sąd Konkursowy może unieważnić Konkurs? [dot. pkt 6.2. Regulaminu]

3. [Rozdział III Regulaminu Konkursu]

3.1. Jakie dokumenty, zdaniem PGSW, mogą być potwierdzeniem świadczenia usług należycie, z wyjątkiem referencji? Prosimy o wskazanie przykładowych dokumentów akceptowanych przez PGSW. Czy dopuszczalne jest przekazanie referencji (lub innych form potwierdzenia) w formie dokumentowej? [dot. pkt 2.1. pkt 1. lit. a. Regulaminu]

4. [Rozdział V Regulaminu Konkursu]

- 4.1. Czy Sąd Konkursowy poda do wiadomości informacje nt. uczestników dopuszczonych do udziału w konkursie i w negocjacjach? Jeżeli tak, w jakiej formie i terminie zostanie to dokonane? [dot. pkt 1.2. Regulaminu]
- 4.2. Na podstawie jakich badań lub analizy PGSW obliczyło średnią cenę usług telefonii świadczonych przez operatorów i jakiego okresu oraz zakresu terytorialnego dotyczą te dane? Prosimy o wskazanie konkretnych źródeł w tym zakresie oraz o wyjaśnienie ich zastosowania. [dot. pkt 2.1. Kryterium 1. Regulaminu]
- 4.3. Czy PGSW przewiduje maksymalny poziom marży naliczanej od wartości sprzedanych doładowań do kart telefonicznych, czy też poziom ten jest dowolny i jedynie powinien wynosić przynajmniej 20%? [dot. pkt 2.1. Kryterium 2. Regulaminu]

5. [Rozdział VII Regulaminu Konkursu]

- 5.1. Czy PGSW przewiduje możliwość przeprowadzenia negocjacji z mniej niż trzema uczestnikami konkursu? Jeżeli tak, w jakich przypadkach? [dot. pkt 1.1. Regulaminu]
- 5.2. W jakiej formie prowadzone będą negocjacje z uczestnikami konkursu? Czy negocjacje będą jawne dla uczestników konkursu, którzy biorą udział w tym etapie? [dot. pkt 1. Regulaminu]
- 5.3. Na jakiej zasadzie konkurs zostanie rozstrzygnięty przy etapie negocjacji i czy będą tu miały nadal zastosowanie kryteria dotyczące oceny ofert konkursowych? [dot. pkt 1. Regulaminu]

Proszę o przekazanie informacji, o których udostępnienie niniejszym wnoszę w formie elektronicznej i przesłanie ich na adres poczty elektronicznej: biuro@kike.pl.

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE- 412

Warszawa, dnia 22.06.2023 r.

Szanowny Pan Janusz Cieszyński
Minister Cyfryzacji

Ministerstwo Cyfryzacji
ul. Królewska 27,
00-060 Warszawa

Wniosek o podjęcie interwencji w związku z bezprawną regulacją rynku detalicznego usług telefonicznych, monopolizacją usług telefonicznych w zakładach penitencjarnych oraz bezprawną regulacją cen detalicznych na usługi telefoniczne w zakładach penitencjarnych

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej zwracam się do Pana Ministra z wnioskiem o interwencję w sprawie działań Polskiej Grupy SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło) polegające na bezprawnym monopolizowaniu usług telefonicznych w zakładach penitencjarnych, bezprawną regulacją cen detalicznych skutkującą podniesieniem opłat detalicznych dla osadzonych.

W dniu 1 stycznia 2023 r. do Kodeksu Karnego Wykonawczego włączono kontrowersyjne zapisy (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW), a Ministrowi Sprawiedliwości przyznano prawo do powierzenia zapewnienia infrastruktury telefonicznej dla osadzonych wybranemu przez niego przywieszennemu zakładowi pracy. Zwracam uwagę na termin „zapewnienia infrastruktury telefonicznej” oznaczający regulację dostarczania sieci telekomunikacyjnej ale już nie usług telekomunikacyjnych. Decyzję administracyjną w tym przedmiocie wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego PGSW. **PGSW nie ma jednakże nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje do świadczenia usług telefonicznych.**

Już 26 maja 2023 r. PGSW, jako podmiot faktycznie nie mający nic wspólnego z działalnością telekomunikacyjną czy to w sferze budowy sieci czy świadczenia usług telekomunikacyjnych, ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz (wbrew ustawie i decyzji Ministra Sprawiedliwości) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych

Razem możemy więcej!

dla osadzonych. Nie jest jednocześnie wiadome co ma się stać z obecnie istniejącymi sieciami telekomunikacyjnymi w zakładach penitencjarnych, czy mają one być zdemontowane, odkupione czy też zmodernizowane. Działania PGSW prowadzone są tak, jakby żaden zakład penitencjarny w Polsce nie był wyposażony w sieci telekomunikacyjne co oznacza już na poziomie „zapewniania infrastruktury telefonicznej” gigantyczne marnotrawstwo środków publicznych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia, gdyż:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej bezprawnie zlecać) usługi telefoniczne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług.
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach – z oczywistą szkodą dla użytkowników końcowych. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy). Następnie część z dotychczasowych dostawców usług telefonicznych w zakładach karnych ma być „podwykonawcami” PGSW, świadczącymi nadal usługi telefoniczne, ale na ściśle określonych zasadach. Jeśli dotychczasowy dostawca usług telefonicznych nie wygra konkursu, będzie zmuszony do zdemontowania swoich sieci a nowy podwykonawca będzie na nowo zakładał tę infrastrukturę. Oznacza to możliwość czasowego braku usług telefonicznych w zakładach penitencjarnych co będzie naruszeniem praw człowieka osób osadzonych i może przyczynić się do niepokojów społecznych w zakładach.
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach detalicznych usług telefonicznych dla osadzonych, co w świetle docelowego monopolu PGSW jest naruszeniem uprawnień Prezesa UKE jako jedyne regulatora rynku telekomunikacyjnego. Regulacja cen detalicznych przez PGSW odbywa się na dwóch poziomach, w treści regulaminu konkursu w kryterium w kryterium 1 określono maksymalną średnią cenę detaliczną na wysokości 0,2256 zł za minutę połączenia jednocześnie wskazując że jest to maksymalna cena uzyskana z podniesienia dotychczasowej ceny średniej o 20%. Kryterium to ma 50% wagi przy wyborze oferty. Ponadto w projekcie umowy o współpracy między PGSW a faktycznym dostawcą usług mają być wpisane na sztywno ceny detaliczne (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy).
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Z zapisów regulaminu konkursu oraz projektu umowy wynika, że PGSW jest fikcyjnym przedsiębiorcą telekomunikacyjnym, a faktycznie jest jedynie pośrednikiem w relacjach między zakładami karnymi a faktycznymi dostawcami usług telefonicznych. Za to pośredniczenie PGSW żąda jednak marży nie niższej niż 20% przychodu z usług telefonicznych. Oznacza to **konieczność podniesienia cen detalicznych dla osadzonych**, aby móc zapłacić za marżę PGSW przy czym oznacza to realny spadek przychodów dla samych dostawców usług telefonicznych.

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu, który będzie miał monopol we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach¹. Co więcej, PGSW jest przywiąziennym zakładem pracy, zatrudniającym przestępców. Oznacza to, że nie spełnia on żadnych wymogów bezpieczeństwa sieci i usług określonych w

¹ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

przepisach Prawa telekomunikacyjnego. Wskazujemy, że każdy przedsiębiorca telekomunikacyjny w Polsce ma obowiązek zapewnianie bezpieczeństwa sieci, usług, a przede wszystkim ochrony tajemnicy telekomunikacyjnej. W opinii Izby podmiot zatrudniający przestępców z definicji nie może gwarantować bezpieczeństwa i ochrony sieci oraz usług.

4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko dostarczać sieć telekomunikacyjną w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi (a właściwie podzlecać ich świadczenie).
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW) – co musi przełożyć się na niekorzyść odbiorców końcowych.
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, w tym wysokiej marży dla siebie (nie mniej niż 20%) oraz maksymalnej ceny detalicznej. W praktyce przełoży się to na wzrost cen usług telefonicznych dla osadzonych, a jednocześnie zmniejszenie przychodów dla faktycznych dostawców usług telefonicznych, co z kolei może przełożyć się na jakość ich usług. Działania te mogą potencjalnie skutkować niepokojami społecznymi w zakładach penitencjarnych z powodu podwyższenia cen usług oraz możliwości pogorszenia ich jakości.

W zakresie narzucanej przez Ministra Sprawiedliwości oraz PGSW polityki dostępu do usług telefonicznych w zakładach karnych zwracamy uwagę na naruszenie art. 46 ust. 1 i 2 Prawa telekomunikacyjnego, zgodnie z którymi to Prezes UKE ma wyłączne uprawnienia do regulacji rynków detalicznych. W naszej opinii, w przypadku utrzymania projektowanych warunków konkursu, rynek usług telefonicznych stałby się rynkiem monopolistycznym, kontrolowanym przez pseudo przedsiębiorcę telekomunikacyjnego PGSW, który decyduje jacy dostawcy usług telefonicznych mogą świadczyć usługi telefoniczne w jego imieniu (przy czym jak wskazaliśmy wcześniej przepisy nie dają mu takiego uprawnienia).

W zakresie narzucanej przez PGSW polityki cenowej zwracamy uwagę, że zgodnie z art. 46 ust. 2 pkt 1 Pt, iż tylko Prezes UKE ma prawo do regulacji maksymalnych cen detalicznych. Tymczasem działania PGSW wkraczają w Pańskie kompetencje i ustalają maksymalny pułap cenowy.

Działania te są prowadzone z ewidentną szkodą dla konsumentów, którymi są w tym wypadku osadzeni, którzy nie mają żadnego innego wyjścia, jak tylko zapłacić wyższą cenę za kontakt z rodziną.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków konkursu jasno wynika przecież, że istotna jest wysokość prowizji dla PGSW, a to przełoży się niewątpliwie na cenę dla osadzonego konsumenta. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona, aby uwzględnić

nieuzasadnioną marżę PGSW. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), **będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma).** Zwracamy uwagę, na warunki regulaminu konkursu, który nie tylko przyznaje kryterium wysokości marży dużą wagę (20%), ale też wskazuje, że oferty z marżą niższą niż 20% będą automatycznie odrzucane. Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć do wysokości prowizji należnej PGSW (co jak wskazano wcześniej podkreślają same warunki regulaminu konkursu zezwalając na wzrost cen detalicznych do 20% obecnych opłat. Dzieje się tak tylko z powodu nienależnej PGSW marży, gdyż w całym procesie świadczenia usług telefonicznych w zakładach karnych, PGSW nie będzie wykonywał jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Wskazujemy, że podwyżka cen detalicznych byłaby całkowicie do uniknięcia, **gdyby do zadania świadczenia usług telefonicznych od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, z niekorzyścią dla obywatela.**

Co więcej: PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW. **Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało dodatkowej opłaty (za skorzystanie z infrastruktury stworzonej przez podwykonawcę PGSW). W konsekwencji konsumenci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW. Konkurencja (o ile w ogóle pozostanie) na takim rynku będzie więc co najwyżej iluzoryczna.**

W związku z powyższym, zwracamy się do Pana Ministra z wnioskiem o zbadanie działań Ministra Sprawiedliwości oraz PGSW w zakresie monopolizacji detalicznych usług telefonicznych w zakładach karnych oraz kontroli cenowej. W przedmiotowej sprawie należy ustalić czy działania Ministra Sprawiedliwości oraz PGSW bezprawnie ingerują w kompetencje Prezesa UKE w zakresie regulacji rynku detalicznego i cen detalicznych (naruszając w ten sposób Prawo telekomunikacyjne), lub też PGSW jako podmiot monopolistyczny powinien zostać objęty kontrolą w zakresie działań antymonopolistycznych.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 23 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres mc@mc.gov.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Ministra.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW	§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego. § 4. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy. § 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.
Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:	§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności. § 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy. § 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja Ministra Sprawiedliwości o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-413

Warszawa, dnia 22.06.2023 r.

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych
ul. Stawki 2 00-193 Warszawa

ZAWIADOMIENIE O ISTOTNYM ZAGROŻENIU WRAŻLIWYCH DANYCH OSOBOWYCH OSÓB POZBAWIONYCH WOLNOŚCI

Dot. powierzenia Polskiej Grupie SW organizacji świadczenie usług telefonicznych osadzonym w więzieniach i aresztach śledczych

Działając w imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (KIKE), niniejszym pragnę zawiadomić o istotnym i masowym zagrożeniu dla bezpieczeństwa wrażliwych danych osobowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Zagrożenie to wynika z powierzenia przetwarzania danych telekomunikacyjnych osadzonym podmiotowi, który nie daje żadnych gwarancji ich należytego zabezpieczenia. Podmiot ten został wybrany w sposób arbitralny, pomimo iż nie posiada doświadczenia ani know-how związanych z ochroną tajemnicy telekomunikacyjnej oraz tworzeniem systemów informatycznych obsługujących telekomunikację. Dodatkowo, organizowany przez ten podmiot konkurs zakłada powierzenie całości działań podwykonawcy, który także nie będzie weryfikowany pod kątem gwarancji zabezpieczenia wrażliwych danych osobowych. Sytuacja ta wymaga w naszej opinii pilnej interwencji Prezesa Urzędu.

Opis sytuacji

1 marca 2023 roku ogłoszono o wydaniu decyzji Ministra Sprawiedliwości, zgodnie z którą świadczenie usług telekomunikacyjnych w zakładach karnych powierzono Polskiej Grupie SW Przedsiębiorstwu Państwowemu (KRS: 0000079949, dalej **PGSW**). PGSW nie posiada żadnego doświadczenia w zakresie telekomunikacji. Do tej pory przedsiębiorstwo to zajmowało się m.in.:

- 1) działalnością budowlaną, metalową, produkcją okien i drzwi oraz mebli;
- 2) prowadzeniem pralni,
- 3) wyposażeniem zakładów karnych,
- 4) usługami niezwiązanymi z informatyką i telekomunikacją.

System informatyczny obsługi rozmów

Zauważyć należy, że PGSW ma nie tylko zapewnić telekomunikację we wszystkich zakładach karnych w kraju, ale także przygotować system informatyczny który będzie przetwarzał dane osadzonych oraz informacje o prowadzonych przez nich rozmowach telefonicznych (w tym ich treść).

Razem możemy więcej!

Zgodnie z dokumentacją konkursową, system ten ma zapewniać:

- 1) pobieranie danych z Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności (CBDOPW);
- 2) udostępnianie funkcjonariuszom możliwości kontrolowania rozmów;
- 3) rejestrowania danych o prowadzonych rozmowach, w tym utrwalania ich treści, oraz przekazywania tych danych do CBDOPW.

System informatyczny będzie zatem przetwarzał szeroki zakres danych wrażliwych, w tym dane o wyrokach skazujących (informacja o pozbawieniu wolności), treść rozmów telefonicznych oraz dane billingowe. Naruszenie bezpieczeństwa takich danych może nieść za sobą katastrofalne skutki dla prywatności osadzonych.

Wyłonienie podwykonawcy PSGW

W związku z faktem, że PGSW nie posiada doświadczenia ani know-how w zakresie telekomunikacji, ogłosiło konkurs zmierzający do wyłonienia podwykonawcy. Konkurs ten nie przewiduje badania gwarancji zapewnienia przez podwykonawcę bezpieczeństwa przetwarzania powierzonych danych osobowych. Warunkami udziału w konkursie jest jedynie doświadczenie (rozumiane jako świadczenie usługi telefonii) oraz zdolność finansowa. Kryteria oceny ofert także nie przewidują mechanizmu oceny zdolności do zabezpieczenia danych osobowych. Oznacza to, że wrażliwe dane tysięcy osadzonych mogą zostać udostępnione podmiotowi, którego zdolność do zapewnienia ich ochrony nie podlega żadnemu badaniu.

Naruszenie przepisów prawa

Opisana sytuacja może stanowić naruszenie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (**DODO**).

Zachodzi tutaj powierzenie przetwarzania danych wrażliwych (na linii Służba Więzienna – PGSW) oraz podpowierzenie przetwarzania takich danych (na linii PGSW – podwykonawca). Powierzenie takie jest co prawda dopuszczalne, jednak:

- 1) Na gruncie art. 34 DODO oraz posiłkowo stosowanego art. 28 ust. 1 RODO, powinno być dokonane po uprzednim sprawdzeniu czy odbiorca danych daje gwarancje ich ochrony.
- 2) Na gruncie art. 34 ust. 1 DODO powinno nastąpić na podstawie umowy powierzenia przetwarzania. Nie ma śladu po tym, aby umowa taka została zawarta pomiędzy Służbą Więzienną a PGSW. Także dokumentacja konkursu na wyłonienie podwykonawcy PGSW nie przewiduje jej zawarcie i nie dostarcza stosownego wzoru.
- 3) Zauważyć należy też, że PGSW nie posiada żadnych zasobów (osobowych, know-how), za pomocą których mogłoby zagwarantować bezpieczeństwo danych powierzonych przez Służbę Więzienną lub zweryfikować takie zdolności po stronie potencjalnego podwykonawcy.

Cały kontekst sytuacji wskazuje też, że zlecenie organizacji tak istotnych dla prywatności osadzonych zadań, nie zostało prawidłowo przygotowane. Prawdopodobnie w toku całego procesu:

- 1) Nie oceniono ryzyka związanego z tworzeniem nowego systemu informatycznego i outsourcingu przygotowania oraz utrzymania tego systemu (naruszenie art. 32 ust. 1 DODO);
- 2) Nie przeprowadzono oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych związanych z możliwością wysokiego ryzyka naruszenia praw i wolności osadzonych (naruszenie art. 37 ust. 1 DODO);

- 3) Nie przeprowadzono konsultacji z Prezesem Urzędu związanych z tworzeniem nowego zbioru danych i potencjalnym wysokim ryzykiem naruszenia praw i wolności osadzonych (naruszenie art. 38 DODO).

Wskazane okoliczności przemawiają za pilną potrzebą interwencji Prezesa Urzędu. W razie potrzeby, deklarujemy gotowość do dostarczenia dodatkowych informacji i dokumentów związanych ze sprawą.

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-415

Warszawa, dnia 23.06.2023 r.

Szanowny Pan Jacek Oko
Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej

Urząd Komunikacji Elektronicznej
ul. Giełdowa 7/9,
01-211 Warszawa

Wniosek o podjęcie interwencji w związku z bezprawną regulacją rynku detalicznego usług telefonicznych oraz bezprawną regulacją cen detalicznych na usługi telefoniczne w zakładach penitencjarnych

Szanowny Panie Prezesie,

W imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej zwracam się do Pana Prezesa z wnioskiem o podjęcie działań związanych z uzurpowaniem sobie przez Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło) uprawnień Pana Prezesa w zakresie regulacji cen detalicznych.

W dniu 1 stycznia 2023 r. do Kodeksu Karnego Wykonawczego włączono kontrowersyjne zapisy (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW), a Ministrowi Sprawiedliwości przyznano prawo do powierzenia zapewnienia infrastruktury telefonicznej dla osadzonych wybranemu przez niego przywieziennemu zakładowi pracy. Decyzję administracyjną w tym przedmiocie wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego PGSW. **PGSW nie ma jednakże nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiegokolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje do świadczenia usług telefonicznych.**

Już 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz (wbrew ustawie i decyzji Ministra Sprawiedliwości (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia, gdyż:

Razem możemy więcej!

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług.
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach – z oczywistą szkodą dla użytkowników końcowych. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW! (§ 4 pkt 5) projektu umowy). Następnie część z dotychczasowych dostawców usług telefonicznych w zakładach karnych ma być „podwykonawcami” PGSW, świadczącymi nadal usługi telefoniczne, ale na ściśle określonych zasadach.
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach detalicznych usług telefonicznych dla osadzonych, co w świetle docelowego monopolu PGSW jest naruszeniem uprawnień Prezesa UKE. Regulacja cen detalicznych przez PGSW odbywa się na dwóch poziomach, w treści regulaminu konkursu w kryterium w kryterium 1 określono maksymalną średnią cenę detaliczną na wysokości 0,2256 zł za minutę połączenia jednocześnie wskazując że jest to maksymalna cena uzyskana z podniesienia dotychczasowej ceny średniej o 20%. Kryterium to ma 50% wagi przy wyborze oferty. Ponadto w projekcie umowy o współpracy między PGSW a faktycznym dostawcą usług mają być wpisane na sztywno ceny detaliczne (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy).
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Z zapisów regulaminu konkursu oraz projektu umowy wynika, że PGSW jest fikcyjnym przedsiębiorcą telekomunikacyjnym, a faktycznie jest jedynie pośrednikiem w relacjach między zakładami karnymi a faktycznymi dostawcami usług telefonicznych. Za to pośredniczenie PGSW żąda jednak marży nie niższej niż 20% przychodu z usług telefonicznych. Oznacza to konieczność podniesienia cen detalicznych dla osadzonych aby móc zapłacić za marżę PGSW przy czym oznacza to realny spadek przychodów dla samych dostawców usług telefonicznych.

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu, który będzie miał monopol we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości¹.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW) – co musi przełożyć się na niekorzyść odbiorców końcowych.
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, w tym wysokiej marży dla siebie (nie mniej niż 20%) oraz maksymalnej ceny detalicznej. W praktyce przełoży się to na wzrost cen usług

¹ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

telefonicznych dla osadzonych a jednocześnie zmniejszenie przychodów dla dostawców usług telefonicznych.

W zakresie narzucanej przez Ministra Sprawiedliwości oraz PGSW polityki dostępu do usług telefonicznych w zakładach karnych zwracamy uwagę na uprawnienia Pana Prezesa z art. 46 ust. 1 i 2 Pt w zakresie regulacji rynków detalicznych. W naszej opinii, rynek usług telefonicznych obecnie stał się rynkiem monopolistycznym kontrolowanym przez pseudo przedsiębiorcę telekomunikacyjnego PGSW, który decyduje jacy dostawcy usług telefonicznych mogą świadczyć usługi telefoniczne w jego imieniu (przy czym jak wskazaliśmy wcześniej przepisy nie dają mu takiego uprawnienia).

W zakresie narzucanej przez PGSW polityki cenowej zwracamy uwagę, że zgodnie z art. 46 ust. 2 pkt 1 Pt, iż tylko Pan Prezes ma prawo do regulacji maksymalnych cen detalicznych. Tymczasem działania PGSW wkraczają w Pańskie kompetencje i ustalają maksymalny pułap cenowy.

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, pseudo przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu i umożliwia mu maksymalizację zysków przy niemal zerowych kosztach oraz zerowej pracy. Działania te są prowadzone z ewidentną szkodą dla konsumentów, którymi są w tym wypadku osadzeni, którzy nie mają żadnego innego wyjścia, jak tylko zapłacić wyższą cenę za kontakt z rodziną.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków konkursu jasno wynika przecież, że istotna jest wysokość prowizji dla PGSW, a to przełoży się niewątpliwie na cenę dla osadzonego konsumenta. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona, aby uwzględnić nieuzasadnioną marżę PGSW. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Zwracamy uwagę, na warunki regulaminu konkursu, który nie tylko przyznaje kryterium wysokości marży dużą wagę (20%), ale też wskazuje, że oferty z marżą niższą niż 20% będą automatycznie odrzucane. Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć do wysokości prowizji należnej PGSW (co jak wskazano wcześniej podkreślają same warunki regulaminu konkursu zezwalając na wzrost cen detalicznych do 20% obecnych. Dzieje się tak tylko z powodu nienależnej PGSW marży, gdyż w całym procesie świadczenia usług telefonicznych w zakładach karnych, PGSW nie będzie wykonywał jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Wskazujemy, że podwyżka cen detalicznych byłaby całkowicie do uniknięcia, **gdyby do zadania świadczenia usług telefonicznych od razu wyznaczono**

podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, z niekorzyścią dla obywatela.

Co więcej: PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnienia skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW. **Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji konsumenci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW. Konkurencja (o ile w ogóle pozostanie) na takim rynku będzie więc co najwyżej iluzoryczna.**

W związku z powyższym, zwracamy się do Pana Prezesa z wnioskiem o badanie działań Ministra Sprawiedliwości oraz PGSW w zakresie monopolizacji detalicznych usług telefonicznych w zakładach karnych oraz kontroli cenowej. W przedmiotowej sprawie należy ustalić czy działania Ministra Sprawiedliwości oraz PGSW bezprawnie ingerują w kompetencje Pana Prezesa w zakresie regulacji rynku detalicznego i cen detalicznych, lub też PGSW powinien zostać objęty przez Pana Prezesa analizą rynku detalicznego jako podmiot monopolistyczny.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 23 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną za pośrednictwem systemu PUE. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Prezesa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez

	Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy. § 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.
Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:	§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności. § 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy. § 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja Ministra Sprawiedliwości o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-iows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE – 368

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Senator Aleksander Pociąg

Biuro Senatorskie Aleksandra Pociąga
ul. Flory 7/6, 00–586 Warszawa
biuro@aleksanderpociąg.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Senatorze,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pana pracę i zaangażowanie jako Przewodniczącego Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, zwracamy się do Pana z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pana Senatora, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnień do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzania – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Pana Senatora stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pana gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Senatora w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biuro@aleksanderpociej.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Senatora, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376>

Decyzja MS o wskazaniu PGWSW:

<https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2>

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Dokumentacja konkursu PGSW:

<https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE- 376

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Poseł Krzysztof Śmiszek

Biuro Poselskie Posła na Sejm RP Krzysztofa Śmiszka
Haukego Bosaka 17 l. 1, 50-447 Wrocław
biuro@ksmiszek.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Pośle,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pana nieoceniony i bezprecedensowy już wkład w ochronę praworządności w naszym kraju, zwracamy się do Pana z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pana Posła, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzania – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Pana Pośta stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pana gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Pośta w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biuro@ksmiszek.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Pośta, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa..

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieszennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieszonym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieszennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieszonym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-iows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE – 379

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Rzecznik Praw Obywatelskich
dr hab. Marcin Wiącek prof. UW

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa
biurorzecznika@brpo.gov.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Rzeczniku,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. Zwracamy się do Pana Rzecznika z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest **planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego zadania wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje do świadczenia usług telefonicznych.**

Już 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz (wbrew ustawie i decyzji Ministra Sprawiedliwości (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi jeszcze przecież wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Razem możemy więcej!

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia, gdyż:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług.
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach – z oczywistą szkodą dla użytkowników końcowych. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5) projektu umowy).
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia i obawy o wzrost cen w świetle docelowego monopolu PGSW. Zwłaszcza jeżeli uwzględnić niemal pewny naszym zdaniem wzrost cen z powodu konieczności pokrycia marży/prowizji dla PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy).
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie!

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości¹.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW) – co musi przełożyć się na niekorzyść odbiorców końcowych.
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co praktyce musi naszym zdaniem przełożyć się na wyższą cenę dla osadzonych.

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwia mu absolutną maksymalizację zysków. Z kluczową szkodą dla osadzonych obywateli, którzy nie mają żadnego innego wyjścia, jak tylko zapłacić wyższą cenę za kontakt z rodziną.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym

¹ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków konkursu jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się w końcu naszym zdaniem na cenę dla osadzonego obywatela. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!

Istotne jest także to, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW! **Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji obywatele nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.**

Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie był już zaangażowany w ochronę uprawnień osób osadzonych do realizacji rozmów telefonicznych w jednostkach penitencjarnych. Z tego też względu uznaliśmy, że jest Pan Rzecznik kluczowym organem, do którego powinniśmy skierować apel w niniejszej sprawie. Apelujemy więc o podjęcie stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w gestii Pana Rzecznika, w tym o skierowanie niezbędnych wystąpień do Ministra Sprawiedliwości, samej PGSW, Ministra Cyfryzacji oraz Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Wskazujemy, że zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie

legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP². Niestety – bez efektu. Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Rzecznika w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biurorzecznika@brpo.gov.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Rzecznika.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy** wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy** wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376>

² Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Decyzja Ministra Sprawiedliwości o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-414

Warszawa, dnia 22.06.2023 r.

Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe (PGSW)

ul. Kocjana 3, 01-473 Warszawa

sekretariat@pgsw.pl

PROTEST

Działając w imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej, niniejszym zgłaszamy protest wobec warunków ogłoszonego przez PGSW Konkursu na utworzenie w JOSW infrastruktury telekomunikacyjnej operatora i zainstalowanie w ramach tej infrastruktury samoinkasujących aparatów telefonicznych oraz świadczenie przez operatora usług telefonicznych dla osadzonych (dalej: Konkurs) i wnosimy o ich niezwłoczne ich skorygowanie, stosownie do zastrzeżeń zgłoszonych przez naszą Izbę w niniejszym proteście.

WYMÓG ZDOLNOŚCI FINANSOWEJ NA POZIOMIE 20 000 000 ZŁ.

Po pierwsze niepokoją nas kryteria wstępne dopuszczalności składania wniosków o *Dopuszczenie do udziału w Konkursie*. Jednym z tych warunków jest posiadanie wolnych środków na koncie w kwocie 20.000.000 zł lub potwierdzona przez bank zdolność kredytowa na poziomie 20.000.000 zł lub wartość przychodów ze świadczonych usług telekomunikacyjnych na poziomie 20.000.000 zł rocznie w każdym z 3 ostatnich lat prowadzenia działalności. Tak surowo określone wymogi dokumentowe są nieadekwatne do realiów rynkowych. Oczywistym jest, że w konkursie najpewniej wezmą udział dotychczas działający dostawcy usług telefonicznych z JOSW. A tak surowo określone warunki nie uwzględniają tego, że np. zwycięzca może już dysponować swoją w pełni sprawną infrastrukturą, którą mógłby wykorzystać jako część realizacji zamówienia (bo jaki miałby być cel demontażu już wykonanej i istniejącej w JOSW infrastruktury tylko po to, ażeby za chwilę zamontować ją ponownie?). Naszym zdaniem kryterium to powinno zostać mocno złagodzone i określać warunek jako np. ogólne dysponowanie zasobami materialnymi i pieniężnymi wystarczającymi do realizacji przedmiotu zamówienia – bez odnoszenia się do kwoty 20 000 000 zł, a już tym bardziej bez wymogu dokumentowania tego w sposób obecnie wymagany przez PGSW. Wskazujemy, że uzyskanie z banku wymaganego zaświadczenia o zdolności kredytowej w wyznaczonych przez PGSW terminach konkursowych może być zwyczajnie nierealne do wykonania. Przykładowo, jeden z czołowych banków żąda do tego zatwierdzonego sprawozdania finansowego, mimo że nie upłynął jeszcze termin do zatwierdzania sprawozdania przez zgromadzenia wspólników/walne zgromadzenia akcjonariuszy, a z drugiej strony - sprawozdań nie można zatwierdzić z dnia na dzień z uwagi na gwarancyjne ustawowe terminy zawiadomień wspólników/akcjonariuszy nie krótsze niż 14 dni, przewidziane przez Kodeks spółek handlowych).

Razem możemy więcej!

Nie rozumiemy przy tym co stanowiło podstawę przyjęcia kryterium akurat 20 000 000 zł posiadanych środków finansowych albo zdolności kredytowej. Zasadne byłoby przedstawienie kalkulacji szacowanych kosztów wdrożenia. Bez tego ciężko ocenić na ile racjonalne jest przyjęcie akurat takiej kwoty (naszym zdaniem może być nieracjonalne – vide powyżej), a także uchroniłoby samą PGSW przed zarzutami braku obiektywizmu. Wyrażamy ubolewanie, że pomimo złożonych w tym temacie zapytań – PGSW nie udzieliła na nie odpowiedzi. Bez takich wyjaśnień, wiele podmiotów (które nie będą w stanie spełnić tak określonego warunku) może poczuć się pokrzywdzonymi i niesprawiedliwie wyeliminowanym z konkursu. Zwłaszcza, że na ten moment nie są nawet znane warunki umowy finalnej ani żadne niezmiennne elementy umowy, skoro zakres późniejszych negocjacji jest nieograniczony, a złożone oferty nie stanowią żadnego punktu odniesienia do przyszłych negocjacji i ostatecznej treści umowy.

ZŁOŻENIE WSPÓLNEGO WNIOSKU PRZED KILKA PODMIOTÓW.

Złożenie wspólnego wniosku jako konsorcjum (czy inna podobna forma współpracy) również może być trudne do wykonania w zakładanych przez PGSW terminach. Wymaga to bardzo starannie przemyślanych, poprzedzonych długimi negocjacjami uzgodnień między przedsiębiorcami, zwłaszcza co do zakresu świadczenia każdego z nich, odpowiedzialności i udziału w zyskach. Tego rodzaju uzgodnienia niezwykle ciężko przeprowadzić w tak krótkim czasie, jaki zakładany jest warunkami Konkursu. Co więcej - konieczna jest znajomość przynajmniej ogólnych ram zobowiązania w stosunku do PGSW, których w Konkursie jednak wystarczająco dokładnie nie wskazano, informując jedynie, że po wyborze „ofert”, strony przystąpią do negocjacji o nieograniczonym zakresie (co przede wszystkim oznacza, że „oferta” w rozumieniu Konkursu może wcale nie być „ofertą” w rozumieniu Kodeksu cywilnego, mimo że taką podstawę wskazano – o czym niżej).

Na ten moment, złożenie wspólnego wniosku o *Dopuszczenie do udziału w Konkursie* jest więc naszym zdaniem możliwe tylko, jeżeli podmioty takie zgodzą się na to, że nie będą miały przyjętych niezbędnych biznesowo uzgodnień odnośnie wszystkich warunków współpracy. Innej możliwości nie widzimy – żeby uzgodnić takie warunki, naszym zdaniem podmioty takie musiałyby przystąpić do negocjacji już dawno temu, na długo przed ogłoszeniem Konkursu i nadto wiedzieć na jakich warunkach w ogóle konkurs taki miałby zostać ogłoszony.

WIZJE LOKALNE.

Zgodnie ze zmienioną treścią warunków Konkursu, wnioski o dopuszczenie do udziału mogą być składane do dnia 23.06.2023r. Następnie podmioty dopuszczone do udziału w Konkursie mogą przeprowadzać wizje lokalne w zakładach karnych w godzinach 08:00 – 15:00 w terminie do 24.07, czyli przez 17 dni roboczych. A oferty konkursowe składać można jedynie w ciągu kolejnych 8 dni roboczych. Tak krótki termin na przeprowadzenie w 179 miejscach przeznaczonych do wizji lokalnych, czyni niemożliwym powzięcie dokładniej wiedzy na temat warunków technicznych w poszczególnych zakładach, zwłaszcza że są to budynki zarówno przedwojenne, jak i budowane w ostatnich latach. Część jest zlokalizowana w miastach, część w całościwie nieurbanizowanej okolicy. Nie ma możliwości przyjęcia, że ich infrastruktura techniczna jest podobna, co więcej część budynków nie ma w ogóle zinwentaryzowanej infrastruktury. Podkreślenia wymaga, że poza prawem do „wizji lokalnej” nie przewidziano prawa żądania wglądu czy uzyskania informacji o istnieniu/niestnieniu koniecznej infrastruktury. Widza ta jest z kolei konieczna do oceny nakładu pracy, środków, możliwości technicznych proponowanych rozwiązań, czyli istotnych elementów przedmiotu świadczenia. Do uzyskania takiej wiedzy nie wystarczy ocena „na oko”, a do tego niestety sprowadza się obecne uprawnienie do wizji lokalnej: są to same oględziny, bez np. dostępu do informacji technicznych. Co

więcej, nie ma żadnych gwarancji, że zakłady karne w środku okresu urlopowego będą w stanie zapewnić dostęp wszystkim uczestnikom, nie mówiąc już o zagwarantowaniu udziału w wizji kompetentnego merytorycznie pracownika zakładu tj. przedstawiciela działu informatyki i łączności który mógłby udzielić merytorycznych odpowiedzi związanych z istniejącą infrastrukturą.

Bez nabycia elementarnej wiedzy o wielkości i rodzajach nakładów nie da się natomiast stworzyć racjonalnego kosztorysu inwestycji i w konsekwencji jej biznesplanu. Pamiętać należy dodatkowo, że umowa przewidziana jest na 8 lat, bez możliwości jej rozwiązania przez operatora bez naliczania mu kar umownych/zapłaty przez niego odszkodowania, a zmiana stawki za połączenie zależy wymaga zgody PGSW. Brak jest przy tym jakiegokolwiek gwarancji, że operator będzie mógł na pewno dostosowywać stawki do zmiany podstawowych kosztów takich, jak chociażby zmiany płacy minimalnej, zmiany wysokości opodatkowania, zmiany inflacji czyli zdarzeń rynkowych, które w normalnych warunkach rynkowych wpływają na ceny oferowanych produktów i usług.

PŁATNOŚCI ZA USŁUGI TELEFONICZNE.

Nasze zastrzeżenia budzi przedstawiony wzorzec umowy załączony do Regulaminu (Istotne postanowienia umowy) w kontekście szeroko rozumianych płatności za usługi telefoniczne. Mianowicie:

1. Nie wyjaśniono, w jakim charakterze będą występować Punkty Obsługi PGSW korzystające z terminali (dostarczonych przez operatora) do realizacji w formie elektronicznej doładowań kart telefonicznych osadzonych środkami finansowymi na prowadzenie rozmów telefonicznych z jednoczesnym wystawieniem paragonu fiskalnego na kwotę doładowania.
2. Nie wyjaśniono na jakiej podstawie prawnej ma być tworzone subkonto osadzonego w systemie bilingowym operatora, a zarówno przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie, jak i prowadzenie rachunków tych wkładów mogą stanowić czynności bankowe zastrzeżone ustawowo dla banków (art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo bankowe). Podobnie czynności dostarczania usług płatniczych, mogą stanowić czynności regulowane ustawą o instrumentach płatniczych i jako takie mogą być zastrzeżone jedynie dla dostawców usług płatniczych. Nie wyjaśniono przy tym, czy powyższe oznacza, że operator ma być podmiotem posiadającym stosowne uprawnienia – jeżeli tak, to jakie. Czy Punkty Obsługi PGSW występują w charakterze pośrednika finansowego, czy innego rodzaju instytucji finansowej? Czy i w jakim zakresie ponoszą odpowiedzialność za zrealizowanie transakcji?
3. Pomimo powyższego, nie wskazano, jako kryterium dopuszczenia do udziału w Konkursie (ani potem na etapie zawierania umowy) posiadania stosownych uprawnień nadanych przez Komisję Nadzoru Finansowego. Nie wyjaśniono czy też Punkty Obsługi PGSW będą posiadać takie uprawnienia.
4. Nie wskazano, czy charakter powyższych czynności uzgodniono z Komisją Nadzoru Finansowego, która potwierdziłaby, że czynności te nie są czynnościami regulowanymi. Jest to istotna okoliczność, gdyż dokonywanie takich czynności bez stosownych zgód, zgłoszeń itp. może być czynem zabronionym.

Nie są też jasne zasady dotyczące opodatkowania doładowań. Mianowicie:

1. Nie ustalono czy paragon ma być wystawiany na NIP operatora (podmiot świadczący usługę dla osadzonego) czy na NIP Punktów Obsługi PGSW (podmioty przyjmujące płatności i je zatrzymujące do czasu wypłaty wynagrodzenia dla operatora). Nie wskazano, jaki tytuł prawny na gruncie ustawy o VAT ma PGSW do opłacania faktur wystawionych przez operatora na konto operatora, skoro PGSW nie świadczy usług telekomunikacyjnych na rzecz osadzonych i nie jest stroną

rozliczeń między osadzonym a operatorem („świadczenia usług telefonicznych dla Osadzonych a nie dla PGSW). Nie wskazano, jaki ma tytuł prawny do przyjmowania środków w chwili zdalnego doładowywania kont osadzonych (z jednoczesnym przekazaniem kwoty doładowania na konto PGSW), mimo, że PGSW nie występuje tu jako usługodawca osadzonych.

2. Nie ustalono czy przyjęcie środków za doładowanie stanowi usługę, do której należy doliczyć VAT i dalej przy przekazaniu kwoty zapłaty za fakturę operatorowi VAT podlega jeszcze raz naliczeniu.
3. Nie przewidziano kto jest odpowiedzialny za naliczenie odprowadzenie VAT na etapie przyjęcia środków od osadzonego i następnie rozliczenia faktury miesięcznej z operatorem.
4. Wszystkie te zagadnienia są kluczowe dla ustalenia istnienia/nieistnienia obowiązku podatkowego przede wszystkim w zakresie VAT, ale i podatku dochodowego od osób prawnych. Tymczasem pamiętać należy, że wszelkie uchybienia w zakresie raportowania czynności podlegających VAT, jak i odprowadzania należnego podatku, czy choćby wystawiana faktury VAT, podlegają nie tylko sankcji finansowej, ale również mogą się wiązać z odpowiedzialnością karną. Co więcej, nie wyjaśniono z jakiego przepisu prawa wynika uprawnienie PGSW do otrzymania faktury VAT od operatora, skoro PGSW nie świadczy na jego rzecz żadnej usługi? Tymczasem przecież faktura VAT wystawiona podmiotowi, któremu nie świadczono usług jest tzw. pustą fakturą a jej wystawienie (podobnie, jak i przyjęcie – co musiałaby uczynić sama PGSW) może nawet stanowić przestępstwo.

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH I PRZETWARZANIE DANYCH W CHMURZE.

Z treści dokumentacji konkursowej nie sposób ustalić, czy PGSW gwarantuje zgody osadzonych na przetwarzanie ich danych osobowych na potrzeby dostępu do Subkont i przetwarzania danych tam zawartych. Co w przypadku, gdy osadzony nie wyrazi zgody na przetwarzanie danych w takim zakresie? Czy to oznacza, że będzie pozbawiony prawa do wykonywania rozmów telefonicznych? Kodeks Karny Wykonawczy nie przewiduje takiej sytuacji. Podobnie - co w przypadku, gdy osadzony cofnie zgodę? Czy kwestia dopuszczalności przetwarzania danych osadzonych została skonsultowana z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych i w jaki sposób zostało zweryfikowane prawo do żądania udostępnienia i zakresu przetwarzania danych osobowych osadzonych? Zakładając dopuszczalność gromadzenia i przechowywania danych osobowych osadzonych na potrzeby tworzenia Subkont i obsługi połączeń w jakiej formie dane i/lub zgody osadzonych mają być przekazane przez PGSW na rzecz operatora? Nie wyjaśniono, w jakim systemie/formie/formacie będą zapisane i jak zabezpieczone na etapie poprzedzającym przekazanie i w chwili przekazania. W jaki sposób ma zostać zweryfikowana kompatybilność zabezpieczeń na etapie przekazania z zabezpieczeniami operatora systemu? Kto ma usuwać dane podlegające wykreśleniu?

Zakłada się także, że zapisy rozmów będą przechowywane w tzw. chmurze. Jednakże nie wskazano czy PGSW ma obowiązek weryfikować, czy aby dana rozmowa zawiera czy nie stanowi „informacji niejawnej” w rozumieniu ustawy o ochronie informacji niejawnych i jakie w związku z taką okolicznością i wymagane przepisami miałyby być podjęte procedury. Nie określono przy tym żadnych standardów ochrony danych przechowywanych w chmurze, mimo iż niezależnie do tego czy rozmowa zawiera czy nie zawiera informacje niejawne, usługa przetwarzania w chmurze oznacza „*usługę umożliwiającą dostęp do skalowalnego i elastycznego zbioru zasobów obliczeniowych do wspólnego wykorzystywania przez wielu użytkowników*” (załącznik 2 ustawy o krajowym systemie bezpieczeństwa). Dzięki usłudze chmury dane nie są przechowywane na lokalnych dyskach, a bezpośrednio na zdalnych serwerach zewnętrznego dostawcy, mogą być więc dostępne zdalnie, za pośrednictwem sieci Internet.

Najistotniejszym zagrożeniem w przypadku zdalnego dostępu przez Internet i przechowywania danych w chmurze, tak w zakresie informacji jawnych, jak i niejawnych, jest ryzyko nieuprawnionej ingerencji w integralność zapisu rozmowy wraz z jej usunięciem lub zmianą. Mimo to, nie przewidziano żadnych warunków przechowywania danych w chmurze ani nie zagwarantowano, że obowiązujące przepisy prawa w zakresie przetwarzania danych osobowych, dają PGSW swobodę przekazywania danych i dalszego przetwarzania na potrzeby zapisu w chmurze bez zgody i wiedzy osadzonego (i jego rozmówcy) ani nawet bez opisu procedury/warunków przechowywania rozmów w chmurze.

Jednocześnie na operatora przerzucono pełną odpowiedzialność za przechowywanie danych w chmurze i niezakłócony dostęp do nich. Być może ta kwestia została uregulowana w porozumieniu zawartym pomiędzy PGSW a Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej, niestety porozumienie to jest nie stanowi załącznika do treści Regulaminu Konkursu.

PROCEDURA PRAWNA KONKURSU.

W Regulaminie Konkursu wskazano jako przepisy prawne mające zastosowanie do Konkursu (Rozdział I pkt.7): Prawo telekomunikacyjne, Kodeks cywilny, Kodeks karny wykonawczy inne właściwe przepisy oraz Regulamin wraz z załącznikami. Tymczasem skoro Regulamin zawiera kryteria eliminujące, terminy i warunki procedury wyłaniania podmiotów uprawnionych do składania ofert, to powinny być przewidziane również tryby odwoławcze/weryfikacyjne prawidłowości stosowania przez PGSW ustanowionych przez niego procedur (PGSW wyłączyło stosowanie Prawa zamówień publicznych). Niestety Regulamin ich nie przewiduje. W tej kwestii zadano PGSW zapytanie o wskazanie przewidzianych w Konkursie mechanizmów prawnych weryfikacji prawidłowości działania PGSW w zakresie przeprowadzenia Konkursu (który bazuje przecież na upoważnieniu PGSW nadanym decyzją Ministra Sprawiedliwości) – chodzi o możliwości odwołania od wadliwych rozstrzygnięć, sprzecznych z Regulaminem i załącznikami do niego, podjętych w trakcie Konkursu i wskazanie przepisów prawa wg jakich przeprowadzona jest procedura konkursowa i możliwość weryfikacji prawidłowości jej przebiegu. Zapytano też wprost, czy prawidłowość działań PGSW nie podlegają żadnej weryfikacji.

W odpowiedzi wskazano, że „Przepisy prawne mające zastosowanie w niniejszym Konkursie zawarto w Rozdziale I pkt.7” Biorąc pod uwagę, że Prawo telekomunikacyjne nie zawiera regulacji dotyczących procedur odwoławczych od warunków Konkursu ani nawet analogicznych regulacji, Kodeks karny wykonawczy w ogóle nie reguluje kwestii zawiązywania umów ani trybów ich zawierania, pozostaje analiza Kodeksu cywilnego. Kodeks cywilny przewiduje zawarcie umowy w formie złożenia i przyjęcia oferty. Niestety „oferta” w rozumieniu art. 66 Kodeksu cywilnego, nie jest zgodna z narzuconym w Konkursie trybem wyłonienia operatora. Tryb ten nie jest też zbieżny z przepisami Kodeksu Cywilnego dotyczącymi aukcji czy przetargu (art. 70¹ KC). Nie jest to też tryb przewidziany w art. 68¹ KC, gdyż negocjacje po złożeniu oferty będą dotyczyły wszystkich elementów umowy. Nie jest to też tryb zawarcia umowy po negocjacjach (art. 72 KC), bo przepis ten w ogóle nie przewiduje negatywnej weryfikacji podmiotów starających się o udział w negocjacjach.

W odpowiedzi na zapytanie (wyjaśnienia nr 4 z 13.06.2023 r.) dotyczące podmiotu podejmującego decyzję o dopuszczeniu do udziału w Konkursie wskazano na komisję ds. przeprowadzenia procesu zakupowego powołaną na podstawie *Zarządzenia nr 2/2023/Z Dyrektora Polskiej Grupy SW Przedsiębiorstwo Państwowe wprowadzające Regulamin Wykonywania Zakupów przez Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe*. Jakkolwiek sama komisja została powołana m.in. do weryfikowania warunków spełnienia warunków o dopuszczenie do Konkursu, to być może owo zarządzenie określa procedurę weryfikacją, z której może skorzystać każdy podmiot zainteresowany udziałem w Konkursie.

Problem jednak w tym, Zarządzenie to nie jest nigdzie udostępnione. Zakładamy więc, że najpewniej nie ma w nim procedury weryfikującej prawidłowość przebiegu publicznie ogłoszonego i prowadzonego Konkursu.

Jeżeli dobrze więc rozumiemy, nie przewidziano żadnej procedury weryfikacyjnej przestrzegania Regulaminu Konkursu i jego załączników. Tymczasem już teraz, z niezrozumiałych dla nas powodów, sama PGSW nie stosuje się przecież do ich postanowień. Przykładem jest chociażby brak udzielenia do dzisiaj odpowiedzi na wszystkie zadane pytania dotyczące warunków Konkursu, chociaż w punkcie 4.4.2 zd.2 Regulaminu, PGSW zobowiązała się do uczynienia tego. Nadto – w terminie do 5 czerwca 2023 r.

PROWIZJA DLA PGSW.

Wskazujemy, że wyznaczenie prowizji dla PGSW na poziomie aż 20% ceny sprzedanych doładowań naszym zdaniem może stanowić nadużycie uprzywilejowanej pozycji, w jakiej obecnie znajduje się PGSW (potencjalnie bezprawne nadużycie, co najpewniej będzie badane przez właściwe do tego organy).

20% prowizji do bardzo wysoka stawka jeżeli porównać nakłady beneficjenta takiej prowizji (PGSW – właściwie zupełnie bierna pozycja), a operatora, który robi właściwie wszystko i jeszcze musi taką prowizję przekazywać na rzecz PGSW, która dzięki decyzji Ministra Sprawiedliwości w tym układzie ma pozycję zdecydowanie uprzywilejowaną. Operator musi ponieść właściwie wszelkie nakłady związane z realizacją zadania, jakie PGSW powierzył Minister Sprawiedliwości, w tym nawet wyposażyć wszystkie Punkty Obsługi PGSW w terminale do realizacji w formie elektronicznej doładowań kart telefonicznych osadzonych (przy dodatkowym obciążeniu wyłącznym ryzykiem awarii Systemu – kary umowne). Podkreślić należy, że kantyny już funkcjonują w jednostkach penitencjarnych, więc żądanie prowizji na poziomie nie mniejszym niż 20% może być odebrane jako swoiste przetrzucenie na operatora kosztów utrzymania kantyn (zwłaszcza kosztów osobowych), a nie godziwa prowizja za sprzedaż. Tego rodzaju odbiór może być tym bardziej realny, jeżeli wziąć pod uwagę okoliczność, iż kantyny PGSW mają mieć monopol na sprzedaż doładowań.

PODSUMOWANIE.

Tytułem podsumowania należy wskazać, że dokumentacja konkursowa budzi poważne zastrzeżenia. W szczególności:

1. Wyznaczenie kryterium zdolności finansowej do realizacji zamówienia na poziomie 20 000 000 zł i to udokumentowanym w sposób bardzo rygorystycznie określonym przez PGSW może w sposób niesprawiedliwy wyłączać z udziału w konkursie szereg podmiotów, które w rzeczywistości są absolutnie zdolne do wykonania przedmiotu Konkursu.
2. Konkurs nie przewiduje żadnej procedury weryfikującej poprawność działania PGSW.
3. Kryteria punktowania złożonych ofert nie mają żadnego znaczenia dla ostatecznej wersji umowy, której założenia pozostają nieznane, gdyż mogą w trybie negocjacji zostać dowolnie uzgodnione przez strony, bez żadnych ograniczeń a nawet w sposób sprzeczny z treścią oferty zwycięzcy. Powyższe może rodzić pytania o to, czy nie dojdzie do sytuacji, w której ostatecznie wynegocjowana umowa okaże się być mniej korzystna niż taka, która byłaby zawarta na bazie oferty, która nie wygrała Konkursu.
4. Brak dostatecznie jasnych procedur związanych z ochroną danych osobowych oraz ochroną danych przechowywanych w tzw. chmurze.
5. Brak dostatecznie jasnych regulacji dotyczących realizacji płatności za doładowania.

6. PGSW nie udziela odpowiedzi na wszystkie pytania zadane w toku Konkursu.
7. Zastrzeżenie minimalnej prowizji dla PGSW na poziomie 20%, który może być odbierane jako potencjalne nadużycie uprzywilejowanej pozycji względem operatora.

Powyższe i inne okoliczności będą wedle naszej wiedzy dokładnie zbadane przez właściwe do tego organy ochrony prawa. Dokumentacja konkursowa budzi szerokie zastrzeżenia w sektorze telekomunikacyjnym, który zgodnie z naszą wiedzą nie pozostaje bierny wobec dostrzeżonych, potencjalnych nieprawidłowości. Naszym zdaniem, również i PGSW powinna być świadomą potencjalnych nieprawidłowości, których być może na etapie przygotowywania dokumentacji konkursowej nie dostrzegła. Pozwalamy więc sobie zasygnalizować Państwu nasze zaniepokojenie i wyrazić protest. Wyrażamy nadzieję, że w świetle przedstawionych wyżej okoliczności, PGSW dokona odpowiedniej korekty dokumentacji konkursowej. Po to, ażeby przeprowadzany przez nią Konkurs nie budził tak szerokich zastrzeżeń społecznych i po to, ażeby uniknąć potencjalnych zapytań o transparentność i prawidłowość przebiegu wyłonienia podwykonawcy.

Z wyrazami szacunku,

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16 / 304, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE – 380

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Adam Abramowicz
Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców

Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców
ul. Wilcza 46, 00-679 Warszawa
biuro@rzecznikmsp.gov.pl

APEL W SPRAWIE **TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH**

Szanowny Panie Rzeczniku,

uprzejmie dziękujemy za podjęcie przez Pana interwencji w toku prac legislacyjnych nad nowelizacją Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) w zakresie dotyczącym kontrowersyjnej reformy zasad dostarczania usług telefonicznych osobom osadzonym (pismo Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców z dnia 3 grudnia 2021 r. nr WPL.877.2021.GG w toku procesu legislacyjnego Ministra Sprawiedliwości nr UD287). Niestety, pomimo szeregu uwag zgłoszonych przez instytucje społeczne i publiczne – przepisy przyjęto w niemal niezmienionej formie.

W dniu 1 stycznia 2023 r. do KKW włączono kontrowersyjne zapisy (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW), a Ministrowi Sprawiedliwości przyznano prawo do powierzenia zapewnienia infrastruktury telefonicznej dla osadzonych wybranemu przez niego przywieziennemu zakładowi pracy. Decyzję administracyjną w tym przedmiocie wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego upoważniono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiegokolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje do świadczenia usług telefonicznych.**

Już 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz (wbrew ustawie i decyzji Ministra Sprawiedliwości (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Razem możemy więcej!

Warunki tego konkursu będą nasze poważne zastrzeżenia, gdyż:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług.
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych (w tym stanowiących małe i średnie przedsiębiorstwa), co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW! (§ 4 pkt 5) projektu umowy).
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, a jednym z kluczowych kryteriów wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie!

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. **Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu, który będzie miał totalny monopol we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.**
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości¹.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. **Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW). Ostatecznie musi to doprowadzić do wyeliminowania pozostałych operatorów z rynku!**
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co praktyce musi naszym zdaniem przełożyć się na wyższą cenę dla osadzonych.

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i wypiera z rynku wszystkich innych przedsiębiorców, umożliwiając mu absolutną maksymalizację zysków.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie konsumentom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). **Plany Ministra Sprawiedliwości i PGSW wszystkie te podmioty z omawianego rynku wyeliminują. Więcej wręcz – zważywszy, że często są to jednostki wyspecjalizowane w działalności tylko lub głównie w ramach zakładów karnych –**

¹ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

najpewniej doprowadzi to do konieczności całkowitego zamknięcia lub istotnego ograniczenia działalności tych firm. Możliwe, że ostatecznie zniknie wręcz cały prywatny rynek telekomunikacyjny w zakładach karnych, co jest zjawiskiem absolutnie bezprecedensowym.

Wszystko to w imię wskazanej wprost maksymalizacji zysków dla PGSW, a ze szkodą (wyższą opłatą) dla klienta. Warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej monopolistce PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Istotne jest to, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW. **Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW. Konkurencja (o ile w ogóle pozostanie) na takim rynku będzie więc co najwyżej iluzoryczna. Faktycznym skutkiem takich działań z pewnością będzie eliminacja co najmniej części, jeżeli nie wszystkich dotychczasowych dostawców z tego rynku.**

Rozwiązania te całkowicie pomijają sugestie Pana Rzecznika, w szczególności odnośnie preferencji dla konkurencyjnych zasad świadczenia usług w jednostkach penitencjarnych, jak również możliwości realizacji analogicznych zasad bezpieczeństwa, przez wprowadzenie jednolitych wymagań technicznych dla przedsiębiorców świadczących tam usługi telefoniczne. Zmiany zostały wprowadzone bez jakiegokolwiek oceny skutków regulacji, w tym wpływu na rynek małych i średnich przedsiębiorców.

Ponownie apelujemy więc o podjęcie stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w gestii Pana Rzecznika, w tym o skierowanie niezbędnych wystąpień do Ministra Sprawiedliwości, samej PGSW, Ministra Cyfryzacji oraz Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał również Prezes UOKiK, czy Senat RP²**. Bardzo liczymy na ponowne zaangażowanie również i Pana Rzecznika w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biuro@rzecznikmsp.gov.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie.

² Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Rzecznika, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworzędności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376>

Decyzja Ministra Sprawiedliwości o wskazaniu PGSW:

<https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2>

Dokumentacja konkursu PGSW:

<https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE:DKKIKE – 381

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Tomasz Chróstny
Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Plac Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa
uokik@uokik.gov.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Prezesie,

uprzejmie dziękujemy za podjęcie przez Pana interwencji w toku prac legislacyjnych nad nowelizacją Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) w zakresie dotyczącym kontrowersyjnej reformy zasad dostarczania usług telefonicznych osobom osadzonym (pismo Prezesa UOKiK z dnia 20 grudnia 2021 r. nr DOK-3.071.74.2021/EWK w toku procesu legislacyjnego Ministra Sprawiedliwości nr UD287). Niestety, pomimo szeregu uwag zgłoszonych przez instytucje społeczne i publiczne – przepisy przyjęto w niemal niezmienionej formie.

W dniu 1 stycznia 2023 r. do KKW włączono kontrowersyjne zapisy (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW), a Ministrowi Sprawiedliwości przyznano prawo do powierzenia zapewnienia infrastruktury telefonicznej dla osadzonych wybranemu przez niego przywieziennemu zakładowi pracy. Decyzję administracyjną w tym przedmiocie wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego upoważniono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednakże nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiegokolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje do świadczenia usług telefonicznych.**

Już 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz (wbrew ustawie i decyzji Ministra Sprawiedliwości (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Razem możemy więcej!

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia, gdyż:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług.
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach – z oczywistą szkodą dla użytkowników końcowych. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW! (§ 4 pkt 5) projektu umowy).
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia i obawy o wzrost cen w świetle docelowego monopolu PGSW. Zwłaszcza jeżeli uwzględnić niemal pewny naszym zdaniem wzrost cen z powodu konieczności pokrycia marży/prowizji dla PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy).
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie!

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu, który będzie miał monopol we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości¹.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW) – co musi przełożyć się na niekorzyść odbiorców końcowych.
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnień do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem przełożyć się na wyższą cenę dla osadzonych.

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwia mu absolutną maksymalizację zysków. Z kluczową szkodą dla osadzonych konsumentów, którzy nie mają żadnego innego wyjścia, jak tylko zapłacić wyższą cenę za kontakt z rodziną.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym

¹ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków konkursu jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się w końcu naszym zdaniem na cenę dla osadzonego konsumenta. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Co więcej: PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnienia skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW. **Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji konsumenci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW. Konkurencja (o ile w ogóle pozostanie) na takim rynku będzie więc co najwyżej iluzoryczna.**

Ponownie apelujemy więc o podjęcie stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w gestii Pana Prezesa, w tym o skierowanie niezbędnych wystąpień do Ministra Sprawiedliwości, samej PGSW, Ministra Cyfryzacji oraz Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP². Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy

² Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

na zaangażowanie również i Pana Prezesa w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres uokik@uokik.gov.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Prezesa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW	§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego. § 4. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy. § 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.
Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:	§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności. § 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy. § 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja Ministra Sprawiedliwości o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jiows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-387

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Urząd Komunikacji Elektronicznej
ul. Giełdowa 7/9, 01-211 Warszawa
e-mail: dariusz.walaszczyk@uke.gov.pl

WNIOSEK o udostępnienie informacji publicznej

W imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (KIKE), niniejszym zwracam się z wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej w zakresie następujących zapytań:

1. kiedy Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS: 0000079949 (dalej jako PGSW), zostało zgłoszone do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych? Jeśli nastąpiło to przed 31 grudnia 2022 r., to czy podmiot ten przekazał informacje o swojej działalności do Prezesa UKE w zakresie obowiązku z art. 7 Prawa telekomunikacyjnego oraz z art. 29 ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Jeśli tak to prosimy o dostęp do tych informacji i dokumentów związanych z realizacją tych obowiązków.
2. Czy PGSW realizowało obowiązki na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, o których mowa w dziale VIII ustawy Prawo telekomunikacyjne? Jeśli tak to prosimy o dostęp do tych informacji i dokumentów związanych z realizacją tych obowiązków.
3. Czy PGSW realizowało obowiązki na rzecz bezpieczeństwa i integralności sieci i usług telekomunikacyjnych, o których mowa w dziale VIIA ustawy Prawo telekomunikacyjne? Jeśli tak to prosimy o dostęp do tych informacji i dokumentów związanych z realizacją tych obowiązków.
4. Czy PGSW realizowało inne, niewymienione powyżej obowiązki, których weryfikacja leży w zakresie kompetencji UKE? Jeśli tak to prosimy o dostęp do tych informacji i dokumentów związanych z ich realizacją.

Prosimy o poprzez przesłanie informacji pocztą elektroniczną na adres e-mail: biuro@kike.pl. Prosimy o przekazanie informacji w formie plików komputerowych.

Razem możemy więcej!

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-384

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Zbigniew Ziobro - Minister Sprawiedliwości

Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11, 00-950 Warszawa
kontakt@ms.gov.pl

WNIOSEK O UDZIELENIE DOSTĘPU DO INFORMACJI PUBLICZNEJ WRAZ Z WNIOSEM O PRZEPROWADZENIE KONTROLI ORGANU ZAŁOŻYCIELSKIEGO

W imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (dalej: KIKE), na zasadzie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej wnosimy o udostępnienie następujących informacji (w formie pisemnej, na adres KIKE wskazany w nagłówku pisma) odnośnie tego, czy oprócz decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie wskazania przywieźniennego zakładu pracy, któremu powierza zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnienia skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego (dalej jako: Decyzja), Minister Sprawiedliwości w jakikolwiek sposób upoważnił Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie (KRS: 0000079949, dalej jako: PGSW) do:

1. Zlecenia podmiotowi trzeciemu świadczenia usług telefonicznych przy pomocy systemu, o którym mowa w Decyzji,
2. Świadczenia usług finansowych polegających na pośredniczeniu w pobieraniu opłat od osadzonych za świadczenie usług telefonicznych przez podmiot trzeci,
3. Powodowania wypowiedania przez jednostki penitencjarne umów na świadczenie usług innym podmiotom, dotychczas świadczącym usługi telefoniczne w jednostkach penitencjarnych,
4. Pobierania prowizji od osadzonych z tytułu świadczenia usług pośrednictwa w zapewnianiu dostępu do usług telefonicznych świadczonych przez podmiot trzeci.

Równocześnie, na zasadach przewidzianych w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności w zw. z art. 58 i nast. ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, zwracamy się do Pana Ministra – jako organu założycielskiego PGSW z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli prawidłowości działań PGSW podejmowanych w związku z wyznaczeniem jej przez Pana Ministra w drodze Decyzji, w szczególności w zakresie opisanym w niniejszym piśmie.

Razem możemy więcej!

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lutego 2023 r., wyznaczył Pan Minister PGSW do zapewnienia „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” – zgodnie z nowo wprowadzonymi art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW).

W dniu 26 maja 2023 r., PGSW ogłosiła konkurs, z którego warunków wynika, iż najwyraźniej nie zamierza samodzielnie realizować celów, do których powołał ją Pan Minister. Z warunków konkursu wynika bowiem, że PGSW ma pełnić zaledwie rolę beneficjenta marży/prowizji pobieranej przez podmiot zewnętrzny, któremu praktycznie w całości „podzleci” powierzone jej przez Pana Ministra zadania. A ściślej: w dużej części podzleci zadania niepowierzone jej przez Pana Ministra – albowiem wbrew przepisom KKW oraz decyzji Pana Ministra – PGSW zamierza nie tylko zainstalować w jednostkach infrastrukturę telekomunikacyjną, ale także świadczyć (ściślej: podzlecić komuś innemu za prowizją) z jej wykorzystaniem usługi telefoniczne!

Szczególnie niepokojące jest więc drastyczne wyjście przez PGSW poza uprawnienie przyznane jej w decyzji Pana Ministra i wynikające ze wspomnianych przepisów KKW. Stanowią one jasno, że przywieziennemu zakładowi pracy powierzyć można tylko i wyłącznie: „zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnień” osób osadzonych do realizacji połączeń telefonicznych. Ani przepisy KKW ani decyzja Pana Ministra nie upoważniają PGSW do dodatkowego świadczenia usług telekomunikacyjnych przy wykorzystaniu tak stworzonego systemu!

Co więcej: warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów (zakłada się wypowiedzenie im umów przez te jednostki), co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

PGSW uzależnia przy tym przyznanie uprawnień do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Dokumentacja konkursowa wprost przewiduje przy tym, że drugim kluczowym kryterium rozstrzygnięcia będzie zadeklarowanie jak najwyższej prowizji/marży na rzecz PGSW. Naszym zdaniem przełoży się to na ostateczną cenę usługi telefonicznej dla klienta – osoby osadzonej. Warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (oczywiście w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowitej nieistotności udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej.

Z dokumentacji konkursowej wynika, że PGSW miałaby pełnić więc rolę jedynie beneficjenta marży wypracowywanej przez podwykonawcę, któremu w całości wręcz powierzy realizację zadań, do których ją powołano (a ściślej: w istotnej części właśnie nie powołano). Wszystko to stanowić będzie więc oczywiste wyjście poza uprawnienia przewidziane przepisami KKW i Decyzją Pana Ministra, ale także – najpewniej niesprawiedliwą szkodę dla obywateli osadzonych w zakładach karnych. Dotychczasowa cena usługi telekomunikacyjnej dla osadzonego logicznie będzie musiała naszym zdaniem wzrosnąć – co najmniej o wartość marży/prowizji dla jeszcze jednego podmiotu w łańcuchu dostaw tejże usługi (PGSW).

Zakładamy, że nie taka była intencja Ministra Sprawiedliwości przy wydawaniu Decyzji w sprawie, jednakże dla pewności zwracamy się z wnioskiem o udzielenie nam informacji publicznej jak w *petitum*.

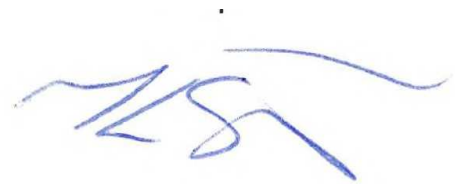
Wnioskowane informacje niewątpliwie mają charakter informacji publicznej, zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej. Bezpośrednio dotyczą one bowiem spraw publicznych, a ściślej: regulowanych wprost przepisami ustawy (art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW) oraz Decyzji Ministra Sprawiedliwości.

Z uwagi na skalę dostrzeżonych nieprawidłowości pozwalamy sobie równocześnie od razu zwrócić się do Pana Ministra z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli względem PGSW w omawianym wyżej zakresie. Wyrażamy bowiem obawę, iż PGSW w swoich planach i zamierzeniach istotnie mogła bowiem wykroczyć poza zakres zadań, jakie zgodnie ze swoimi ustawowymi kompetencjami przekazała / mógł przekazać jej Minister Sprawiedliwości.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres kontakt@ms.gov.pl.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Dokumentacja konkursu PGSW:

<https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

Załącznik do pisma KIKE – opis dodatkowych wątpliwości w sprawie art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW oraz ich wykonania.

1. Niezgodność z dyrektywą Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności – nieuprawnione przyznanie praw wyłącznych lub specjalnych.

Przyznanie faktycznego monopolu na rynku usług telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych podmiotowi publicznemu może zostać zakwalifikowane jako przyznanie nowych praw wyłącznych lub specjalnych w zakresie zapewniania sieci łączności elektronicznej w świetle dyrektywy nr 2002/77/WE.

Zgodnie bowiem z jej art. 2 ust. 1: *„Państwa Członkowskie nie przyznają oraz nie utrzymują w mocy praw wyłącznych lub specjalnych w odniesieniu do tworzenia i/lub zapewnienia sieci łączności elektronicznej, lub w odniesieniu do świadczenia publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej”*.

Tymczasem omawiane regulacje i działania sprowadzają się do tego, że Minister Sprawiedliwości powierza – i to wyłącznie - przywieziennemu zakładowi pracy zapewnienie „systemu” umożliwiającego korzystanie z samoinkasujących aparatów telefonicznych we wszystkich jednostkach penitencjarnych w Polsce. A „system” umożliwiający korzystanie z samoinkasujących aparatów telefonicznych to nic innego jak właśnie „sieć łączności elektronicznej”, o której mowa w cytowanym wyżej przepisie. Takie powierzenie będzie więc równoznaczne z przyznaniem przywieziennemu zakładowi pracy praw specjalnych i wyłącznych w odniesieniu do zapewniania sieci łączności elektronicznej, co jest wprost zakazane na omawianego art. 2 ust. 1 dyrektywy 2002/77.

2. Niezgodność z art. 56 i art. 108 ust. 3 w zw. z art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) – przyznanie pomocy publicznej z pominięciem wymaganych procedur.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, omawiane działania nie zostały zgłoszone Komisji Europejskiej jako planowane przyznanie pomocy publicznej przywieziennemu zakładowi pracy. Tymczasem zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE: *„Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeśli uznaje ona, że plan nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu artykułu 107, wszczyna bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ustępie 2. Dane Państwo Członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej”*.

Takie zgłoszenie powinno mieć miejsce, ponieważ decyzja Ministra Sprawiedliwości o wyznaczeniu PGSW w istocie stanowi pomoc publiczną, którą podmiot ten otrzyma na zasadach niezgodnych ze wspólnym rynkiem. W tym zakresie należy przywołać następujące okoliczności (mające znaczenie w kontekście m.in. Zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej 2016/C 262/01¹, dalej: Zawiadomienie KE):

- 1) zgodnie z warunkami art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności, przywiezienny zakład pracy może zostać utworzony jako: (a) przedsiębiorstwo państwowe, (b) spółka akcyjna lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której Skarb Państwa lub państwowa osoba prawna ma więcej niż 50% udziałów albo akcji,

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=EN)

- (c) instytucja gospodarki budżetowej (**przywiezienny zakład pracy jest więc przedsiębiorstwem**);
- 2) zgodnie z ustawą z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych oraz ustawą z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (stosowanych poprzez art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności), przywiezione zakłady pracy stanowią samofinansujące się przedsiębiorstwa, które zobowiązane są do działania za zasadach racjonalnej gospodarki oraz bilansu ekonomicznego. Wykaz wszystkich przywieziennych zakładów pracy znajduje się pod linkiem <https://www.sw.gov.pl/strona/program-praca-dla-wiezniov-prywiezione-zaklady-racy> - wprost wskazano tam PGSW! (**przywiezienny zakład pracy, w tym PGSW jest przedsiębiorstwem prowadzącym działalność gospodarczą**);
 - 3) podmioty trzecie (przedsiębiorcy telekomunikacyjni) od lat świadczą usługi polegające na umożliwianiu odbywania rozmów z wykorzystaniem samoinkasujących aparatów telefonicznych (por. pkt 14 Zawiadomienia KE) (**działalność, powierzona przywieziennemu zakładowi pracy – PGSW na wyłączność jest działalnością gospodarczą**);
 - 4) decyzja dotycząca powierzenia zadania wyłącznie przywieziennemu zakładowi – PGSW została wydana przez Ministra Sprawiedliwości (por. pkt 39 Zawiadomienia KE) (**środek pomocy można przypisać państwu**);
 - 5) przywieziennemu zakładowi pracy – PGSW zostały przyznane specjalne lub wyłączne prawa bez odpowiedniego wynagrodzenia zgodnego ze stawkami rynkowymi (por. pkt 53 Zawiadomienia KE) (**korzyść przyznana przedsiębiorstwu**);
 - 6) przywiezienny zakład pracy – PGSW jest zwolniony z jakiegokolwiek procedury konkurencyjnej ubiegania się o możliwość „zapewnienia systemu” służącego zapewnianiu możliwości odbywania rozmów z wykorzystaniem samoinkasujących aparatów telefonicznych, a na Służbie Więziennej będzie spoczywał obowiązek współpracy z tym podmiotem w ww. zakresie (por. pkt 89 i nast. Zawiadomienia KE) (**brak zgodności z warunkami rynkowymi**);
 - 7) powierzenie omawianego zadania dotyczy wyłącznie przywieziennego zakładu pracy - PGSW (por. pkt 121 Zawiadomienia KE) (**selektywność środka**);
 - 8) sektor usług objętych kwestionowanymi regulacjami jest w pełni zliberalizowany od lat (por. pkt 187 Zawiadomienia KE) (**zakłócenie konkurencji**);
 - 9) nawet, gdyby założyć, że możliwe byłoby zlecenie realizacji usługi w sposób wykluczający zakłócenie konkurencji, powierzenie świadczenia ww. usług przywieziennemu zakładowi pracy – PGSW nie spełnia przesłanek przywołanych w pkt 188 Zawiadomienia KE, w tym w szczególności przesłanek z lit. a (naruszenie art. 2 ust. 1 dyrektywy 2002/77/WE) oraz z lit. d (brak wykluczenia subsydiowania skrośnego) (**zakłócenie konkurencji**);
 - 10) PGSW prowadzi działalność gospodarczą, a powierzenie mu faktycznego monopolu na usługi, które dotychczas były w pełni zliberalizowane, wzmacnia jego pozycję w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurujących z nim w ramach wewnątrzunijnej wymiany handlowej (por. pkt 191 Zawiadomienia Komisji) (**wpływ na wymianę handlową z państwami członkowskimi**);
 - 11) odbywanie rozmów telefonicznych z numerami z krajowego planu numeracji, jak i tym bardziej z numerami należącymi do planów numeracji państw członkowskich UE i spoza UE wymaga zawierania umów z wieloma podmiotami o różnorodnych powiązaniach handlowych, w tym w szczególności umów z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi z innych państw członkowskich. Zatem ingerencja w świadczenie usług telefonicznych usług z natury rzeczy może mieć **wpływ na wymianę handlową z państwami członkowskimi**.
3. **Niezgodność z art. 2 ust. 2 dyrektywy Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej oraz art. 15 ust. 1 w zw. z art. 12 oraz art. 18 ust. 1 i art. 19 ust. 1 i 4 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 ustanawiającej Europejski Kodeks Łączności Elektronicznej (EKŁE) – jako nieuprawnione cofnięcie/ograniczenie uprawnień przyznanych przedsiębiorcom telekomunikacyjnym w tzw. zezwoleniu ogólnym.**

Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 2 ust. 2 dyrektywy 2002/77/WE: „Państwa Członkowskie podejmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia, aby każde przedsiębiorstwo było uprawnione do świadczenia usług łączności elektronicznej lub do utworzenia, rozszerzenia lub zapewnienia sieci łączności elektronicznej”.

Prawo świadczenia usług wchodzi w zakres tzw. zezwolenia ogólnego przyznawanego przedsiębiorcom telekomunikacyjnych. Zgodnie z art. 15 ust. 1 EKŁE: „Przedsiębiorstwa podlegające ogólnemu zezwoleniu na mocy art. 12 mają prawo do: a) dostarczania sieci łączności elektronicznej i świadczenia usług łączności elektronicznej; b) występowania z wnioskiem o przyznanie praw niezbędnych do instalowania urządzeń zgodnie z art. 43; [...]”.

Zgodnie zaś z art. 18 ust. 1 EKŁE: „**Państwa członkowskie zapewniają, aby prawa, warunki oraz procedury dotyczące ogólnych zezwoleń, praw użytkowania widma radiowego lub zasobów numeracyjnych albo praw instalowania urządzeń mogły być zmieniane jedynie w obiektywnie uzasadnionych przypadkach oraz w sposób proporcjonalny, uwzględniając w stosownych przypadkach szczególne warunki dotyczące zbywalnych praw użytkowania widma radiowego lub zasobów numeracyjnych**”. Warunki te nie zaszły i zwracał na to uwagę sam Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców w toku procesu legislacyjnego.

4. Niezgodność z art. 83 ust. 2 EKŁE – wyznaczenie podmiotu innego niż organ regulacyjny (Prezes UKE) do regulacji cen detalicznych.

Omawiane regulacje w istocie przyznają wyłączne uprawnienie do faktycznego regulowania cen usług telekomunikacyjnych we wszystkich jednostkach penitencjarnych – firmie PGSW. Tymczasem w świetle regulacji art. 83 ust. 2 EKŁE – regulacja cen detalicznych usług telekomunikacyjnych leży w wyłącznej gestii organu regulacyjnego. W Polsce organem takim jest Prezes UKE i w żadnym wypadku nie może go w tym zastępować PGSW.

5. Niezgodność z art. 31 ust. 1 EKŁE - brak uprawnienia do zaskarżenia decyzji Ministra Sprawiedliwości przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych faktycznie wykluczonych z rynku.

Nowe regulacje w żadnym miejscu nie przewidują możliwości zakwestionowania decyzji Ministra Sprawiedliwości przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy wskutek działań podejmowanych na jej podstawie faktycznie zostaną całkowicie wyparci z rynku usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych. Prawo do odwołania się stanowi jedno z kluczowych praw podstawowych jednostki, zaś zgodnie z art. 31 ust.1 samego EKŁE: „Państwa członkowskie zapewniają, aby na poziomie krajowym istniały skuteczne mechanizmy umożliwiające użytkownikom lub przedsiębiorstwom udostępniającym sieci lub świadczącym usługi łączności elektronicznej lub udostępniającym urządzenia towarzyszące, których dotyczy dana decyzja wydana przez właściwy organ, korzystanie z prawa odwołania się od takiej decyzji do organu odwoławczego niezależnego od zaangażowanych stron oraz od wszelkiej zewnętrznej interwencji lub presji politycznej, która mogłaby przeszkodzić mu w niezależnej ocenie zawisłych przed nim spraw [...]”. Analogicznie regulacje obowiązywały na gruncie poprzedzającego ten przepis art. 4 dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (tzw. dyrektywy ramowej).

Co ciekawe, zgodnie z orzeczeniem TSUE ws. C-282/13 (wydanym na gruncie dyrektywy ramowej) przez podmiot, który dana decyzja dotyczy należy rozumieć także takiego przedsiębiorcę: “*where that undertaking, which provides electronic communications networks or services, is a competitor of the undertaking or undertakings party to a procedure for the authorisation of a transfer of rights*”.

national regulatory authority, and where that decision is likely to have an impact on that first undertaking's position on the market".

Zgodnie natomiast z opinią Rzecznika Generalnego w sprawie nr C-329/21 nie stoi na przeszkodzie uznania przedsiębiorcy za dotkniętego decyzją: „okoliczność, że obecnie nie udostępnia ono usług łączności elektronicznej, pod warunkiem jednak wykazania rzeczywistego zamiaru i możliwości, która nie ma charakteru czysto hipotetycznego pod względem infrastruktury i technologii, zintegrowania rynku takich usług w danym państwie członkowskim. Wyżej wskazany status „przedsiębiorstwa udostępniającego usługi łączności elektronicznej” może również zostać przyznany osobie prawnej, która, nie prowadząc bezpośrednio działalności udostępniania usług łączności elektronicznej, stanowi spółkę holdingową grupy, która świadczy takie usługi”.

Nie powinno ulegać wątpliwości, że z podobną sytuacją borykać się będą właśnie przedsiębiorcy telekomunikacyjni, którzy w dłuższej perspektywie w istocie zostaną wykluczeni z rynku usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych. Pozbawienie ich prawa do zaskarżenia decyzji Ministra Sprawiedliwości może stanowić istotne naruszenie – chociażby omawianego art. 31 ust. 1 EKŁE.

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-386

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Minister Sprawiedliwości
Biuro Komunikacji i Promocji
Al. Ujazdowskie 11, 00-950 Warszawa
kontakt@ms.gov.pl

WNIOSEK O UDOSTĘPNIENIE INFORMACJI PUBLICZNEJ

W imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (KIKE), na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (j. t. Dz. U. z 2022 r., poz. 902 ze zm.) proszę o udostępnienie informacji w następującym zakresie:

1. Trybu i procedury przeprowadzonej w celu wyboru Polskiej Grupy SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie jako przywieziennego zakładu pracy, któremu powierza zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnienia skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego.
2. Wyników przeprowadzonego badania wiarygodności i doświadczenia PGSW w zakresie telekomunikacji przed podjęciem decyzji ws. przyznania wyłącznego prawa PGSW, jak również spełniania wymogów z zakresu prawa telekomunikacyjnego, ochrony danych osobowych oraz innych wymaganych prawem obowiązków.
3. Informacji o czynnościach nadzorczych podejmowanych wobec PGSW, w tym treści dokumentów zawierających informację o wynikających z nich wnioskach.

Jednocześnie, na podstawie art. 14 ust. 1 powołanej ustawy, wnoszę o udostępnienie mi powyższych informacji pocztą elektroniczną na podany powyżej adres – w formie plików elektronicznych, na adres: biuro@kike.pl.

Razem możemy więcej!

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-383

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe
ul. Kocjana 3, 01-473 Warszawa

WNIOSEK O DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Działając w imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (dalej: KIKE) na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 3 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902 ze zm.), niniejszym wnoszę o udostępnienie informacji publicznej w następującym zakresie:

1) Odpowiedzi na pytania:

- a. czy podmiot Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe (KRS: 0000079949; dalej: **PGSW**) został wpisany do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 3 oraz Dziale VII ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych?

[JEŚLI NIE w lit. a]

- b. czy wydano wobec PGSW decyzję o odmowie wpisu do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 3 oraz Dziale VII ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych?

[JEŚLI NIE w lit. a i b]

- c. czy PGSW złożyło wniosek o wydanie zezwolenia na świadczenie usługi płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej albo wpis do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego w innym charakterze?

[JEŚLI NIE w lit. a, b oraz c]

- d. czy PGSW dokonało analizy prawnej w zakresie objęcia przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych czynności, które miałyby wykonywać PGSW w toku świadczenia usług objętych postępowaniem konkursowym pn. *Utworzenie w JOWS infrastruktury telekomunikacyjnej operatora i zainstalowanie w ramach tej infrastruktury samoinkasujących aparatów telefonicznych oraz świadczenie przez operatora usług telefonicznych dla osadzonych?* Jeśli tak to jakie wnioski wynikają z powyższej analizy?

2) Udostępnienia kopii (skanów) dokumentów:

- a. **[JEŚLI TAK w pkt. 1 lit. b]** decyzji o odmowie wpisu wraz z uzasadnieniem;

Razem możemy więcej!

- b. **[JEŚLI TAK w pkt. 1 lit. c]** wniosku złożonego przez PGSW;
- c. **[JEŚLI TAK w pkt. 1 lit. d]** opinii prawnej w zakresie objętym pytaniem w pkt. 1 lit. d.

Wnoszę o przekazanie informacji drogą elektroniczną w formie plików elektronicznych na adres: biuro@kike.pl

Podkreślamy, że PGSW podlega obowiązkowi udostępnienia informacji publicznej, ze względu m.in. na formę prawną przedsiębiorstwa państwowego oraz dysponowania majątkiem publicznym.

Jednocześnie podkreślam, że w razie uznania którejkolwiek z ww. informacji za informację przetworzoną wnoszę w pierwszej kolejności o udzielenie informacji w takim zakresie, w jakim jest to możliwe bez przetworzenia informacji publicznej.

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-382

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Komisja Nadzoru Finansowego

ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa, skr. poczt. 419

WNIOSEK O DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Działając w imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (dalej: KIKE) na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902 ze zm.), niniejszym wnoszę o udostępnienie informacji publicznej w następującym zakresie:

1) Odpowiedzi na pytania:

- a. czy podmiot Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe (KRS: 0000079949; dalej: **PGSW**) został wpisany do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 3 oraz Dziale VII ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych?

[JEŚLI NIE w lit. a]

- b. czy wydano wobec PGSW decyzję o odmowie wpisu do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 3 oraz Dziale VII ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych?

[JEŚLI NIE w lit. a i b]

- c. czy PGSW złożyło wniosek o wydanie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej albo wpis do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego w innym charakterze? Jeśli tak to w jakim przedmiocie wniosek złożyło PGSW?
- d. czy Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi postępowanie w przedmiocie udzielenia PGSW zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej albo wpisu PGSW do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego w innym charakterze? Jeśli tak to w jakim przedmiocie postępowanie prowadzi KNF?

2) Udostępnienia kopii (skanów) dokumentów:

- a. **[JEŚLI TAK w pkt. 1 lit. b]** decyzji o odmowie wpisu wraz z uzasadnieniem;
- b. **[JEŚLI TAK w pkt. 1 lit. c]** wniosku złożonego przez PGSW.
- c.

Wnoszę o przekazanie informacji drogą elektroniczną w formie plików elektronicznych na adres: biuro@kike.pl

Razem możemy więcej!

Jednocześnie podkreślam, że w razie uznania którejkolwiek z ww. informacji za informację przetworzoną wnoszę w pierwszej kolejności o udzielenie informacji w takim zakresie, w jakim jest to możliwe bez przetworzenia informacji publicznej.

Motywy wniosku

KIKE wskazuje, że powyższy wniosek motywowany jest następującymi okolicznościami:

- I. PGSW ogłosiło postępowanie konkursowe pn. *Utworzenie w JOWS infrastruktury telekomunikacyjnej operatora i zainstalowanie w ramach tej infrastruktury samoinkasujących aparatów telefonicznych oraz świadczenie przez operatora usług telefonicznych dla osadzonych*¹ (dalej: Konkurs);
- II. Konkurs dotyczy zorganizowania przez zewnętrznego operatora telekomunikacyjnego infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług telekomunikacyjnych dla osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych wraz z systemem rozliczeniowym;
- III. Usługi mają być świadczone w oparciu o samoinkasujące aparaty telefoniczne (budki) wraz z kartami telefonicznymi z możliwością ich doładowywania;
- IV. Podmiotem świadczącym usługi telekomunikacyjne ma być bezpośrednio wybrany w wyniku Konkursu operator, przy czym podmiotem odpowiedzialnym za sprzedaż kart i doładowań (na wyłączność) ma być PGSW;
- V. W warunkach Konkursu, w tym w szczególności w Załączniku 3 do Regulaminu Konkursu – „Projekt Umowy”, PGSW wskazało na model rozliczeń (przepływu środków pieniężnych) pomiędzy płatnikami (osadzonymi lub innymi osobami), PGSW a operatorem (odbiorcą płatności):

Płatnik dokonuje płatności za kartę/doładowanie w Punkcie Obsługi PGSW (kantynie jednostki penitencjarnej) lub zdalnie (z wykorzystaniem systemu płatności BLIK)

Środki pieniężne trafiają na rachunki bankowe PGSW

Środki pieniężne o wartości sprzedanych doładowań potrąconych o prowizję PGSW przekazywane są przez PGSW na rachunek bankowy operatora

- VI. Mając na uwadze charakter działalności PGSW wynikający z dokumentów konkursowych, którego istotną częścią jest pośredniczenie w płatnościach pomiędzy płatnikami a operatorem zachodzi wątpliwość, czy po stronie PGSW nie będzie dochodzić do świadczenia usług płatniczych, a co za tym idzie nie istnieje konieczność pozyskania odpowiedniego zezwolenia/wpisu do rejestru.

¹ <https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

Poniżej przedstawiamy także wyciąg z postanowień Załącznika 3 do Regulaminu Konkursu – „Projekt Umowy” (*podkreślenia aut.*) potwierdzających przedstawione motywacje:

Punkt Obsługi PGSW (kantyna) – przedstawicielstwo PGSW w JOSW wskazane do realizacji zadań związanych z działaniem w JOSW systemu do realizacji przez Osadzonych uprawnień do korzystania z samoinkasujących aparatów telefonicznych, w szczególności do wydawania kart telefonicznych, **do sprzedaży w formie elektronicznej doładowań subkont Osadzonych środkami finansowymi** na prowadzenia rozmów telefonicznych oraz do nadzoru nad usuwaniem przez Operatora awarii infrastruktury telekomunikacyjnej Operatora w JOSW

§ 1 Przedmiot umowy

1. W ramach realizacji przedmiotu umowy Operator zobowiązany jest do:

- 1) (...)
- 2) (...)
- 3) Opracowania i wdrożenia systemu billingowego do rozliczania z Osadzonymi kosztów prowadzonych przez nich rozmów telefonicznych, poprzez potrącanie kosztów przeprowadzonych rozmów ze środków na Subkoncie Osadzonego identyfikowanego z wykorzystaniem ITO, zgodnie z cenami połączeń określonymi w Cenniku Operatora, który stanowić będzie załącznik nr 13 do Umowy. **System ten powinien również umożliwiać doładowywanie Subkont Osadzonych środkami finansowymi na prowadzenie rozmów telefonicznych w Punktach Obsługi PGSW oraz rozliczanie w cyklach miesięcznych doładowań sprzedanych Osadzonym przez Punkty Obsługi PGSW.**
- 4) Opracowania w ramach Systemu bilingowego portalu, który umożliwi **zdalne doładowywanie kont osadzonych z jednoczesnym przekazaniem kwoty doładowania na konto PGSW w formie bezgotówkowej przelewem bankowym z wykorzystaniem systemu BLIK**, po podaniu numeru konta ITO oraz numeru i właściciela konta z którego dokonano przelewu w celu identyfikacji nadawcy przelewu.
- 5) (...)
- 6) **Wyposażenia wszystkich Punktów Obsługi PGSW w terminale do realizacji w formie elektronicznej doładowań kart telefonicznych osadzonych środkami finansowymi** na prowadzenie rozmów telefonicznych z jednoczesnym wystawieniem paragonu fiskalnego na kwotę doładowania oraz przeprowadzenie szkolenia pracowników Punktów Obsługi PGSW w zakresie obsługi tych terminali. Numery telefonów Punktów Obsługi PGSW wraz z osobami wyznaczonymi do kontaktów z Operatorem określone są w załączniku nr 2 do Umowy.
- 7) Dostarczania do Punktów Obsługi PGSW kart telefonicznych w ilości zamówionej przez Punkt Obsługi PGSW, zapewniającej ciągłość procesu wydawania Osadzonym kart telefonicznych; zgodnie z szacunkiem Służby Więziennej liczba wydawanych kart telefonicznych w pierwszym roku świadczenia usług telefonicznych dla Osadzonych nie powinna przekroczyć 160000 sztuk a w kolejnych latach nie powinna przekroczyć 80000 sztuk rocznie,
- 8) (...)
- 9) **Zapewnienia PGSW wyłączności na sprzedaż doładowań do kart telefonicznych osadzonych środkami finansowymi** na prowadzenie rozmów telefonicznych; doładowania realizowane będą wyłącznie przez Punkty Obsługi PGSW z wykorzystaniem terminali, o których mowa w pkt. 5,

§ 7 Zasady rozliczeń pomiędzy PGSW a Operatorem

1. PGSW z tytułu realizacji usług określonych w § 3 przysługuje prawo do wynagrodzenia w formie prowizji w wysokości% wartości netto doładowań kart telefonicznych sprzedanych Osadzonym.
2. Rozliczanie doładowań sprzedanych Osadzonym dokonywane będzie w cyklach miesięcznych, z wykorzystaniem systemu bilingowego, o którym mowa w § 1 ust. 2 pkt.3.
3. **Operator po zakończeniu miesiąca kalendarzowego wystawi fakturę dla PGSW o wartości netto równej wartości sprzedanych doładowań, powiększonej o podatek VAT zgodnie z**

obowiązującymi przepisami. Załącznikiem do faktury będzie zestawienie doładowań sprzedanych przez poszczególne Punkty Obsługi PGSW, wydrukowane z systemu bilingowego.

4. Na podstawie faktury, o której mowa w ust. 3 PGSW wystawi Operatorowi fakturę za usługi określone w § 3, o wartości netto równej% wartości netto doładowań sprzedanych Osadzonym przez Punkt Obsługi PGSW, Powiększonej o podatek VAT zgodnie z obowiązującymi przepisami.
5. Faktura, o której mowa w ust. 3, płatna będzie przez PGSW przelewem, na konto Operatora podane na fakturze, w terminie do 30 dni od dnia doręczenia przez Operatora poprawnie wystawionej faktury VAT, po potrąceniu prowizji, w wysokości określonej w fakturze, o której mowa w ust.4.

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE - 377

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Poseł Michał Szczerba

Biuro Poselskie Posła na Sejm RP Michała Szczerby
Al. Ujazdowskie 18, 00-478 Warszawa
michal.szczerba@sejm.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Pośle,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pana nieoceniony i bezprecedensowy już wkład w ochronę praworządności w naszym kraju, zwracamy się do Pana z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pana Posła, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzania – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Pana Posła stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pana gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Posła w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres michal.szczzerba@sejm.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Posła, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieszniemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieszniym zakładem pracy.**

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieszniemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieszniym zakładem pracy.**

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE- 378

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Poseł Władysław Kosiniak - Kamysz

Biuro Poselskie Pośła na Sejm RP Władysława Kosiniaka-Kamysza
Piłsudskiego 5, 33-100 Tarnów
wladyslaw.kosiniak-kamysz@sejm.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Pośle,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pana nieoceniony już wkład w ochronę praworządności w naszym kraju, zwracamy się do Pana z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pana Pośła, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Pana Posła stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pana gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Posła w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres wladyslaw.kosiniak-kamysz@sejm.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Posła, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE- 371

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Poseł Grzegorz Napieralski

Biuro Poselskie Grzegorza Napieralskiego
ul. Kraszewskiego 14, 73-150 Łobez
grzegorz.napieralski@sejm.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Pośle,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pana pracę i zaangażowanie jako Zastępcy Przewodniczącego Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, zwracamy się do Pana z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pana Posła, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5) projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Pana Posła stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pana gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Posła w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres grzegorz.napieralski@sejm.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Posła, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW	§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego. § 4. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy. § 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.
Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:	§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności. § 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy. § 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Dokumentacja konkursu PGSW:

<https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych- aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-370

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowna Pani Senator Gabriela Morawska - Stanecka

Biuro Senatorskie Gabrieli Morawskiej-Staneckiej
ul. Gen. St. Grot-Roweckiego 42-44, lok. 101-103, 43-100 Tychy
biuro@gabrielamorawskastanecka.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowna Pani Senator,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pani pracę i zaangażowanie w Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, zwracamy się do Pani z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pani Senator, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiekolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Panią Senator stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pani gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pani Senator w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biuro@gabrielamorawskastanecka.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Panią Senator, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW	§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego. § 4. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy. § 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.
Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:	§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności. § 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy. § 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-367

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Zbigniew Ziobro - Minister Sprawiedliwości

Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11, 00-950 Warszawa
kontakt@ms.gov.pl

PETYCJA W SPRAWIE MONOPOLIZACJI USŁUG TELEFONICZNYCH W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Ministrze,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. W trybie postanowień ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. niniejszym zwracamy się do Pana z petycją – **prosimy o podjęcie interwencji w sprawie monopolizacji usług telefonicznych dla osób osadzonych w zakładach karnych, w tym o przeprowadzenie kontroli względem Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe** (dalej: PGSW)

Zgodnie z art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnieniu osób pozbawionych wolności w zw. z art. 58 i nast. ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, Minister Sprawiedliwości jest organem założycielskim i sprawuje nadzór nad przywieziennymi zakładami pracy, w tym nad Polską Grupą SW Przedsiębiorstwem Państwowym (dalej: PGSW). Decyzją z dnia 28 lutego 2023 r., wyznaczył Pan PGSW do zapewnienia „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnienia skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” – zgodnie z nowo wprowadzonymi art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW).

W dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiła konkurs związany z tym wyznaczeniem. Co zaskakujące jednak, **warunki tego konkursu istotnie odbiegają (diametralnie wręcz wychodzą poza zakres) decyzji Pana Ministra i jak zakładamy – intencji, jaka przyświecała wyznaczeniu PGSW do powierzonego jej zadania. Prosimy, ażeby Pan Minister zwrócił uwagę na bulwersującą nas treść dokumentacji projektowej. Mianowicie stanowi ona, że:**

1. PGSW najwyraźniej nie zamierza samodzielnie realizować celów, do których powołał ją Pan Minister. Z warunków konkursu wynika bowiem, że PGSW ma pełnić zaledwie rolę beneficjenta marży/prowizji pobieranej przez podmiot zewnętrzny, któremu praktycznie w całości „podzleci”

Razem możemy więcej!

powierzone jej (a w istotnej części - właśnie niepowierzone, o czym dalej) przez Pana Ministra zadania.

2. Wbrew wspomnianym przepisom KKW i wbrew decyzji Pana Ministra – PGSW (a ściślej: jej podwykonawca) ma nie tylko zapewnić system służący realizacji połączeń telefonicznych przez osadzonych, ale także dodatkowo – świadczyć usługi telekomunikacyjne wykorzystując tenże właśnie system!
3. Planowane działania muszą skutkować zapewnieniem PGSW pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez zakładane w dokumentacji wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
4. PGSW uzależnia przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co praktyce musi naszym zdaniem przełożyć się na cenę dla osadzonych.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się w końcu naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to (w uproszczeniu oczywiście), że cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej.

Niepokoi przy tym drastyczne wyjście przez PGSW poza uprawnienie przyznane jej w decyzji Pana Ministra i wynikające ze wspomnianych przepisów KKW. Stanowią one jasno, że przywieziennemu zakładowi pracy powierzyć można tylko i wyłącznie: „zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia” osób osadzonych do realizacji połączeń telefonicznych. Ani przepisy KKW ani decyzja Pana Ministra nie upoważniają PGSW do dodatkowego świadczenia usług telekomunikacyjnych przy wykorzystaniu tak stworzonego systemu! Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług

dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Zapewne nie taka była intencja Ministra Sprawiedliwości podczas tworzenia omawianych regulacji i wyznaczania PGSW do realizacji powierzonego jej zadania. Dlatego też zwracamy się z petycją o podjęcie przez Pana Ministra stosownej interwencji w sprawie. Prosimy o podjęcie wszelkich pozostających w dyspozycji Pana Ministra jako organu nadzoru działań, które natychmiast powstrzymają te niepokojące plany, w praktyce mogące skutkować monopolizacją rynku usług telefonicznych i co szczególnie skandaliczne – faktycznego przerwania na osoby osadzone marży, jaką PGSW miałyby pobierać „podzlecając” zadania, które nawet nie zostały (i w świetle KKW nawet nie mogły zostać) powierzone jej przez Pana Ministra.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już **19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres kontakt@ms.gov.pl.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy linki do stosownych dokumentów w sprawie:

Dokumentacja konkursu PGSW:

<https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-385

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Ministerstwo Cyfryzacji

ul. Królewska 27, 00-060 Warszawa
mc@mc.gov.pl

WNIOSEK O UDOSTĘPNIENIE INFORMACJI PUBLICZNEJ

W imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (KIKE), na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej zwracamy się z prośbą o udostępnienie informacji publicznej w następującym zakresie:

- Czy Polska Grupa SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS: 0000079949, realizowało w 2023 roku obowiązki z zakresu Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego (SIDUSIS)? Jeśli tak to prosimy o dostęp do tych informacji oraz danych zgłoszonych przez ten podmiot, wraz z oznaczeniem terminu ich realizacji.

Prosimy o poprzez przesłanie informacji pocztą elektroniczną na adres e-mail: biuro@kike.pl

Prosimy o przekazanie informacji w formie plików komputerowych.

Razem możemy więcej!

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE-372

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Poseł Jan Grabiec

Biuro Posła na Sejm RP Jana Grabca
ul. Piłsudskiego 41, 05-120 Legionowo
biuro@jgrabiec.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Pośle,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pana pracę i zaangażowanie jako Przewodniczącego Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, zwracamy się do Pana z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pana Posła, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

uroczystości” (oferta ze strony internetowej). Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5) projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Pana Posła stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pana gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Posła w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biuro@jgrabiec.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Posła, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376>

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE – 369

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowny Pan Poseł Borys Budka

Biuro Poselskie Posła Borysa Budki
ul. Dworcowa 4, 41-800 Zabrze
kontakt@borysbudka.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowny Panie Pośle,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pana nieoceniony i bezprecedensowy już wkład w ochronę praworządności w naszym kraju, zwracamy się do Pana z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pana Posła, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzania – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Pana Posła stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w Pana gestii. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pana Posła w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres kontakt@borysbudka.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Pana Posła, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW	§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego. § 4. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy. § 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.
Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:	§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności. § 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy. § 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):	https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000
Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Dokumentacja konkursu PGSW:

<https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych- aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE:DKKIKE-375

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowna Pani Poseł Kamila Gasiuk - Pihowicz

Biuro Poselskie Kamili Gasiuk- Pihowicz
ul. Piłsudskiego 2 lok. U2, 05-300 Mińsk Mazowiecki
kamila.gasiuk-pihowicz@sejm.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowna Pani Poseł,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pani nieoceniony i bezprecedensowy już wkład w ochronę praworządności w naszym kraju, zwracamy się do Pani z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pani Poseł, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnień do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Panią Poseł stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w gestii Pani Poseł. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pani Poseł w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres kamila.gasiuk-pihowicz@sejm.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Panią Poseł, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa..

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworzędności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy** wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy** wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376>

Decyzja MS o wskazaniu PGSW:

<https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2>

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Dokumentacja konkursu PGSW:

<https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych>

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE – 373

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowna Pani Poseł Joanna Mucha

Biuro Poselskie Joanny Muchy
Lubartowska 74A I. 29, 20-093 Lublin
biuro@joannamucha.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowna Pani Poseł,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pani nieoceniony i bezprecedensowy już wkład w ochronę praworządności w naszym kraju, zwracamy się do Pani z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pani Poseł, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Panią Poseł stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w gestii Pani Poseł. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pani Poseł w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biuro@joannamucha.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Panią Poseł, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu** służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376>

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

ID KIKE: DKKIKE -374

Warszawa, dnia 07.06.2023 r.

Szanowna Pani Poseł Joanna Scheuring-Wielgus

Biuro Poselskie Joanna Scheuring - Wielgus
ul. Warszawska 4 lok. 1, 87-100 Toruń
biuro@joannasw.pl

APEL W SPRAWIE TOTALNEGO MONOPOLU NA USŁUGI TELEFONICZNE W ZAKŁADACH KARNYCH

Szanowna Pani Poseł,

jesteśmy ogólnopolską izbą gospodarczą, która od lat aktywnie działa na rzecz powszechnego dostępu do nowoczesnej i konkurencyjnej telekomunikacji w Polsce. **Doceniając Pani nieoceniony i bezprecedensowy już wkład w ochronę praworządności w naszym kraju, zwracamy się do Pani z niezwykle niepokojącą sprawą, jaką jest planowane wykluczenie wszystkich prywatnych operatorów telekomunikacyjnych z jednostek penitencjarnych i zastąpienie ich jednym – państwowym monopolistą o kontrowersyjnej przeszłości, nominowanym przez Ministra Sprawiedliwości.**

Prezes NIK już dwa lata temu zwracał uwagę na nieprawidłowości w działalności Ministra Sprawiedliwości związane z nadzorem, jaki ten pełni nad podległymi mu przedsiębiorstwami państwowymi¹. Nieprawidłowości tego nadzoru stanowiły też przedmiot licznych publikacji prasowych². W imieniu KIKE pragniemy zwrócić uwagę Pani Poseł, że stan ten nie tylko trwa, ale i nabiera na sile.

W dniu 1 stycznia 2023 r., z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości i wbrew powszechnym protestom szeregu instytucji społecznych i publicznych, do Kodeksu Karnego Wykonawczego (KKW) wprowadzono zapisy, zgodnie z którymi zapewnienie infrastruktury telekomunikacyjnej dla osadzonych można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazywanemu przez tego właśnie ministra w drodze decyzji administracyjnej (nowo dodane: art. 105b § 4-5 oraz art. 217c § 5-6 KKW). Decyzję taką wydano 28 lutego 2023 r. – jej mocą, do powyższego wyznaczono Polską Grupę SW Przedsiębiorstwo Państwowe z siedzibą w Warszawie, w skrócie: PGSW (znane z działalności jako IGB Mazovia, którą przejęło). **PGSW nie ma jednak nic wspólnego z telekomunikacją, a zajmuje się m. in.: produkcją okien i drzwi, praniem ubrań, szyciem galanterii, prowadzeniem tartaku, naprawą i myciem samochodów, czy „organizacją wesel, potańcówek, wieczorków karaoke i innych uroczystości”** (oferta ze strony internetowej). **Również w rejestrze KRS brak jest jakichkolwiek**

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24435,vp,27179.pdf>

² Przykładowo: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/NIK-negatywnie-o-nadzorze-Ministra-Sprawiedliwosci-nad-przywieziennymi-zakladami-pracy-8193030.html>

Razem możemy więcej!

danych, które pozwoliłyby przypisać temu przedsiębiorstwu jakiejkolwiek doświadczenie, czy choćby same teoretyczne kompetencje w telekomunikacji.

Pomimo tego, w dniu 26 maja 2023 r. PGSW ogłosiło konkurs na utworzenie we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym zainstalowanie aparatów samoinkasujących) oraz - wbrew ustawie i decyzji (!) – także świadczenie usług telefonicznych dla osadzonych. Wartość tego konkursu jest ogromna. Szacowane przez organizatora same tylko prace instalacyjne to nie mniej niż 20 milionów złotych. A do tego dochodzi przecież jeszcze wartość ogromnej ilości połączeń telefonicznych dla osadzonych.

Warunki tego konkursu budzą nasze poważne zastrzeżenia. Mianowicie:

1. PGSW zamierza świadczyć (a ściślej podzlecić) usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych – pomimo, że decyzja Ministra Sprawiedliwości upoważnia ją tylko i wyłącznie do samej tylko instalacji infrastruktury niezbędnej do świadczenia takich usług;
2. Zakłada się wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów telekomunikacyjnych, co skutkować będzie pozostawieniem PGSW absolutnego monopolu na telekomunikację w tych jednostkach. Zgodnie z warunkami konkursu, jednostki penitencjarne mają bowiem wypowiedzieć umowy o współpracę wszystkim konkurentom PGSW (§ 4 pkt 5 projektu umowy);
3. PGSW zastrzega sobie prawo do faktycznego decydowania o cenach usług telefonicznych dla osadzonych, co budzi bardzo poważne zastrzeżenia w świetle docelowego monopolu PGSW (§ 6 ust. 9 i nast. projektu umowy);
4. Drugim najważniejszym kryterium wygrania konkursu przez podwykonawcę jest wysokość marży/prowizji zadeklarowanej przez niego na rzecz PGSW. Co w praktyce musi naszym zdaniem oznaczać, że im wyższa cena za usługę telefoniczną dla osadzonego, tym większe szanse na zwycięstwo w konkursie (wyjaśniamy dalej).

Wszystko to w praktyce oznacza, że:

1. Przepisy powstałe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości zapewniły mu możliwość arbitralnego wybrania podmiotu zapewniającego telekomunikację, który będzie miał wyłączność we wszystkich polskich jednostkach penitencjarnych.
2. Minister Sprawiedliwości wybrał na takiego monopolistę przedsiębiorstwo państwowe nie posiadające żadnego znanego nam doświadczenia ani kompetencji do świadczenia usług telekomunikacyjnych.
3. Wybrane przedsiębiorstwo budzi bardzo poważne kontrowersje – w prasie opisywano bowiem potencjalne nieprawidłowości związane z uprzednią, nieudaną instalacją sieci telefonicznych w więzieniach, a także potencjalne niepożądane powiązania osobowe z politykami współpracującymi z Ministrem Sprawiedliwości³.
4. Wybrany podmiot – PGSW wbrew treści decyzji Ministra Sprawiedliwości ogłosił warunki konkursu, w których zamierza nie tylko zrealizować instalację infrastruktury telekomunikacyjnej w jednostkach penitencjarnych, ale także świadczyć tam usługi!
5. Wybrany podmiot już teraz podejmuje działania, które skutkować muszą zapewnieniem mu pełnego monopolu we wszystkich jednostkach penitencjarnych (a to poprzez wypowiedzenie przez te jednostki umów wszystkim konkurentom PGSW).
6. Wybrany podmiot uzależnił przyznanie uprawnienia do świadczenia usług telefonicznych od stosowania narzuconej przez niego polityki cenowej, a co szczególnie niepokojące: od zaoferowania maksymalnej prowizji na rzecz PGSW. Co w praktyce, naszym zdaniem ostatecznie musi przełożyć się na cenę dla osadzonych.

³ <https://oko.press/patryk-jaki-wiezienia>

Niewątpliwie jest to bezprecedensowy przykład tego, w jaki sposób władza publiczna, pod osłoną przepisów, które sama wprowadza – zapewnia totalny monopol wybranemu przez siebie, kontrowersyjnemu przedsiębiorcy i umożliwi mu absolutną maksymalizację zysków, ze szkodą dla osadzonego obywatela zmuszonego do zapłaty wyższej ceny.

Jakkolwiek świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych nie jest łatwe i wymaga kosztów – wielu przedsiębiorców zdecydowało się na to trudne zadanie. Dzięki temu mamy szereg wyspecjalizowanych przedsiębiorców, którzy dedykują swoją działalność właśnie osobom osadzonym w zakładach karnych (m. in. Dialtech sp. z o. o., Galena sp. z o.o., Integrated Solutions sp. z o. o., Pika Polska sp. z o. o., czy Telestrada S.A. – i inni). Mnogość ofert zapewniała konkurencję, dzięki czemu nawet na tym trudnym i kosztownym rynku - możliwa była minimalizacja cen i maksymalizacja parametrów jakościowych. Tam, gdzie panuje konkurencja trzeba zabiegać o klienta – możliwie niską ceną i możliwie najlepszą jakością.

Wprowadzenie totalnego monopolu dla jednego podmiotu - na warunkach określonych konkursem - bardzo szybko te wypracowywane latami korzyści z konkurencji zniszczy. Z warunków jasno wynika przecież, że istotna jest maksymalizacja prowizji dla PGSW, a to przełoży się naszym zdaniem na cenę dla osadzonego użytkownika. Jako przedsiębiorcy telekomunikacyjni dobrze wiemy bowiem, że takich usług telefonicznych nie da się świadczyć poniżej określonego progu – który i tak musiał być wręcz obniżany wobec konkurencji panującej na rynku. Teraz, kiedy na rynku tym zapanuje monopol – cena dla użytkowników najpewniej będzie musiała zostać podniesiona. Dostawca działający na zlecenie PGSW oprócz konieczności pokrycia własnych kosztów i wygenerowania zarobku dla siebie (na to się składa obecnie cena usług telefonicznych dla osadzonych), będzie przecież musiał jeszcze zarobić na prowizję/marżę dla PGSW (tego elementu w cenie dla osadzonych obecnie nie ma). Która to jak najwyższa prowizja w świetle wymogów konkursu – jest jednym z kluczowych czynników decydujących o wyborze! Dokumentacja konkursowa w pełni odzwierciedla nasze podejrzenia – warunki konkursu stanowią, że ceną wyjściową usług (od której ma być liczona prowizja dla PGSW) ma być obecna średnia cena połączeń. Oznacza to, że (w uproszczeniu) cena usług z samego założenia powinna wzrosnąć średnio o wysokość prowizji należnej PGSW, pomimo całkowicie nieistotnego udziału PGSW w jakiegokolwiek faktycznej działalności telefonicznej. Udział ten zresztą nie może być istotny, z uwagi na brak jakiegokolwiek istotnego doświadczenia tego podmiotu w realizacji usług telefonicznych (nie licząc kontrowersji opisywanych przez prasę, na które wskazujemy wyżej). **A co warte podkreślenia – podwyżka ta byłaby przecież całkowicie zbędna, gdyby do zadania od razu wyznaczono podmiot wyspecjalizowany, a nie PGSW, która musi zadanie to podzlecać podmiotowi trzeciemu, najpewniej z niekorzyścią dla obywatela!**

Podkreślenia wymaga, że PGSW została upoważniona w decyzji Ministra Sprawiedliwości tylko i wyłącznie do zapewnienia: „w zakładach karnych i aresztach śledczych systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego” (co koresponduje z art. 105b §4-5 i art. 217c § 4-5 KKW). **Tymczasem warunki konkursu wprost zakładają, że oprócz powyższego, PGSW zamierza również świadczyć usługi telekomunikacyjne na tak zapewnionym systemie, co jest skrajnie drastycznym wyjściem poza upoważnienie, jakie nadał jej Minister Sprawiedliwości oraz przepisy KKW!** Powyższe jest o tyle niepokojące, że warunki konkursu zakładają wyeliminowanie z jednostek penitencjarnych wszystkich pozostałych operatorów, co w praktyce zapewni PGSW totalny monopol. Jakkolwiek być może z aparatów telefonicznych zainstalowanych przez PGSW będzie można wykonywać połączenia realizowane przez innych dostawców, tak z bardzo dużą dozą prawdopodobieństwa przypuszczamy, że nie będzie to wyłączało opłaty za połączenie dla PGSW. W konsekwencji klienci nie będą zainteresowani korzystaniem z usług dostawców zewnętrznych, ponieważ będzie to zwyczajnie dużo droższe niż skorzystanie z usług samej PGSW.

Apelujemy więc o podjęcie przez Panią Poseł stosownej interwencji w sprawie z wykorzystaniem wszelkich środków pozostających w gestii Pani Poseł. Wskazujemy, że **zastrzeżenia do tych bulwersujących regulacji już na etapie legislacyjnym zgłaszał sam Prezes UOKiK, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, czy Senat RP⁴. Niestety – bez efektu.** Bardzo liczymy na zaangażowanie również i Pani Poseł w sprawę. Z naszej strony deklarujemy wszelką niezbędną współpracę w tym zakresie, włącznie z osobistym zreferowaniem problemu.

Z uwagi na pilny charakter sprawy (**termin zgłoszeń o dopuszczenie do udziału w konkursie mija już 19 czerwca 2023 r.**), fotokopię niniejszego pisma przesyłamy także drogą elektroniczną na adres biuro@joannasw.pl. Załączamy także podsumowanie dodatkowych wątpliwości odnośnie omawianych regulacji, które ustaliliśmy po zleceniu stosownych analiz prawnych w tym zakresie. Pozostawiamy je do dowolnego wykorzystania przez Panią Poseł, podkreślając ryzyko wynikającej z nich znaczącej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zaznaczamy, że wszystkie informacje zawarte w niniejszym piśmie przekazujemy w dobrej wierze, zgodnie z naszym rozumieniem warunków konkursu oraz pozostałych opisywanych dokumentów i okoliczności. Naszym celem jest wyłącznie doprowadzenie do stanu, w którym zapewnione zostaną uczciwe warunki konkurencyjnego prowadzenia działalności gospodarczej i odbioru usług telekomunikacyjnych w Polsce, zgodnie z wymogami prawodawstwa odpowiadającego regułom praworządności.

Z wyrazami szacunku,

Dla usprawnienia analiz tematu poniżej przesyłamy przydatne dane i linki:

Art. 105b § 1 i 4-5 KKW

§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 4. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy** wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.

Art. 217c § 1 i 5-6 KKW:

§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

§ 5. **Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy** wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (MS):

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12353000>

⁴ Uchwała z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr 2515 <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2515>

Przebieg procesu legislacyjnego zmian KKW (Sejm):	https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2376
Decyzja MS o wskazaniu PGSW:	https://www.gov.pl/attachment/3c06f6fc-c06b-4b82-8cf2-62511fb4dff2
Dokumentacja konkursu PGSW:	https://pgsw.pl/zapytania-zakupowe/roboty-budowlane-2/1328-utworzenie-w-jows-infrastruktury-telekomunikacyjnej-operatora-i-zainstalowanie-w-ramach-tej-infrastruktury-samoinkasujacych-aparatow-telefonicznych-oraz-swiadczenie-przez-operatora-uslug-telefonicznych-dla-osadzonych

Wierzchowo, dnia 09.08.2024 r.

DD.453.68.1.2024.MC

PPF-4

ZK Wierzchowo

W odpowiedzi na wniosek z dnia 08.07.2024 r. w sprawie podania numeru służbowego oraz imienia i nazwiska funkcjonariuszki tutejszej jednostki informuję, że działając na podstawie art. 24b ust. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej - wniosek rozpatrzyłem odmownie.

DYREKTOR
Zakładu Karnego w Wierzchowie
ppłk mgr Patrycjusz Uchroński

Wyk. w 2 egzemplarzach

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – aa

Kodeks karny wykonawczy

CZĘŚĆ OGÓLNA

Rozdział I

Zakres obowiązywania

Art. 1. § 1. Wykonywanie orzeczeń w postępowaniu karnym, w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe i w postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności odbywa się według przepisów niniejszego kodeksu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. W postępowaniu wykonawczym w kwestiach nieuregulowanych w niniejszym kodeksie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz kodeksu postępowania administracyjnego.¹

Rozdział II

Organy postępowania wykonawczego

Art. 2. Organami postępowania wykonawczego są:

- 1) sąd pierwszej instancji lub inny sąd równorzędny;
- 2) sąd penitencjarny;
- 2a) referendarz sądowy;
- 3) prezes sądu lub upoważniony sędzia;
- 4) sędzia penitencjarny;
- 5) dyrektor zakładu karnego, aresztu śledczego, a także dyrektor okręgowy i Dyrektor Generalny Służby Więziennej albo osoba kierująca innym zakładem przewidzianym w przepisach prawa karnego wykonawczego oraz komisja penitencjarna;
- 6) sądowy kurator zawodowy oraz kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej;
- 7) sądowy lub administracyjny organ egzekucyjny;
- 8) naczelnik urzędu skarbowego;
- 9) odpowiedni terenowy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego;
- 10) inny organ uprawniony przez ustawę do wykonywania orzeczeń.

Art. 3. § 1. Sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, jest właściwy również w postępowaniu dotyczącym wykonania tego orzeczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 1a. (uchylony)

§ 2. W sprawach zastrzeżonych w niniejszym kodeksie dla sądu penitencjarnego właściwy jest ten sąd penitencjarny, w którego okręgu przebywa skazany w momencie wniesienia przez tego skazanego lub organ uprawniony wniosku do tego sądu, chyba że ustawa stanowi inaczej. Sądem penitencjarnym jest sąd okręgowy.²

¹ Art. 1 § 2 - dyrektorzy zakładów karnych często ignorowali zapisy KPA, zmiana ta wynika z doświadczeń praktycznych w tej materii (np. brak podawania podstawy prawnej podejmowanej decyzji)

² Art. 3 § 2 - nowy zapis pozwoli uniknąć sytuacji szeroko w artykule z Dziennika Gazety Prawnej dotyczącym - przy poprzednim brzmieniu tego artykułu - możliwości nieustannego transportowania osadzonego pomiędzy jednostkami penitencjarnymi, przez co możliwe było uniemożliwienie „dotrwania” do wyznaczonego terminu posiedzenia przed Sądem Penitencjarnym

§ 3. W stosunku do osób skazanych przez sąd wojskowy, w sprawach określonych w § 2, orzeka wojskowy sąd garnizonowy.

§ 3a. Na postanowienie w przedmiocie właściwości w postępowaniu wykonawczym zażalenie nie przysługuje.

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

Rozdział III Skazany

Art. 4. § 1. Kary, środki karne, środki kompensacyjne, przepadek, środki zabezpieczające i środki zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Zakazuje się stosowania tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania i karanie skazanego.

§ 2. Skazany zachowuje prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia.

Art. 5. § 1. Skazany jest podmiotem określonych w niniejszym kodeksie praw i obowiązków.

§ 2. Skazany ma obowiązek stosować się do wydanych przez właściwe organy poleceń zmierzających do wykonania orzeczenia.

Art. 6. § 1. Skazany może składać wnioski o wszczęcie postępowania przed sądem i brać w nim udział jako strona oraz w wypadkach wskazanych w ustawie wносить zażalenia na postanowienia wydane w postępowaniu wykonawczym.

§ 2. Skazany może składać wnioski, skargi i prośby do organów wykonujących orzeczenie. Skazany, składając wniosek, skargę lub prośbę, jest obowiązany do uzasadnienia zawartych w niej żądań w stopniu umożliwiającym jej rozpoznanie, w szczególności do dołączenia odpowiednich dokumentów.

§ 3. Jeżeli wniosek, skarga lub prośba:

- 1) oparte są na tych samych podstawach faktycznych,
- 2) zawierają wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwara przestępców,
- 3) nie zawierają uzasadnienia zawartych w nich żądań w stopniu umożliwiającym ich rozpoznanie,
- 4) (uchylony)³

– właściwy organ może pozostawić wniosek, skargę lub prośbę bez rozpoznania.

§ 4. Skarga przysługuje skazanemu w terminie 14 dni od dnia, w którym dowiedział się on o zdarzeniu będącym podstawą skargi. Po upływie tego terminu skargę pozostawia się bez rozpoznania, chyba że niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od skazanego.⁴

³ Art. 6 § 3 pkt. 4 - nie jest możliwe stwierdzenie „oczywistej bezzasadności” bez zbadania sprawy

⁴ Art. 6 § 4 - zwiększenie terminów z 7 do 14 dni pozwoli na większe zapewnienie osadzonym prawa do skutecznego odwołania

Art. 7. § 1. Skazany może zaskarżyć do sądu decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 3–6 i 10 z powodu jej niezgodności z prawem lub stanem faktycznym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.⁵

§ 2. Skargi rozpoznaje sąd właściwy zgodnie z art. 3. W sprawach dotyczących odbywania kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności, kary aresztu wojskowego, kary aresztu lub zastępczej kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności, wykonywania orzeczenia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu oraz środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu w zakładzie psychiatrycznym sądem właściwym jest sąd penitencjarny.

§ 3. Skarga na decyzję, o której mowa w § 1, przysługuje skazanemu w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia decyzji; decyzję ogłasza się lub doręcza wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługującym skazanemu prawie, terminie i sposobie wniesienia skargi. Skargę wnosi się do organu, który wydał zaskarżoną decyzję. Jeżeli organ, który wydał zaskarżoną decyzję, nie przychylił się do skargi, przekazuje ją wraz z aktami sprawy bezzwłocznie do właściwego sądu.⁶

§ 4. Sąd powołany do rozpoznania skargi wstrzymuje wykonanie zaskarżonej decyzji, a odmowa wstrzymania wymaga uzasadnienia.⁷

§ 5. Po rozpoznaniu skargi sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, uchyleniu albo zmianie zaskarżonej decyzji; na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje.

Art. 8. § 1. W postępowaniu wykonawczym skazany może korzystać z pomocy obrońcy ustanowionego w tym postępowaniu.

§ 2. W postępowaniu przed sądem skazany musi mieć obrońcę, jeżeli:

- 1) jest głuchy, niemy lub niewidomy;
- 2) zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności;
- 3) nie ukończył 18 lat;
- 4) (uchylony)
- 5) sąd uzna to za niezbędne ze względu na okoliczności utrudniające obronę.

§ 2a. Przepis art. 78 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 3. Skazany pozbawiony wolności może porozumiewać się ze swoim obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym, lobbystą zawodowym wpisanym we właściwym rejestrze oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania skazanego przed tym Trybunałem, podczas nieobecności innych osób, a rozmowy z tymi osobami w trakcie widzeń i rozmowy telefoniczne nie podlegają kontroli.

§ 4. Skazany pozbawiony wolności może korzystać codziennie i wielokrotnie w ciągu jednego dnia z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 3.

⁵ Art. 7 § 1 - rozpoznanie stanu faktycznego jest istotne, bo często do tej pory dochodziło do kuriozalnej sytuacji, że np. dyrektor ZK miał prawo podjąć jakąś decyzję, ale jej uzasadnienie było wręcz oderwane od stanu faktycznego

⁶ Art. 7 § 3 - zwiększenie terminów z 7 do 14 dni pozwoli na większe zapewnienie osadzonym prawa do skutecznego odwołania

⁷ Art. 7 § 4 - zmiana pozwala realnie korzystać z praw wynikających m.in. z KPA

§ 5. Warunkiem skorzystania przez skazanego pozbawionego wolności z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 3, jest wpisanie jej numerów telefonów pod którymi można nawiązać z nią kontakt, w rejestrze prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości i dostępnym publicznie na stronie internetowej Ministra. Wpisanie to następuje na wniosek osoby, o której mowa w § 3.⁸

§ 6. Skorzystanie przez skazanego pozbawionego wolności z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 3 następuje po zgłoszeniu przez skazanego pozbawionego wolności tego faktu funkcjonariuszowi Służby Więziennej.

Art. 8a. § 1. Korespondencja skazanego pozbawionego wolności nie podlega cenzurze i nadzorowi, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Korespondencja skazanego pozbawionego wolności z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym nie podlega cenzurze, nadzorowi oraz zatrzymaniu i powinna być bezzwłocznie przekazywana do adresata. Przepisy art. 73 § 3 i 4 oraz art. 225 § 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

§ 3. Przepis § 2 zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio do korespondencji skazanego pozbawionego wolności prowadzonej z organami ścigania, wymiaru sprawiedliwości i innymi organami państwowymi, organami samorządu terytorialnego, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Rzecznikiem Praw Dziecka, organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka, lobbystą zawodowym wpisanym we właściwym rejestrze oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaakceptowany przez Przewodniczącą Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania skazanego przed tym Trybunałem.

Art. 8b. § 1. Rzecznik Praw Obywatelskich lub osoba przez niego upoważniona ma prawo wstępu w każdym czasie, bez ograniczeń, do zakładów karnych, aresztów śledczych i innych miejsc, w których przebywają osoby pozbawione wolności, oraz poruszania się po ich terenie, przeglądania dokumentów i żądania wyjaśnień od administracji tych jednostek, a także do przeprowadzania podczas nieobecności innych osób rozmów z osobami pozbawionymi wolności oraz badania ich wniosków, skarg i próśb.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do prokuratora wykonującego czynności służbowe.

§ 3. Przepis § 1. stosuje się odpowiednio do osób wymienionych w art. 8 § 3 w odniesieniu do miejsc, w których przebywają ich klienci oraz dokumentów ich dotyczących.⁹

Rozdział IV

Postępowanie wykonawcze

Oddział 1

Wykonywanie orzeczeń

⁸ Art. 8 § 5 - wprowadzenie centralnego rejestru na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości wyeliminuje patologię, która zrodziła się po 17.09.2022 roku, gdy dyrekcje ZK odmawiały kontaktu, a wręcz karały za taki kontakt skazanych z nich pełnomocnikami, gdyż dyrektorzy uznawali, że po transporcie do ich jednostki „zerują” się pełnomocnictwa

⁹ Art. 8, 8a, 8b - wprowadzają normalizację w kontaktach z pełnomocnikami i pozwalają wyeliminować ryzyko skutecznych skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z powodu ograniczenia, a wręcz uniemożliwienia kontaktu z pełnomocnikiem, a tym samym prawa do obrony swoich racji. Przywracana jest też konstytucyjność tego przepisu

Art. 9. § 1. Postępowanie wykonawcze wszczyna się bezzwłocznie, gdy orzeczenie stało się wykonalne.

§ 2. Wyrok oraz postanowienia wydane w trybie art. 420 Kodeksu postępowania karnego, dotyczące przepadku albo dowodów rzeczowych, stają się wykonalne z chwilą uprawomocnienia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 3. Postanowienie w postępowaniu wykonawczym staje się wykonalne z chwilą wydania, chyba że ustawa stanowi inaczej lub sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie. Odmowa wstrzymania wykonania postanowienia nie wymaga uzasadnienia.

§ 4. Złożenie wniosku o wydanie postanowienia w postępowaniu wykonawczym nie wstrzymuje wykonania orzeczenia, którego wniosek dotyczy, chyba że sąd właściwy do rozpoznania wniosku, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, postanowi inaczej. Odmowa wstrzymania wykonania orzeczenia nie wymaga uzasadnienia.

§ 5. W posiedzeniu w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia, którego dotyczy wniosek o wydanie postanowienia w postępowaniu wykonawczym, ma prawo wziąć udział prokurator, jeżeli wstrzymanie wykonania orzeczenia skutkowałoby zwolnieniem skazanego z aresztu śledczego lub zakładu karnego. Posiedzenie wyznacza się niezwłocznie.

§ 6. (uchylony)¹⁰

§ 7. Na postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia prokuratorowi przysługuje zażalenie.

§ 8. Zażalenie, o którym mowa w § 7, podlega rozpoznaniu w terminie 7 dni od daty wpływu do sądu wyższej instancji.

Art. 10. § 1. Policja w zakresie postępowania wykonawczego wykonuje polecenia sądu.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio również do Żandarmerii Wojskowej oraz dowódcy wojskowego, jeżeli skazany jest żołnierzem, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie.

§ 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio również do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej oraz innych organów, jeżeli postępowanie wykonawcze dotyczy spraw, które zgodnie z przepisami prawa należą do ich właściwości.

§ 4. Organy i instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne w zakresie swojego działania udzielają pomocy organom wykonującym orzeczenia.

Art. 11 § 1. Sąd, kierując orzeczenie do wykonania, przesyła jego odpis lub wyciąg, ze wzmianką o wykonalności, a w wypadku orzeczenia prawomocnego – z datą jego uprawomocnienia się, odpowiedniemu organowi powołanemu do wykonywania orzeczenia. Kierując do wykonania orzeczenie dotyczące grzywny, nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, nawiązki lub świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, przepadku, zwrotu korzyści albo jej równowartości oraz należności sądowych, sąd przesyła także informację w przedmiocie zabezpieczonego w sprawie mienia skazanego oraz ostatnio uzyskaną informację, o której mowa w art. 213 § 1a Kodeksu postępowania karnego. Sąd przesyła

¹⁰ Art. 9 § 6 - eliminuje patologię, że to prokurator dyktował co ma zrobić sąd

dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego orzeczenie wraz z uzasadnieniem, jeżeli zostało sporządzone i nie zawiera informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”.

§ 1a. Jeżeli pokrzywdzony złożył wniosek, o którym mowa w art. 168a § 1 lub 1a, sąd, o którym mowa w § 1, niezwłocznie przesyła dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego ten wniosek oraz dane zawierające imię, nazwisko i adres pokrzywdzonego. W wypadku, o którym mowa w art. 168a § 6, sąd przesyła również dane zawierające imię, nazwisko i adres świadka. Jeżeli skazany przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, sąd przesyła wniosek i wymienione dane nie później niż w terminie 7 dni od daty wpływu wniosku do sądu.

§ 1b. W przypadku skazanego za przestępstwo określone w rozdziale XXV Kodeksu karnego lub za przestępstwo określone w art. 156, art. 189a, art. 190a, art. 207, art. 211 Kodeksu karnego sąd, o którym mowa w § 1, z urzędu niezwłocznie przesyła dyrektorowi aresztu śledczego lub zakładu karnego dane obejmujące imię, nazwisko i adres pokrzywdzonego, chyba że pokrzywdzony pouczone o uprawnieniu, o którym mowa w art. 168a § 2a, oświadczył, że z niego rezygnuje.

§ 2. Sąd po wydaniu wyroku skazującego przesyła dyrektorowi aresztu śledczego lub zakładu karnego posiadane w sprawie informacje dotyczące skazanego, w tym dane o uprzedniej karalności oraz zastosowanych wobec niego środkach wychowawczych lub poprawczych, informacje pozwalające na identyfikację skazanego, w szczególności numer Automatycznego Systemu Identyfikacji Daktyloskopijnej (AFIS), numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), rysopis oraz opis znaków szczególnych i tatuaży, a także fotografię skazanego, odpisy orzeczeń i opinii lekarskich oraz psychologicznych, w tym stwierdzających u skazanego uzależnienia od substancji psychoaktywnej, a także informacje dotyczące popełnienia przestępstwa określonego w art. 197–203 Kodeksu karnego w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych oraz opinię, o której mowa w art. 22a ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 i 1606), a po uprawomocnieniu się wyroku, na wniosek dyrektora zakładu lub aresztu – również akta sądowe.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji przesyłanych dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego, o których mowa w § 2, mając na uwadze konieczność zebrania danych osobopoznawczych niezbędnych do dokonania prawidłowej klasyfikacji skazanego dla indywidualnego z nim postępowania zmierzającego do realizacji celów, jakim ma służyć wykonanie kary pozbawienia wolności.

§ 4. W razie skazania tymczasowo aresztowanego lub osoby odbywającej karę pozbawienia wolności sąd przesyła zawiadomienie o skazaniu wraz z informacjami, o których mowa w § 2, dyrektorowi aresztu śledczego lub zakładu karnego.

§ 5. Organ, o którym mowa w § 1, zawiadamia sąd o przystąpieniu do wykonania orzeczenia oraz o zakończeniu jego wykonywania.

Art. 11a. § 1. Jeżeli w sprawie zabezpieczono środki pieniężne skazanego lub inne mienie skazanego, z którego uzyskano środki pieniężne, a orzeczono grzywnę, świadczenie pieniężne, środki kompensacyjne, przepadek lub zwrot korzyści majątkowej albo jej równowartości, których przedmiotem jest kwota pieniężna, lub zasądzono koszty sądowe, sąd zarządza ich ściągnięcie z tych środków.

§ 2. Ściągnięcia dokonuje się w kolejności oraz w sposób, które obowiązują w przypadku prowadzenia egzekucji, chyba że środki te w całości podlegają przepadkowi albo zwrotowi

pokrzywdzonemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi jako korzyść majątkowa, jaką sprawca osiągnął z popełnionego przestępstwa albo jej równowartość.

§ 3. O dokonaniu ściągnięcia zawiadamia się prokuratora i skazanego.

Art. 11b. § 1. Jeżeli w sprawie zabezpieczono inne niż środki pieniężne mienie skazanego, sąd wzywa go do uiszczenia grzywny, świadczenia pieniężnego lub środków kompensacyjnych, przepadku, zwrotu korzyści majątkowej albo jej równowartości, których przedmiotem jest kwota pieniężna, lub kosztów sądowych w określonym terminie wynikającym z przepisów niniejszego kodeksu pod rygorem ich wykonania z zabezpieczonego mienia. Przepis art. 12a § 1 pkt 1 stosuje się.

§ 2. Jeżeli zabezpieczone mienie podlega w całości przepadkowi lub zwrotowi pokrzywdzonemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi jako korzyść majątkowa, jaką sprawca osiągnął z popełnionego przestępstwa, albo jej równowartość, przepisu § 1 nie stosuje się.

Art. 11c. § 1. Przepisy art. 11a i art. 11b stosuje się także wówczas, gdy orzeczone grzywna, świadczenia pieniężne, środki kompensacyjne, przepadek, zwrot korzyści majątkowej albo jej równowartości lub koszty sądowe nie stanowiły tytułu zabezpieczenia.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, sąd może odstąpić od zarządzenia wykonania z zabezpieczonego mienia grzywny, świadczenia pieniężnego, nawiązki na rzecz innego uprawnionego podmiotu niż pokrzywdzony lub osoba dla niego najbliższa lub kosztów sądowych, wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy ich wykonanie z zabezpieczonego mienia pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny wyjątkowo ciężkie skutki, a zostały one uiszczone co najmniej w połowie i z okoliczności sprawy wynika, że pomimo takiego odstąpienia zostaną uiszczone w całości.

Art. 12. O prawomocnych skazaniach osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej lub służby w formacjach obrony cywilnej na karę pozbawienia wolności bez zawieszenia jej wykonania, jak również o zmianach dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności, sąd zawiadamia również organy właściwe w sprawach obowiązku obrony Ojczyzny, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art 12a § 1. W wezwaniu do uiszczenia na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego wydanego w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie:

1) grzywny, nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, kwoty pieniężnej stanowiącej przedmiot przepadku, nawiązki lub świadczenia pieniężnego orzeczonych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej lub kosztów sądowych – należy też pouczyć o tym, że w razie nieuiszczenia tych należności w całości w terminie wynikającym z przepisów niniejszego kodeksu ich wykonanie nastąpi z zabezpieczonego w sprawie mienia skazanego, innego niż środki pieniężne, o których mowa w art. 11a, a w razie braku takiego mienia lub gdy okaże się ono niewystarczające sąd przekaże do biur informacji gospodarczej, działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 528 i 1394), informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości;

2) grzywny orzeczonej jako kara zastępcza lub pieniężnej kary porządkowej – należy też pouczyć o tym, że w razie nieuiszczenia tych należności w całości w terminie wynikającym z przepisów niniejszego kodeksu sąd przekaże do biur, o których mowa w pkt 1, informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości.

§ 2. W razie nieuiszczenia przez skazanego w całości należności, o których mowa w § 1, w terminie wynikającym z przepisów niniejszego kodeksu i braku możliwości ich wykonania z zabezpieczonego mienia skazanego, sąd niezwłocznie przekazuje informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości do biur informacji gospodarczej, o których mowa w § 1 pkt 1.

§ 3. Sąd wykonuje obowiązki wierzyciela, o których mowa w art. 29 i art. 30 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

Art. 12b. Organ wykonujący orzeczenie w razie stwierdzenia, że zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy sąd.

Art. 12c. Jeżeli kara lub inny środek podlegający wykonaniu według przepisów niniejszego kodeksu są określone w tygodniach, miesiącach lub latach, przyjmuje się w postępowaniu wykonawczym, że tydzień liczy się za dni 7, miesiąc za dni 30, a rok za dni 365.

Art. 12d. Za dzień trwania kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności, kary aresztu wojskowego, kary aresztu, zastępczej kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności przyjmuje się okres 24 godzin liczony od chwili rzeczywistego pozbawienia wolności.

Art. 13. § 1. Organ wykonujący orzeczenie oraz każdy, kogo orzeczenie bezpośrednio dotyczy, może zwrócić się do sądu, który je wydał, o rozstrzygnięcie wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub zarzutów co do obliczenia kary. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Na postanowienie w przedmiocie określonym w § 1 zażalenie przysługuje również organowi określonemu w art. 2 pkt 5–10 oraz każdemu, kogo orzeczenie bezpośrednio dotyczy.

Art. 14. § 1. W postępowaniu wykonawczym organ postępowania wykonawczego może zarządzić zebranie informacji dotyczących skazanego. Organ określony w art. 2 pkt 1–5 wykonujący orzeczenie może także zarządzić zebranie informacji dotyczących skazanego w drodze wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez kuratora sądowego. W razie uzasadnionych wątpliwości co do tożsamości skazanego organ wykonujący orzeczenie może zażądać ustalenia jego tożsamości przez Policję.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i z Ministrem Obrony Narodowej, inne organy powołane do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, uwzględniając w szczególności jego zakres oraz tryb przeprowadzania.

Art. 14a. § 1. Jeżeli miejsce pobytu skazanego na karę pozbawienia wolności na terenie kraju nie jest znane, sąd wydaje postanowienie o poszukiwaniu go listem gończym.

§ 2. W liście gończym podaje się:

- 1) sąd, który wydał postanowienie o poszukiwaniu listem gończym;
- 2) dane o osobie, które mogą ułatwić jej poszukiwanie, a przede wszystkim personalia, rysopis, znaki szczególne, miejsce zamieszkania i pracy, z dołączeniem w miarę możliwości fotografii poszukiwanego;

- 3) informację o orzeczeniu, stanowiącym podstawę pozbawienia wolności;
- 4) wezwanie każdego, kto zna miejsce pobytu poszukiwanego, do zawiadomienia o tym najbliższej jednostki Policji lub sądu;
- 5) ostrzeżenie o odpowiedzialności karnej za ukrywanie poszukiwanego lub dopomaganie mu w ucieczce.

§ 3. W liście gończym można wyznaczyć nagrodę za ujęcie lub przyczynienie się do ujęcia poszukiwanego, a także udzielić zapewnienia o utrzymaniu tajemnicy co do osoby informującej.

§ 4. List gończy podlega rozpowszechnieniu przez opublikowanie za pomocą Internetu, chyba że sąd postanowi inaczej.

§ 5. Sąd, zależnie od potrzeby, może postanowić o rozpowszechnieniu listu gończego przez rozesłanie, rozplakatowanie lub opublikowanie, w szczególności za pomocą prasy, radia i telewizji.

Art. 14b. § 1. Po otrzymaniu zawiadomienia o przystąpieniu do wykonania orzeczenia o karze pozbawieniu wolności sąd niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, może wydać postanowienie stwierdzające, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności, jeżeli w zamiarze utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności uciekł lub ukrywał się lub podjął działania w celu ucieczki lub ukrycia się.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie stwierdzenia bezprawnego utrudniania przez skazanego wykonania kary pozbawienia wolności przysługuje zażalenie.

§ 3. Zażalenie, o którym mowa w § 2, podlega rozpoznaniu w terminie 7 dni od daty wpływu do sądu wyższej instancji.

§ 4. Odpis prawomocnego postanowienia stwierdzającego, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności, doręcza się dyrektorowi zakładu karnego.

Art. 15. § 1. Sąd umarza postępowanie wykonawcze w razie przedawnienia wykonania kary, śmierci skazanego lub w przypadku zastosowania aktu abolicji indywidualnej.¹¹

1) Uznany za niezgodny z Konstytucją z dniem 19 lipca 2018 r. w zakresie, w jakim nie czyni aktu abolicji indywidualnej negatywną przesłanką prowadzenia postępowania karnego wykonawczego, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2018 r. sygn. akt K 9/17 (Dz. U. poz. 1387).

§ 2. Jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca postępowanie wykonawcze, a w szczególności jeżeli nie można ująć skazanego albo nie można wykonać wobec niego orzeczenia z powodu choroby psychicznej lub innej przewlekłej, ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się w całości lub w części na czas trwania przeszkody.

§ 2a. Na postanowienie w przedmiocie umorzenia lub zawieszenia postępowania wykonawczego przysługuje zażalenie.

¹¹ Art. 15 § 1 - w myśl Konstytucji RP, akt abolicji indywidualnej także umarza postępowanie wykonawcze (dostosowanie do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2018 roku, sygnatura akt K 9/17/ Dz. U. Poz. 1387)

§ 3. Zawieszenie postępowania wykonawczego nie wstrzymuje biegu przedawnienia, chyba że skazany uchyla się od wykonania kary. Okres wstrzymania biegu przedawnienia nie może przekroczyć 10 lat.

§ 4. Wykonywanie kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności, kary aresztu wojskowego, kary aresztu lub zastępczej kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności w tej samej lub innej sprawie wstrzymuje bieg przedawnienia.

Art. 16. (uchylony)

Art. 17. § 1. Sąd, kierując do wykonania orzeczenie o pozbawieniu wolności, zawiadamia:

- 1) sąd opiekuńczy, jeżeli zachodzi potrzeba opieki nad dziećmi skazanego;
- 2) właściwy organ, jeżeli zachodzi potrzeba opieki nad osobą niedołązną lub chorą, którą opiekował się skazany, albo potrzeba przedsięwzięcia niezbędnych czynności do ochrony mienia lub mieszkania skazanego.

§ 2. O poczynionych wystąpieniach i wydanych zarządzeniach zawiadamia się skazanego.

Art. 17a. § 1. W razie orzeczenia wobec skazanego kary pozbawienia wolności oraz kary ograniczenia wolności na podstawie art. 37b lub art. 87 § 2 Kodeksu karnego, karę ograniczenia wolności kieruje się do wykonania w pierwszej kolejności tylko wówczas, gdy zachodzą przeszkody prawne do niezwłocznego wykonania kary pozbawienia wolności.

§ 2. W wypadku ustania przeszkód, o których mowa w § 1, sąd – niezależnie od tego, czy kara ograniczenia wolności została już w całości wykonana – zawiesza postępowanie wykonawcze dotyczące kary ograniczenia wolności i niezwłocznie kieruje do wykonania karę pozbawienia wolności.

Oddział 2

Postępowanie przed sądem

Art. 18. § 1. W postępowaniu wykonawczym sąd orzeka postanowieniem.

§ 2. W kwestiach niewymagających postanowienia prezes sądu lub upoważniony sędzia wydaje zarządzenia.

§ 3. W kwestiach niewymagających postanowienia sądu penitencjarnego zarządzenia wydaje sędzia penitencjarny.

Art. 18a. W postępowaniu wykonawczym czynności zastrzeżone dla sądu lub sędziego mogą być wykonywane przez referendarza sądowego, z wyłączeniem:

- 1) spraw zastrzeżonych dla sądu penitencjarnego oraz sędziego penitencjarnego;
- 2) spraw dotyczących wykonania kary pozbawienia wolności;
- 3) zarządzania wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności;
- 4) rozstrzygania wątpliwości co do wykonania orzeczenia sądu lub zarzutów co do obliczenia kary;

5) spraw, o których mowa w rozdziałach VI i XV–XX;

6) wydawania postanowień w sprawach, o których mowa w rozdziałach XII i XIII.

Art. 19. § 1. Sąd orzeka na wniosek prokuratora, skazanego albo jego obrońcy oraz z urzędu, a jeżeli ustawa tak stanowi – na wniosek innych osób.

§ 2. Wniosek lub skargę można zgłosić na piśmie lub ustnie. W wypadku ustnego zgłoszenia spisuje się protokół.

§ 3. Składający wniosek, o którym mowa w § 1, jest obowiązany do uzasadnienia zawartych w nim żądań w stopniu umożliwiającym jego rozpoznanie, w szczególności do dołączenia odpowiednich dokumentów. W przypadku niewykonania tego obowiązku można pozostawić wniosek bez rozpoznania.

§ 4. Wniosek lub skargę rozpoznaje się w terminie 21 dni od daty wpływu do sądu, chyba że ustawa przewiduje rozpoznanie wniosku na posiedzeniu, w którym uprawnione osoby mogą wziąć udział.

Art. 20. § 1. W postępowaniu wykonawczym sąd orzeka jednoosobowo.

§ 2. Zażalenie wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone postanowienie; zostaje ono przekazane bezzwłocznie zarządzeniem wraz z aktami sprawy do sądu wyższej instancji, chyba że sąd orzekający w tym samym składzie przychylił się do zażalenia.

§ 3. Sąd wyższej instancji rozpoznaje zażalenie jednoosobowo.

§ 4. Sąd wyższej instancji rozpoznaje zażalenie w terminie 21 dni od daty jego przekazania przez sąd pierwszej instancji, chyba że ustawa przewiduje rozpoznanie zażalenia na posiedzeniu, w którym uprawnione osoby mogą wziąć udział.

Art. 20a. § 1. Zażalenie na postanowienie referendarza sądowego rozpoznaje sąd, w którym wydano zaskarżone postanowienie.

§ 2. Wniesienie zażalenia na postanowienie referendarza sądowego wstrzymuje jego wykonanie.

§ 3. Przepisy dotyczące zażaleń na postanowienia referendarza sądowego stosuje się odpowiednio do zażaleń na zarządzenia referendarza sądowego.

Art. 21. W postępowaniu przed sądem prokurator jest stroną; w szczególności może składać wnioski, a w wypadkach wskazanych w ustawie wnosić zażalenia na postanowienia wydane w postępowaniu wykonawczym.

Art. 22. § 1. Prokurator, skazany oraz jego obrońca, sądowy kurator zawodowy, pokrzywdzony, a także inne osoby, o których mowa w art. 19 § 1, mają prawo wziąć udział w posiedzeniu, gdy ustawa tak stanowi. W posiedzeniu sądu wyższej instancji mają prawo wziąć udział osoby, którym przysługuje prawo do udziału w posiedzeniu sądu pierwszej instancji.

§ 1a. Niestawiennictwo osób, o których mowa w § 1, należycie zawiadomionych o terminie i celu posiedzenia, nie wstrzymuje rozpoznania sprawy, z wyjątkiem obrońcy w wypadkach określonych w art. 8 § 2, chyba że sąd orzeka na korzyść lub zgodnie z wnioskiem skazanego.

§ 2. Sąd może dopuścić do udziału w posiedzeniu również inne osoby niż wymienione w § 1, jeżeli ich udział może mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia.

§ 2a. Udział prokuratora w posiedzeniu jest obowiązkowy, jeżeli ustawa tak stanowi.

§ 3. Udział sądowego kuratora zawodowego w posiedzeniu jest obowiązkowy, jeżeli ustawa tak stanowi lub sąd uzna to za konieczne.

Art. 23. § 1. Sąd może zarządzić sprowadzenie skazanego na posiedzenie sądu.

§ 2. Sąd może zlecić przesłuchanie skazanego sądowi wezwanemu, w którego okręgu skazany przebywa.

§ 3. Jeżeli postępowanie sądowe dotyczy skazanego pozbawionego wolności, posiedzenie może odbyć się w zakładzie, w którym on przebywa.

Art. 23a. § 1. Jeżeli postępowanie sądowe dotyczy skazanego pozbawionego wolności, posiedzenie sądu może odbyć się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. W miejscu przebywania skazanego w czynności tej bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, obrońca, jeżeli został ustanowiony lub wyznaczony, oraz tłumacz, jeżeli został powołany.

§ 2. Przepisy art. 517ea Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 3. W wypadku zarządzenia sprowadzenia skazanego na posiedzenie sądu prezes sądu lub upoważniony sędzia lub sędzia penitencjarny wydaje w tym przedmiocie zarządzenie, chyba że posiedzenie odbywa się w zakładzie karnym. Zarządzenie wymaga uzasadnienia.

Art. 24. § 1. Jeżeli ujawnią się nowe lub poprzednio nieznanne okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, sąd może w każdym czasie zmienić lub uchylić poprzednie postanowienie.

§ 2. Niedopuszczalna jest zmiana lub uchylenie postanowienia, przewidzianego w § 1, na niekorzyść skazanego po upływie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia.

§ 3. Na postanowienie wydane na podstawie § 1 przysługuje zażalenie tylko wtedy, gdy przysługiwało również na postanowienie podlegające zmianie lub uchyleniu.

Oddział 3

Postępowanie egzekucyjne

Art. 25. § 1. Egzekucję zasądzonych roszczeń cywilnych, orzeczonej grzywny, świadczenia pieniężnego oraz należności sądowych prowadzi się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

§ 2. (uchylony)

§ 3. W pierwszej kolejności podlegają zaspokojeniu zasądzone roszczenia cywilne mające na celu naprawienie szkody lub zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, a następnie należności sądowe.

Art. 26. Do tytułów egzekucyjnych mają zastosowanie przepisy art. 776–795 Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 27. Egzekucję przepadku oraz nawiązki na rzecz Skarbu Państwa prowadzi naczelnik urzędu skarbowego według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 27a. § 1. Do wykonania postanowień o zabezpieczeniu grzywny, świadczenia pieniężnego, środka kompensacyjnego oraz kosztów sądowych mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

§ 2. Do wykonania postanowień o zabezpieczeniu przepadku mają zastosowanie przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 27b. Środki pieniężne podlegające zabezpieczeniu majątkowemu lub pochodzące z podlegającego zabezpieczeniu mienia przechowuje się na rachunkach depozytowych Ministra Finansów, o których mowa w art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, 1692, 1725, 1747, 1768 i 1964).

Art. 28. § 1. Orzeczone w stosunku do jednego z małżonków, pozostających we wspólności majątkowej, kary grzywny, nawiązki i należności sądowe podlegają zaspokojeniu z osobistego majątku skazanego oraz z wynagrodzenia za pracę lub za inne usługi świadczone przez niego osobiście, jak również z praw twórcy wynalazku, wzoru użytkowego oraz projektu racjonalizatorskiego. Jeżeli zaspokojenie z tych źródeł okaże się niemożliwe, egzekucja może być prowadzona z majątku wspólnego. Niemożność zaspokojenia z majątku osobistego skazanego stwierdza się w protokole.

§ 2. Egzekucja z majątku wspólnego jest niedopuszczalna w razie skazania za przestępstwo, którym pokrzywdzony jest małżonek skazanego albo osoby, w stosunku do których małżonek ten obciążony jest obowiązkiem alimentacyjnym.

§ 3. W razie skierowania egzekucji do majątku wspólnego, małżonek skazanego może żądać ograniczenia lub wyłączenia w całości zaspokojenia należności, wymienionych w § 1, z majątku wspólnego lub niektórych jego składników, jeżeli skazany nie przyczynił się lub przyczynił się w stopniu nieznacznym do powstania tego majątku albo do nabycia określonych jego składników lub jeżeli zaspokojenie z majątku wspólnego tych należności jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Art. 29. § 1. Z chwilą prawomocnego orzeczenia przepadku wobec jednego z małżonków pozostających we wspólności majątkowej, przedmioty majątkowe, których dotyczy przepadek lub które podlegają egzekucji przepadku równowartości przedmiotów lub korzyści, tracą z mocy prawa charakter składników majątku wspólnego. Od tej chwili stosuje się do nich odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, przy czym udział Skarbu Państwa stanowi część orzeczona przepadkiem. Małżonek skazanego może wystąpić odpowiednio z żądaniem określonym w art. 28 § 3.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w wypadku orzeczenia przepadku przedmiotów objętych innym rodzajem współwłasności łącznej.

Art. 29a. § 1. Przy egzekucji przepadku korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa lub jej równowartości domniemywa się, że rzeczy oraz prawa majątkowe, które są we władaniu skazanego po orzeczeniu przepadku, należały do niego już w chwili wydania orzeczenia.

§ 2. Osoba fizyczna, w stosunku do której działa domniemanie ustanowione w art. 45 § 3 Kodeksu karnego lub w art. 33 § 4 Kodeksu karnego skarbowego, może wnosić o wyłączenie z jego zakresu przedmiotów majątkowych, których łączna wartość według oszacowania organu egzekucyjnego nie przekracza przeciętnego sześciomiesięcznego dochodu tej osoby; wniosek o wyłączenie zgłasza się do tego organu.

§ 3. W razie nieuwzględnienia wniosku, o którym mowa w § 2, osoba zainteresowana może w drodze powództwa żądać wyłączenia przedmiotów z zakresu domniemania i zwolnienia ich od egzekucji lub dokonanego zabezpieczenia.

Art. 29b. § 1. Pozew przeciwko Skarbowi Państwa, o którym mowa w art. 293 § 7 Kodeksu postępowania karnego, lub w art. 33 § 4 Kodeksu karnego skarbowego, jest tymczasowo wolny od opłat sądowych, a w razie oddalenia powództwa powód jest obowiązany uiścić opłaty na zasadach ogólnych.

§ 2. Jeżeli w celu obalenia domniemania powód powołuje się na nabycie odpłatne, powinien wskazać źródło nabycia i udowodnić pochodzenie potrzebnych do nabycia środków.

§ 3. Sprzedaż ruchomości lub nieruchomości nie może nastąpić przed prawomocnym rozstrzygnięciem sprawy.

Art. 30. W sprawach wytoczonych przeciwko Skarbowi Państwa reprezentuje go prezes sądu okręgowego lub naczelnik urzędu skarbowego w sprawach, w których wykonał wyrok w zakresie orzeczonego nim przepadku.

Art. 31. W razie dokonania przez dłużnika Skarbu Państwa czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela, z powództwem występuje prezes sądu okręgowego lub naczelnik urzędu skarbowego w sprawach, w których wykonuje orzeczenie.

Rozdział V

Nadzór penitencjarny

Art. 32. Nadzór nad legalnością i prawidłowością wykonywania kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności, kary aresztu wojskowego, kary aresztu lub zastępczej kary aresztu, kary porządkowej, tymczasowego aresztowania, zatrzymania, środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności oraz środka zabezpieczającego związanego z umieszczeniem w zakładzie psychiatrycznym sprawuje sędzia penitencjarny.

Art. 33. § 1. Sędzia penitencjarny wizytuje zakłady karne, areszty śledcze oraz inne miejsca, w których przebywają osoby pozbawione wolności. Ma on prawo wstępu w każdym czasie, bez ograniczeń, do tych zakładów, aresztów i miejsc oraz poruszania się po ich terenie, przeglądania dokumentów i żądania wyjaśnień od administracji tych jednostek.

§ 2. Sędzia penitencjarny ma prawo przeprowadzania podczas nieobecności innych osób rozmów z osobami pozbawionymi wolności oraz badania ich wniosków, skarg i próśb.

Art. 34. § 1. Sędzia penitencjarny uchyla sprzeczną z prawem lub stanem faktycznym decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 5 i 6, o ile dotyczy ona osoby pozbawionej wolności.¹²

¹² Art. 34 § 1 - rozpoznanie stanu faktycznego jest istotne, bo często do tej pory dochodziło do kuriozalnej sytuacji, że np. dyrektor ZK miał prawo podjąć jakąś decyzję, ale jej uzasadnienie było wręcz oderwane od stanu faktycznego

§ 2. Na decyzję sędziego skazanemu i organom określonym w § 1 przysługuje skarga do sądu penitencjarnego, w którego okręgu wydano decyzję.

§ 3. Przepisy art. 7 § 3–5 stosuje się odpowiednio.

§ 4. W wypadku stwierdzenia niezgodnego z prawem pozbawienia wolności, sędzia penitencjarny niezwłocznie zawiadamia o tym organ, do którego dyspozycji osoba pozbawiona wolności pozostaje, a w wypadku odbywania przez nią kary lub wykonywania wobec niej środka, o którym mowa w art. 32 – organ, który skierował orzeczenie do wykonania, a w razie potrzeby zarządza zwolnienie takiej osoby.

Art. 35. § 1. Jeżeli zdaniem sędziego penitencjarnego zachodzi potrzeba wydania decyzji nienależącej do jego właściwości, a w szczególności decyzji o charakterze administracyjnym, przekazuje on swoje spostrzeżenia wraz z odpowiednimi wnioskami właściwemu organowi.

§ 2. Organ wymieniony w § 1 zawiadamia sędziego penitencjarnego, w terminie 14 dni albo w innym wyznaczonym przez sędziego terminie, o zajęтым stanowisku. Jeżeli sędzia penitencjarny uzna to stanowisko za niezadowolające, przedstawia sprawę organowi nadrzędnemu nad organem wymienionym w § 1; organ nadrzędny zawiadamia sędziego o sposobie załatwienia sprawy.

§ 3. W wypadku powtarzania się rażących uchybień w funkcjonowaniu zakładu karnego, aresztu śledczego lub innego miejsca, w którym przebywają osoby pozbawione wolności, albo gdy istniejące w nim warunki nie zapewniają poszanowania praw osób tam przebywających, sędzia penitencjarny występuje do właściwego organu nadrzędnego z wnioskiem o usunięcie w określonym terminie istniejących uchybień. Jeżeli w wymienionym terminie uchybienia te nie zostały usunięte, sędzia penitencjarny występuje z wnioskiem do właściwego ministra o zawieszenie działalności bądź likwidację w całości lub w części określonego zakładu, aresztu lub miejsca.

Art. 36. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób, zakres i tryb sprawowania nadzoru penitencjarnego, uwzględniając w szczególności legalność i prawidłowość wykonywania kary pozbawienia wolności, sposób eliminowania stwierdzonych uchybień oraz sposoby dokumentowania i przeprowadzania tego nadzoru, a także rodzaj i typ zakładu karnego.

Rozdział VI

Zatarcie skazania

Art. 37. § 1. W przedmiocie zatarcia skazania orzeka sąd, chyba że zatarcie nastąpiło z mocy prawa.

§ 2. Jeżeli w pierwszej instancji wyroki wydało kilka sądów, właściwy jest sąd, który jako ostatni wydał wyrok skazujący. Jeżeli orzekały sądy różnego rzędu, właściwy jest sąd wyższego rzędu.

§ 3. Wniosek skazanego o zatarcie skazania, złożony przed upływem roku od wydania postanowienia odmawiającego zatarcia, można pozostawić bez rozpoznania.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie zatarcia skazania przysługuje zażalenie.

Rozdział VII

Uczestnictwo społeczeństwa w wykonywaniu orzeczeń, pomoc w społecznej readaptacji skazanych oraz Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej

Art. 38. § 1. W wykonywaniu kar, środków karnych, kompensacyjnych, zabezpieczających i zapobiegawczych, w szczególności związanych z pozbawieniem wolności, oraz przypadku mogą współdziałać stowarzyszenia, fundacje, organizacje oraz instytucje, których celem działania jest realizacja zadań określonych w niniejszym rozdziale, jak również kościoły i inne związki wyznaniowe oraz osoby godne zaufania.

§ 1a. W zakresie zapobiegania przestępczości i readaptacji społecznej podmioty, o których mowa w § 1, podejmują działania w celu zwiększenia efektywności działania organów państwowych oraz wzmacniania praworządnego działania tych organów.

§ 2. Podmioty, o których mowa w § 1, mogą w porozumieniu z dyrektorem zakładu karnego lub aresztu śledczego uczestniczyć w prowadzeniu działalności resocjalizacyjnej, społecznej, kulturalnej, oświatowej, sportowej i religijnej w tych zakładach lub aresztach.

Art. 39. § 1. Przedstawiciele podmiotów, o których mowa w art. 38 § 1, mogą uczestniczyć w radach oraz innych organach kolegialnych – powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów, Ministra Sprawiedliwości lub podległe mu organy albo wojewodów – których zadaniem jest świadczenie pomocy skazanym i ich rodzinom albo koordynowanie współdziałania społeczeństwa z zakładami karnymi i aresztami śledczymi. Przedstawiciele ci oraz osoby godne zaufania mogą też uczestniczyć w społecznej kontroli nad wykonywaniem kar, środków karnych, kompensacyjnych, zabezpieczających i zapobiegawczych oraz przypadku.

§ 2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, formy i tryb współdziałania oraz wymogi, jakie muszą spełniać przedstawiciele podmiotów, o których mowa w art. 38 § 1, w wykonywaniu kar, środków karnych, kompensacyjnych, zabezpieczających, zapobiegawczych oraz przypadku, a także społecznej kontroli, o której mowa w § 1, uwzględniając cele, jakim powinno służyć współdziałanie tych podmiotów w readaptacji społecznej i zapobieganiu przestępczości.

Art. 39a. § 1. W celu realizacji zadań wynikających z niniejszego kodeksu Minister Sprawiedliwości może współpracować z instytutami badawczymi, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 498).

§ 2. Instytuty badawcze, o których mowa w § 1, współpracują z Ministrem Sprawiedliwości w realizacji zadań wynikających z niniejszego kodeksu na podstawie porozumienia podpisanego z Ministrem Sprawiedliwości.

§ 3. W porozumieniu, o którym mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości i instytut badawczy określą zakres, zasady i warunki współpracy w realizacji zadań wynikających z niniejszego kodeksu.

Art. 40. § 1. W celu koordynowania współdziałania organów państwowych i przedstawicieli społeczeństwa w zapobieganiu przestępczości i wykonywaniu orzeczeń oraz w celu świadczenia pomocy w readaptacji społecznej, a także wykonywania kontroli społecznej i dokonywania oceny polityki penitencjarnej, Prezes Rady Ministrów powołuje Radę Główną do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, zwaną dalej „Radą Główną”.

§ 2. W skład Rady Głównej wchodzi przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Policji i Służby Więziennej. W skład Rady Głównej mogą też wchodzić przedstawiciele stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, o których mowa w art. 38 § 1, kościołów i innych związków wyznaniowych, a także

związków zawodowych i samorządu zawodowego, przedstawiciele nauki oraz osoby godne zaufania, mogące przyczynić się do realizacji celów wymienionych w § 1.

§ 3. Stosownie do potrzeb, wojewoda może powołać terenowe rady do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym, zwane dalej „radami terenowymi”. Do składu rady terenowej zaprasza się również przedstawiciele organów odpowiedniego szczebla, o których mowa w § 2, a także organów samorządu terytorialnego. Do uczestniczenia w pracach rady terenowej można zaprosić również przedstawiciele innych podmiotów, o których mowa w § 2. Rady terenowe wykonują zadania określone w § 1.

§ 4. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb powoływania oraz działania Rady Głównej i rad terenowych.

Art. 41. § 1. W celu ułatwienia społecznej readaptacji, a w szczególności przeciwdziałania powrotowi do przestępstwa, powinno udzielać się skazanym oraz ich rodzinom niezbędnej pomocy, zwłaszcza materialnej, medycznej, w znalezieniu pracy i zakwaterowaniu, a także porad prawnych.

§ 2. Pomocy, o której mowa w § 1, udzielają właściwe organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz kuratorzy sądowi; pomocy tej mogą również udzielać podmioty, o których mowa w art. 38 § 1.

Art. 42. § 1. Skazany może ustanowić, na piśmie, jako swojego przedstawiciela osobę godną zaufania, za jej zgodą, zwłaszcza spośród przedstawicieli stowarzyszeń, fundacji, organizacji oraz instytucji, o których mowa w art. 38 § 1.

§ 2. Przedstawiciel skazanego, o którym mowa w § 1, może działać wyłącznie w interesie skazanego i w tym celu składać w jego imieniu wnioski, skargi i prośby do właściwych organów oraz instytucji, stowarzyszeń, fundacji, organizacji, kościołów i innych związków wyznaniowych.

§ 3. Prezes sądu, upoważniony sędzia, a w toku posiedzenia sąd, może na wniosek skazanego dopuścić do udziału w postępowaniu przed sądem przedstawiciela skazanego, o którym mowa w § 1.

Art. 43. § 1. Tworzy się Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, zwany dalej „Funduszem”.

§ 1a. Fundusz może posługiwać się skrótem nazwy w brzmieniu „Fundusz Sprawiedliwości”.

§ 2. Fundusz jest państwowym funduszem celowym ukierunkowanym na pomoc pokrzywdzonym i świadkom, przeciwdziałanie przestępczości oraz pomoc postpenitencjarną, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości, zwany dalej „dysponentem Funduszu”.

§ 3. Sąd, który wydał orzeczenie w I instancji, prowadzi wyodrębnioną, szczegółową ewidencję księgową nawiązek i świadczeń pieniężnych zasądzonych na rzecz Funduszu.

§ 4. Sąd, o którym mowa w § 3, wzywa osobę zobowiązaną do uiszczenia nawiązki albo świadczenia pieniężnego, do ich uiszczenia w terminie 30 dni.

§ 5. Postępowanie egzekucyjne dotyczące nawiązek i świadczeń pieniężnych zasądzonych na rzecz Funduszu wszczyna komornik na wniosek sądu, o którym mowa w § 3, według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. W tym celu sąd z urzędu nadaje tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

§ 6. Zaliczka na koszty egzekucji jest finansowana ze środków Funduszu.

§ 7. Przychodami Funduszu są środki pieniężne pochodzące z:

- 1) orzeczonych przez sądy nawiązek oraz świadczeń pieniężnych;
- 2) (uchylony);
- 3) (uchylony);¹³
- 4) spadków, zapisów i darowizn;
- 5) dotacji, zbiórek i innych źródeł.

§ 8. Środki Funduszu są przeznaczone na:

- 1) pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, zwłaszcza pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną, udzielaną przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje;
 - 1a) pomoc, o której mowa w pkt 1, udzielaną przez jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych;
 - 1b) szkolenia dla organów prowadzących postępowania karne i ich pracowników podnoszące kompetencje w zakresie postępowania z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem i świadkami oraz propagowania alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych;
 - 1c) realizację przez jednostki sektora finansów publicznych zadań ustawowych związanych z ochroną interesów osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków oraz likwidacją skutków pokrzywdzenia przestępstwem;
 - 1d) finansowanie alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych;
 - 1e) edukację z zakresu przeciwdziałania przemocy i przestępczości w szczególności funkcjonariuszy Policji i pracowników jednostek oświatowych oraz ochrony zdrowia;
- 2) pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, udzielaną przez zawodowych kuratorów sądowych oraz Służbę Więzienną;
 - 2a) pomoc psychologiczną świadkom i osobom im najbliższym;
- 3) pomoc postpenitencjarną osobom, o których mowa w pkt 2, udzielaną przez podmioty wymienione w art. 38 § 1, z wyłączeniem osób godnych zaufania;

¹³ Art. 43 § 7 pkt.2, 3 - jako de facto omijanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego przyznawania w pełnej wysokości pensji za wykonaną pracę osób pozbawionych wolności

4) działalność podejmowaną lub powierzoną przez dysponenta Funduszu, mającą na celu wsparcie i rozwój systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz pomocy postpenitencjarnej, a także przeciwdziałanie przyczynom przestępczości, w szczególności na:

a) promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących poprawie sytuacji osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz skutecznej readaptacji skazanych,

b) podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, w tym dotyczących przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania,

c) pokrywanie kosztów związanych z organizowaniem i prowadzeniem kształcenia, studiów podyplomowych, kursów dokształcających i szkoleń,

d) podejmowanie, organizowanie i zlecanie badań naukowych i prac rozwojowych oraz współpracy z innymi jednostkami w tym zakresie, dotyczących sytuacji oraz potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwem, świadków oraz osób skazanych, a także przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania,

e) promowanie systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz pomocy postpenitencjarnej,

f) upowszechnianie wiedzy na temat praw osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych,

g) działania wspierające rodziny zagrożone dysfunkcyjnością, w szczególności w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz współuzależnień i rozwiązywania konfliktów w rodzinie.

§ 9. Powierzenie realizacji zadań, o których mowa w § 8 pkt 1, 1b, 1d i 2a–4, jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych odbywa się w trybie otwartego konkursu ofert.

§ 9a. Do realizacji pomocy prawnej i psychologicznej osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz pomocy psychologicznej świadkom na terenie sądu, jednostki organizacyjnej prokuratury lub jednostki organizacyjnej Policji wymagana jest zgoda prezesa sądu, kierownika jednostki organizacyjnej prokuratury bądź komendanta jednostki organizacyjnej Policji. Podmiot przystępujący do otwartego konkursu ofert dołącza do oferty dokument potwierdzający tę zgodę.

§ 10. Dysponent Funduszu, udzielając dotacji celowej, zwanej dalej „dotacją”, na realizację w trybie otwartego konkursu ofert zadań, o których mowa w § 8 pkt 1, 1b, 1d i 2a–4, zawiera z jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych umowę o treści ustalonej przez dysponenta Funduszu.

§ 11. Jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych, z którymi została zawarta umowa, są obowiązane do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej otrzymanych środków i dokonywanych z tych środków wydatków oraz posiadania odrębnego rachunku bankowego przeznaczonego tylko do obsługi tych środków.

§ 11a. Podmiot, który otrzymał dotację w celu świadczenia pomocy psychologicznej osobom pokrzywdzonym przestępstwem lub świadkom, jest obowiązany udzielić pomocy psychologicznej na wezwanie organu prowadzącego czynności operacyjno-rozpoznawcze albo sprawdzające lub postępowanie przygotowawcze albo sądu w terminie 14 dni od wezwania, chyba że określone w

umowie środki przeznaczone na pomoc psychologiczną zostały wykorzystane lub pokrzywdzony lub świadek nie kwalifikuje się do udzielenia takiej pomocy.

§ 12. Podmioty, które otrzymały dotacje z Funduszu, są obowiązane do sporządzania i przekazywania dysponentowi Funduszu kwartalnych informacji dotyczących wykorzystania tych środków oraz do sporządzania i przekazania rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania.

§ 13. Pomocy z Funduszu nie przyznaje się w takim zakresie, w jakim została ona udzielona z innych źródeł.

§ 14. Dysponent Funduszu kontroluje prawidłowość wydatkowania dotacji otrzymanych z Funduszu pod względem racjonalności i legalności ich wydatkowania, w tym zgodność danych zawartych w informacjach, o których mowa w § 12, ze stanem faktycznym.

§ 15. W przypadku wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dotyczące dotacji udzielonych z budżetu państwa.

§ 15a. Podmioty które wykorzystały niezgodnie z przeznaczeniem nie więcej niż 10% przyznaczonych środków w ramach dotacji nie mogą brać udziału w otwartym konkursie ofert do dnia zwrotu środków wraz z odsetkami.

§ 15b. Podmioty które wykorzystały niezgodnie z przeznaczeniem co najmniej 10% przyznaczonych im środków w ramach dotacji nie mogą brać udziału w otwartym konkursie ofert do dnia zwrotu środków wraz z odsetkami i przez następne 12 miesięcy od tego dnia.

§ 16. Osoba, która wykorzystała udzieloną pomoc niezgodnie z jej przeznaczeniem, jest obowiązana do zwrotu równowartości uzyskanych świadczeń.

§ 17. W wypadku ustalenia, że osoba, której udzielono pomocy, wykorzystała ją niezgodnie z przeznaczeniem, podmiot, który udzielił pomocy, jest obowiązany do wezwania tej osoby do zwrotu równowartości uzyskanych świadczeń w terminie 30 dni od dnia wezwania jej do zwrotu.

§ 18. Osoba, która wykorzystała udzieloną pomoc niezgodnie z jej przeznaczeniem i pomimo wezwania nie zwróciła jej równowartości, traci prawo do dalszej pomocy, chyba że zachodzą wyjątkowe okoliczności uzasadniające udzielenie jej takiej pomocy.

§ 18a. Koszty obsługi Funduszu są pokrywane ze środków tego Funduszu.

§ 19. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom oraz osobom im najbliższym,
- 2) tryb udzielania pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym,
- 3) warunki i tryb udzielania dotacji z Funduszu podmiotom, w tym w szczególności tryb przeprowadzania konkursu ofert, kryteria oceny oferty i tryb zawierania umów na realizację powierzonych zadań,

3a) warunki finansowania wydatków, o których mowa w § 8 pkt 1a–1e, 2a i 4, tryb składania wniosków oraz przekazywania środków,

4) szczegółowe zadania, na które przeznaczane są środki Funduszu,

5) sposób wykorzystywania i rozliczania środków Funduszu, w tym wzór i terminy składania przez podmioty kwartalnych informacji,

6) szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu

– uwzględniając potrzebę prowadzenia odrębnej gospodarki finansowej w zakresie realizacji zadań dotyczących pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz pomocy postpenitencjarnej, a także potrzebę skutecznego i racjonalnego wykorzystania środków Funduszu oraz osiągnięcia celów, dla których Fundusz został utworzony.

Rozdział VIIa

System dozoru elektronicznego

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 43a. § 1. Kary, środki karne i środki zabezpieczające, których wykonanie łączy się z zastosowaniem dozoru elektronicznego, wykonuje się według przepisów niniejszego rozdziału.

§ 2. Ilekroć w przepisach niniejszego rozdziału mowa jest o:

1) karze – przepisy te stosuje się również do środków karnych i zabezpieczających oraz elektronicznej kontroli miejsca pobytu orzeczonej w związku z przerwą w wykonaniu kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 153a § 1 lub 2,

2) skazanym – przepisy te stosuje się również do sprawcy, wobec którego orzeczono środek zabezpieczający połączony z dozorem elektronicznym

– z wyłączeniem przepisów dotyczących wyłącznie dozoru stacjonarnego.

Art. 43b. § 1. Dozór elektroniczny jest to kontrola zachowania skazanego przy użyciu środków technicznych.

§ 2. System dozoru elektronicznego jest to ogół metod postępowania i środków technicznych służących do wykonywania dozoru elektronicznego.

§ 3. W systemie dozoru elektronicznego można kontrolować:

1) przebywanie przez skazanego w określonych dniach tygodnia i godzinach we wskazanym przez sąd albo komisję penitencjarną miejscu (dozór stacjonarny);

2) bieżące miejsce pobytu skazanego, niezależnie od tego, gdzie skazany przebywa (dozór mobilny);

3) zachowywanie przez skazanego określonej minimalnej odległości od osoby wskazanej przez sąd (dozór zbliżeniowy).

Art. 43c. § 1. Karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego wykonuje się jako dozór stacjonarny. Środki karne i zabezpieczające w systemie dozoru elektronicznego wykonuje się jako dozór zbliżeniowy lub mobilny. Elektroniczną kontrolę miejsca pobytu orzeczoną w związku z przerwą w wykonaniu kary pozbawienia wolności wykonuje się jako dozór mobilny.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób oraz szczegółowe warunki wykonywania kar, środków karnych i środków zabezpieczających w systemie dozoru elektronicznego oraz elektronicznej kontroli miejsca pobytu orzeczonej w związku z przerwą w wykonaniu kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 153a § 1 lub 2, w tym zakres niezbędnej dokumentacji, mając na uwadze konieczność zapewnienia kontroli i oceny zachowania osób, wobec których orzeczono te kary, środki karne, środki zabezpieczające lub tę przerwę.

Art. 43d. § 1. Nadzór nad wykonywaniem kar z zastosowaniem dozoru elektronicznego oraz orzekanie w sprawach dotyczących wykonania tych kar należą do sądu, o którym mowa w art. 43e.

§ 2. Nadzór, o którym mowa w § 1, obejmuje kontrolę i ocenę:

- 1) legalności i prawidłowości wykonywania orzeczonej kary;
- 2) prawidłowości obliczania okresów wykonywania orzeczonej kary w systemie dozoru elektronicznego;
- 3) wykonywania zadań probacyjnych i działalności wychowawczej sądowego kuratora zawodowego oraz przebiegu procesu resocjalizacji skazanego;
- 4) działalności upoważnionego podmiotu dozoru w zakresie wykonywania obowiązków przez skazanego;
- 5) kolejności wykonywania orzeczeń, jak również prawidłowości zawiadamiania o wystąpieniu warunków technicznych pozwalających na niezwłoczne rozpoczęcie wykonania orzeczonej kary lub o dacie, od której będzie to możliwe.

§ 3. Czynności związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kar z zastosowaniem dozoru elektronicznego oraz nałożonych w związku z nimi obowiązków wykonuje sądowy kurator zawodowy. Przepisy o dozorze i kuratorze sądowym stosuje się odpowiednio.

Art. 43e. § 1. W sprawach związanych z udzieleniem zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego właściwy jest sąd penitencjarny, w którego okręgu skazany przebywa, albo komisja penitencjarna działająca w zakładzie karnym, w którym skazany przebywa.

§ 2. W sprawach związanych z wykonaniem postanowienia sądu albo decyzji komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego i ich uchyleniu właściwy jest sąd penitencjarny, w którego okręgu kara jest wykonywana, z wyjątkiem uchylenia zezwolenia z powodów, o których mowa w art. 43zaa § 1 pkt 1, kiedy to właściwy jest sąd penitencjarny, który zezwolenia udzielił, albo sąd penitencjarny, w okręgu którego działa komisja penitencjarna, która udzieliła zezwolenia.

§ 3. W sprawach wykonywania dozoru zbliżeniowego i mobilnego właściwy jest sąd, w którego okręgu skazany ma miejsce stałego pobytu, a jeżeli skazany nie posiada takiego miejsca – sąd, w którego okręgu orzeczono środek karny lub zabezpieczający wykonywany w systemie dozoru elektronicznego.

§ 4. W sprawach związanych z wykonywaniem dozoru mobilnego orzeczonego w związku z przerwą w wykonaniu kary pozbawienia wolności właściwy jest sąd penitencjarny, w którego okręgu będzie przebywał skazany.>

Art. 43f. § 1. Środkami technicznymi służącymi do wykonywania dozoru elektronicznego są:

1) centrala monitorowania;

2) system teleinformatyczny, za pomocą którego podmiot prowadzący centralę monitorowania, podmiot dozoru, sądy, sądowi kuratorzy zawodowi i inne uprawnione podmioty przetwarzają informacje związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kar w systemie dozoru elektronicznego (system komunikacyjno-monitorujący);

3) nadajniki;

4) rejestratory stacjonarne i przenośne.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki techniczne i wymagania funkcjonalne, jakie powinny spełniać środki techniczne służące do wykonywania dozoru elektronicznego, a także sposób funkcjonowania systemu komunikacyjno-monitorującego, w tym sposób przekazywania danych wewnątrz tego systemu, mając na względzie konieczność zapewnienia prawidłowego działania systemu dozoru elektronicznego oraz zabezpieczenia danych osobowych i informacji związanych z działaniem tego systemu przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

Art. 43g. § 1. Dozór elektroniczny wykonywany jest przez:

1) podmiot prowadzący centralę monitorowania – w zakresie czynności związanych z obsługą tej centrali;

2) podmiot dozoru – w zakresie pozostałych czynności.

§ 2. Podmiotem prowadzącym centralę monitorowania jest podmiot dozoru lub jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3. Podmiotem dozoru może być przedsiębiorca, instytucja państwowa, podmiot zagraniczny będący przedsiębiorcą w rozumieniu prawa kraju rejestracji i spełniający warunki do wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej albo jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowana.

§ 4. Minister Sprawiedliwości dokonuje wyboru podmiotu dozoru, o którym mowa w § 3, w trybie określonym w ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185) i powierza mu wykonywanie czynności, o których mowa w § 1 pkt 1 lub 2, chyba że powierzenie czynności, o których mowa w § 1 pkt 2, dotyczy jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanej.

Art. 43ga. 1. Podmiot dozoru udostępnia niezwłocznie na piśmie w postaci papierowej lub elektronicznej komornikowi sądowemu i Państwowej Inspekcji Pracy, na ich wniosek, informacje dotyczące miejsca pobytu skazanego uchylającego się od wykonania obowiązku alimentacyjnego, w tym spłaty należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, wobec którego zastosowano karę, środek karny lub środek zabezpieczający łączące się z dozorem elektronicznym.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, udostępnia się:

1) komornikowi sądowemu w celu dokonania egzekucji świadczeń alimentacyjnych, w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, od dłużników uchylających się od obowiązków alimentacyjnych;

2) Państwowej Inspekcji Pracy w celu kontroli przez Państwową Inspekcję Pracy legalności zatrudnienia skazanego uchylającego się od wykonania obowiązku alimentacyjnego, w tym spłaty należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów.

Oddział 2

Rozpoczęcie dozoru elektronicznego

Art. 43h. § 1. Kara może być wykonywana w systemie dozoru elektronicznego jedynie wówczas, gdy pozwalają na to warunki techniczne obejmujące w szczególności liczbę oraz zasięg dostępnych nadajników i rejestratorów oraz możliwości organizacyjne ich obsługi.

§ 2. W razie gdy warunki techniczne nie są wystarczające do jednoczesnego objęcia dozorem mobilnym wszystkich skazanych, wobec których dozór taki został orzeczony, w pierwszej kolejności kieruje się do wykonania dozory mobilne orzeczone jako środek zabezpieczający.

§ 3. (uchylony)

§ 4. W razie potrzeby, na zarządzenie sędziego penitencjarnego albo na żądanie komisji penitencjarnej, kurator sądowy ustala, w drodze zebrania informacji, czy skazany zamieszkuje wspólnie z inną osobą lub osobami pełnoletnimi, a jeżeli tak, to uzyskuje dane personalne tych osób, a następnie poucza je o warunkach wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego oraz konsekwencjach, jakie wynikają z jej wykonywania dla osób zamieszkujących ze skazanym. Kurator sądowy ustala warunki rodzinne oraz socjalno-bytowe, w których zamieszkuje skazany, w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonania kary w systemie dozoru elektronicznego. Informacje te kurator sądowy przekazuje niezwłocznie do sądu albo komisji penitencjarnej.

§ 5. (uchylony)

§ 6. (uchylony)

§ 7. (uchylony)

§ 8. (uchylony)

Art. 43i. § 1. Sąd, który wykonuje karę z zastosowaniem dozoru elektronicznego, żąda od podmiotu dozoru nadesłania informacji, czy warunki techniczne pozwalają na niezwłoczne rozpoczęcie wykonywania tej kary, a jeśli nie – od jakiej daty będzie to możliwe.

§ 2. Jeżeli z informacji uzyskanych od podmiotu dozoru wynika, że nie jest możliwe niezwłoczne rozpoczęcie wykonywania kary, sąd orzeka o odroczeniu wykonania tej kary na czas określony. Łączny okres odroczenia nie może być dłuższy niż 1 miesiąc.

§ 3. Na postanowienie o odroczeniu wykonania kary przysługuje zażalenie.

§ 4. Przepisy § 1–3 nie mają zastosowania do postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego oraz udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności.

Art. 43j. § 1. (uchylony)

¹⁴

§ 2. Jeżeli po upływie łącznego okresu odroczenia, o którym mowa w art. 43i § 2, z informacji uzyskanych od podmiotu dozoru wynika, że w dalszym ciągu nie jest możliwe niezwłoczne rozpoczęcie wykonywania środka zabezpieczającego, sąd orzeka w przedmiocie zmiany lub uchylecia środka zabezpieczającego.

§ 3. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Art. 43k. § 1. Po uzyskaniu od podmiotu dozoru informacji, że możliwe jest niezwłoczne rozpoczęcie wykonywania środka karnego lub środka zabezpieczającego w systemie dozoru elektronicznego, sąd wydaje postanowienie o rozpoczęciu dozoru elektronicznego, w którym:

1) wyznacza termin i określa sposób zgłoszenia przez skazanego gotowości do instalacji środków technicznych;

2) określa, jakie środki techniczne mają zostać zainstalowane.

§ 2. Termin, o którym mowa w § 1 pkt 1, nie może być dłuższy niż 24 godziny od zwolnienia skazanego z zakładu karnego, a jeśli skazany przebywa na wolności, nie dłuższy niż 24 godziny od ogłoszenia lub doręczenia skazanemu postanowienia o rozpoczęciu dozoru elektronicznego. Jeżeli wobec skazanego przebywającego w zakładzie karnym orzeczono dozór mobilny lub zbliżeniowy, można wyznaczyć termin założenia nadajnika w okresie do 7 dni przed zakończeniem odbywania kary lub warunkowym przedterminowym zwolnieniem; w takim wypadku o terminie powiadamia się podmiot dozoru i dyrektora zakładu karnego, a przepisu § 1 pkt 1 nie stosuje się.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Po ogłoszeniu lub przy doręczeniu postanowienia o rozpoczęciu dozoru elektronicznego albo postanowienia sądu albo decyzji komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego należy doręczyć skazanemu pisemne pouczenie o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach związanych z dozorem elektronicznym, jak również o konsekwencjach naruszenia tych obowiązków. Odpis postanowienia albo decyzji przesyła się niezwłocznie sądowemu kuratorowi zawodowemu i podmiotowi dozoru.

§ 5. (uchylony)

§ 6. Rozpoczęcie wykonywania dozoru elektronicznego następuje z dniem, w którym wobec skazanego uruchomiono środki techniczne niezbędne do wykonywania kary w tym systemie.

§ 7. Jeżeli czas trwania dozoru elektronicznego jest określony, po rozpoczęciu wykonywania dozoru sąd zawiadamia skazanego i podmiot dozorujący o dacie jego zakończenia.

§ 8. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór pisemnego pouczenia, o którym mowa w § 4, mając na względzie konieczność zrozumienia pouczenia także przez osoby niekorzystające z pomocy obrońcy.

Art. 43ka. § 1. Przed orzeczeniem wobec skazanego elektronicznej kontroli miejsca pobytu w związku z przerwą w wykonaniu kary pozbawienia wolności sąd penitencjarny ustala, czy na przeszkodzie zastosowaniu takiej kontroli nie stoją warunki techniczne. W tym celu sąd żąda nadesłania informacji od podmiotu dozorującego.

§ 2. W postanowieniu o udzieleniu skazanemu przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności z zastosowaniem elektronicznej kontroli miejsca pobytu skazanego sąd penitencjarny:

- 1) wyznacza termin i określa sposób zgłoszenia przez skazanego podmiotowi dozorującemu gotowości do zainstalowania środków technicznych;
- 2) określa, jakie środki techniczne mają zostać zainstalowane.

§ 3. Przepisy art. 43k § 2, 4 i 6–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 43l. § 1. Jeżeli wobec skazanego orzeczono zakaz zbliżania się do określonej osoby kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego, sąd poucza tę osobę o prawie do wystąpienia z wnioskiem o wyposażenie jej w rejestrator przenośny albo stacjonarny oraz o treści art. 43s i art. 43v.

§ 2. Jeżeli osoba chroniona nie wystąpi z wnioskiem, o którym mowa w § 1, w terminie miesiąca od otrzymania pouczenia, albo oświadczy, że nie będzie korzystać z rejestratora, sąd orzeka o zmianie dozoru zbliżeniowego na dozór mobilny. Przepisy art. 43i § 1 i art. 43k § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Na postanowienie o zmianie dozoru zbliżeniowego na dozór mobilny przysługuje zażalenie stronom i osobie chronionej.

Oddział 2a

Warunki i tryb orzekania o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego

Art. 43la. § 1. Sąd penitencjarny może udzielić skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat
- 2) (uchylony)
- 3) (uchylony)
- 4) (uchylony)

5) (uchylony)

§ 2. Skazanemu, który nie rozpoczął wykonywania kary w zakładzie karnym, można udzielić zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli względy bezpieczeństwa i stopień demoralizacji, a także inne szczególne okoliczności nie przemawiają za potrzebą osadzenia skazanego w zakładzie karnym.

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 6. Przepisy § 1–5 stosuje się odpowiednio do skazanego, któremu wymierzono dwie lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno.

1) (uchylony)

2) (uchylony)

– a żadna kara nie została orzeczona za przestępstwo popełnione w warunkach przewidzianych w art. 64 § 2 lub art. 64a Kodeksu karnego.

§ 7. Przepisy § 1 i 2 nie mają zastosowania dla skazanych objętych przedterminowym zwolnieniem wynikającym z art. 159-163.

Art. 43lb. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się także do skazanego, wobec którego orzeczono zastępczą karę pozbawienia wolności za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe lub karę pozbawienia wolności orzeczoną w warunkach, o których mowa w art. 37b lub w art. 87 § 2 Kodeksu karnego.

Art. 43lc. W sprawach o udzielenie skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny orzeka na wniosek skazanego lub na wniosek jego obrońcy, prokuratora, sądownego kuratora zawodowego lub dyrektora zakładu karnego.

Art. 43ld. § 1. Wniosek, o którym mowa w art. 43lc, wraz z uzasadnieniem, składa się na piśmie.

§ 2. Uzasadnienie wniosku zawiera wskazanie okoliczności, o których mowa w art. 43La § 1–2 i 7.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Sąd penitencjarny wydaje postanowienie w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku.

Art. 43le. § 1. (uchylony)

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

Art. 43lf. § 1. Przed wydaniem postanowienia o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny ustala, czy na

przeszkodzie udzieleniu zezwolenia nie stoją warunki techniczne. W tym celu sąd żąda nadesłania informacji od podmiotu dozoru.

§ 2. Jeżeli udzieleniu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego stoją na przeszkodzie warunki techniczne, sędzia penitencjarny nakazuje podmiotowi dozoru je usunąć w terminie do 14 dni.

Art. 43lg. (uchylony)

Art. 43lh. § 1. W postanowieniu o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny:

1) określa miejsce, czas, rodzaj lub sposób wykonywania nałożonych obowiązków oraz rodzaj podlegających zainstalowaniu środków technicznych;

2) wyznacza termin i określa sposób zgłoszenia przez skazanego podmiotowi dozoru gotowości do zainstalowania rejestratora stacjonarnego lub przenośnego lub nadajnika.

§ 2. Przepis art. 43k § 2 zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.

§ 3. O terminie, o którym mowa w § 1 pkt 2, sędzia penitencjarny zawiadamia sądowego kuratora zawodowego, jeżeli nie brał on udziału w posiedzeniu sądu penitencjarnego, a także podmiot dozoru.

§ 4. Odpis postanowienia sądu penitencjarnego doręcza się sądowemu kuratorowi zawodowemu i podmiotowi dozoru.

§ 5. O wydaniu postanowienia sędzia penitencjarny niezwłocznie zawiadamia pokrzywdzonego, jego przedstawiciela ustawowego lub osobę, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostaje, w przypadku, o którym mowa w art. 168a § 2a, albo jeżeli został złożony wniosek, o którym mowa w art. 168a § 1 i 1a.

Art. 43li. W przypadku objęcia wyrokiem łącznym kary pozbawienia wolności wykonywanej w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny z urzędu uchyla zezwolenie na odbycie tej kary w tym systemie, co nie stoi na przeszkodzie jednoczesnemu udzieleniu zezwolenia na odbycie kary łącznej pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli zachodzą warunki określone w art. 43la § 1.

Art. 43lj. § 1. Na postanowienie sądu penitencjarnego, o którym mowa w art. 43lh § 1, zażalenie przysługuje skazanemu lub jego obrońcy, prokuratorowi, a także sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi zakładu karnego, jeżeli składali wniosek o udzielenie zezwolenia.

§ 1a. (uchylony)

§ 2. Zażalenie, o którym mowa w § 1, niezwłocznie przekazuje się wraz z aktami sprawy sądowi odwoławczemu, który rozpoznaje sprawę najpóźniej w terminie 7 dni od daty wpływu zażalenia wraz z aktami sprawy do tego sądu.

Art. 43lk. Na postanowienie sądu penitencjarnego o odmowie udzielenia zezwolenia na odbywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego przysługuje zażalenie skazanemu lub jego obrońcy, prokuratorowi, a także sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi

zakładu karnego, jeżeli składali wniosek o udzielenie zezwolenia; przepis art. 43lj § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 43ll. (uchylony)

Art. 43lla. § 1. Komisja penitencjarna może udzielić skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki:

1) wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą 4 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2, art. 64a lub art. 65 § 1 lub 2 Kodeksu karnego;

2) skazany rozpoczął już odbywanie kary w zakładzie karnym;

3) odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy wskazujące, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary;

4) za udzieleniem zezwolenia przemawiają dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności;

5) skazany posiada określone miejsce stałego pobytu;

6) (uchylony)

7) (uchylony)

§ 2. Do postępowania przed komisją penitencjarną stosuje się odpowiednio przepisy art. 43lc, art. 43ld § 1–2, art. 43lf i art. 43lh.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Komisja penitencjarna wydaje decyzję w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w § 1.

§ 5. Ponowny wniosek skazanego lub jego obrońcy o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w § 1, w tej samej sprawie, złożony przed upływem miesiąca od dnia wydania decyzji o odmowie udzielenia tego zezwolenia, pozostawia się bez rozpoznania.

§ 6. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do skazanego, któremu wymierzono dwie lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno, nieprzekraczających w sumie 4 miesięcy.

§ 7. W sprawach związanych z udzieleniem skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, o których mowa w § 1, wyłącznie właściwa jest komisja penitencjarna. Jeżeli jednak w chwili złożenia wniosku skazany nie rozpoczął jeszcze odbywania kary, w sprawach związanych z udzieleniem zezwolenia właściwy jest sąd penitencjarny.

Art. 43llb. § 1. Na decyzję komisji penitencjarnej w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego skarga przysługuje także

obrońcy skazanego, prokuratorowi, jak również sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi zakładu karnego, jeżeli składali wniosek o udzielenie zezwolenia. Przepisy art. 7 i art. 43lj § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Rozpoznając skargę sąd penitencjarny bierze pod uwagę w szczególności czy odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy wskazujące, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary oraz czy za udzieleniem zezwolenia przemawiają dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności.

§ 3. Jeżeli prokurator oświadczy, najpóźniej na posiedzeniu po ogłoszeniu decyzji o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, że sprzeciwia się udzieleniu zezwolenia, decyzja komisji penitencjarnej staje się wykonalna z chwilą uprawomocnienia.

§ 4. Decyzję komisji penitencjarnej doręcza się wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługującym prawie, terminie i sposobie wniesienia skargi skazanemu lub jego obrońcy, prokuratorowi, a także sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi zakładu karnego, jeżeli składali wniosek o udzielenie zezwolenia.

§ 5. Wykonalną decyzję komisji penitencjarnej doręcza się wraz z uzasadnieniem właściwemu sądowi penitencjarnemu.

Art. 43lm. § 1. Przed uchyleniem zezwolenia sąd penitencjarny, o ile uzna to za konieczne, wysłuchuje skazanego lub jego obrońcę, a także sądowego kuratora zawodowego oraz przedstawiciela skazanego, o którym mowa w art. 42.

§ 2. Na postanowienie sądu penitencjarnego o uchyleniu zezwolenia przysługuje zażalenie. Przepisy art. 43lj § 2 i art. 43lk stosuje się odpowiednio.

Art. 43ln. § 1. (uchylony)

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

15

Oddział 3

Obowiązki i prawa skazanego

Art. 43m. § 1. Skazany ma obowiązek zgłosić podmiotowi dozoruującemu, w terminie i w sposób, które zostały określone przez sąd albo komisję penitencjarną, gotowość do instalacji środków technicznych.

§ 2. Podmiot dozoruujący dokonuje niezwłocznej rejestracji zgłoszenia, o którym mowa w § 1.

§ 3. Podmiot dozorujący niezwłocznie zawiadamia sądowego kuratora zawodowego oraz sąd o niezgłoszeniu przez skazanego gotowości, o której mowa w § 1, albo o uchylaniu się skazanego od instalacji środka technicznego.

Art. 43n. § 1. Skazany, wobec którego wykonywany jest dozór elektroniczny, ma obowiązek:

- 1) nieprzerwanie nosić nadajnik;
- 2) dbać o powierzone mu środki techniczne, w tym zwłaszcza chronić je przed utratą, zniszczeniem, uszkodzeniem lub uczynieniem niezdatnymi do użytku, oraz zapewniać ich stałe zasilanie energią elektryczną;
- 3) udostępniać podmiotowi dozorującemu powierzone środki techniczne do kontroli, naprawy lub wymiany na każde żądanie tego podmiotu, w tym również umożliwiając pracownikom tego podmiotu wejście do pomieszczeń, w których skazany przebywa, lub na nieruchomości stanowiącą jego własność lub będącą w jego zarządzie;
- 4) udzielać prezesowi sądu lub upoważnionemu sędziemu, sądowemu kuratorowi zawodowemu, podmiotowi dozorującemu i podmiotowi prowadzącemu centralę monitorowania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary i wykonywania nałożonych obowiązków oraz stawiać się na wezwania sędziego i kuratora.

§ 2. Skazany, wobec którego wykonywany jest dozór stacjonarny, ma ponadto obowiązek:

- 1) pozostawać we wskazanym przez sąd albo komisję penitencjarną miejscu w wyznaczonym czasie;
- 2) odbierać połączenia przychodzące do rejestratora stacjonarnego;
- 3) umożliwiać sądowemu kuratorowi zawodowemu wejście do mieszkania lub na nieruchomość, gdzie zainstalowano rejestrator;
- 4) udzielać osobom upoważnionym, na ich żądanie, wyjaśnień, o których mowa w § 1 pkt 4, również przy użyciu rejestratora stacjonarnego.

§ 3. Skazany, wobec którego wykonywany jest dozór mobilny lub zbliżeniowy, ma ponadto obowiązek:

- 1) nieprzerwanie nosić rejestrator przenośny;
- 2) odbierać połączenia przychodzące do rejestratora przenośnego;
- 3) udzielać osobom upoważnionym, na ich żądanie, wyjaśnień, o których mowa w § 1 pkt 4, również przy użyciu rejestratora przenośnego.

Art. 43na. Obowiązek określony w art. 43n § 2 pkt 1 obejmuje pozostawanie skazanego w miejscu stałego pobytu lub w innym wskazanym miejscu w wyznaczonym czasie. Sąd penitencjarny albo komisja penitencjarna określa przedziały czasu w ciągu doby i w poszczególnych dniach tygodnia, w których skazany ma prawo się oddalić z miejsca stałego pobytu lub innego wskazanego miejsca na okres nieprzekraczający 12 godzin dziennie, w szczególności w celu:

- 1) świadczenia pracy;

- 2) wykonywania praktyk religijnych lub korzystania z posług religijnych;
- 3) sprawowania opieki nad osobą małoletnią, osobą niedołązną lub chorą;
- 4) kształcenia i samokształcenia oraz wykonywania twórczości własnej;
- 5) korzystania z urządzeń lub zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych;
- 6) komunikowania się z obrońcą, pełnomocnikiem oraz wybranym przez siebie przedstawicielem, o którym mowa w art. 42;
- 7) komunikowania się z podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1;
- 8) utrzymywania więzi z rodziną lub innymi bliskimi osobami;
- 9) korzystania z opieki medycznej lub udziału w terapii;
- 10) dokonania niezbędnych zakupów.

Art. 43nb. § 1. Sąd penitencjarny może nałożyć na skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego obowiązki określone w art. 72 Kodeksu karnego. Obowiązki te mogą zostać nałożone również na wniosek prokuratora lub sądowego kuratora zawodowego, a także komisji penitencjarnej, jeżeli udzieliła skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

§ 2. Jeżeli względy wychowawcze za tym przemawiają, sąd penitencjarny może w czasie odbywania przez skazanego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego ustanawiać, rozszerzać lub zmieniać obowiązki określone w art. 72 § 1 pkt 3–8 Kodeksu karnego lub zwolnić od wykonania nałożonych na tej podstawie obowiązków, z wyjątkiem obowiązku określonego w art. 72 § 2 Kodeksu karnego, a także zmieniać rodzaj zastosowanych środków technicznych.

Art. 43o. § 1. W wyjątkowym przypadku, uzasadnionym szczególnymi okolicznościami, sąd penitencjarny może zmienić miejsce wykonywania dozoru stacjonarnego.

§ 2. Do postanowienia o zmianie miejsca wykonywania dozoru stacjonarnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 43k § 1, art. 43lf § 1 i art. 43m.

§ 3. W uzasadnionych przypadkach sąd penitencjarny może zmieniać przedziały czasu w ciągu doby i w poszczególnych dniach tygodnia, o których mowa w art. 43na.

§ 4. W uzasadnionych przypadkach, gdy niezbędne jest szybkie dokonanie zmiany, przedziały czasu w ciągu doby i w poszczególnych dniach tygodnia mogą zostać zmienione również w drodze decyzji sądowego kuratora zawodowego, który niezwłocznie informuje o tym sędziego penitencjarnego i wprowadza informacje do systemu komunikacyjno-monitorującego. Sąd penitencjarny może uchylić zmiany wprowadzone przez sądowego kuratora zawodowego albo dokonać w nich własnej zmiany.

Art. 43p. § 1. W przypadkach szczególnie ważnych dla skazanego, uzasadnionych względami zdrowotnymi, rodzinnymi lub osobistymi, sądowy kurator zawodowy może zezwolić skazanemu na opuszczenie miejsca wykonywania dozoru stacjonarnego na okres nieprzekraczający jednorazowo 7

dni, w miarę potrzeby w asyście osoby najbliższej lub osoby godnej zaufania, niezwłocznie informując o tym prezesa sądu, upoważnionego sędziego lub sędziego penitencjarnego i wprowadzając tę informację do systemu komunikacyjno-monitorującego.

§ 2. Zezwolenie, o którym mowa w § 1, może być cofnięte, jeżeli po jego udzieleniu pojawiły się informacje lub okoliczności uzasadniające obawę, że skazany w okresie zezwolenia może naruszyć porządek prawny.

§ 3. Jeżeli zezwolenie zostało cofnięte, skazanemu nie udziela się ponownego zezwolenia na opuszczenie miejsca wykonywania dozoru stacjonarnego.

Art. 43q. § 1. Jeżeli przemawiają za tym ważne względy zdrowotne lub osobiste, sąd penitencjarny może zarządzić przerwę w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego.

§ 2. Przerwę w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego jest okres między usunięciem przez podmiot dozoru choćby jednego ze środków technicznych niezbędnych do wykonywania dozoru a ponownym założeniem lub zainstalowaniem wszystkich stosowanych środków technicznych. Przepisy art. 43k § 1, art. 43lh § 1, art. 43lj § 1 oraz art. 43m stosuje się odpowiednio.

§ 3. Sąd może odwołać przerwę w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego w razie ustania przyczyny, dla której została zarządzona, lub w wypadku gdy skazany nie korzysta z przerwy zgodnie z celem, w jakim została zarządzona, albo rażąco narusza porządek prawny.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie przerwy oraz odwołania przerwy przysługuje zażalenie.

Art. 43r. § 1. W przypadku niecierpiącym zwłoki, z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, sądowy kurator zawodowy może wyrazić zgodę na odinstalowanie rejestratora stacjonarnego lub usunięcie nadajnika.

§ 2. Prezes sądu lub upoważniony sędzia w terminie 7 dni od wyrażenia zgody, o której mowa w § 1, zarządza ponowne zainstalowanie rejestratora lub założenie nadajnika albo występuje do sądu o zarządzenie przerwy w wykonaniu kary.

§ 3. Po ustaniu przyczyny usunięcia urządzenia lub nadajnika prezes sądu lub upoważniony sędzia lub sędzia penitencjarny, na wniosek sądowego kuratora zawodowego, zarządza jego ponowne zainstalowanie lub założenie. Przepisy art. 43k § 1, art. 43lh § 1, art. 43lj § 1 oraz art. 43m stosuje się odpowiednio.

Art. 43ra. § 1. Jeżeli skazany, wobec którego wykonywany jest w systemie dozoru elektronicznego środek karny lub środek zabezpieczający, został osadzony w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, umieszczony w zakładzie psychiatrycznym w związku z zastosowaniem wobec niego środka zabezpieczającego, umieszczony bez jego zgody w zakładzie leczniczym albo poddany leczeniu w zakładzie leczniczym, w którym są udzielane świadczenia zdrowotne z zakresu opieki psychiatrycznej, prezes sądu lub upoważniony sędzia:

1) na wniosek podmiotu dozoru,

2) na wniosek dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, kierownika zakładu psychiatrycznego lub kierownika zakładu leczniczego lub

3) z urzędu

– może wyrazić zgodę na odinstalowanie rejestratora lub usunięcie nadajnika na czas pobytu w areszcie śledczym, zakładzie karnym, zakładzie psychiatrycznym albo zakładzie leczniczym.

§ 2. W wypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1 i 3, prezes sądu lub upoważniony sędzia może zasięgnąć opinii dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, kierownika zakładu psychiatrycznego lub kierownika zakładu leczniczego.

§ 3. Prezes sądu lub upoważniony sędzia, na wniosek podmiotu dozoru, dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, kierownika zakładu psychiatrycznego, kierownika zakładu leczniczego lub z urzędu, może w każdym czasie zarządzić ponowne zainstalowanie rejestratora lub założenie nadajnika wobec skazanego, o którym mowa w § 1.

§ 4. Nie wcześniej niż 7 dni przed dniem zwolnienia skazanego z aresztu śledczego, zakładu karnego, zakładu psychiatrycznego albo zakładu leczniczego albo w terminie 7 dni od dnia wydania zarządzenia, o którym mowa w § 3, dokonuje się ponownego zainstalowania rejestratora lub założenia nadajnika. O ponownym zainstalowaniu rejestratora lub założeniu nadajnika podmiot dozoru niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu lub upoważnionego sędziego.

Art. 43s. § 1. W razie umyślnego dopuszczenia do zniszczenia, uszkodzenia, uczynienia niezdatnym do użytku nadajnika, rejestratora stacjonarnego lub przenośnego sąd może nałożyć na skazanego lub osobę chronioną opłatę wyrównawczą na rzecz podmiotu dozoru. W sprawach egzekucji opłaty wyrównawczej stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479, 1301, 1692, 1967, 2127 i 2180).

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie nałożenia opłaty wyrównawczej przysługuje zażalenie.

§ 3. Opłaty nie można orzec po upływie 6 miesięcy od dnia, w którym miał miejsce czyn określony w § 1.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty wyrównawczej odrębnie dla nadajnika i rejestratora stacjonarnego lub przenośnego, mając na względzie, aby nie przekraczała ona wartości nadajnika lub rejestratora oraz kosztów jego ponownego zainstalowania.

Oddział 4

Czynności podmiotów wykonujących dozór elektroniczny

Art. 43t. § 1. Wykonując dozór elektroniczny, podmiot dozoru:

1) niezwłocznie po zaistnieniu warunków technicznych informuje sąd albo komisję penitencjarną o możliwości rozpoczęcia wykonywania dozoru elektronicznego;

2) zakłada skazanemu nadajnik niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia zgłoszenia przez skazanego gotowości, o której mowa w art. 43m;

3) w razie orzeczenia dozoru stacjonarnego instaluje rejestrator stacjonarny w terminie wskazanym w pkt 2;

3a) w razie orzeczenia dozoru mobilnego lub zbliżeniowego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia zgłoszenia przez skazanego gotowości, o której mowa w art. 43m, przekazuje rejestrator przenośny skazanemu oraz instruuje go co do sposobu używania rejestratora;

4) w razie orzeczenia dozoru zbliżeniowego przekazuje rejestrator przenośny osobie chronionej zakazem zbliżania oraz instruuje tę osobę co do sposobu używania rejestratora;

5) kontroluje prawidłowość działania środków technicznych;

6) po zakończeniu dozoru, a także na polecenie sądu lub sądowego kuratora zawodowego, usuwa nadajnik, rejestrator stacjonarny lub rejestrator przenośny używany przez osobę chronioną lub skazanego.

§ 2. Wykonując dozór elektroniczny, podmiot prowadzący centralę monitorowania:

1) w razie orzeczenia dozoru mobilnego nieprzerwanie kontroluje miejsce pobytu skazanego;

2) kontroluje przestrzeganie przez skazanego obowiązków związanych ze stosowaniem dozoru;

3) rejestruje każde zdarzenie polegające na przerwaniu lub nawiązaniu łączności między środkami technicznymi oraz każde nieuprawnione oddziaływanie na te środki, a także wyczerpanie się wewnętrznego źródła zasilania;

4) niezwłocznie zawiadamia sądowego kuratora zawodowego oraz prezesa sądu, upoważnionego sędziego lub sędziego penitencjarnego o nieprzestrzeganiu obowiązków, o których mowa w pkt 2, oraz o każdym zdarzeniu określonym w pkt 3;

5) wykonuje polecenia prezesa sądu, upoważnionego sędziego, sędziego penitencjarnego i sądowego kuratora zawodowego związane z przebiegiem dozoru.

Art. 43u. § 1. Osoba posiadająca tytuł prawny do nieruchomości lub lokalu, w których ma zostać albo został zainstalowany rejestrator stacjonarny, obowiązana jest umożliwić podmiotowi dozoru:

1) zainstalowanie rejestratora w warunkach zapewniających jego prawidłowe działanie;

2) wykonywanie czynności kontrolnych mających na celu sprawdzenie prawidłowości działania rejestratora.

§ 2. W razie potrzeby podmiot dozoru może żądać od Policji udzielenia pomocy przy dokonywaniu czynności przeprowadzanych na podstawie przepisów niniejszego oddziału, w szczególności przy wejściu do miejsca, gdzie zainstalowany jest rejestrator lub gdzie przebywa skazany.

§ 3. Kosztami czynności wykonanych przez Policję sąd obciąża skazanego, jeżeli niedopełnienie przez niego obowiązków związanych z dozorem elektronicznym spowodowało potrzebę żądania udzielenia pomocy, o której mowa w § 2. Skazanego należy pouczyć o możliwości obciążenia go kosztami.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie obciążenia skazanego kosztami przysługuje zażalenie.

Art. 43v. § 1. W celu sprawdzenia prawidłowości funkcjonowania i użytkowania rejestratora lub nadajnika podmiot dozoru może dokonać, w każdym czasie, kontroli tych środków technicznych. Podmiot dozoru dokonuje kontroli w razie stwierdzenia nieuprawnionego oddziaływania na rejestrator lub nadajnik.

§ 2. Osobą, której dotyczy kontrola, może być skazany, osoba chroniona zakazem zbliżania, osoba zamieszkująca wspólnie ze skazanym oraz osoba posiadająca tytuł prawny do nieruchomości lub lokalu, o której mowa w art. 43u § 1.

§ 3. Przed przystąpieniem do kontroli pracownik podmiotu dozoru okazuje osobom, których dotyczy kontrola, dokument identyfikujący go jako osobę uprawnioną do przeprowadzenia kontroli, wystawiony przez podmiot dozoru.

§ 4. Kontrolę przeprowadza się zgodnie z jej celem, z zachowaniem umiaru i poszanowania godności ludzkiej oraz bez wyrządzania zbędnych dolegliwości.

§ 5. Kontrolę techniczną należy przeprowadzać po godzinie 600, a przed godziną 2200, chyba że zachodzi przypadek niecierpiący zwłoki.

§ 6. Osobom, których dotyczy kontrola, przysługuje zażalenie do sądu na sposób jej przeprowadzenia.

Art. 43w. § 1. Podmiot dozoru może bez zgody prezesa sądu, upoważnionego sędziego lub sędziego penitencjarnego usunąć, wymienić, zainstalować lub założyć rejestrator lub nadajnik, jeżeli:

- 1) rejestrator lub nadajnik uległ uszkodzeniu, zniszczeniu, zużyciu albo z innych powodów nie działa prawidłowo;
- 2) jest to konieczne z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia skazanego;
- 3) Minister Sprawiedliwości dokonał wyboru innego podmiotu jako podmiotu dozoru.

§ 2. O dokonanym usunięciu, wymianie, instalacji lub założeniu rejestratora lub nadajnika podmiot dozoru niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu lub upoważnionego sędziego, wskazując podjęte działanie oraz jego powód.

Art. 43x. § 1. Podmiot dozoru przechowuje i archiwizuje dane osobowe w postaci imienia, nazwiska i numeru PESEL skazanego oraz informacje zarejestrowane w związku z wykonywaniem dozoru elektronicznego. Jeżeli skazany nie posiada obywatelstwa polskiego oraz nadanego numeru PESEL, zamiast tego numeru przechowuje się i archiwizuje numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości identyfikującego skazanego.

§ 2. Dane osobowe i informacje, o których mowa w § 1, przechowuje się, w sposób zapewniający ich bezpieczeństwo, przez okres 2 lat od dnia ich uzyskania.

§ 3. Dane przechowywane przez podmiot dozoru mogą być ujawnione Policji i przez nią przetwarzane wyłącznie w celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw lub przestępstw skarbowych.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób archiwizowania oraz sposób i tryb usuwania danych osobowych i informacji zarejestrowanych w związku z wykonywaniem dozoru elektronicznego, mając na względzie potrzebę zapewnienia zabezpieczenia tych danych i informacji przed nieuprawnionym dostępem.

Art. 43y. § 1. W razie stwierdzenia istotnych uchybień w wykonywaniu dozoru elektronicznego przez podmiot dozoru sąd penitencjarny wzywa podmiot

dozorujący do usunięcia uchybień w wyznaczonym terminie, nie dłuższym jednak niż 3 miesiące.

§ 2. W przypadku nieusunięcia uchybień w wyznaczonym terminie przez właściwego sądu zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb sprawowania nadzoru nad wykonywaniem dozoru elektronicznego, w tym sposób dokumentowania tego nadzoru, mając na względzie potrzebę zapewnienia prawidłowości wykonywania dozoru elektronicznego oraz konieczność skutecznego eliminowania stwierdzonych uchybień.

Art. 43z. § 1. Jeżeli umowa z podmiotem dozoru została unieważniona, rozwiązana, upłynął okres, na który została zawarta, lub z innych przyczyn przestała wiązać strony, a nie jest możliwe niezwłoczne powierzenie czynności innemu podmiotowi dozoru, wykonywanie kar w systemie dozoru elektronicznego ulega przerwie. Przepis art. 43q § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Sąd zawiadamia skazanego o dacie rozpoczęcia przerwy. Przepisy art. 43i, art. 43k i art. 43m stosuje się odpowiednio.

Oddział 5

Zakończenie dozoru elektronicznego

Art. 43za. § 1. Karę w systemie dozoru elektronicznego uznaje się za wykonaną z dniem zakończenia wykonywania tego dozoru, chyba że uchylono zezwolenie na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

§ 2. Jeżeli kara w systemie dozoru elektronicznego została objęta karą łączną, sąd, który orzekł karę łączną, niezwłocznie informuje o tym sąd właściwy w sprawach wykonywania dozoru elektronicznego. Sąd właściwy w sprawach wykonywania dozoru elektronicznego wydaje wówczas polecenie, o którym mowa w art. 43t § 1 pkt 6, chyba że nie jest to celowe ze względu na rodzaj i wymiar orzeczonej kary łącznej.

Art. 43zaa. § 1. Sąd penitencjarny uchyla zezwolenie na odbycie przez skazanego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli:

1) skazany nie zachowa wyznaczonego terminu na zgłoszenie upoważnionemu podmiotowi dozoru gotowości, o której mowa w art. 43m § 1, albo uchyla się od niezwłocznego zainstalowania przez podmiot dozoru rejestratora lub od założenia nadajnika;

2) skazany, odbywając karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, naruszył porządek prawny, w szczególności popełnił przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, lub uchyla się od wykonania obowiązków związanych z dozorem elektronicznym lub innych nałożonych obowiązków, orzeczonego środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku;

3) odwołano przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego z powodu innego niż ustanie przyczyny, dla której przerwa została udzielona;

4) skazany w czasie wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego został osadzony w zakładzie karnym w związku z zastosowaniem tymczasowego aresztowania lub wykonaniem kary w innej sprawie.

§ 2. Sąd penitencjarny może odstąpić od uchylecia zezwolenia, o którym mowa w § 1, w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami.

Art. 43zab. Sąd penitencjarny może uchylić zezwolenie na odbycie przez skazanego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli skazany korzystający z zezwolenia, o którym mowa w art. 43p, nie powrócił do określonego miejsca w wyznaczonym czasie.

Art. 43zac. § 1. W razie uchylecia zezwolenia, o którym mowa w art. 43zaa § 1 lub art. 43zab, sąd penitencjarny orzeka o tym, w jakim zakresie karę pozbawienia wolności należy uznać za wykonaną, uwzględniając zaliczenie na poczet kary okresu objętego systemem dozoru elektronicznego.

§ 2. Skazanego zawiadamia się o obliczonym okresie kary pozbawienia wolności pozostałej do wykonania w zakładzie karnym.

Art. 43zad. W razie uchylecia zezwolenia, o którym mowa w art. 43zaa § 1 lub art. 43zab, sąd penitencjarny niezwłocznie poleca zatrzymać i doprowadzić skazanego do aresztu śledczego bez wezwania, o czym należy go pouczyć.

Art. 43zae. (uchylony)

Art. 43zb. (uchylony)

Art. 43zc. (uchylony)

Art. 43zd. (uchylony)

Art. 43ze. (uchylony)

Art. 43zf. (uchylony)

CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA

Rozdział VIII

Grzywna

Art. 44 § 1. Skazanego na grzywnę sąd wzywa do jej uiszczenia w terminie 30 dni, chyba że dokonuje jej ściągnięcia zgodnie z art. 11a.

§ 2. W razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu grzywnę ściąga się w drodze egzekucji.

Art. 45. § 1. Jeżeli egzekucja grzywny nieprzekraczającej stu dwudziestu stawek dziennych okaże się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna, sąd może zamienić grzywnę na pracę społecznie użyteczną, przyjmując, że dziesięć stawek dziennych jest równoważnych miesiącowi pracy społecznie użytecznej, z zaokrągleniem, w górę, do pełnego

miesiąca. Pracę społecznie użyteczną określa się w miesiącach oraz ustala wymiar godzin pracy od 20 do 40 godzin w stosunku miesięcznym, kierując się wskazaniem zawartym w art. 53 Kodeksu karnego.

§ 2. Do wykonywania pracy, o której mowa w § 1, z zastrzeżeniem § 5, stosuje się odpowiednio przepisy art. 53–58, art. 60, art. 63b i art. 63c.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do grzywny określonej kwotowo, z tym że górna granica grzywny podlegającej zamianie nie może przekroczyć 240 000 złotych, a miesiąc pracy społecznie użytecznej jest równoważny grzywnie w kwocie do 20 000 złotych.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie zamiany grzywny na pracę społecznie użyteczną przysługuje zażalenie.

§ 5. Na wniosek skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności niebędącą zastępczą karą pozbawienia wolności sąd może orzec, po wyrażeniu zgody przez dyrektora zakładu karnego, że praca społecznie użyteczna będzie wykonywana na rzecz podmiotów i na zasadach określonych w art. 123a. Czynności związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania pracy społecznie użytecznej oraz obowiązków nałożonych na skazanego wykonuje dyrektor zakładu karnego. W celu wykonania pracy społecznie użytecznej sąd przesyła odpis orzeczenia właściwemu dyrektorowi zakładu karnego. Przepisy art. 53, art. 55 § 1 oraz art. 57a § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 46. § 1. Jeżeli egzekucja grzywny okazała się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, gdy:

1) skazany oświadczy, że nie wyraża zgody na podjęcie pracy społecznie użytecznej zamienionej na podstawie art. 45 albo uchyla się od jej wykonania, lub

2) zamiana grzywny na pracę społecznie użyteczną jest niemożliwa lub niecelowa.

§ 2. Zarządzając wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, przyjmuje się, że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny; kara zastępcza nie może przekroczyć 12 miesięcy pozbawienia wolności, jak również górnej granicy kary pozbawienia wolności za dane przestępstwo, a jeżeli ustawa nie przewiduje za dane przestępstwo kary pozbawienia wolności, górna granica zastępczej kary pozbawienia wolności nie może przekroczyć 6 miesięcy.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do grzywny określonej kwotowo, z tym że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny grzywnie w kwocie od 20 do 4000 złotych.

§ 4. W przypadku gdy grzywna została uiszczona lub ściągnięta w drodze egzekucji tylko w części albo tylko w części została wykonana w formie pracy społecznie użytecznej, sąd, zarządzając wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, określa jej wymiar według zasad przewidzianych w § 2 lub 3.

§ 5. Na postanowienie w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności przysługuje zażalenie.

Art. 47. § 1. Jeżeli grzywna została uiszczona w części, prezes sądu lub upoważniony sędzia zarządza zmniejszenie kary zastępczej w sposób odpowiadający stosunkowi kwoty zapłaconej do wysokości grzywny.

§ 2. Od zastępczej kary pozbawienia wolności lub wykonywania pracy, o której mowa w art. 45 § 1, skazany może się w każdym czasie zwolnić przez złożenie kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia tytułem grzywny.

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

Art. 48. W posiedzeniu w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca, a gdy skazany pozostaje pod dozorem – również sądowy kurator zawodowy, osoba godna zaufania lub przedstawiciel stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, o której mowa w art. 73 § 1 Kodeksu karnego.

Art. 48a. § 1. Sąd może w każdym czasie wstrzymać wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności zarządzonej w wypadku, o którym mowa w art. 46 § 1 pkt 1, jeżeli skazany oświadczy na piśmie, że podejmie pracę społecznie użyteczną i podda się rygorom z nią związanym. Wstrzymanie następuje do czasu wykonania pracy społecznie użytecznej lub złożenia kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia tytułem grzywny.

§ 2. Jeżeli skazany uchyla się od wykonania pracy społecznie użytecznej, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

§ 3. W wypadkach wskazanych w § 1 i 2 sąd określa wymiar pozostałej do wykonania pracy społecznie użytecznej lub zastępczej kary pozbawienia wolności, kierując się zasadami określonymi w art. 45 § 1 i 3 oraz art. 46 § 2–4.

§ 4. W posiedzeniu, o którym mowa w § 2, ma prawo wziąć udział prokurator, sądowy kurator zawodowy, skazany oraz jego obrońca.

§ 5. Na postanowienie w przedmiocie wstrzymania i zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności oraz określenia wymiaru pozostałej do wykonania pracy społecznie użytecznej lub zastępczej kary pozbawienia wolności przysługuje zażalenie.

§ 6. Niedopuszczalne jest ponowne wstrzymanie wykonania tej samej zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie § 1.

Art. 49. § 1. Jeżeli natychmiastowe wykonanie grzywny pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny zbyt ciężkie skutki sąd może rozłożyć grzywnę na raty na czas nieprzekraczający 1 roku, licząc od dnia wydania pierwszego postanowienia w tym zakresie.

§ 2. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, a zwłaszcza wówczas, gdy wysokość grzywny jest znaczna, można rozłożyć grzywnę na raty na okres do 3 lat.

§ 2a. Grzywna podlegająca wykonaniu w sposób, o którym mowa w art. 11a lub art. 11b § 1, nie może zostać rozłożona na raty.

§ 3. Na postanowienie w przedmiocie rozłożenia grzywny na raty przysługuje zażalenie.

Art. 50. § 1. Sąd odwołuje rozłożenie grzywny na raty, jeżeli ujawniły się nowe lub poprzednio nieznanne okoliczności, istotne dla rozstrzygnięcia; art. 24 § 2 nie ma zastosowania.

§ 2. Rozłożenie grzywny na raty można odwołać również wówczas, gdy skazany uchybił terminowi płatności choćby jednej raty, chyba że wykaze, iż nastąpiło to z przyczyn od niego niezależnych.

§ 3. Na postanowienie w przedmiocie odwołania rozłożenia grzywny na raty przysługuje zażalenie.

Art. 51. § 1. Jeżeli skazany nie uiścił grzywny z powstałych po jej orzeczeniu przyczyn od niego niezależnych i wykonanie tej kary w innej drodze okazało się niemożliwe lub stało się niecelowe, a rozłożenie grzywny na raty nie byłoby wystarczające, sąd może w szczególnie uzasadnionych wypadkach grzywnę umorzyć w części, zaś wyjątkowo – również w całości; nie zarządza się egzekucji, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna.

§ 1a. Do grzywny podlegającej wykonaniu w sposób, o którym mowa w art. 11a lub art. 11b § 1, przepisu § 1 nie stosuje się.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie umorzenia grzywny przysługuje zażalenie.

Art. 52. Udzielając skazanemu przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, sąd penitencjarny może, jeżeli istnieją podstawy do przyjęcia, że skazany uiści grzywnę dobrowolnie, wstrzymać uprzednio zarządzone wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, stosując jednocześnie art. 49; wówczas okres rozłożenia grzywny na raty biegnie od dnia wydania postanowienia o przedterminowym zwolnieniu.

Art. 52a. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do egzekucji kar o charakterze pieniężnym, o których mowa w rozdziale 66b Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział IX

Kara ograniczenia wolności

Art. 53. § 1. Wykonanie kary ograniczenia wolności ma na celu wzbudzenie w skazanym woli kształtowania jego społecznie pożądanых postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego.

§ 2. Skazany ma obowiązek sumiennie wykonywać ciążące na nim obowiązki, a w miejscu pracy lub pobytu przestrzegać ustalonych zasad zachowania, porządku i dyscypliny.

§ 3. (uchylony)

Art. 54. Karę ograniczenia wolności wykonuje się w miejscu stałego pobytu lub zatrudnienia skazanego albo w niewielkiej odległości od tego miejsca, chyba że ważne względy przemawiają za wykonaniem kary w innym miejscu.

Art. 55. § 1. Nadzór nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności oraz orzekanie w sprawach dotyczących wykonania tej kary należą do sądu rejonowego, w którego okręgu kara jest lub ma być wykonywana.

§ 2. Czynności związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kary ograniczenia wolności oraz obowiązków nałożonych na skazanego odbywającego tę karę wykonuje sądowy kurator zawodowy. Przepisy o dozorcze i kuratorze sądowym stosuje się odpowiednio.

Art. 56. § 1. W celu wykonania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne sąd przesyła odpis orzeczenia właściwemu sądowemu kuratorowi zawodowemu.

§ 2. Właściwy wójt, burmistrz lub prezydent miasta, zwani dalej „właściwym organem gminy”, wyznacza miejsca, w których może być wykonywana nieodpłatna, kontrolowana praca na cele społeczne; podmioty, dla których organ gminy, powiatu lub województwa jest organem założycielskim, a także państwowe lub samorządowe jednostki organizacyjne oraz spółki prawa handlowego z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa lub gminy, powiatu bądź województwa, mają obowiązek umożliwienia skazanym wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne.

§ 3. Praca, o której mowa w § 2, może być także wykonywana na rzecz instytucji lub organizacji reprezentujących społeczność lokalną oraz w placówkach oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, podmiotach leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, fundacjach, stowarzyszeniach i innych instytucjach lub organizacjach użyteczności publicznej, niosących pomoc charytatywną, za ich zgodą.

§ 4. Praca, o której mowa w § 2, może być także wykonywana na rzecz innych podmiotów niż wymienione w § 2 i 3, którym powierzono w dowolny sposób wykonywanie zadań własnych gminy, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–3, 4–6 lub 7–15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561).

Art. 56a. § 1. Wydatki związane z ubezpieczeniem następstw nieszczęśliwych wypadków skazanych, wykonujących nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne oraz pracę społecznie użyteczną, ponosi Skarb Państwa.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania przy zawieraniu przez podmioty uprawnione umowy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków skazanych wykonujących nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne oraz pracę społecznie użyteczną, a także minimalną i maksymalną sumę ubezpieczenia, na którą umowa taka może zostać zawarta, podmioty uprawnione do zawierania umów ubezpieczenia oraz termin zawierania umów, mając na uwadze potrzebę zagwarantowania skazanym, wykonującym nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne lub pracę społecznie użyteczną, odpowiedniej rekompensaty w przypadku zaistnienia przy wykonywaniu tej pracy nieszczęśliwego wypadku oraz sprawne wykonywanie czynności związanych z zawieraniem umowy ubezpieczenia.

Art. 57. § 1. Sądowy kurator zawodowy w terminie 7 dni od doręczenia orzeczenia wzywa skazanego oraz poucza go o prawach i obowiązkach oraz konsekwencjach wynikających z uchylania się od odbywania kary, a także określa, po wysłuchaniu skazanego, rodzaj, miejsce i termin rozpoczęcia pracy, o czym niezwłocznie informuje właściwy organ gminy i podmiot, na rzecz którego będzie wykonywana praca.

§ 2. W wypadku gdy skazany nie stawia się na wezwanie lub pouczone o prawach, obowiązkach i konsekwencjach związanych z wykonywaniem nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne oświadczy sądowemu kuratorowi zawodowemu, że nie wyraża zgody na podjęcie pracy, kurator kieruje do sądu wniosek o orzeczenie kary zastępczej.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w wypadkach, gdy skazany nie podejmie pracy w wyznaczonym terminie lub w inny sposób uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności lub wykonania ciążących na nim obowiązków.

§ 4. Zmiana rodzaju, miejsca lub terminu rozpoczęcia pracy może nastąpić na podstawie decyzji sądowego kuratora zawodowego w szczególnie uzasadnionych wypadkach; przepis § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 5. (uchylony)

Art. 57a. § 1. Rozpoczęcie odbywania kary w formie określonej w art. 34 § 1a pkt 1 Kodeksu karnego następuje w dniu, w którym skazany przystąpił do wykonywania wskazanej pracy.

§ 2. Rozpoczęcie odbywania kary w formie określonej w art. 34 § 1a pkt 4 Kodeksu karnego następuje w pierwszym dniu okresu, w którym dokonuje się potrącenia skazanemu z wynagrodzenia za pracę.

§ 3. Wykonywanie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne może odbywać się także w dni ustawowo wolne od pracy i dni wolne od pracy u danego podmiotu, na rzecz którego jest ona wykonywana.

§ 4. (uchylony)

Art. 58. § 1. Właściwy organ gminy informuje sądowego kuratora zawodowego o wyznaczonych dla skazanych miejscach pracy, rodzaju pracy oraz osobach odpowiedzialnych za organizowanie pracy i kontrolowanie jej przebiegu.

§ 2. Osoby, o których mowa w § 1, obowiązane są do niezwłocznego informowania sądowego kuratora zawodowego o istotnych okolicznościach dotyczących przebiegu pracy i zachowania się skazanego, a w szczególności o terminie rozpoczęcia i zakończenia pracy, liczbie godzin przepracowanych przez skazanego, rodzaju wykonywanej przez niego pracy, niezgłoszeniu się do pracy, niepodjęciu przydzielonej pracy, przeszkodzie uniemożliwiającej wykonanie pracy, opuszczeniu pracy bez usprawiedliwienia, każdym przypadku niesumiennego wykonywania pracy oraz uporczywego nieprzestrzegania ustalonego porządku i dyscypliny pracy.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej oraz ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, tryb wyznaczania przez właściwy organ gminy podmiotów wskazanych w art. 56 § 2, w których wykonywana jest kara ograniczenia wolności i praca społecznie użyteczna, czynności tych podmiotów, a także podmiotów, o których mowa w art. 56 § 3, w zakresie wykonywania tej kary i pracy, w tym dotyczące organizowania miejsc pracy i przydziału pracy oraz kontroli skazanych, a także dopuszczalny dzienny wymiar czasu pracy skazanych, mając na względzie konieczność zapewnienia warunków do sprawnego wykonywania kary ograniczenia wolności i pracy społecznie użytecznej.

Art. 59. § 1. Jeżeli w stosunku do skazanego zatrudnionego, zamiast obowiązku wykonywania wskazanej pracy, orzeczono potrącenie określonej części wynagrodzenia za pracę, sąd przesyła odpis orzeczenia zakładowi pracy zatrudniającemu skazanego, podając jednocześnie, na czyją rzecz mają być dokonywane potrącenia i dokąd powinny być wpłacane, a nadto wskazując, z jakich składników wynagrodzenia za pracę i w jaki sposób należy ich dokonywać.

§ 2. Wypłacając wynagrodzenie skazanemu, potrąca się określoną w orzeczeniu część wynagrodzenia i bezzwłocznie przekazuje potrąconą kwotę stosownie do otrzymanych wskazań, zawiadamiając o tym sąd. Koszty związane z przekazywaniem tych kwot odlicza się od dokonywanych potrąceń.

Art. 60. Sąd, a także sądowy kurator zawodowy mogą w każdym czasie żądać od skazanego wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary ograniczenia wolności i w tym celu wzywać skazanego do osobistego stawiennictwa.

Art. 61. § 1. Jeżeli względy wychowawcze lub stan zdrowia skazanego za tym przemawiają, sąd może w okresie wykonywania kary ograniczenia wolności ustanawiać, rozszerzać lub zmieniać obowiązki, o których mowa w art. 34 § 3 Kodeksu karnego, albo od wykonania tych obowiązków zwolnić.

§ 2. Z tych samych względów sąd może zmniejszyć orzeczoną liczbę godzin wykonywanej pracy w stosunku miesięcznym lub wysokość miesięcznych potrąceń z wynagrodzenia za pracę, jednak nie więcej niż do granicy ustawowego minimum określonego w art. 34 § 1a pkt 4 i art. 35 § 1 Kodeksu karnego.

§ 3. Na postanowienia wydane na podstawie § 1 przysługuje zażalenie.

Art. 62. § 1. Sąd może odroczyć wykonanie kary ograniczenia wolności na czas do 6 miesięcy, jeżeli natychmiastowe wykonanie kary pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny zbyt ciężkie skutki.

§ 2. Sąd odracza wykonanie kary ograniczenia wolności w razie powołania skazanego do czynnej służby wojskowej, do czasu ukończenia tej służby. Wobec takiego skazanego sąd może zastosować odpowiednio przepisy art. 336 § 3 i 4 Kodeksu karnego.

§ 3. Sąd może odwołać odroczenie wykonania kary ograniczenia wolności w razie ustania przyczyny, dla której zostało udzielone, lub w wypadku, gdy skazany nie korzysta z odroczenia kary zgodnie z celem, w jakim zostało udzielone, albo rażąco narusza porządek prawny.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie odroczenia oraz odwołania odroczenia wykonania kary ograniczenia wolności przysługuje zażalenie.

Art. 63. § 1. Jeżeli stan zdrowia skazanego uniemożliwia wykonanie kary ograniczenia wolności, sąd udziela przerwy w odbywaniu kary do czasu ustania przeszkody.

§ 2. Sąd może udzielić przerwy w odbywaniu kary ograniczenia wolności do roku ze względów, o których mowa w art. 62 § 1.

§ 3. Przepisy art. 62 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie przerwy oraz odwołania przerwy w wykonaniu kary ograniczenia wolności przysługuje zażalenie.

Art. 63a. § 1. W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może zmienić formę obowiązku wykonywania pracy, przyjmując 20 godzin pracy na cele społeczne za równoważne 10% wynagrodzenia za pracę; orzeczona praca nie może przekroczyć 40 godzin w stosunku miesięcznym.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie zmiany formy wykonania obowiązku pracy, o którym mowa w § 1, przysługuje zażalenie.

Art. 63b. § 1. Z ważnych względów, w szczególności uzasadnionych wykonywaną przez skazanego pracą zarobkową lub stanem zdrowia, sąd, na wniosek skazanego, może ustalić rozliczenie godzin

nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w innych okresach niż miesięczny, nie przekraczając okresu orzeczonej kary ani orzeczonej łącznej liczby godzin wykonywanej pracy w tym okresie.

§ 2. Sąd powinien rozpoznać wniosek w terminie 14 dni od dnia jego złożenia.

§ 3. Na postanowienie wydane na podstawie § 1 przysługuje zażalenie.

Art. 63c. Z ważnych względów, w szczególności uzasadnionych wykonywaną przez skazanego pracą zarobkową lub stanem zdrowia, kurator zawodowy, na wniosek skazanego, jednokrotnie podczas wykonywania kary ograniczenia wolności może wydać decyzję o ustaleniu rozliczenia godzin nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w innych okresach niż miesięczny na czas nie dłuższy niż 6 miesięcy, nie przekraczając okresu orzeczonej kary ani orzeczonej łącznej liczby godzin wykonywanej pracy w tym okresie.

Art. 64. § 1. W razie niewykonania pełnego wymiaru pracy albo niedokonania całości potrąceń z wynagrodzenia za pracę lub niewykonania innych obowiązków sąd orzeka o tym, czy i w jakim zakresie karę tę uznać za wykonaną ze względu na osiągnięte cele kary.

§ 2. Jeżeli ustawa przewiduje zaliczenie dotychczas wykonanej kary ograniczenia wolności na poczet innej kary, sąd orzeka o tym, jaki okres kary ograniczenia wolności podlega zaliczeniu, biorąc pod uwagę zakres wykonania obowiązków i potrąceń oraz czas, który upłynął od rozpoczęcia odbywania kary ograniczenia wolności w określonej formie.

Art. 64a. Na postanowienie w przedmiocie zwolnienia skazanego od reszty kary ograniczenia wolności, wydane na podstawie art. 83 Kodeksu karnego, oraz na postanowienie w przedmiocie okresu dotychczas wykonanej kary ograniczenia wolności podlegającej zaliczeniu na poczet innej kary, przysługuje zażalenie.

Art. 65. § 1. Jeżeli skazany uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności, sąd zarządza, a jeżeli uchyla się on od świadczenia pieniężnego lub obowiązków orzeczonych na podstawie art. 34 § 3 Kodeksu karnego, sąd może zarządzić wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności. W razie gdy skazany wykonał część kary ograniczenia wolności, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w wymiarze odpowiadającym karze ograniczenia wolności pozostałej do wykonania, przyjmując, że jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności jest równoważny dwóm dniom kary ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli ustawa nie przewiduje za dane przestępstwo kary pozbawienia wolności, górna granica zastępczej kary pozbawienia wolności nie może przekroczyć 6 miesięcy.

§ 3. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział prokurator, sądowy kurator zawodowy, skazany oraz jego obrońca.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie kary zastępczej przysługuje zażalenie.

Art. 65a. § 1. Sąd może w każdym czasie wstrzymać wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w wypadku, gdy skazany oświadczy na piśmie, że podejmie odbywanie kary ograniczenia wolności i podda się rygorom z nią związanym; wstrzymanie następuje do czasu wykonania orzeczonej kary ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli skazany uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

§ 3. W wypadkach wskazanych w § 1 i 2 sąd określa wymiar pozostałej do odbycia kary ograniczenia wolności lub zastępczej kary pozbawienia wolności, kierując się zasadami określonymi w art. 65 § 1 i 2.

§ 4. W posiedzeniu, o którym mowa w § 2, ma prawo wziąć udział prokurator, sądowy kurator zawodowy, skazany oraz jego obrońca.

§ 5. Na postanowienie w przedmiocie wstrzymania i zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności oraz określenia wymiaru pozostałej do odbycia kary przysługuje zażalenie.

§ 6. Niedopuszczalne jest ponowne wstrzymanie wykonania tej samej zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie § 1.

Art. 66. § 1. Orzekanie w przedmiocie zmian formy wykonywania kary ograniczenia wolności oraz w przedmiocie wykonania kary zastępczej, a także zwolnienia od reszty kary może nastąpić również na wniosek sądowego kuratora zawodowego.

§ 2. Wniosku skazanego lub jego obrońcy o zwolnienie od reszty kary ograniczenia wolności złożonego przed upływem 3 miesięcy od wydania poprzedniego postanowienia w tym przedmiocie nie rozpoznaje się aż do upływu tego okresu.

§ 3. W wypadku zwolnienia skazanego od odbycia reszty kary ograniczenia wolności sądowy kurator zawodowy zawiadamia o tym zakład pracy, placówkę, instytucję lub organizację, w której skazany odbywał karę.

Art. 66a. (uchylony)

Rozdział X

Kara pozbawienia wolności

Oddział 1

Cele wykonywania kary

Art. 67. § 1. Wykonywanie kary pozbawienia wolności ma na celu wzbudzanie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądaných postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa.

§ 2. Dla osiągnięcia celu określonego w § 1 prowadzi się zindywidualizowane oddziaływanie na skazanych w ramach określonych w ustawie systemów wykonywania kary, w różnych rodzajach i typach zakładów karnych.

§ 3. W oddziaływaniu na skazanych, przy poszanowaniu ich praw i wymaganiu wypełniania przez nich obowiązków, uwzględnia się przede wszystkim pracę, zwłaszcza sprzyjającą zdobywaniu odpowiednich kwalifikacji zawodowych, nauczanie, zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowe, podtrzymywanie kontaktów z rodziną i światem zewnętrznym oraz środki terapeutyczne.

Oddział 2

Zakłady karne

Art. 68. Zakłady karne podlegają Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 69. Karę pozbawienia wolności wykonuje się, z zastrzeżeniem art. 87 § 4, w następujących rodzajach zakładów karnych:

- 1) zakładach karnych dla młodocianych;
- 2) zakładach karnych dla odbywających karę po raz pierwszy;
- 3) zakładach karnych dla recydywistów penitencjarnych;
- 4) zakładach karnych dla odbywających karę aresztu wojskowego.

Art. 70. § 1. Zakłady karne wymienione w art. 69 mogą być organizowane jako:

- 1) zakłady karne typu zamkniętego;
- 2) zakłady karne typu półotwartego;
- 3) zakłady karne typu otwartego.

§ 2. Zakłady karne, o których mowa w § 1, różnią się w szczególności stopniem zabezpieczenia, izolacji skazanych oraz wynikającymi z tego ich obowiązkami i uprawnieniami w zakresie poruszania się w zakładzie i poza jego obrębem.

Art. 71. Minister Sprawiedliwości może, w drodze rozporządzenia, tworzyć, zgodnie z ustalonymi w niniejszym kodeksie celami wykonywania kary pozbawienia wolności i z ustalonymi zasadami klasyfikacji skazanych, zakłady karne inne niż wymienione w art. 69 lub ustalić inny niż określony w art. 81 system wykonywania kary, uwzględniając w szczególności potrzeby w zakresie sprawdzania nowych środków i metod oddziaływania na skazanych.

Art. 72. § 1. Zakładem karnym kieruje dyrektor, a wyodrębnionym oddziałem może kierować podlegający dyrektorowi kierownik.

§ 2. Funkcjonariusze i pracownicy zakładu karnego, w którym skazany przebywa, a także osoby kierujące jego pracą lub innymi zajęciami są, w zakresie wykonywanych przez nich czynności służbowych, przełożonymi skazanego.

§ 3. Zakłady karne mogą być tworzone jako samodzielne zakłady lub jako wyodrębnione oddziały zakładów karnych i aresztów śledczych. Zakłady karne mogą być przekształcane w areszty śledcze. Kilka zakładów może posiadać wspólną administrację bądź wydzielone służby.

§ 4. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi zakłady karne oraz przekształca je w areszty śledcze, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.

§ 4a. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określa przeznaczenie zakładów karnych oraz wyodrębnionych oddziałów zakładów karnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich grup skazanych.

§ 5. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi zakłady karne dla odbywających karę aresztu wojskowego, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie oraz konieczność zapewnienia warunków szkolenia wojskowego osób w nich przebywających.

Art. 73. § 1. W zakładzie karnym utrzymuje się dyscyplinę i porządek w celu zapewnienia bezpieczeństwa i realizacji zadań kary pozbawienia wolności, w tym ochrony społeczeństwa przed przestępczością.

§ 2. Minister Sprawiedliwości ustala jeden porządek wewnętrzny dla wszystkich zakładów karnych i aresztów śledczych.¹⁶

Art. 73a. § 1. Zakłady karne mogą być monitorowane przez wewnętrzny system urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk, w tym przez system telewizji przemysłowej.

§ 2. Monitorowanie, zapewniające możliwość obserwowania zachowania skazanego, można stosować w szczególności w celach mieszkalnych wraz z częścią przeznaczoną do celów sanitarno-higienicznych, w łazniach, w pomieszczeniach wyznaczonych do widzeń, w miejscach zatrudnienia osadzonych, w ciągach komunikacyjnych, na placach spacerowych, a także do obserwacji terenu zakładu karnego na zewnątrz budynków, w tym linii ogrodzenia zewnętrznego.

§ 2a. Monitorowanie cel mieszkalnych wraz z częścią przeznaczoną do celów sanitarno-higienicznych może nastąpić jedynie przy jednoczesnym spełnieniu warunków wynikających z art. 116 § 5a lub 88c § 1 lub 88 d § 2 pkt. 1

§ 3. Monitorowany obraz lub dźwięk może być utrwalany za pomocą odpowiednich urządzeń.

§ 4. Monitorowanie i utrwalanie dźwięku nie może obejmować informacji objętych tajemnicą spowiedzi lub tajemnicą prawnie chronioną.

§ 5. Obraz z kamer systemu telewizji przemysłowej, zainstalowanych w części celi mieszkalnej przeznaczonej do celów sanitarno-higienicznych oraz w łazniach, jest przekazywany do monitorów lub urządzeń, o których mowa w § 3, w sposób uniemożliwiający ukazywanie intymnych części ciała skazanego oraz wykonywanych przez niego intymnych czynności fizjologicznych.

§ 6. Utrwalony obraz lub dźwięk, który nie zawiera informacji wskazujących na popełnienie przestępstwa lub nie jest istotny dla bezpieczeństwa zakładu karnego albo bezpieczeństwa skazanego, podlega niezwłocznemu zniszczeniu, nie wcześniej jednak niż przez 21 dniami od jego utrwalenia.¹⁷

§ 7. Jeżeli utrwalony obraz lub dźwięk jest istotny dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub bezpieczeństwa skazanego, dyrektor zakładu karnego podejmuje decyzję o czasie jego przechowywania i sposobie wykorzystania.

§ 8. O stosowaniu monitorowania w określonych miejscach i pomieszczeniach decyduje dyrektor zakładu karnego, mając na celu zapewnienie porządku i bezpieczeństwa w zakładzie karnym.

¹⁶ Art. 73 § 2 - zmiana pozwalająca na ujednoczenie praw i obowiązków skazanych i tymczasowo aresztowanych niezależnie od jednostki, w której aktualnie przebywają

¹⁷ Art. 73a § 2 i 6 - zmiana wynikająca z doświadczenia, gdy dyrektorzy jednostek penitencjarnych nie stosowali tych artykułów przy osadzaniu w warunkach znacznie ograniczających prawo do prywatności osób skazanych, a przedłużenie okresu przechowywania nagrań pozwoli skutecznie je zabezpieczyć przez uprawnione organy, gdyż 7 dni najczęściej powodowało utracenie tego materiału

§ 9. Monitorowanie zachowania skazanego, a także miejsc i pomieszczeń na terenie zakładu karnego, o których mowa w § 2, realizują funkcjonariusze Służby Więziennej oraz pracownicy tego zakładu.

§ 10. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje urządzeń i środków technicznych służących do przekazywania, odtwarzania i utrwalania obrazu lub dźwięku z monitoringu oraz sposób przechowywania, odtwarzania i niszczenia zapisów oraz udostępniania ich uprawnionym podmiotom, mając na uwadze konieczność właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu lub dźwięku przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem.

Art. 74. § 1. Zmianę określonego w wyroku rodzaju i typu zakładu karnego, a także orzeczonego systemu terapeutycznego wykonywania kary może orzec tylko sąd penitencjarny, z zastrzeżeniem, że w wypadku ucieczki skazanego z zakładu karnego typu półotwartego albo otwartego lub niezgłoszenia się do takiego zakładu po jego opuszczeniu na podstawie stosownego zezwolenia, decyzję o skierowaniu skazanego do danego rodzaju i typu zakładu karnego podejmuje komisja penitencjarna.

§ 1a. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, przysługuje zażalenie.

§ 2. Jeżeli po wydaniu postanowienia przez sąd penitencjarny zajdą nowe okoliczności uzasadniające zmianę rodzaju i typu zakładu karnego lub systemu terapeutycznego, decyzję w tym przedmiocie może podjąć komisja penitencjarna.

§ 3. (uchylony)

Art. 75. § 1. W zakładach karnych działają komisje penitencjarne.

§ 2. W skład komisji penitencjarnej dyrektor zakładu karnego powołuje funkcjonariuszy i pracowników tego zakładu. Do udziału w pracach komisji, z głosem doradczym, dyrektor może zapraszać także inne osoby godne zaufania, zwłaszcza przedstawiciele stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, o których mowa w art. 38 § 1, oraz kościołów i innych związków wyznaniowych. W pracach komisji, jeśli zgłoszą taką chęć – uczestniczą także osoby wymienione w art 8 § 3.¹⁸

§ 3. W zależności od potrzeb zakładu karnego dyrektor może zarządzić udział poszczególnych członków komisji penitencjarnej w jej posiedzeniu przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

Art. 76. § 1. Do zakresu działania komisji penitencjarnej należy:

- 1) kierowanie skazanego do właściwego zakładu karnego, jeżeli nie określił tego sąd w wyroku;
 - 2) kierowanie skazanego do określonego systemu odbywania kary, jeżeli nie określił tego sąd w wyroku;
- 2a) udzielanie skazanemu, w wypadkach wskazanych w ustawie, zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego;

¹⁸ Art. 75 § 2 - pozwala po zmianie, mieć większą kontrolę społeczną nad działaniami Służby Więziennej, co do tej pory nie było możliwe - bo dyrektorzy odmawiali wstępu na komisje osobom innym niż sami funkcjonariusze

3) ustalenie indywidualnych programów oddziaływań na skazanego i dokonywanie ocen ich wykonywania oraz ustalenie indywidualnych programów terapeutycznych i dokonywanie ocen ich wykonywania;

4) dokonywanie ocen okresowych postępów skazanego w resocjalizacji;

5) kwalifikowanie skazanych do nauczania w szkołach i na kursach oraz podejmowanie decyzji o pozbawieniu możliwości nauczania w zakresie nieobjętym nauczaniem obowiązkowym;

6) kwalifikowanie skazanych, o których mowa w art. 84 § 2, do zakładów karnych dla młodocianych oraz skazanych, o których mowa w art. 96 § 3, do odbywania kary w oddziałach terapeutycznych;

7) kwalifikowanie skazanego – jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu oraz dokonywanie, co najmniej raz na 3 miesiące, weryfikacji tej decyzji;

8) weryfikowanie indywidualnych programów oddziaływania albo indywidualnych programów terapeutycznych, a także kierowanie i wycofywanie skazanych z oddziałów terapeutycznych;

9) wyrażanie opinii w sprawach przyznania skazanemu przepustki, o której mowa w art. 91 pkt 7 lub art. 92 pkt 9, oraz nagrody, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, wówczas gdy są one udzielane:

a) po raz pierwszy,

b) po przerwie trwającej dłużej niż 6 miesięcy,

c) po powstaniu istotnych zmian w sytuacji prawnej lub rodzinnej skazanego;

10) wyrażanie opinii w sprawach:

a) przyznania nagrody, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, skazanemu skierowanemu do odbywania kary w zakładzie karnym typu zamkniętego,

b) (uchylony)

c) innych przekazanych jej przez dyrektora;

11) podejmowanie decyzji w sprawie korzystania przez skazanego z uprawnień określonych w art. 107 oraz zwolnienia z wykonywania pracy, na podstawie art. 121 § 7;

12) wykonywanie innych zadań przewidzianych w ustawie i w przepisach wydanych na jej podstawie.

§ 1a. W wypadku co najmniej dwukrotnej negatywnej weryfikacji decyzji, o której mowa w § 1 pkt 7, podjętej wobec skazanego, o którym mowa w art. 88a § 1 pkt 3 lit. b i c, kolejnej weryfikacji tej decyzji, dokonanej nie wcześniej niż po 6 miesiącach od dnia pierwszej decyzji, komisja penitencjarna dokonuje po 12 miesiącach.

§ 1b. Okres 12 miesięcy, o którym mowa w § 1a, może zostać skrócony przez komisję penitencjarną w wypadku uzasadnionym stanem zdrowia skazanego lub wobec skazanego, który wyróżnił się szczególnie dobrym zachowaniem.

§ 2. Jeżeli decyzja komisji penitencjarnej w przedmiocie klasyfikacji jest sprzeczna z prawem lub stanem faktycznym, o jej zmianie lub uchyleniu orzeka sąd penitencjarny; art. 7 § 5 stosuje się odpowiednio.¹⁹

§ 3. W wypadku określonym w § 2 decyzję komisji penitencjarnej może także uchylić dyrektor okręgowy Służby Więziennej albo Dyrektor Generalny Służby Więziennej.

§ 4. (uchylono)

Art. 77. § 1. W zakładzie karnym dyrektor może powoływać także inne organy kolegalne, w skład których mogą wchodzić również osoby spoza zakładu.

§ 2. Organy kolegalne mogą podejmować zadania związane z oddziaływaniem na skazanych, zwłaszcza z organizacją ich zatrudnienia i przygotowywaniem do zwolnienia oraz ze współpracą z instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami i fundacjami świadczącymi pomoc skazanym i ich rodzinom.

Art. 78. § 1. Karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym wykonują funkcjonariusze Służby Więziennej oraz pracownicy tego zakładu.

§ 2. Dyrektor Generalny lub dyrektor okręgowy Służby Więziennej mogą wydawać dyrektorom zakładów karnych polecenia niezbędne dla prawidłowego i praworządnego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz realizowania kierunków pracy resocjalizacyjnej, a także uchylać wydane przez nich decyzje sprzeczne z prawem lub stanem faktycznym.²⁰

Oddział 3

Wykonywanie kary i jej indywidualizacja

Art. 79. § 1. Skazanego na karę pozbawienia wolności sąd poleca zatrzymać i doprowadzić do aresztu śledczego.

§ 1a. W uzasadnionym wypadku, na wniosek skazanego, sąd może wezwać skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym, położonym najbliżej miejsca jego stałego pobytu, wraz z dokumentem stwierdzającym tożsamość, jeżeli dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego uzasadniają przypuszczenie, że skazany stawi się na wezwanie. Zarządzenie wymaga uzasadnienia.

§ 2. Jeżeli w wypadku, o którym mowa w § 1a, skazany, mimo wezwania, nie stawił się w areszcie śledczym, sąd poleca go zatrzymać i doprowadzić. Kosztami zatrzymania i doprowadzenia sąd obciąża skazanego.

§ 3. Przeniesienie skazanego z aresztu śledczego do właściwego zakładu karnego następuje po decyzji klasyfikacyjnej komisji penitencjarnej.

¹⁹ Art. 76 § 2 - rozpoznanie stanu faktycznego jest istotne, bo często do tej pory dochodziło do kuriozalnej sytuacji, że np. dyrektor ZK miał prawo podjąć jakąś decyzję, ale jej uzasadnienie było wręcz oderwane od stanu faktycznego

²⁰ Art. 78 § 2 - rozpoznanie stanu faktycznego jest istotne, bo często do tej pory dochodziło do kuriozalnej sytuacji, że np. dyrektor ZK miał prawo podjąć jakąś decyzję, ale jej uzasadnienie było wręcz oderwane od stanu faktycznego

§ 4. Jeżeli skazanym jest żołnierz, obowiązek zatrzymania i doprowadzenia spoczywa na właściwych organach wojskowych.

Art. 79a. § 1. Przy przyjęciu do aresztu śledczego skazany okazuje dokument stwierdzający tożsamość, podaje dane osobowe, informuje o zmianie danych osobowych, o miejscu stałego pobytu, o uprzedniej karalności, o stanie zdrowia, a także o ciążyącym na nim obowiązku alimentacyjnym. Skazany może być także poddany czynnościom mającym na celu jego identyfikację, w szczególności: sfotografowaniu, oględzinom zewnętrznym ciała, pobraniu odcisków oraz okazaniu innym osobom.

§ 2. Skazany przekazuje do depozytu dokumenty, środki pieniężne, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których nie może posiadać w celi.

Art. 79b. § 1. Skazanego przyjętego do aresztu śledczego umieszcza się w celi przejściowej, na okres niezbędny, nie dłużej jednak niż na 14 dni, dla poddania go wstępnym badaniom lekarskim, zabiegom sanitarnym i wstępnym badaniom osobopoznawczym oraz zapoznania z podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi wykonywania kary pozbawienia wolności i porządkiem wewnętrznym aresztu śledczego.

§ 2. Umieszczenia w celi przejściowej nie stosuje się do skazanego przetransportowanego z innego zakładu karnego albo aresztu śledczego, jeżeli był już poddany badaniom i zabiegom, o których mowa w § 1.

§ 3. Skazanego informuje się o obliczonym okresie wykonywania kary. Przyjęcie informacji do wiadomości skazany potwierdza podpisem.

§ 4. Skazanego informuje się o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nietykalności cielesnej, czynną napaść lub znieważenie funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

Art. 80. § 1. Jeżeli tę samą osobę skazano na kilka kar skutkujących pozbawienie wolności, wykonuje się je w takiej kolejności, w jakiej wpłynęły do wykonania orzeczenia, którymi wymierzono te kary. Zastępcze kary pozbawienia wolności oraz zastępcze kary aresztu za nieuiszczoną grzywnę wykonuje się w ostatniej kolejności.

§ 1a. Orzeczenia prawomocne wykonuje się przed orzeczeniami nieprawomocnymi. Kary porządkowe i środki przymusu wykonuje się w pierwszej kolejności.

§ 2. Sędzia penitencjarny może zarządzić wykonanie kar i środków w innej kolejności niż określona w § 1, jeżeli względy penitencjarne za tym przemawiają.

§ 3. W wypadku skierowania do wykonania orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego wobec skazanego, który odbywa karę wymierzoną innym orzeczeniem, o kolejności wykonania kary i środka zabezpieczającego rozstrzyga sędzia penitencjarny.

§ 4. Dzień, w którym wykonywanie kary zostało rozpoczęte, z jakiegokolwiek przyczyny przerwane, ponownie podjęte lub zakończone, zaokrągla się w górę do pełnego dnia.

§ 5. Jeżeli wobec tej samej osoby wykonuje się kilka kar skutkujących pozbawienie wolności, dniem rozpoczęcia wykonywania kolejnej kary jest dzień następujący po dniu zakończenia

wykonania poprzedniej kary. W dniu zakończenia wykonania poprzedniej kary skazanego nie zwalnia się z zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 6. Sąd Penitencjarny z urzędu dokonuje zsumowania kar wymienionych w § 1. celem określenia terminu nabycia przez skazanego prawa do przedterminowego zwolnienia wynikającego z art. 159.²¹

Art. 80a. Początek wykonywania kary liczy się od dnia:

- 1) przyjęcia skazanego lub ukaranego, który zgłosił się do odbycia kary,
 - 2) zatrzymania skazanego lub ukaranego, który został doprowadzony do odbycia kary,
 - 3) wprowadzenia do wykonania orzeczenia w stosunku do osoby pozbawionej wolności
- chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 80b. § 1. Organ powołany do wykonywania orzeczenia dokonuje obliczenia okresu wykonywania kary na zasadach określonych w niniejszym kodeksie.

§ 2. Karę jednego dnia wykonuje się w dniu jej rozpoczęcia.

§ 3. Kara kończy się w dniu upływu tylu dni, ile dni wynosi jej wymiar obliczony zgodnie z art. 12c.

§ 4. Okres wykonywania kary, tymczasowego aresztowania lub innego środka podlegającego zaliczeniu na poczet orzeczonej kary oblicza się na podstawie liczby dni, w których nastąpiło faktyczne pozbawienie wolności w tym okresie.

§ 5. Ten sam okres czasu nie może być zaliczony na poczet różnych kar.

Art. 81. Karę pozbawienia wolności wykonuje się w systemie:

- 1) programowanego oddziaływania;
- 2) terapeutycznym;
- 3) zwykłym.

Art. 82. § 1. W celu stwarzania warunków sprzyjających indywidualnemu postępowaniu ze skazanymi, zapobieganiu szkodliwym wpływom skazanych zdemoralizowanych oraz zapewnieniu skazanym bezpieczeństwa osobistego, wyboru właściwego systemu wykonywania kary, rodzaju i typu zakładu karnego oraz rozmieszczenia skazanych wewnątrz zakładu karnego – dokonuje się ich klasyfikacji.

§ 2. Klasyfikacji skazanych dokonuje się mając na względzie w szczególności:

- 1) płeć;
- 2) wiek;

²¹ Art. 80 § 6 - zmiany związane z nowym brzmieniem artykułu 159

- 3) uprzednie odbywanie kary pozbawienia wolności;
- 4) umyślność lub nieumyślność czynu;
- 5) czas pozostałej do odbycia kary pozbawienia wolności;
- 6) stan zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym stopień uzależnienia od substancji psychoaktywnej;
- 7) stopień demoralizacji i zagrożenia społecznego;
- 8) rodzaj popełnionego przestępstwa;
- 9) stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa.

§ 3. Podstawą klasyfikacji są w szczególności badania osobopoznawcze.

Art. 83. § 1. Skazanego poddaje się w miarę potrzeby, za jego zgodą, badaniom psychologicznym, a także psychiatrycznym. Sędzia penitencjarny może zarządzić przeprowadzenie badań bez zgody skazanego.

§ 1a. Skazanego poddaje się w miarę potrzeby, za jego zgodą, także badaniom seksuologicznym. Sędzia penitencjarny może zarządzić przeprowadzenie badań bez zgody skazanego.

§ 2. Badania, o których mowa w § 1, przeprowadza się przede wszystkim w odpowiednich ośrodkach diagnostycznych.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, w drodze rozporządzenia, powołuje ośrodki diagnostyczne, o których mowa w § 2, oraz określi zasady organizacji i warunki przeprowadzania badań w tych ośrodkach. Rozporządzenie uwzględni potrzebę:

- 1) wyjaśnienia psychologicznych i socjologicznych procesów zachowania skazanego,
- 2) zdiagnozowania ewentualnych zaburzeń psychicznych skazanego,
- 3) określenia ewentualnego postępowania leczniczego i rehabilitacyjnego

– w celu podjęcia właściwej decyzji klasyfikacyjnej i określenia warunków indywidualnego oddziaływania na skazanego.

Art. 84. § 1. W zakładzie karnym dla młodocianych odbywają karę skazani, którzy nie ukończyli 21 roku życia; w uzasadnionych wypadkach skazany może odbywać karę w tym zakładzie po ukończeniu 21 roku życia.

§ 2. Jeżeli jest to uzasadnione potrzebami oddziaływania, dorosły skazany po raz pierwszy, wyróżniający się dobrą postawą, może, za swoją zgodą, odbywać karę w zakładzie karnym dla młodocianych; korzysta on wtedy z takich uprawnień jak młodociany.

§ 3. Młodocianego, któremu pozostało co najmniej 6 miesięcy do nabycia prawa do ubiegania się o warunkowe zwolnienie lub sprawiającego trudności wychowawcze, poddaje się badaniom psychologicznym; przepisy art. 83 stosuje się odpowiednio.

Art. 85. § 1. W zakładzie karnym dla odbywających karę po raz pierwszy osadza się również skazanych odbywających zastępczą karę pozbawienia wolności orzeczoną w tej samej sprawie oraz skazanych na karę pozbawienia wolności niewymienionych w art. 86.

§ 2. W zakładzie karnym, o którym mowa w § 1, mogą odbywać karę młodociani skazani za przestępstwo, o którym mowa w art. 10 § 2 lub 2a Kodeksu karnego, jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze i resocjalizacyjne.

Art. 86. § 1. W zakładzie karnym dla recydywistów penitencjarnych odbywają karę dorośli skazani za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności lub zastępczą karę pozbawienia wolności oraz ukarani za wykroczenia umyślne karą aresztu lub zastępczą karą aresztu, którzy uprzednio już odbywali takie kary lub karę aresztu wojskowego za umyślne przestępstwa lub wykroczenia, chyba że szczególne względy resocjalizacyjne przemawiają za skierowaniem ich do zakładu karnego dla odbywających karę po raz pierwszy.

§ 2. W zakładzie karnym, o którym mowa w § 1, mogą odbywać karę skazani określani w art. 65 Kodeksu karnego oraz w art. 37 § 1 pkt 2 i 5 Kodeksu karnego skarbowego, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy resocjalizacyjne.

Art. 87. § 1. Kobiety odbywają karę pozbawienia wolności odrębnie od mężczyzn, chyba że wyrażą zgodę na piśmie na osadzenie ich w celach koedukacyjnych wskazanych przez nie w tym piśmie. Zgoda ta może być przez nie w każdej chwili cofnięta.

§ 1a. Przepis § 1. dotyczy także mężczyzn odbywających karę pozbawienia wolności.²²

§ 2. Skazana kobieta odbywa karę w zakładzie karnym typu półotwartego, chyba że stopień demoralizacji lub względy bezpieczeństwa przemawiają za odbywaniem kary w zakładzie karnym innego typu.

§ 3. Kobiecie ciężarnej lub karmiącej zapewnia się opiekę specjalistyczną.

§ 4. W celu umożliwienia matce pozbawionej wolności sprawowania stałej i bezpośredniej opieki nad dzieckiem organizuje się przy wskazanych zakładach karnych domy dla matki i dziecka, w których dziecko może przebywać na życzenie matki do ukończenia trzeciego roku życia, chyba że względy wychowawcze lub zdrowotne, potwierdzone opinią lekarza albo psychologa, przemawiają za oddzieleniem dziecka od matki albo za przedłużeniem lub skróceniem tego okresu. Decyzje w tym zakresie wymagają zgody sądu opiekuńczego. Do matek pozbawionych wolności sprawujących stałą i bezpośrednią opiekę nad dzieckiem przepisu art. 69 nie stosuje się.

§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb przyjmowania dzieci matek pozbawionych wolności do domów dla matki i dziecka przy wskazanych zakładach karnych oraz szczegółowe zasady organizowania i działania tych placówek, uwzględniając sytuacje, o których mowa w § 3–4, a także potrzeby w zakresie zabezpieczenia prawidłowego rozwoju dziecka.

Art. 87a. § 1. Wykonując karę wobec skazanych sprawujących stałą pieczę nad dzieckiem do lat 15, uwzględnia się w szczególności potrzebę inicjowania, podtrzymywania i zacieśniania ich więzi uczuciowej z dziećmi, wywiązywania się z obowiązków alimentacyjnych oraz świadczenia pomocy

²² Art. 87 §1, 1a - pozwala m. in. na wspólne osadzenie małżeństw oraz osób w związkach partnerskich oraz osób nieheteronormatywnych

materialnej dzieciom, a także współdziałania z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których te dzieci przebywają.

§ 2. Skazani sprawujący stałą pieczę nad dziećmi, które przebywają w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, powinni być w miarę możliwości osadzani w odpowiednich zakładach karnych, położonych najbliżej miejsca pobytu dzieci.

Art. 88. § 1. Skazanego odbywającego karę w systemie programowanego oddziaływania osadza się w zakładzie karnym typu półotwartego, chyba że szczególne okoliczności uzasadniają osadzenie go w zakładzie karnym typu zamkniętego.

§ 2. Skazanego za przestępstwo nieumyślne lub odbywającego zastępczą karę pozbawienia wolności albo karę aresztu osadza się w zakładzie karnym typu półotwartego, chyba że szczególne okoliczności przemawiają za osadzeniem go w zakładzie karnym innego typu.

§ 3. W zakładzie karnym typu zamkniętego osadza się:

1) skazanego za przestępstwo popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnianie przestępstw, chyba że szczególne okoliczności przemawiają przeciwko takiemu osadzeniu, co nie dotyczy skazanych uznanych za stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu;

2) (uchylony)

3) skazanego z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, w tym skazanego za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, lub upośledzonego umysłowo;

4) skazanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu;

5) skazanego objętego ochroną na mocy art. 88d albo ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1197).

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 5a. (uchylony)

§ 5b. (uchylony)

§ 6. W zakładzie karnym typu zamkniętego można także osadzić, ze względu na zagrożenie społeczne albo zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu:

1) skazanego za przestępstwo nieumyślne, odbywającego zastępczą karę pozbawienia wolności, osobę odbywającą karę aresztu oraz skazane kobiety, a także innych skazanych, których właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa, zachowanie po dokonaniu przestępstwa, negatywna ocena postawy i zachowania w areszcie śledczym, względy bezpieczeństwa zakładu albo inne szczególne okoliczności wskazują, że należy wobec nich wykonywać karę w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia;

2) skazanego, który podczas pobytu w areszcie śledczym lub zakładzie karnym naruszył w poważnym stopniu dyscyplinę i porządek;

3) skazanego przebywającego dotychczas w zakładzie karnym typu otwartego lub półotwartego, jeżeli negatywna ocena jego postawy i zachowania, a także względy bezpieczeństwa zakładu wskazują, że należy wobec niego wykonywać karę w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia;

4) skazanego, który popełnił przestępstwo o znacznym stopniu społecznej szkodliwości, jeżeli jego postawa i zachowanie przemawiają za przebywaniem w zakładzie karnym typu zamkniętego.

Art. 88a. § 1. Za skazanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu można uznać skazanego, który:

1) popełnił przestępstwo o bardzo wysokim stopniu społecznej szkodliwości, w szczególności przestępstwo:

a) zamachu na:

– niepodległość lub integralność Rzeczypospolitej Polskiej,

– konstytucyjny ustrój państwa lub konstytucyjne organy Rzeczypospolitej Polskiej,

– życie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

– jednostkę Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,

b) ze szczególnym okrucieństwem,

c) wzięcia lub przetrzymania zakładnika albo w związku z wzięciem zakładnika,

d) uprowadzenia statku wodnego lub powietrznego,

e) z użyciem broni palnej, materiałów wybuchowych albo łatwopalnych;

2) popełnił przestępstwo w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnianie przestępstw, zwłaszcza z uwagi na jego kierowniczą lub znaczącą rolę w grupie lub związku;

3) podczas uprzedniego lub obecnego pozbawienia wolności stwarzał zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego w ten sposób, że:

a) był organizatorem lub aktywnym uczestnikiem zbiorowego wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym,

b) dopuścił się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub inną osobę zatrudnioną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym,

c) był sprawcą zgwałcenia, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu albo znęcał się nad skazanym, ukaranym lub tymczasowo aresztowanym,

d) uwolnił się lub usiłował uwolnić się z zakładu karnego lub aresztu śledczego albo podczas konwojowania poza terenem zakładu lub aresztu.

§ 2. Przy podjęciu i każdorazowej weryfikacji decyzji o uznaniu skazanego za stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu komisja penitencyjna uwzględnia:

- 1) właściwości i warunki osobiste skazanego;
- 2) motywacje i sposób zachowania się przy popełnieniu przestępstwa oraz rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa;
- 3) sposób zachowania się w trakcie pobytu w zakładzie karnym;
- 4) stopień demoralizacji lub postępy w resocjalizacji;
- 5) w wypadku skazanego za przestępstwo popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnianie przestępstw – zagrożenie dla porządku prawnego, które może wyniknąć z nawiązania przez skazanego bezprawnych kontaktów z innymi członkami grupy, w tym zwłaszcza zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego lub dla czynności mających na celu ujawnienie mienia stanowiącego korzyść z popełnienia przestępstwa, oraz fakt, że inni członkowie grupy lub związku przebywają na wolności.

§ 3. Skazany stwarzający poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu odbywa karę w wyznaczonym oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmoczoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo tego zakładu. Zapisów art. 89 nie stosuje się.²³

§ 4. O osadzeniu skazanego w wyznaczonym oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego zawiadamia się sędziego penitencyjnego.

§ 5. Skazanego, o którym mowa w art. 88 § 3 pkt 5, można osadzić, za jego zgodą, w oddziale lub celi, o których mowa w § 3.

Art. 88b. § 1. W zakładzie karnym typu zamkniętego skazani stwarzający poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu odbywają karę w następujących warunkach:

- 1) cele mieszkalne oraz miejsca i pomieszczenia wyznaczone do: pracy, nauki, przeprowadzania spacerów, wycieczek, odprawiania nabożeństw, spotkań religijnych i nauczania religii oraz zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu wyposaża się w odpowiednie zabezpieczenia techniczno-ochronne;
- 2) cele mieszkalne pozostają zamknięte całą dobę i są częściej kontrolowane niż te, w których osadzeni są skazani, wobec których nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 76 § 1 pkt 7;
- 3) skazani mogą uczyć się, pracować, bezpośrednio uczestniczyć w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauce religii oraz korzystać z zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu, tylko w oddziale, w którym są osadzeni;
- 4) poruszanie się skazanych po terenie zakładu karnego odbywa się pod wzmocnionym dozorem i jest ograniczone tylko do niezbędnych potrzeb;

²³ Art. 88 a § 3 - zmiany związane z nowym brzmieniem artykuł 89

- 5) skazanych poddaje się kontroli osobistej przy każdorazowym wyjściu i powrocie do celi;
- 6) spacer skazanych odbywa się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem;
- 7) sposób osobistego kontaktowania się przedstawicieli podmiotów określonych w art. 38 § 1 ze skazanymi określa każdorazowo dyrektor zakładu karnego;
- 8) widzenia skazanych odbywają się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem. Skazani nie mogą korzystać z widzeń w obecności skazanych, wobec których nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 76 § 1 pkt 7;
- 9) widzenia udzielane są w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi, dotyczy to także osób, o których mowa w art. 8 § 3, jednak na żądanie tych osób widzeń udziela się w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt ze skazanymi. W czasie korzystania z widzeń skazani mogą spożywać artykuły żywnościowe i napoje;
- 10) skazani nie mogą korzystać z własnej odzieży i obuwia.

§ 2. Komisja penitencjarna może uznać, że nie zachodzi potrzeba stosowania wszystkich warunków, o których mowa w § 1, i odstąpić od stosowania jednego lub więcej z nich; przepis art. 88a § 2 stosuje się odpowiednio. Jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami, można przywrócić stosowanie warunków, od których odstąpiono, lub zmienić ich zakres.

§ 3. Na wniosek skazanego lub jego obrońcy, nie częściej jednak niż raz na 3 miesiące, komisja penitencjarna wskazuje przyczyny uzasadniające kwalifikację skazanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu oraz stosowanie wobec niego warunków określonych w § 1.

Art. 88c. § 1. Zachowanie skazanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu podlega stałemu monitorowaniu.

§ 2. Monitorowanie prowadzi się w celach mieszkalnych wraz z częścią przeznaczoną do celów sanitarno-higienicznych oraz w miejscach i pomieszczeniach, o których mowa w art. 88b § 1 pkt 1. Monitorowany obraz lub dźwięk podlega utrwalaniu.

Art. 88d. § 1. Jeżeli w związku z toczącym się lub zakończonym postępowaniem karnym, w którym skazany uczestniczył lub uczestniczył w charakterze podejrzanego, oskarżonego, świadka lub pokrzywdzonego, wystąpiło poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla jego życia lub zdrowia, dyrektor zakładu karnego obejmuje takiego skazanego za jego pisemną zgodą szczególną ochroną w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia, która może polegać na:

- 1) kontroli stanu jego zdrowia;
- 2) udzielaniu pomocy psychologicznej;
- 3) (uchylony)
- 4) stosowaniu warunków odbywania kary określonych w art. 88c;
- 5) zakazie pozostawiania skazanego samotnie w celi mieszkalnej lub innym pomieszczeniu, z wyjątkiem celi i pomieszczeń monitorowanych;

- 6) wzmożonej obserwacji zachowania skazanego;
- 7) zwiększeniu stopnia izolacji od innych skazanych;
- 8) częstszej wizytacji celi mieszkalnej przez wyznaczonych funkcjonariuszy lub pracowników Służby Więziennej niż w odniesieniu do skazanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;
- 9) określeniu szczególnego sposobu korzystania z zabezpieczeń techniczno-ochronnych w celi mieszkalnej;
- 10) częstszej kontroli posiadanych przez skazanego w celi mieszkalnej przedmiotów, w tym leków, niż w odniesieniu do skazanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;
- 11) częstszej kontroli celi mieszkalnej niż w odniesieniu do skazanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną.

§ 2. Szczególna ochrona może polegać również na stosowaniu wobec skazanego, o którym mowa w § 1:

- 1) warunków odbywania kary określonych w art. 88b § 1 pkt 1–4, 6, 8 i 9 oraz § 2 i 3,
- 2) ochrony osobistej w rozumieniu ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym – za zgodą skazanego.

§ 2a. Objęcie skazanego szczególną ochroną powinno być dokonane zgodnie z celem tej czynności, w granicach niezbędnych do osiągnięcia tego celu, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego oraz bez wyrządzania zbędnych dolegliwości.

§ 2b. Szczegółowy sposób realizacji szczególnej ochrony skazanego nie może być bardziej dolegliwy niż warunki odbywania kary, które mogą być stosowane wobec skazanego, o którym mowa w art. 88a § 1. Art. 89 nie stosuje się.²⁴

§ 3. Dyrektor zakładu karnego obejmuje skazanego szczególną ochroną na wniosek sądu, przed którym toczy się postępowanie karne, albo prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze. We wniosku należy podać przyczyny objęcia skazanego szczególną ochroną oraz wskazać czas jej trwania, nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 4. Dyrektor zakładu karnego może objąć skazanego szczególną ochroną na jego uzasadniony wniosek; we wniosku należy podać przyczyny objęcia skazanego szczególną ochroną oraz wskazać czas jej trwania, nie dłuższy niż 3 miesiące. Przed podjęciem decyzji dyrektor zakładu karnego zasięga opinii odpowiednio sądu lub prokuratora, o których mowa w § 3, a po zakończeniu postępowania karnego opinii sędziego penitencjarnego; do czasu otrzymania opinii dyrektor może tymczasowo stosować wobec skazanego środki, o których mowa w § 1.²⁵

§ 5. W decyzji o objęciu skazanego szczególną ochroną należy określić termin, do którego ochrona ma trwać, oraz szczegółowy sposób realizacji tej ochrony, wskazując środki, o których mowa w § 1 lub 2.

²⁴ Art. 88d § 2b - zmiany związane z nowym brzmieniem artykuł 89

²⁵ Art. 88d - z racji ingerencji w prywatność skazanego podejmowane działania „dla jego dobra” nie mogą być wbrew jego woli

§ 6. Jeżeli po upływie terminu, o którym mowa w § 5, w dalszym ciągu występuje poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla życia lub zdrowia skazanego, szczególną ochronę przedłuża się na kolejny okres; przepisy § 3 i 4 stosuje się odpowiednio. Decyzja o przedłużeniu szczególnej ochrony winna być wydana w sposób zabezpieczający ciągłość stosowania tej ochrony.

§ 7. W wypadku ustania przyczyny objęcia skazanego szczególną ochroną, dyrektor zakładu karnego, na wniosek sądu, przed którym toczy się postępowanie karne, albo prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze cofa szczególną ochronę. W wypadku objęcia szczególną ochroną skazanego na jego wniosek, cofnięcie szczególnej ochrony może nastąpić na wniosek skazanego lub z urzędu, po zasięgnięciu opinii odpowiednio sądu lub prokuratora, o których mowa w § 3, a po zakończeniu postępowania karnego opinii sędziego penitencjarnego.

§ 8. Decyzję o objęciu szczególną ochroną, a także decyzję o przedłużeniu lub o cofnięciu jej stosowania doręcza się skazanemu.

§ 9. Dyrektor zakładu karnego zawiadamia sędziego penitencjarnego o objęciu skazanego szczególną ochroną, o jej przedłużeniu lub o jej cofnięciu.

§ 10. Szczególna ochrona jest stosowana także w razie przeniesienia skazanego do innego zakładu karnego. Dyrektor zakładu karnego, w którym skazany przebywa, informuje dyrektora zakładu karnego, do którego skazany ma być przeniesiony, o objęciu go szczególną ochroną oraz o dotychczasowym sposobie ochrony i przyczynach jej zastosowania. Dyrektor zakładu karnego, do którego skazany został przeniesiony, niezwłocznie zawiadamia sędziego penitencjarnego o stosowaniu wobec skazanego szczególnej ochrony.

§ 11. Po zakończeniu postępowania karnego organem właściwym w zakresie składania wniosków sądu lub prokuratora, o których mowa w § 3 i 7, jest sędzia penitencjarny.

Art. 89. § 1. Jeżeli postawa i zachowanie skazanego za tym przemawiają, przenosi się go z zakładu karnego typu zamkniętego do zakładu typu półotwartego lub otwartego.

§ 1a. Skazanych obligatoryjnie przenosi się z zakładu karnego typu zamkniętego do półotwartego po odbyciu przez nich jednej piątej części zasądzonego wyroku, art. 80 § 6 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio przy przenoszeniu skazanego z zakładu typu półotwartego.

§ 2a. Skazanych obligatoryjnie przenosi się z zakładu karnego typu półotwartego do otwartego po odbyciu przez nich dwóch piątych części zasądzonego wyroku, art. 80 § 6 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności przenosi się do zakładu karnego typu półotwartego po odbyciu przez niego w wypadku pierwszy raz karanych 12 i pół roku, a recydywistów po 15 latach, a do zakładu karnego typu otwartego – po odbyciu przez niego - w wypadku pierwszy raz karanych 20 lat, a recydywistów 25 lat. Przeniesienie następuje po przeprowadzeniu badań psychologicznych, a także psychiatrycznych, o których mowa w art. 83 § 1.

§ 3a. Przeniesienie, o którym mowa w § 1, skazanego z zaburzeniami preferencji seksualnych za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z tymi zaburzeniami, wymaga przeprowadzenia również badań seksuologicznych, o których mowa w art. 83 § 1a, a także zgody sędziego penitencjarnego.

§ 4. Ujemna ocena postawy i zachowania skazanego, a także względy bezpieczeństwa mogą powodować przeniesienie go do zakładu karnego typu półotwartego lub zamkniętego.

§ 4a. W przypadku zastosowania względem skazanego § 4. przywrócenie go do zakładu karnego typu otwartego lub półotwartego, z którego został przeniesiony następuje obligatoryjnie po okresie 3 miesięcy.²⁶

Art. 90. W zakładzie karnym typu zamkniętego:

1) cele mieszkalne skazanych mogą być otwarte w porze dziennej przez określony czas, jeżeli względy bezpieczeństwa nie stoją temu na przeszkodzie;

2) skazani mogą być zatrudniani poza terenem zakładu karnego w pełnym systemie konwojowania;

3) zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowe oraz nauczanie organizuje się w obrębie zakładu karnego;

4) ruch skazanych po terenie zakładu karnego odbywa się w sposób zorganizowany i pod dozorem;

5) skazani mogą korzystać z własnej bielizny, obuwia i odzieży;

6) skazani mogą korzystać z czterech widzeń w miesiącu, a za zgodą dyrektora zakładu karnego wykorzystać je jednorazowo;

7) widzenia skazanego podlegają nadzorowi administracji zakładu karnego; rozmowy skazanych w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio

8) korespondencja skazanego podlega cenzurze administracji zakładu karnego, tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio; chyba że ustawa stanowi inaczej

9) rozmowy telefoniczne skazanego lub rozmowy skazanego prowadzone za pomocą innych środków łączności podlegają kontroli administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio.

10) skazanym, w miarę możliwości, stwarza się warunki do przygotowywania dodatkowych posiłków we własnym zakresie;²⁷

Art. 91. W zakładzie karnym typu półotwartego:

1) cele mieszkalne skazanych pozostają otwarte w porze dziennej, natomiast w porze nocnej mogą być zamknięte;

2) skazani mogą być zatrudniani poza terenem zakładu karnego w systemie zmniejszonego konwojowania lub bez konwojenta, w tym również na pojedynczych stanowiskach pracy;

²⁶ Art. 89 § 1, 4a - zmiana jest powiązana ze zmianą artykuł 159 a także została dość obszernie rozpisana na początku tego uzasadnienia artykuł 90 92 artykuł 217 a paragraf 16 o uzasadnienie zmiany jest na początku tego uzasadnienia

²⁷ Art. 90 - szersze uzasadnienie zmian zostało szczegółowo opisane na końcu niniejszego Społecznego Projektu nowelizacji Kodeksu Karnego Wykonawczego, a treść samych artykułów jest jasna i przejrzysta, co powoduje realne usprawnienie działania polskiego systemu penitencjarnego.

3) skazanym można zezwalać na uczestniczenie w nauczaniu, szkoleniu oraz w zajęciach terapeutycznych organizowanych poza terenem zakładu karnego;

4) skazanym można zezwalać na udział w organizowanych przez administrację zakładu karnego poza terenem zakładu karnego grupowych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych w obecności funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego; łączna liczba opuszczeń zakładu karnego w celu udziału w tych zajęciach dla jednego skazanego nie może przekroczyć 28 w ciągu roku;

5) skazani mogą poruszać się po terenie zakładu karnego w czasie i miejscach ustalonych w porządku wewnętrznym;

6) skazani mogą korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia;

7) skazanym można udzielać przepustek z zakładu karnego łącznie na okres nieprzekraczający 28 dni w roku;

8) skazani mogą korzystać z czterech widzeń w miesiącu, które za zgodą dyrektora zakładu karnego mogą być połączone;

9) widzenia skazanego podlegają nadzorowi administracji zakładu karnego; rozmowy skazanych w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio;

10) korespondencja skazanych może podlegać cenzurze administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio;

11) rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio.

12) skazanym, w miarę możliwości, stwarza się warunki do przygotowywania dodatkowych posiłków we własnym zakresie;²⁸

Art. 91a. W zakładach karnych dla młodocianych typu zamkniętego i półotwartego skazani mają ponadto prawo do dodatkowego widzenia w miesiącu.

Art. 92. W zakładzie karnym typu otwartego:

1) cele mieszkalne skazanych pozostają otwarte przez całą dobę;

2) skazanych zatrudnia się przede wszystkim poza terenem zakładu karnego, bez konwojenta, na pojedynczych stanowiskach pracy;

3) skazanym zezwala się na uczestniczenie w nauczaniu, szkoleniu oraz zajęciach terapeutycznych organizowanych poza terenem zakładu karnego;

4) skazanym zezwala się na udział w organizowanych przez administrację zakładu karnego poza terenem zakładu karnego zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych oraz innych takich

²⁸ Art. 91 – szersze uzasadnienie zmian zostało szczegółowo opisane na końcu niniejszego Społecznego Projektu nowelizacji Kodeksu Karnego Wykonawczego, a treść samych artykułów jest jasna i przejrzysta, co powoduje realne usprawnienie działania polskiego systemu penitencjarnego.

zajęciach i imprezach organizowanych poza terenem zakładu karnego; sposób udziału w zajęciach i imprezach określa dyrektor zakładu karnego;

5) (uchylony)

6) skazani mogą poruszać się po terenie zakładu karnego w czasie i miejscach ustalonych w porządku wewnętrznym;

7) skazani mogą korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia;

8) skazani mogą otrzymywać z depozytu zakładu karnego środki pieniężne pozostające do ich dyspozycji;

9) skazanym udziela się przepustek z zakładu karnego, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące;

10) skazany może korzystać z czterech widzeń w miesiącu;

11) widzenia skazanego mogą podlegać nadzorowi administracji zakładu karnego; rozmowy skazanego w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio;

12) skazanym, w miarę możliwości, stwarza się warunki do przygotowywania dodatkowych posiłków we własnym zakresie;

13) korespondencja skazanych może podlegać cenzurze administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio;

14) rozmowy telefoniczne skazanego lub rozmowy skazanego prowadzone za pomocą innych środków łączności mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego tylko na podstawie postanowienia sądu, art. 167, 168b, 169 KPK stosuje się odpowiednio;²⁹

Art. 93. Do przepustek określonych w art. 91 pkt 7 stosuje się odpowiednio przepisy art. 139 § 1, 2, 5, 7 i 8 oraz art. 140.

Art. 94. Skazany na karę aresztu wojskowego odbywa karę w zakładzie karnym typu otwartego, chyba że szczególne względy przemawiają za potrzebą osadzenia skazanego w zakładzie karnym innego typu.

Art. 95. § 1. W systemie programowanego oddziaływania odbywają karę skazani młodociani, a także skazani dorośli, którzy wyrażają zgodę na współudział w opracowaniu i wykonaniu indywidualnego programu oddziaływania.

§ 2. W programach oddziaływania ustala się zwłaszcza: rodzaje zatrudnienia i nauczania skazanych, ich kontakty przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi, wykorzystywanie czasu wolnego, możliwości wywiązywania się z ciążących na nich obowiązków oraz inne przedsięwzięcia niezbędne dla przygotowania skazanych do powrotu do społeczeństwa.

§ 3. Wykonywanie programów oddziaływania podlega okresowym ocenom; programy te mogą ulegać zmianom.

²⁹ Art. 92 – szersze uzasadnienie zmian zostało szczegółowo opisane na końcu niniejszego Społecznego Projektu nowelizacji Kodeksu Karnego Wykonawczego, a treść samych artykułów jest jasna i przejrzysta, co powoduje realne usprawnienie działania polskiego systemu penitencjarnego.

§ 4. Jeżeli zachodzą warunki określone w art. 96, skazanego przenosi się do odbywania kary w systemie terapeutycznym. Skazanego dorosłego przenosi się do odbywania kary w systemie zwykłym, jeżeli nie przestrzega on wymagań ustalonych w programie oddziaływania.

Art. 96. § 1. W systemie terapeutycznym odbywają karę skazani z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, w tym skazani za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, upośledzeni umysłowo, a także uzależnieni od substancji psychoaktywnej oraz skazani niepełnosprawni fizycznie – wymagający oddziaływania specjalistycznego, zwłaszcza opieki psychologicznej, lekarskiej lub rehabilitacyjnej.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Jeżeli przemawiają za tym względy lecznicze i wychowawcze, w oddziale terapeutycznym mogą odbywać karę także inni skazani, za ich zgodą.

§ 4. Karę pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym wykonuje się przede wszystkim w oddziale terapeutycznym o określonej specjalizacji.

Art. 97. § 1. Wykonując karę w systemie terapeutycznym, uwzględnia się w postępowaniu ze skazanymi w szczególności potrzebę zapobiegania pogłębianiu się patologicznych cech osobowości, przywracania równowagi psychicznej oraz kształtowania zdolności współżycia społecznego i przygotowania do samodzielnego życia.

§ 2. Wykonywanie kary dostosowuje się do potrzeb w zakresie leczenia, zatrudnienia, nauczania i wymagań higieniczno-sanitarnych. Jeżeli względy zdrowotne tego wymagają, organizuje się zatrudnienie w warunkach pracy chronionej.

§ 3. Skazanych, którzy nie wymagają już oddziaływania specjalistycznego, o którym mowa w art. 96, przenosi się do odpowiedniego systemu wykonywania kary.

Art. 98. W systemie zwykłym skazany może korzystać z dostępnego w zakładzie karnym zatrudnienia, nauczania oraz zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych.

Art. 99. § 1. Zastępczą karę pozbawienia wolności wykonuje się w systemie zwykłym, w miarę możliwości w oddzieleniu od innych skazanych, chyba że szczególne względy przemawiają za skierowaniem skazanego do innego systemu.

§ 2. Ukarani karą aresztu orzeczoną za wykroczenie lub karami porządkowymi oraz osoby, wobec których zastosowano środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności, odbywają je oddzielnie od skazanych, w systemie zwykłym, chyba że szczególne względy przemawiają za skierowaniem do innego systemu.

§ 3. Jeżeli wobec skazanego wykonywana jest kolejno kara pozbawienia wolności, a następnie kara orzeczona za wykroczenie albo kara porządkowa lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, to w czasie wykonywania tej kary lub środka skazany pozostaje w takim systemie wykonywania kary, do jakiego został skierowany w czasie odbywania kary pozbawienia wolności.

Art. 100. § 1. Skazany odbywa karę w najbliższym miejscu wskazanego przez niego jako miejsce zamieszkania po opuszczeniu zakładu karnego oraz we właściwym ze względu na rodzaj, typ, system wykonywania kary lub zabezpieczenie zakładzie karnym. Przeniesienie skazanego do innego właściwego zakładu karnego może nastąpić, szczególnie w przypadku:

- 1) zmiany przeznaczenia zakładu karnego lub w celu zapewnienia warunków, o których mowa w art. 110 § 2;
- 2) zatrudnienia lub nauki;
- 3) udzielenia świadczenia zdrowotnego;
- 4) skierowania do ośrodka diagnostycznego, oddziału terapeutycznego lub oddziału dla osób stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu śledczego lub zakładu karnego;
- 5) udziału w czynności procesowej;
- 6) ważnych względów rodzinnych;
- 7) względów związanych z bezpieczeństwem skazanego;
- 8) konieczności zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w zakładzie.

§ 2. Dyrektor Generalny Służby Więziennej ustala miejsce odbywania kary pozbawienia wolności dla skazanego objętego ochroną na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym.

Oddział 4

Prawa i obowiązki skazanego

Art. 101. Skazanego po osadzeniu w zakładzie karnym należy bezzwłocznie poinformować o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach oraz o konsekwencjach wynikających z art. 139 § 1 Kodeksu postępowania karnego, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami niniejszego kodeksu i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, oraz poddać odpowiednim badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym.

Art. 102. Skazany ma prawo w szczególności do:

- 1) odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia żywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny;
- 2) utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi;
- 3) korzystania z wolności religijnej;
- 4) otrzymywania związanego z zatrudnieniem wynagrodzenia oraz do ubezpieczenia społecznego w zakresie przewidzianym w odrębnych przepisach, a także pomocy w uzyskiwaniu świadczeń inwalidzkich;
- 5) kształcenia i samokształcenia oraz wykonywania twórczości własnej, a za zgodą dyrektora zakładu karnego do wytwarzania i zbywania wykonanych przedmiotów;
- 6) korzystania z urządzeń i zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, radia, telewizji, książek i prasy;

7) komunikowania się z obrońcą, pełnomocnikiem, właściwym kuratorem sądowym oraz wybranym przez siebie przedstawicielem, o którym mowa w art. 42 oraz z innymi osobami wymienionymi w art. 8 § 3.;

8) komunikowania się z podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1;

9) zapoznawania się z wszystkimi opiniami, sporządzonymi przez administrację zakładu karnego dotyczącymi jego osoby także poprzez system informatyczny online.

9a) Szczegóły działania systemu informatycznego online pozwalającego na przeglądanie dokumentów wymienionych w pkt. 9 określa Minister Sprawiedliwości w Rozporządzeniu.

9b) Skazany może upoważnić do dostępu do danych wymienionych w pkt 9 także inne osoby.³⁰

10) składania wniosków, skarg i prośb organowi właściwemu do ich rozpatrzenia oraz przedstawiania ich, w nieobecności innych osób, administracji zakładu karnego, kierownikom jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, sędziemu penitencjarnemu, prokuratorowi i Rzecznikowi Praw Obywatelskich;

11) prowadzenia korespondencji z organami ścigania, wymiaru sprawiedliwości i innymi organami państwowymi, organami samorządu terytorialnego, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Rzecznikiem Praw Dziecka oraz organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka.

Art. 103. Skazani mają prawo kierować skargi do organów powołanych na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka.

Art. 104. Korzystanie przez skazanego z przysługujących mu praw powinno następować w sposób nienaruszający praw innych osób oraz niezakłócający ustalonego przez Ministra Sprawiedliwości porządku wewnętrznego.

Art. 104a. § 1. Na wniosek właściwego organu gminy, za zgodą dyrektora zakładu karnego, umożliwia się skazanemu na jego pisemny wniosek lub za jego pisemną zgodą udział w usuwaniu skutków sytuacji kryzysowych oraz klęsk żywiołowych.

§ 2. Zasady udziału skazanych w usuwaniu skutków sytuacji kryzysowych oraz klęsk żywiołowych określa się w porozumieniu zawieranym pomiędzy dyrektorem zakładu karnego i organem, o którym mowa w § 1.

Art. 105. § 1. Skazanemu należy umożliwić utrzymywanie więzi przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi przez widzenia, korespondencję, rozmowy telefoniczne, paczki i przekazy pieniężne oraz przez inne środki łączności, a także ułatwiać utrzymywanie kontaktów z podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1.

§ 2. Skazany cudzoziemiec może prowadzić korespondencję z właściwym urzędem konsularnym, a w razie braku takiego urzędu – z właściwym przedstawicielstwem dyplomatycznym oraz korzystać

³⁰ Art. 102 pkt. 9, 9a i 9c - jak wykazała wieloletnia praktyka, brak dostępu do informacji o sobie przez osadzonych pozwalał np. na tworzenie nieprawdziwych treści wynikających np. z braku sympatii politycznych (np. o krytykowaniu działań rządu 2015-2022, przykład w załączeniu). Nowe rozwiązanie pozwoli zapobiec w przyszłości takim sytuacjom, a dla np. rodzin skazanych może pełnić funkcję swoistego „elektronicznego dzienniczka” pozwalającego monitorować postępy w resocjalizacji ich bliskich osadzonych w jednostce penitencjarnej

z widzeń z urzędnikiem konsularnym lub wykonującym funkcje konsularne pracownikiem przedstawicielstwa dyplomatycznego.

§ 3. Zakres i sposób kontaktów, o których mowa w § 1 i 2 są uzależnione od rodzaju i typu zakładu karnego, w którym skazany odbywa karę, a także od wymogów indywidualnego oddziaływania, z wyjątkiem prawa do otrzymywania paczek.

§ 4. (uchylony)

1) (uchylony) ,

2) (uchylony) ,

3) (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 6. Dyrektor zakładu karnego podejmuje decyzje dotyczące zatrzymania otrzymywanych i przesyłanych przez skazanych paczek lub ich zniszczenia, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa zakładu lub porządku publicznego, powiadamiając o tym sędziego penitencjarnego oraz skazanego. Zniszczenie paczek odbywa się na podstawie odrębnych przepisów.

§ 6a. Skazany ponosi koszty prowadzenia korespondencji, w tym korespondencji urzędowej. W szczególnie uzasadnionych wypadkach skazany, który nie posiada środków pieniężnych, może otrzymać od administracji zakładu karnego znaczki pocztowe na korespondencję.

§ 7. Skazany wysyłając korespondencję urzędową przekazuje wraz z nią wypełnione potwierdzenie odbioru, które po podpisaniu przez przyjmującego zwracane jest skazanemu. Na kopercie umieszcza się odcisk stempla z nazwą zakładu karnego oraz odnotowuje się datę jej odbioru.

§ 8. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, wzór potwierdzenia odbioru wysyłanej korespondencji urzędowej, o którym mowa w § 7.

Art. 105a. § 1. Widzenie trwa 60 minut. W tym samym dniu skazanemu udziela się tylko jednego widzenia, z zastrzeżeniem art. 90 pkt 6, art. 91 pkt 8 i art. 9 pkt 10.

§ 2. W widzeniu mogą uczestniczyć nie więcej niż trzy osoby pełnoletnie, chyba że dyrektor zakładu karnego, w uzasadnionych wypadkach, wyrazi zgodę na udział większej liczby osób. Liczba osób małoletnich nie podlega ograniczeniu. Osoby małoletnie mogą korzystać z widzeń tylko pod opieką osób pełnoletnich.

§ 2a. Osoba małoletnia do lat 15 korzysta z widzenia ze skazanym pod opieką pozostającego na wolności przedstawiciela ustawowego lub pełnoletniej osoby najbliższej, a w przypadku gdy uprawniony do opieki nad osobą małoletnią podczas widzenia nie uzyskał zgody na widzenie, nie chce lub nie może z niego skorzystać – pod opieką funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego wyznaczonego przez dyrektora zakładu karnego.

§ 3. Skazani, o których mowa w art. 87a, mają prawo do dodatkowego widzenia z dziećmi.

§ 4. Skazany może odbywać widzenie z członkiem rodziny, inną osobą bliską oraz z osobą niebędącą członkiem rodziny lub inną osobą bliską.

§ 4a. Skazany celem utrzymania bliskich relacji ma prawo raz na 2 miesiące do realizacji dodatkowego dwugodzinnego widzenia z osobami wymienionymi w § 4, w formie widzenia bez osoby dozorującej w osobnym pomieszczeniu.³¹

§ 5. Widzenia odbywają się pod nadzorem funkcjonariusza, w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt skazanego z osobą odwiedzającą, przy oddzielnym stoliku.

§ 6. W czasie widzenia zezwala się na spożywanie artykułów żywnościowych i napojów zakupionych przez odwiedzających na terenie zakładu karnego. Artykuły żywnościowe i napoje, które nie zostały spożyte w czasie widzenia, przekazuje się osobie odwiedzającej.

§ 7. W razie naruszenia przez skazanego lub osobę go odwiedzającą ustalonych zasad odbywania widzenia, może być ono przerwane lub zakończone przed czasem.

§ 8. Szczegółowe warunki i zasady odbywania widzeń dyrektor zakładu karnego podaje do wiadomości, w formie ogłoszenia, w miejscu dostępnym dla odwiedzających.

§ 9. Ograniczenia wynikające z § 1, 2 i 5 nie mają zastosowania do widzeń skazanego z osobami wymienionymi w art. 8 § 3 i art. 105 § 2.

Art. 105b. § 1. Skazany codziennie ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób ustalony w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.

§ 1a. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwłaszcza gdy bezpośredni kontakt jest niemożliwy lub szczególnie utrudniony lub gdy wynika to z nagłej sytuacji życiowej, dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z rodziną i innymi osobami bliskimi poza godzinami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym.

§ 2. (uchylony)

§ 3. W wypadkach zagrożenia porządku publicznego lub zagrożenia dla bezpieczeństwa zakładu dyrektor zakładu karnego może za zgodą sądu penitencjarnego na czas określony pozbawić skazanego uprawnień, o którym mowa w § 1, nie dłużej jednak niż łącznie 7 dni w danym miesiącu.³²

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

Art. 105c. § 1. (uchylony)³³

§ 2. (uchylony)³⁴

31 Art. 105 a § 4, § 4a - nowa treść ich zapisów gwarantuje spełnienie gwarancji konstytucyjnych dotyczących szczególnej ochrony przez Państwo m.in. Rodziny, a wszelkie próby ograniczenia tego kontaktu ewidentnie godzą w ten zapis Konstytucji

32 Art. 105b - nowa treść ich zapisów gwarantuje spełnienie gwarancji konstytucyjnych dotyczących szczególnej ochrony przez Państwo m.in. Rodziny, a wszelkie próby ograniczenia tego kontaktu ewidentnie godzą w ten zapis Konstytucji

33 Art. 105b § 4, 5, Art. 105c - są niezgodne z szeregiem innych aktów prawnych m. in. Ustawą Prawo Telekomunikacyjne, bogata dokumentacja m. in. wnioski lobbingowe, pisma KIKE i inne w tej sprawie znajdują się m.in. na www.stopustawie.pl

34 Art. 105c - jest niemożliwy technicznie do realizacji - m. in. w kwestii stwierdzenia czy połączenie jest realizowane na numer przekierowany

Art. 106. § 1. Skazany ma prawo do wykonywania praktyk religijnych i korzystania z usług religijnych oraz bezpośredniego uczestniczenia w nabożeństwach odprawianych w zakładzie karnym w dni świąteczne, słuchania i oglądania nabożeństw transmitowanych przez środki masowego przekazu, a także do posiadania niezbędnych w tym celu książek, pism i przedmiotów.

§ 2. Skazany ma prawo do uczestniczenia w prowadzonym w zakładzie karnym nauczaniu religii, brania udziału w działalności charytatywnej i społecznej kościoła lub innego związku wyznaniowego, a także do spotkań indywidualnych z duchownym kościoła lub innego związku wyznaniowego, do którego należy; duchowni ci mogą odwiedzać skazanych w pomieszczeniach, w których przebywają.

§ 3. Korzystanie z wolności religijnej nie może naruszać zasad tolerancji ani zakłócać ustalonego porządku w zakładzie karnym.

§ 4. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii odpowiednich władz duchownych kościołów i innych związków wyznaniowych, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wykonywania praktyk religijnych i korzystania z usług religijnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, mając na względzie potrzebę zapewnienia warunków dla indywidualnego i zbiorowego uczestnictwa osób osadzonych w tych zakładach i aresztach w nabożeństwach i spotkaniach.

Art. 107. § 1. Skazani za przestępstwo popełnione z motywacji politycznej, religijnej lub przekonań ideowych odbywają karę w oddzieleniu od skazanych za inne przestępstwa; mają prawo do korzystania z własnej odzieży, bielizny i obuwia oraz nie podlegają obowiązkowi pracy.

§ 2. Z uprawnień, o których mowa w § 1, nie korzystają skazani za przestępstwa popełnione z użyciem przemocy.

Art. 108. § 1. Administracja zakładu karnego ma obowiązek podejmowania odpowiednich działań celem zapewnienia skazanym bezpieczeństwa osobistego w czasie odbywania kary.

§ 2. Skazany jest obowiązany poinformować niezwłocznie przełożonego o zagrożeniach dla jego bezpieczeństwa osobistego oraz unikać tych zagrożeń.

Art. 109. § 1. Skazany przebywający w zakładzie karnym lub areszcie śledczym otrzymuje trzy razy dziennie napój i posiłki o odpowiedniej wartości odżywczej, w tym co najmniej jeden posiłek gorący, z uwzględnieniem rodzaju wykonywanej pracy i wieku skazanego, a w miarę możliwości także wymogów religijnych i kulturowych. Skazany, którego stan zdrowia tego wymaga, otrzymuje wyżywienie według wskazań lekarza.

§ 2. Skazany przebywający poza zakładem karnym lub aresztem śledczym, który bierze udział w szczególności w czynnościach procesowych lub innych czynnościach wymagających konwojowania, a któremu ze względów technicznych lub organizacyjnych nie można wydać gorącego posiłku, a zwłaszcza w przypadku braku możliwości wydania posiłku w godzinach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, otrzymuje wyżywienie w postaci suchego prowiantu o odpowiedniej wartości odżywczej i napój, z uwzględnieniem wieku skazanego, a w miarę możliwości także wymogów religijnych i kulturowych. Skazany, którego stan zdrowia tego wymaga, otrzymuje wyżywienie w postaci suchego prowiantu według wskazań lekarza.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje posiłków i napojów wydawanych osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych, ich wartość odżywczą i energetyczną, a także minimalny dzienny koszt posiłków i napojów, uwzględniając wiek, stan zdrowia osadzonego i rodzaj wykonywanej przez niego pracy, konieczność zapewnienia posiłków i napojów osadzonym przyjmowanym do zakładu karnego lub aresztu śledczego i je opuszczającym, oraz przebywającym poza zakładem karnym lub aresztem śledczym, a także mając na uwadze konieczność zapewnienia warzyw i owoców w ciągu dnia.

Art. 110. § 1. Skazanego osadza się w celi mieszkalnej wieloosobowej lub jednoosobowej.

§ 2. Powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadającej na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Celę wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania. W celi zapewnia się odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę oraz oświetlenie, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych.

§ 2a. Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 90 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie i trzecie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², w razie:

1) wprowadzenia stanu wojennego, wyjątkowego lub klęski żywiołowej, lub w czasie ich obowiązywania,

2) ogłoszenia na terenie położenia zakładu karnego lub aresztu śledczego stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii albo wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii

– uwzględniając stopień zagrożenia dla życia i zdrowia;

3) konieczności zapobieżenia wystąpieniu innego zdarzenia stanowiącego bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa skazanego albo bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego albo zapobieżenia skutkom takiego zdarzenia.

§ 2b. Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie i trzecie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², jeżeli zachodzi konieczność natychmiastowego umieszczenia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym nieposiadającym wolnych miejsc w celach mieszkalnych:

1) skazanego na karę pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata;

2) (uchylony);

3) skazanego za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego;

4) skazanego, który samowolnie uwolnił się od odbywania kary pozbawienia wolności;

5) skazanego, który korzystając z zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego lub aresztu śledczego, nie powrócił w wyznaczonym terminie;

6) przetransportowanego na polecenie sądu lub prokuratora z innego zakładu karnego lub aresztu śledczego, w celu udziału w rozprawie lub innych czynnościach procesowych;

7) osoby tymczasowo aresztowanej, ukaranej karą porządkową lub co do której zastosowano inne środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności.

§ 2c. Okres, o którym mowa w § 2b, może być przedłużony tylko za zgodą sędziego penitencjarnego. Łączny okres umieszczenia skazanego w warunkach określonych w § 2b nie może przekroczyć 28 dni.

§ 2d. Wydając decyzję na podstawie § 2a–2c, należy minimalizować zagrożenie pogorszenia warunków wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania oraz zmierzać do szybkiego umieszczenia w celi mieszkalnej, o której mowa w § 2.

§ 2e. W decyzji wydanej na podstawie § 2a–2c należy określić czas oraz przyczyny umieszczenia skazanego w warunkach, w których powierzchnia w celi mieszkalnej przypadająca na skazanego wynosi mniej niż 3 m², a także oznaczyć termin, do którego skazany ma w tych warunkach przebywać.

§ 2f. Skargę na decyzję wydaną na podstawie § 2a–2c sąd rozpoznaje w terminie 7 dni.

§ 2g. Decyzję o umieszczeniu skazanego w warunkach określonych w § 2a–2c należy niezwłocznie uchylić, jeżeli ustaną przyczyny, dla których została ona wydana.

§ 2h. W wypadkach przewidzianych w § 2b i 2c należy zapewnić skazanemu codzienne spacery dłuższe o pół godziny oraz korzystanie z dodatkowych zajęć kulturalno-oświatowych lub z zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu.

§ 2i. Przepisy § 2b lub 2c mogą być stosowane wobec tego samego skazanego nie wcześniej niż po upływie 180 dni od dnia zakończenia okresu, na który nastąpiło poprzednie umieszczenie w warunkach w nich określonych.

§ 3. Urządzenia sanitarne w zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego mogą być usytuowane poza celami mieszkalnymi.

§ 4. Przy umieszczaniu skazanego w celi mieszkalnej bierze się pod uwagę w szczególności:

1) decyzję klasyfikacyjną;

2) konieczność oddzielenia skazanego od tymczasowo aresztowanego;

3) potrzebę zapewnienia porządku oraz bezpieczeństwa w zakładzie karnym;

4) zalecenia lekarskie, psychologiczne i rehabilitacyjne;

5) potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród skazanych;

6) konieczność zapobiegania samoagresji i popełnianiu przestępstw w trakcie odbywania kary.

§ 4a. Do powierzchni w celi mieszkalnej, o której mowa w § 2 zdanie pierwsze, § 2a i 2b, nie wlicza się wnęki okiennej i wnęki grzejnikowej, a także powierzchni znajdującej się poza kratami wewnętrznymi oraz wydzielonych kącików sanitarnych.

§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, w szczególności tryb postępowania Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, dyrektorów okręgowych oraz dyrektorów zakładów karnych lub aresztów śledczych w zakresie zawiadamiania o przekroczonej pojemności odpowiednio w skali kraju, obszaru działania okręgowego inspektoratu oraz zakładu karnego lub aresztu śledczego, tryb postępowania dyrektorów zakładów karnych i aresztów śledczych w zakresie organizowania dodatkowych cel mieszkalnych, a także tryb postępowania prezesów sądów i kierowników jednostek organizacyjnych prokuratury w wypadku przeludnienia zakładów karnych lub aresztów śledczych ponad ustaloną pojemność w skali kraju, uwzględniając konieczność humanitarnego traktowania osadzonych, z poszanowaniem ich godności ludzkiej.

Art. 110a. § 1. Skazany ma prawo posiadać w celi dokumenty związane z postępowaniem, w tym w wersji elektronicznej m.in. na pendrive, którego jest uczestnikiem, smartfon, komputer osobisty z wbudowanym ekranem, artykuły żywnościowe, wyroby tytoniowe, środki higieny osobistej, przedmioty osobistego użytku, zegarek, listy oraz fotografie członków rodziny i innych osób bliskich w tym w wersji elektronicznej, przedmioty kultu religijnego, materiały piśmienne, notatki osobiste, książki, prasę i gry świetlicowe.³⁵

§ 2. Dyrektor zakładu karnego zezwala:

1) na posiadanie w celi sprzętu elektronicznego lub elektrycznego, którego wymiary nie przekraczają określonych w porządku wewnętrznym

2) skazanemu na posiadanie w celi innych przedmiotów, w tym także podnoszących estetykę pomieszczenia lub będących wyrazem kulturalnych zainteresowań skazanego

§ 3. Skazany nie może posiadać w celi albo przekazywać do depozytu w trakcie pobytu w zakładzie karnym przedmiotów, których wymiary lub ilość naruszają obowiązujący porządek. Przedmioty te przesyła się, na koszt skazanego, do wskazanej przez niego osoby, instytucji lub organizacji. W uzasadnionym wypadku przedmioty te mogą być przesłane na koszt zakładu karnego.

§ 4. Skazany, w tym również przebywający poza terenem zakładu karnego w związku z zatrudnieniem, nie może posiadać, poza depozytem, przedmiotów i dokumentów, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w zakładzie karnym lub bezpieczeństwa osób w nim przebywających.

§ 5. Zakaz określony w § 4 nie dotyczy skazanych przebywających poza terenem zakładu karnego w związku z zatrudnieniem w odniesieniu do przedmiotów i dokumentów niezbędnych do wykonywania pracy, udostępnionych im na czas jej wykonywania przez podmiot zatrudniający.

Art. 110b. § 1 Sprzęt RTV wydawany na podstawie art. 110A § 2 osadzonemu do celi mieszkalnej z wyłączeniem odbiorników telewizyjnych oraz przystawek STB, chyba, że jest to kolejny OTV lub STB w celi mieszkalnej – otrzymywany jest przez tego osadzonego po uiszczeniu przez niego na wskazany rachunek Jednostki Penitencjarnej opłaty wymienionej w § 2.

³⁵ Art. 110a - zmiany wynikające z praktyki, m. in. Dlatego, że dyrektor dyrektorzy zakładów karnych wbrew art. 110a § 1 w związku z art. 115 § 14 KPK od ok. 2019 roku odmawiają osadzonym ich kodeksowego prawa do posiadania dokumentacji w wersji elektronicznej. W kwestii środków łączności nowelizacja ta idzie w sukurs żądaniom pracowników Służby Więziennej związanych z rzekomym brakiem możliwości realizacji codziennych połączeń telefonicznych do rodzin i pełnomocników osób osadzonych w JOSW. Ponadto legalizuje istniejący stan rzeczy polegający na fakcie, że w polskich więzieniach – w celach mieszkalnych osób osadzonych – są już tysiące smartfonów, które dostarczyli niestety najczęściej sami pracownicy jednostek (źródło: materiały prasowe, informacje od samych osadzonych, informacje z Prokuratury).

§ 2 Opłata na pokrycie zużycia energii elektrycznej wyliczana jest według wzoru: moc znamionowa danego sprzętu RTV wydanego osadzonemu x 24 godziny x 30 dni x stawka za energię elektryczną opłacana w danym okresie rozliczeniowym przez Jednostkę Penitencjarną.

§ 3 Opłata za wszystkie sprzęty RTV wydane osadzonemu pobierana jest z góry za kolejny miesiąc.

§4 W przypadku wycofania przez osobę uprawnioną zgody na posiadanie sprzętu RTV przez danego osadzonego nadpłacona kwota w wysokości 1/30 za każdy pozostały dzień danego miesiąca zwracana jest na konto depozytowe tego osadzonego – zgodnie z zapisem art. 113 § 1.

§ 5 Każdy osadzony ma indywidualne prawo do posiadania sprzętów RTV zgodnych z zapisami Ustawy Kodeks Karny Wykonawczy oraz aktów niższego rzędu, w tym OTV, STB, radiodbiorników, konsol oraz komputerów osobistych. Prawo to jest realizowane tylko po spełnieniu przez danego osadzonego warunków § 1.³⁶

Art. 111. § 1. Skazany otrzymuje do użytku, z zakładu karnego, odpowiednią do pory roku odzież, bieliznę oraz obuwie, o ile nie korzysta z własnych. Skazanemu zapewnia się warunki niezbędne do utrzymania higieny osobistej, w szczególności otrzymuje on z zakładu karnego pościel oraz inne środki do utrzymania higieny i czystości w celi.

§ 2. W czasie przeprowadzania czynności procesowych, transportowania oraz w innych uzasadnionych wypadkach skazany korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że są one nieodpowiednie ze względu na porę roku lub zniszczone albo jeżeli przemawiają przeciwko temu względy bezpieczeństwa.

Art. 112. § 1. Skazany korzysta z niezbędnego dla zdrowia wypoczynku, w szczególności z prawa do co najmniej godzinnego spaceru i 8-godzinnego czasu przeznaczonego na sen w ciągu doby. Skazana, o której mowa w art. 87 § 3 i 4, ma prawo do korzystania z dłuższego spaceru.

§ 2. W razie naruszenia przez skazanego ustalonego sposobu odbywania spaceru, spacer może być zakończony przed czasem.

§ 3. Skazanemu nie przysługuje prawo do spaceru:

1) w trakcie konwojowania;

2) w dniu, w którym jest konwojowany, jeżeli konwojowanie rozpoczęto nie później niż o godzinie 8:00 i zakończono nie wcześniej niż o godzinie 16:00.

§ 4. Jeżeli w danym dniu skazany nie korzysta ze spaceru z przyczyny, o której mowa w § 3 pkt 2, należy mu udzielić dodatkowego spaceru w ciągu kolejnych 7 dni.

³⁶ Art. 110 b - Wprowadzenie tego artykułu pozwoli na znaczne oszczędności w rachunkach za energię elektryczną w Jednostkach Penitencjarnych, ponadto forma ryczałtowego rozliczenia według wzoru: moc znamionowa urządzenia RTV x 24 godziny x 30 dni x stawka za energię elektryczną opłacana w danym okresie rozliczeniowym przez Jednostkę Penitencjarną przyniesie przychód po stronie Jednostki Penitencjarnej, gdyż nawet gdyby każde z wydanych osadzonemu urządzeń RTV pracowało w trybie ciągłym (24 godziny/ 7dni w tygodniu/ 365 dni w roku) to statystycznie osiągnie około 30-40% swojej mocy znamionowej, tym samym realna opłata za zużytą energię elektryczną będzie o wiele niższa. Co za tym idzie z zyskiem dla Jednostki Penitencjarnej będzie wydanie osadzonym jak największej ilości sprzętu RTV, w tym m. in. konsol, których moc znamionowa to często 350W, a realne zużycie energii elektrycznej to 50 - 120W (wg mediany).

Art. 113. § 1. Skazany przekazuje do depozytu środki pieniężne i przedmioty wartościowe posiadane w zakładzie karnym. Środki pieniężne pozostawione w depozycie nie podlegają oprocentowaniu.

§ 1a. Skazany ma prawo odmówić przekazania do depozytu przedmiotów związanych z wyznawanymi przez niego zasadami, w tym obrączek ślubnych.³⁷

§ 2. Do dyspozycji skazanego pozostają środki pieniężne pozostałe po wywiązaniu się z ciążących na nim zobowiązań objętych egzekucją oraz po dokonaniu gromadzenia środków, o których mowa w art. 126 § 1.

§ 3. Środki pieniężne, o których mowa w § 2, skazany może przekazać na wybrany rachunek bankowy lub pozostawić w depozycie.

§ 4. Na pisemny wniosek skazanego wydaje się mu z depozytu przedmioty wartościowe niezajęte podczas postępowania egzekucyjnego oraz jeżeli nie zakłóca to ustalonego w zakładzie karnym porządku i nie narusza uprawnień innych osób.

§ 5. Na pisemny wniosek skazanego i na jego koszt przekazuje się środki pieniężne i przedmioty wartościowe pozostające do jego dyspozycji na rzecz wskazanych przez niego osób, instytucji i organizacji; w uzasadnionych przypadkach koszty przekazania może pokryć zakład karny.

§ 6. Wolne od egzekucji są:

- 1) zapomogi przyznane skazanemu przez dyrektora zakładu karnego;
- 2) środki pieniężne przyznane skazanemu ze środków, o których mowa w art. 136a § 1;
- 3) środki pieniężne wpłacone na poczet grzywny, która została zamieniona na zastępczą karę pozbawienia wolności lub zastępczą karę aresztu;
- 4) środki pieniężne otrzymane przez skazanego w danym miesiącu, w wysokości 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

§ 7. W wypadku zezwolenia na czasowe opuszczenie przez skazanego zakładu karnego lub udzielenia mu przepustki, na jego pisemny wniosek, dokonuje się wypłaty pozostających do jego dyspozycji środków pieniężnych.

Art. 113a. § 1. Skazany ma prawo co najmniej cztery razy w miesiącu dokonywać zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym, za środki pieniężne pozostające do jego dyspozycji w depozycie. Skazana, o której mowa w art. 87 § 3 i 4, ma prawo do dokonywania dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych.

§ 2. Skazanemu umożliwia się dokonanie pierwszego zakupu nie później niż trzeciego dnia roboczego po przyjęciu do aresztu śledczego, o którym mowa w art. 79b § 1.

§ 3. Skazany ma prawo otrzymać raz w miesiącu paczkę żywnościową, w skład której wchodzi artykuły żywnościowe lub wyroby tytoniowe zakupione za pośrednictwem zakładu karnego. Skazany otrzymuje paczkę żywnościową po złożeniu zamówienia na piśmie oraz po pokryciu kosztów przygotowania paczki. Zamówienie może być również złożone przez inne osoby.

³⁷ Art. 113 § 1a - wynika z praktyki, że zdarzało się siłowe ściąganie z palców osób osadzonych ich obrączek ślubnych i karanie za odmowę ich oddania do depozytu.

§ 4. Skazanemu może, za zezwoleniem dyrektora zakładu karnego, otrzymywać paczki z niezbędną mu odzieżą, bielizną, obuwaniem i innymi przedmiotami osobistego użytku oraz środkami higieny, a po pozytywnym zaopiniowaniu przez lekarza – również z lekami; wydawanie leków odbywa się na zasadach ustalonych przez lekarza.

§ 4a. Dostarczenie Skazanemu bielizny nie wymaga zgody Dyrektora zakładu karnego.

§ 5. W paczkach nie mogą być dostarczane przedmioty niedozwolone, substancje psychoaktywne oraz artykuły, których sprawdzenie jest niemożliwe bez naruszenia w istotny sposób ich zawartości, jak też artykuły w opakowaniach utrudniających ich kontrolę.

§ 6. Artykuły żywnościowe, uznane przez lekarza lub inną upoważnioną osobę wykonującą zawód medyczny w podmiocie leczniczym dla osób pozbawionych wolności, za nienadające się do spożycia, podlegają zniszczeniu w obecności skazanego.

§ 7. Dyrektor zakładu karnego na wniosek lub po zasięgnięciu opinii lekarza, zezwala skazanemu, ze względu na stan jego zdrowia, na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i częstsze otrzymywanie paczek.

§ 8. Podmiot realizujący prawo skazanych określone w § 1-3 wybierany jest przez Dyrektora zakładu karnego w formie publicznego przetargu. Głównym kryterium wyboru zwycięskiej oferty jest ilość asortymentu i jego cena. Przetarg jest organizowany minimum raz na 5 lat.³⁸

Art. 114. Skazanemu, który nie ma możliwości zarobkowania oraz nie posiada niezbędnych środków materialnych, dyrektor zakładu karnego może przyznać miesięczną zapomogę w wysokości do 1/5 minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Art. 115. § 1. Skazanemu zapewnia się bezpłatne świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne.

§ 1a. Skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo wyboru:

1) lekarza i pielęgniarki ambulatorium z izbą chorych;

2) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i położnej podstawowej opieki zdrowotnej, określone w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1050 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1700);

3) świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń opieki zdrowotnej, lekarza dentystry oraz szpitala, określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.2)).

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1292, 1559, 1773, 1834, 1981, 2105, 2120, 2232, 2270, 2427 i 2469 oraz z 2022 r. poz. 64, 91, 526, 583, 655, 807, 974, 1002, 1079, 1265, 1352, 1700, 1855, 2140 i 2180.

§ 2. Protezy, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zapewnia się skazanemu bezpłatnie, jeżeli ich brak mógłby pogorszyć stan zdrowia lub uniemożliwić odbywanie kary pozbawienia wolności, a w innych wypadkach odpłatnie.

³⁸ Art. 113a § 8 - wprowadzenie tego zapisu wyeliminuje działania monopolistyczne, mające miejsce w latach 2015-2024, gdy ceny produktów w cenach są często o ok. 20% wyższe niż w sklepach poza jednostkami penitencjarnymi.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób zaopatrzenia osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych w protezy, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dostarczane tym osobom bezpłatnie, a także warunki odpłatności w wypadkach, gdy nie są spełnione przesłanki do uzyskania ich bezpłatnie, mając na względzie ochronę zdrowia osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, ich możliwości zarobkowe oraz prawidłowość wykonywania tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności, a także normalne funkcjonowanie w warunkach izolacji więziennej.

§ 4. Świadczenia zdrowotne udzielane są skazanemu przede wszystkim przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności.

§ 5. Podmioty lecznicze inne niż podmioty, o których mowa w § 4, współdziałają z tymi podmiotami, w zapewnieniu skazanym świadczeń zdrowotnych, gdy konieczne jest w szczególności:

- 1) natychmiastowe udzielenie świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia skazanego;
- 2) przeprowadzenie specjalistycznych badań, leczenia lub rehabilitacji skazanego;
- 3) zapewnienie świadczeń zdrowotnych skazanemu, który korzysta z przepustki lub czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego.

§ 5a. W przypadkach, o których mowa w § 5 pkt 2, podmioty lecznicze udzielają skazanemu świadczeń zdrowotnych z zachowaniem kolejności dostępu do tych świadczeń obowiązującej osoby uprawnione do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

§ 5b. Zgłoszenie przez skazanego potrzeby przeprowadzenia postępowania diagnostycznego jest równoznaczne z wyrażeniem przez niego zgody na jego przeprowadzenie.

§ 5c. Jeżeli skazany, który zgłosił informację o stanie zdrowia, chorobach lub urazach, skutkującą potrzebą przeprowadzenia wobec niego procedury medycznej, odmawia wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania diagnostycznego mającego na celu potwierdzenie tej potrzeby, o przeprowadzeniu takiego postępowania decyduje Sąd Penitencjarny na wniosek lekarza złożony za pośrednictwem Dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego.³⁹

§ 5d. Skazanego, który odmawia przyjmowania posiłków dostarczanych przez administrację zakładu karnego, lekarz za zgodą dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego obejmuje postępowaniem diagnostycznym.

§ 6. W uzasadnionych przypadkach, dyrektor zakładu karnego, po zasięgnięciu pozytywnej opinii lekarza zakładu karnego, zezwala skazanemu, na jego koszt, na leczenie przez wybranego przez niego innego lekarza, podmiotu innego niż określony w § 4, oraz na korzystanie z dodatkowych leków i innych wyrobów medycznych.⁴⁰

§ 7. (uchylony)

39 Art. 115 § 5c - nowa treść zmniejsza ingerencję w prawa pacjenta, którym także przecież jest osoba osadzona - bo przecież każdy ma prawo odmówić np. badania kolonoskopii, gdy usłyszy o ryzykach z nim związanych.

40 Art. 115 § 6 - we wcześniejszej formie powodował kuriozalne sytuacje, gdy lekarz popierał prośbę osadzonego, a dyrektor zakładu karnego (niebędący przecież lekarzem) odmawiał jej realizacji.

§ 7a. Skazanemu, o którym mowa w art. 88 § 3 i 6 pkt 2, świadczenia zdrowotne udzielane są w obecności funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego. Na wniosek osoby udzielającej świadczenia zdrowotnego świadczenia zdrowotne mogą być udzielane skazanemu bez obecności funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego.

§ 7b. Przepis § 7a stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy świadczenie zdrowotne udzielane jest skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego poza terenem tego zakładu.

§ 8. Skazanemu innemu niż określony w § 7a świadczenia zdrowotne mogą być udzielane w obecności funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego na wniosek osoby udzielającej świadczenia zdrowotnego, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia jej bezpieczeństwa.

§ 8a. Świadczenia zdrowotne mogą być udzielane skazanemu za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności.

§ 9. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, zakres i tryb udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności, mając na uwadze konieczność zapewnienia osobom pozbawionym wolności świadczeń opieki zdrowotnej także przez inne podmioty wykonujące działalność leczniczą, jeżeli udzielenie takich świadczeń przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności nie jest możliwe, w szczególności z powodu braku wyposażenia zakładów karnych i aresztów śledczych w specjalistyczny sprzęt medyczny.

§ 10. Minister Sprawiedliwości oraz minister właściwy do spraw zdrowia, określają, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, zakres i tryb współdziałania podmiotów leczniczych z podmiotami, o których mowa w § 4, w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności, gdy konieczne jest w szczególności natychmiastowe udzielenie świadczenia zdrowotnego ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia osoby pozbawionej wolności, przeprowadzenie specjalistycznego badania, leczenia lub rehabilitacji osoby pozbawionej wolności, a także zapewnienie świadczenia zdrowotnego osobie pozbawionej wolności korzystającej z przepustki lub czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego lub aresztu śledczego.

Art. 115a. § 1. Osobie pozbawionej wolności, w razie choroby uniemożliwiającej stawiennictwo w postępowaniu prowadzonym przez sąd lub organ prowadzący postępowanie karne, na podstawie Kodeksu postępowania karnego, w którym obecność osoby pozbawionej wolności była obowiązkowa lub gdy wносиła ona o dopuszczenie do czynności, będąc uprawnioną do wzięcia w niej udziału lub przez sąd, na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego, zaświadczenie usprawiedliwiające niestawiennictwo wystawia lekarz podmiotu, o którym mowa w art. 115 § 4.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, tryb wystawiania zaświadczenia potwierdzającego zdolność albo niezdolność stawiennictwa osoby pozbawionej wolności w przypadku choroby na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie karne oraz sposób doręczania zaświadczenia sądowi lub organowi prowadzącemu postępowanie karne, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego toku postępowania oraz uwzględniając specyfikę opieki zdrowotnej w warunkach izolacji więziennej.

Art. 116. § 1. Skazany ma obowiązek przestrzegania przepisów określających zasady i tryb wykonywania kary, ustalonego w zakładzie karnym porządku oraz wykonywania poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych, a w szczególności:

- 1) poprawnego zachowania się;
- 2) przestrzegania higieny osobistej i czystości pomieszczeń, w których przebywa;
- 2a) niezwłocznego zawiadomienia przełożonego o chorobie własnej oraz o zauważonych objawach chorobowych u innego skazanego;
- 3) poddania się – niezależnie od obowiązków określonych w przepisach o zwalczaniu chorób zakaźnych, wenerycznych i gruźlicy, alkoholizmu i narkomanii – przewidzianym przepisami badaniami, leczeniu, zabiegom lekarskim, sanitarnym oraz rehabilitacji, a także badaniami na obecność w organizmie substancji psychoaktywnej, a skazany, co do którego sędzia penitencjarny zarządził przeprowadzenie badań psychologicznych, psychiatrycznych lub seksuologicznych, dodatkowo – udzielania osobom prowadzącym badania informacji o stanie zdrowia, przebytych chorobach i urazach oraz warunkach, w jakich się wychowywał, oraz wykonywania zleconych przez psychologa, psychiatrę lub seksuologa czynności niezbędnych na potrzeby badania;
- 3a) poddania się kontroli pobieżnej lub kontroli osobistej oraz umożliwienia i nieutrudniania przeprowadzenia innych kontroli, o których mowa w art. 223f § 1;
- 4) wykonywania pracy, jeżeli przepisy szczególne, także wynikające z prawa międzynarodowego, nie przewidują zwolnienia od tego obowiązku, oraz wykonywania prac, o których mowa w art. 123a § 1;
- 5) dbałości o mienie zakładu karnego oraz instytucji lub podmiotu gospodarczego, w którym jest zatrudniony;
- 6) poddania się czynnościom mającym na celu identyfikację osoby;
- 7) informowania o zmianie danych podanych przy przyjęciu, o których mowa w art. 79a § 1 zdanie pierwsze.

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 5a. W wypadkach uzasadnionych względami medycznymi albo potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa skazanego jego zachowanie może podlegać monitorowaniu. Monitorowany obraz lub dźwięk podlega utrwalaniu

§ 6. (uchylony)

Art. 116a. Skazanemu nie wolno:

- 1) uczestniczyć w grupach organizowanych bez zgody lub wiedzy właściwego przełożonego;
- 2) posługiwać się wyrazami lub zwrotami powszechnie uznawanymi za wulgarne lub obelżywe albo gwarą przestępców;

- 3) uprawiać gier hazardowych;
- 4) używać substancji psychoaktywnej niezależnie od drogi podania;
- 5) odmawiać przyjmowania posiłków dostarczanych przez administrację zakładu karnego w celu wymuszenia określonej decyzji lub postępowania, a także powodować u siebie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, jak również nakłaniać lub pomagać w dokonywaniu takich czynów;
- 6) (uchylony);
- 7) porozumiewać się z osobami postronnymi oraz osadzonymi w innej celi, jeżeli naruszałoby to ustalony w zakładzie karnym porządek;
- 8) samowolnie zmieniać celi mieszkalnej, miejsca wyznaczonego do spania, stanowiska pracy i miejsca wykonywania zleconej czynności;
- 9) zmieniać wyglądu zewnętrznego w sposób utrudniający identyfikację.⁴¹

Art. 116b. § 1. Badanie w celu ustalenia w organizmie skazanego obecności substancji psychoaktywnej przeprowadza się przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego.

§ 2. Weryfikacja wyniku badania, o którym mowa w § 1, jest przeprowadzona za pomocą badania laboratoryjnego.

§ 3. Skazanego, u którego przeprowadzona weryfikacja wyniku badania wskazanego w § 2 potwierdziła obecność w organizmie substancji psychoaktywnej, niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej obciąża się w całości kosztami związanymi z przeprowadzeniem badania laboratoryjnego.

§ 3a. Jeżeli skazany zawiadomił uprawnione organy ścigania, że stał się ofiarą zatrucia jego organizmu środkami psychoaktywnymi przez osoby trzecie, Dyrektor zakładu karnego odstępuje od ukarania takiego skazanego. Skazany podlega w tym wypadku rygorom art. 553 KPK.⁴²

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje badań na obecność substancji psychoaktywnej w organizmie skazanego, sposób przeprowadzania tych badań oraz sposób ich dokumentowania, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego przeprowadzania badań i zagwarantowania wiarygodności ich wyników oraz zapewnienie prawidłowego sposobu dokumentowania przeprowadzonych badań.

Art. 116c § 1 Skazanych deklarujących przynależność do subkultury więziennej osadza się w zakładach karnych typu zamkniętego, osobno od osadzonych nie deklarujących takiej przynależności. Nie mają także względem nich zastosowania następujące artykuły 138 § 1, 141 § 1, 105 b § 1a, 105 a § 4, 123 § 1-6, 105 a § 3 oraz 110 a § 2 pkt. 1 z wyłączeniem czajników oraz 110a § 1 w zakresie prawa do posiadania w celi smartfona i komputera osobistego z wbudowanym ekranem.

§ 2 Skazanych wymienionym w § 1 nie przysługuje prawo do warunkowego przedterminowego zwolnienia.

41 Art. 116a pkt. 6, 9 - w obecnych czasach jest to przepis nieznajdujący uzasadnienia, a także tworzący swoistą fikcję prawną.

42 Art. 116b § 3a - pozwala wyeliminować coś co miało miejsce - to znaczy karanie ofiary zatrucia środkami psychoaktywnymi - gdzie znane było np. jej wieloletnie podejście w tej kwestii oraz aktywny udział w zwalczaniu takich środków na terenie jednostek penitencjarnych.

§ 3 Względem skazanych, którzy złożyli pisemne oświadczenie o odstąpieniu od subkultury więziennej paragrafy 1 i 2 mają zastosowanie przez kolejny rok kalendarzowy od daty podpisania przez nich takiego oświadczenia.

§ 4 Skazanych, którzy mimo braku deklaracji przynależności do subkultury więziennej stosują jej zasady oraz używają gwary przestępczej traktuje się zgodnie z § 1.

§ 5 W przypadku uzyskania przez administrację jednostki penitencjarnej informacji dotyczących skazanych wymienionych w § 4 stosuje się minimum 12 to godzinną obserwację ich zachowań (powinny być przy tym użyte środki wymienione w artykule 73 a § 110, w szczególności nagrywające głos) – celem potwierdzenia otrzymanych informacji.⁴³

Art. 117. § 1. Skazanego, u którego stwierdzono uzależnienie od substancji psychoaktywnej, a także skazanego za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych obejmuje się, za jego zgodą, odpowiednim leczeniem lub rehabilitacją.

§ 2. W razie braku zgody, o której mowa w § 1, w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji orzeka sąd penitencjarny na posiedzeniu, które powinno odbyć się w zakładzie karnym. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca. Wniosek o orzeczenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego.

§ 3. Obowiązek poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji można orzec na czas określony, każdorazowo nie dłuższy niż 2 lata.

§ 4. Sąd penitencjarny zmienia lub uchyla obowiązek poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji w wypadku zmiany lub ustania podstaw jego wykonywania.

§ 5. W przedmiocie zmiany lub uchylenia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji orzeka sąd penitencjarny na posiedzeniu, które powinno odbyć się w zakładzie karnym. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca. Wniosek o zmianę lub uchylenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego.

43 Art. 116c - Od lat 90-tych głównym problemem w jednostkach penitencjarnych jest szeroki wpływ na działanie tych jednostek oraz funkcjonariuszy osób deklarujących przynależność do subkultury więziennej. W większości są to osoby ze zorganizowanych grup przestępczych – często o charakterze zbrojnym. Narzucają oni swoje zasady i zachowania innym osadzonym – ponadto wysługują się (często je zastraszając) osobami nie będącymi w subkulturze więziennej. Takie zachowanie imponuje wielu młodym osadzonym, którzy widząc możliwość „pomiatania” i zastraszania osób spoza subkultury zaraz po przyjęciu do jednostki penitencjarnej deklarują przynależność do subkultury więziennej. Dlatego mając na uwadze ogólnie pojęte dobro społeczne oraz deklaracyjną chęć przystąpienia do subkultury więziennej – oznaczająca de facto ciągłe trwanie w zachowaniach in kryminogennych i odmowę uczestnictwa w procesie resocjalizacji – należy przyznać iż wprowadzone przepisy są w pełni zasadne, szczególnie w odniesieniu do wszelkich ulg i nagród, w tym dostępu do sprzętu RTV (z wyłączeniem czajników).

Ponadto osoby takie winny być kierowane tylko do prac porządkowych wewnątrz oddziałów bez możliwości otrzymywania za nie płacy oraz ogólnie pojętych ulg. W przypadku widzeń – realizacja ich powinna być ograniczona tylko do rodziny osadzonego bez możliwości spotkań z osobami spoza niej – pozwoli to dość skutecznie wyeliminować kontakty ze współnikami pozostającymi poza murami jednostek penitencjarnych – co obecnie ma często miejsce.

Kontrowersyjnym może wydawać się fakt wprowadzenia braku możliwości realizacji dodatkowych widzeń z dziećmi (art. 105 a § 3 KKW), ale ma to logiczne uzasadnienie – osoby deklarujące swoją przynależność do subkultury więziennej – deklarują tym samym swoją chęć ciągłego trwania w działalności przestępczej – więc należy skutecznie zapobiegać deprawacji nieletnich, którzy mogliby mieć z nimi zbyt częsty kontakt i ulegać ich negatywnym wpływom, nawet albo wręcz szczególnie jeśli są to dzieci tych osadzonych.

Reasumując – to sami osadzeni swoim zachowaniem określają czy chcą podlegać rygorom niniejszego artykułu. Uważam też, że to rozwiązanie prawne pozwoli wyeliminować - poprzez zmniejszenie atrakcyjności – całkowicie zjawisko subkultury więziennej w Polsce w ciągu 2-3 lat (oraz ewentualnych gangów, które by wzorem zachodu mogły powstać w jednostkach penitencjarnych).

§ 6. Wniosek skazanego lub jego obrońcy o zmianę lub uchylenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji złożony przed upływem 6 miesięcy od wydania postanowienia w przedmiocie tego obowiązku można pozostawić bez rozpoznania.

§ 7. Na postanowienie w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji przysługuje zażalenie. Zażalenie przysługuje także dyrektorowi zakładu karnego.

Art. 118. § 1. W wypadku gdy wykonywanie kary pozbawienia wolności może zagrażać życiu skazanego lub spowodować dla jego zdrowia poważne niebezpieczeństwo, dyrektor zakładu karnego, na wniosek lekarza, niezwłocznie powiadamia o tym sędziego penitencjarnego.

§ 2. W wypadku gdy życiu skazanego grozi poważne niebezpieczeństwo, stwierdzone co najmniej przez dwóch lekarzy, można dokonać koniecznego zabiegu lekarskiego, nie wyłączając chirurgicznego, nawet mimo sprzeciwu skazanego.

§ 3. W wypadku sprzeciwu skazanego o dokonaniu zabiegu orzeka sąd penitencjarny. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

§ 4. W nagłym wypadku, jeżeli zachodzi bezpośrednie niebezpieczeństwo śmierci skazanego, o konieczności zabiegu decyduje lekarz.

Art. 119. § 1. Skazany, który w celu wymuszenia określonej decyzji lub postępowania organu wykonawczego lub uchylenia się od ciążącego na nim obowiązku powoduje u siebie uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej, może być obciążony w całości lub w części kosztami związanymi z leczeniem.

§ 2. O obciążeniu kosztami, o których mowa w § 1, orzeka sąd penitencjarny. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Art. 120. § 1. W razie wyrządzenia przez skazanego z jego winy szkody w mieniu zakładu karnego, nieprzekraczającej dwukrotnej wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników, dyrektor tego zakładu może zobowiązać skazanego do naprawienia tej szkody przez zapłatę odpowiedniej kwoty pieniężnej; decyzję dyrektora wraz z uzasadnieniem doręcza się zainteresowanemu.

§ 2. Skazanemu przysługuje, w terminie 30 dni od otrzymania orzeczenia dyrektora, powództwo o ustalenie, że należność nie istnieje w całości lub w części.

§ 3. Ściągnięcie należności następuje w trybie przewidzianym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Oddział 5

Zatrudnienie

Art. 121. § 1. Skazanemu zapewnia się w miarę możliwości świadczenie pracy.

§ 2. Skazanego zatrudnia się na podstawie skierowania do pracy albo umożliwia się skazanemu wykonywanie pracy zarobkowej w ramach umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy o pracę nakładczą lub na innej podstawie prawnej.

§ 2a. Skazanego prowadzącego zarejestrowaną jednoosobową działalność gospodarczą traktuje się jako osobę zatrudnioną jeżeli nie zalega z daninami publiczno-skarbowymi, w tym do ZUS i Urzędu Skarbowego.⁴⁴

§ 3. Zatrudnienie skazanego następuje za zgodą i na warunkach określonych przez dyrektora zakładu karnego, zapewniających prawidłowy przebieg odbywania kary pozbawienia wolności.

§ 4. Nieprzestrzeganie przez skazanego lub podmiot zatrudniający warunków zatrudnienia, określonych przez dyrektora zakładu karnego, stanowi podstawę cofnięcia zgody. O cofnięciu zgody powiadamia się pisemnie skazanego i podmiot zatrudniający.

§ 5. Dyrektor zakładu karnego może cofnąć zgodę na zatrudnienie skazanego lub wykonywanie przez niego pracy zarobkowej z przyczyn związanych z funkcjonowaniem zakładu karnego, a zwłaszcza z jego bezpieczeństwem. O cofnięciu zgody powiadamia się pisemnie skazanego oraz podmiot zatrudniający.

§ 6. Orzeczenie o istnieniu albo braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy wydaje lekarz.

§ 7. Z wykonywania pracy można zwolnić skazanego kształcącego się lub z innych ważnych powodów.

§ 8. W stosunku do skazanych pracujących, w zakresie nieuregulowanym w niniejszym kodeksie, stosuje się przepisy prawa pracy.

§ 9. W stosunku do skazanych zatrudnionych na podstawie skierowania do pracy stosuje się przepisy prawa pracy, w szczególności przepisy dotyczące czasu pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 9a. W stosunku do skazanych cudzoziemców zatrudnionych na podstawie skierowania do pracy nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, 830, 1079, 1383, 1561, 1812 i 2140) w zakresie konieczności uzyskiwania zezwoleń na pracę.

§ 10. Skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności odbywający karę w zakładzie karnym typu zamkniętego może wykonywać pracę wyłącznie na terenie zakładu karnego.

Art. 122. § 1. Przy kierowaniu do pracy uwzględnia się w miarę możliwości zawód, wykształcenie, zainteresowania i potrzeby osobiste skazanego. Jeżeli skazanego zatrudnia się na podstawie skierowania do pracy, zatrudnienie przy pracach szkodliwych dla zdrowia wymaga jego pisemnej zgody.

§ 2. Pracę zapewnia się przede wszystkim skazanym zobowiązanym do świadczeń alimentacyjnych, a także mającym szczególnie trudną sytuację materialną, osobistą lub rodzinną.

Art. 122a. § 1. Skazanego instruuje się o sposobie wykonywania przydzielonej pracy, szkoli w zakresie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz obsługi maszyn i urządzeń, a także zapoznaje z podstawowymi zasadami i normami pracy oraz zasadami wynagradzania za pracę.

⁴⁴ Art. 221 § 2a - brak tego zapisu powodował kuriozalne sytuacje, że osoby wykazujące się inicjatywą i m. in. płacące podatki - w dokumentacji zakładów karnych traktowane były jako niepracujące, przez to ich opinie były niekorzystne.

§ 2. Skazany jest obowiązany pracować sumiennie i wydajnie, przestrzegać dyscypliny i regulaminu pracy, przepisów porządkowych, przeciwpożarowych oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, a także dbać o porządek w miejscu pracy jak również o stan obsługiwanych maszyn i urządzeń.

Art. 123. § 1. Praca skazanego jest odpłatna, z zastrzeżeniem art. 123a. Zasady wynagradzania za pracę ustala się w porozumieniu zawieranym przez dyrektora zakładu karnego lub w umowie zawieranej przez skazanego. Przy skierowaniu skazanego do prac administracyjno-porządkowych na terenie zakładu karnego, wynagrodzenie za pracę ustala dyrektor tego zakładu.

§ 2. Wynagrodzenie przysługujące skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy ustala się w sposób zapewniający osiągnięcie kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy przepracowaniu pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy lub wykonaniu pełnej miesięcznej normy pracy. W wypadku przepracowania niepełnej miesięcznej normy czasu pracy lub niewykonania pełnej miesięcznej normy pracy wynagrodzenie wypłaca się proporcjonalnie do ilości czasu pracy lub wykonanej normy pracy, choćby z tego powodu wypłacone wynagrodzenie nie osiągnęło kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę. W razie zatrudnienia skazanego w niepełnym wymiarze czasu pracy najniższe wynagrodzenie ustala się w kwocie proporcjonalnej do liczby godzin zatrudnienia, biorąc za podstawę kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę.

§ 3. Skazanemu wynagrodzenie przysługuje tylko za pracę wykonaną, z zastrzeżeniem § 4.

§ 4. Skazanemu przysługuje wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy jedynie w wypadku, gdy był gotów do jej wykonania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących podmiotu zatrudniającego.

§ 5. Podmiot może na czas przestoju powierzyć skazanemu, za zgodą dyrektora zakładu karnego, inną odpowiednią pracę, za której wykonanie przysługuje wynagrodzenie przewidziane za tę pracę.

§ 6. Skazanemu przysługuje wynagrodzenie za czas przestoju spowodowanego warunkami atmosferycznymi jedynie w wypadku, gdy tak stanowi porozumienie lub umowa, o których mowa w § 1.

Art. 123a. § 1. Za prace porządkowe oraz pomocnicze wykonywane na rzecz jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, a także za prace na cele społeczne na rzecz:

- 1) samorządu terytorialnego,
- 2) podmiotów, dla których organ gminy, powiatu lub województwa jest organem założycielskim,
- 3) państwowych lub samorządowych jednostek organizacyjnych,
- 4) spółek prawa handlowego z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa lub gminy, powiatu lub województwa

– w wymiarze nieprzekraczającym 90 godzin miesięcznie, skazanemu nie przysługuje wynagrodzenie.

§ 2. Skazanemu, za jego pisemną zgodą lub na jego wniosek, dyrektor zakładu karnego może zezwolić na nieodpłatne zatrudnienie przy pracach, o których mowa w § 1, w wymiarze

przekraczającym 90 godzin miesięcznie lub przy pracach na cele społeczne na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 56 § 3, oraz innych organizacji pożytku publicznego.

§ 3. W celu przyuczenia do wykonywania pracy skazanemu, za jego pisemną zgodą, można zezwolić na wykonywanie nieodpłatnej pracy w przywieźiennych zakładach pracy, przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 4. Za wykonywane prace nieodpłatne mogą być skazanemu przyznawane nagrody.

§ 5. Podmioty, o których mowa w § 1 i 2, zgłaszają zapotrzebowanie na przyjęcie do pracy na cele społeczne skazanych właściwemu organowi gminy.

§ 6. Właściwy organ gminy wyznacza podmioty, na rzecz których skazani mogą wykonywać prace na cele społeczne, o których mowa w § 1 i 2, na podstawie zapotrzebowania lub z własnej inicjatywy, za zgodą podmiotów, o których mowa w § 1 i 2.

§ 7. Wyznaczone podmioty mają obowiązek przyjąć skazanych do pracy.

§ 8. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej oraz ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, tryb wyznaczania przez właściwy organ gminy podmiotów, na rzecz których skazani mogą wykonywać prace na cele społeczne, o których mowa w § 1 i 2, czynności tych podmiotów, w zakresie wykonywania pracy, w tym dotyczące zgłaszania zapotrzebowania na przyjęcie do pracy skazanych, organizowania miejsc pracy i przydziału pracy oraz kontroli skazanych, mając na względzie konieczność zapewnienia warunków do sprawnego wykonywania pracy na cele społeczne.

Art. 124. § 1. Skazanemu zatrudnionemu odpłatnie na podstawie skierowania do pracy lub umowy o pracę nakładczą przysługuje po roku nieprzerwanej pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, zwolnienie od pracy przez okres 14 dni roboczych, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, a skazanemu zatrudnionemu nieodpłatnie – 14 dni zwolnienia od pracy, bez prawa do wynagrodzenia. Skazany nie może zrzec się prawa do zwolnienia od pracy.

§ 2. Wymiar urlopu wypoczynkowego przysługującego skazanemu zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę wynosi 18 dni roboczych.

§ 3. Skazany w okresie urlopu wypoczynkowego lub zwolnienia od pracy, o których mowa w § 1 i 2, korzysta z uprawnień do:

1) dodatkowego lub dłuższego widzenia;

2) dodatkowego zakupu artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym;

3) dłuższych spacerów;

4) pierwszeństwa lub częstszego udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu.

§ 4. Zakres uprawnień, o których mowa w § 3, określa dyrektor zakładu karnego indywidualnie dla każdego skazanego.

Art. 125. § 1. (uchylony)⁴⁵

§ 2. Z przypadającego skazanemu wynagrodzenia za pracę, po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, wolne jest w każdym czasie od egzekucji 30%.

Art. 126. § 1. Ze środków pieniężnych otrzymywanych przez skazanego, z wyjątkiem środków, o których mowa w art. 113 § 6 pkt 1–3, środki do wysokości jednej czwartej minimalnego wynagrodzenia za pracę gromadzi się i zachowuje do przekazania skazanemu w chwili jego zwolnienia z zakładu karnego, z przeznaczeniem na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie; ze środków tych nie prowadzi się egzekucji.

§ 2. Gromadzeniu podlega:

1) 50% kwoty zdeponowanej przez skazanego przy przyjęciu do zakładu karnego, jednak nie więcej niż kwota odpowiadająca wysokości jednej czwartej minimalnego wynagrodzenia za pracę;

2) 50% z przypadającego skazanemu miesięcznie wynagrodzenia za pracę po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, jednak nie więcej niż kwota stanowiąca 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę;

3) 50% każdego z wpływów pieniężnych skazanego niewymienionych w pkt 1 i 2, jednak nie więcej niż kwota stanowiąca 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

§ 3. Kwoty, określone w § 2 pkt 2 i 3, podlegają gromadzeniu po potrąceniu należności dochodzonych w postępowaniu egzekucyjnym.

§ 4. Środki pieniężne gromadzone w sposób wskazany w § 1–3 zakłady karne składają na rachunkach sum depozytowych i wypłacają skazanemu w gotówce w kwocie nominalnej powiększonej o należne odsetki.

§ 5. Rachunki sum depozytowych, o których mowa w § 4, prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego odrębnie dla każdego zakładu karnego na podstawie umów zawartych z dyrektorami zakładów karnych.

§ 6. Bank Gospodarstwa Krajowego, prowadząc rachunki sum depozytowych zakładów karnych, zapewnia w szczególności:

1) ewidencję analityczną środków dla poszczególnych depozytów (mikrorachunki) w ramach każdego rachunku;

2) codzienne naliczanie odsetek oraz okresową kapitalizację odsetek należnych od środków zgromadzonych na każdym mikrorachunku;

3) możliwość wymiany informacji z dysponentami rachunków, w zakresie stanu każdego mikrorachunku (kapitału i odsetek), wpłat na każdy mikrorachunek i wypłat z każdego mikrorachunku.

§ 7. Środki złożone na rachunkach sum depozytowych są oprocentowane w wysokości stopy depozytowej Narodowego Banku Polskiego. Odsetki naliczone od sum depozytowych złożonych na

⁴⁵ Art. 125 § 1 - jako de facto omijanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego przyznawania w pełnej wysokości pensji za wykonaną pracę osób pozbawionych wolności

rachunkach sum depozytowych zakładów karnych podlegają kapitalizacji rocznej na dzień 31 grudnia każdego roku kalendarzowego oraz na dzień zwolnienia skazanego z zakładu karnego.

§ 8. Wraz z wykonaniem konwojowania skazanego do innego zakładu karnego przekazuje się na rachunek sum depozytowych tego zakładu karnego środki pieniężne skazanego zgromadzone dla niego w sposób wskazany w § 1–3 wraz z należnymi do dnia poprzedzającego dzień konwojowania odsetkami.

§ 9. Zgromadzona kwota podlega każdorazowo uzupełnieniu w razie wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę.

§ 10. Środki pieniężne, o których mowa w § 1, na wniosek skazanego przekazuje się na spłatę grzywny, która została zamieniona na zastępczą karę pozbawienia wolności lub zastępczą karę aresztu.

§ 11. Skazany może zrezygnować z gromadzenia środków wymienionych w § 1. po złożeniu oświadczenia, że po puszczeniu zakładu karnego nie będzie sobie rościł z tego tytułu żadnych roszczeń.

Art. 126a. Skazanym umożliwia się zakładanie własnych rachunków oszczędnościowych w bankach komercyjnych.⁴⁶

Art. 127. § 1. Okresy pracy, za którą przysługuje wynagrodzenie, wykonywanej przez skazanego w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem prac, o których mowa w art. 123a § 1, 2 i 3, są okresami składkowymi na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

§ 2. Skazany zwalniany z zakładu karnego, zatrudniany w czasie odbywania kary pozbawienia wolności na podstawie skierowania do pracy, otrzymuje zaświadczenie o wykonywaniu pracy.

Art. 128. § 1. Okresy wykonywania przez skazanego odpłatnego zatrudnienia, z wyłączeniem pracy wykonywanej na podstawie umów cywilnoprawnych, wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, z zastrzeżeniem § 2 i 3.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli w myśl przepisu prawa lub postanowienia układu zbiorowego pracy do stażu pracy wlicza się tylko okresy zatrudnienia w danym zakładzie pracy, w określonej branży albo okresy pracy na określonych stanowiskach lub pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

§ 3. Okresu pracy, o którym mowa w § 1, nie wlicza się do okresu pracy:

1) od którego zależy nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego lub innego świadczenia przysługującego z upływem roku pracy lub okresu krótszego niż rok;

2) wymaganego do zajmowania określonego stanowiska pracy.

Art. 129. § 1. Rada Ministrów może określać, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb powierzania podmiotom gospodarczym, instytucjom lub organizacjom wykonywania określonych zadań w zakresie zatrudnienia i nauczania skazanych oraz opieki postpenitencjarnej.

⁴⁶ Art. 126 § 1, 2 pkt 1, § 11, Art. 126a - powodują zmniejszenie pracy przez działy finansowe jednostek penitencjarnych, a osadzonym jako osobom dorosłym daje się pełnię prawa do dysponowania swoimi zasobami finansowymi. Ponadto gromadzenie środków przez skazanych na wieloletnie kary powoduje tylko dewaluację pieniądza, bo oczywistym jest spadek jego wartości nabywczej w przeciągu 10 - 15 lat. Konsekwencją tego jest też powstanie artykułu 126a.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady zatrudniania skazanych, z uwzględnieniem rodzajów zatrudnienia, zasad wynagradzania skazanych zatrudnionych odpłatnie na podstawie skierowania do pracy, udzielania skazanym zwolnień od pracy lub urlopów wypoczynkowych, przyczyn i sposobów usprawiedliwiania niewykonywania pracy oraz dokumentowania zatrudnienia.

Oddział 6

Nauczanie

Art. 130. § 1. W zakładach karnych prowadzi się nauczanie obowiązkowe w zakresie szkoły podstawowej, a także umożliwia się nauczanie w zakresie ponadpodstawowym i na kursach zawodowych. Zawodowe szkolenie kursowe może być w całości lub częściowo odpłatne.

§ 2. Zakład karny ma obowiązek prowadzenia nauczania, stosownie do możliwości i uzdolnień młodocianych skazanych, o których mowa w § 3.

§ 3. Pierwszeństwo w uzyskaniu możliwości objęcia nauczaniem w szkole ponadpodstawowej i na kursach zawodowych mają skazani, którzy nie mają wyuczonego zawodu albo po odbyciu kary nie będą mogli go wykonywać, a także nie ukończyli 21 roku życia.

§ 4. Skazanym nieposiadającym wystarczających środków pieniężnych udostępnia się nieodpłatnie niezbędne podręczniki i pomoce naukowe.

§ 5. W uzasadnionych wypadkach skazany może, na własny koszt, kształcić się w szkołach poza obrębem zakładu karnego za zgodą dyrektora zakładu. Koszty kształcenia skazanego poza obrębem zakładu karnego, ze względu na szczególne okoliczności, mogą być poniesione przez zakład karny.

§ 6. W wypadku zaistnienia poważnych przyczyn uniemożliwiających skazanemu realizację obowiązku nauczania możliwe jest czasowe zwolnienie go z realizacji tego obowiązku.

Art. 131. § 1. Skazani mogą za zgodą dyrektora zakładu karnego uczyć się w szkołach poza obrębem zakładu karnego, jeżeli spełniają ogólnie obowiązujące wymagania w oświacie publicznej, zachowują się poprawnie oraz nie zagrażają porządkowi prawnemu.

§ 2. Dyrektor może zezwolić skazanemu na udział w konsultacjach i zdawanie egzaminów poza zakładem karnym, jeżeli spełnia on warunki wymienione w § 1.

§ 3. (uchylony)

Art. 131a. Komisja penitencjarna pozbawia możliwości nauczania w zakresie nieobjętym nauczaniem obowiązkowym w przypadkach:

- 1) zachowań zagrażających bezpieczeństwu zakładu;
- 2) odmowy uczęszczania do szkoły;
- 3) stwierdzonych w opinii psychologicznej przeciwwskazań uniemożliwiających spełnienie przez osadzonego wymagań edukacyjnych;

- 4) przerwy w nauce dłuższej niż 50% czasu przewidzianego na realizację zajęć w semestrze, wynikającej z przewozu na polecenie sądu, prokuratury lub innych uprawnionych organów;
- 5) przerwy w nauce dłuższej niż 50% czasu przewidzianego na realizację zajęć w semestrze, wynikającej z niepowrotu z czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu;
- 6) pogorszenia stanu zdrowia osadzonego wykluczającego możliwość uczestniczenia w nauczaniu;
- 7) nieuzyskania promocji na wyższy semestr i braku możliwości powtarzania semestru.

Art. 132. Praca w warsztatach szkolnych i praktyczna nauka zawodu jest obowiązkowa, jeżeli wynika z programu nauczania. Praktyczna nauka zawodu może być połączona z odpłatną pracą produkcyjną, jeżeli jest to zgodne z tym programem.

Art. 133. Skazanemu wywiązującemu się z obowiązków ucznia po roku nauki można udzielić 14-dniowego urlopu, jeżeli nie ma on prawa do takiego urlopu z tytułu wykonywanej pracy, w ramach którego korzysta on z takich uprawnień i ulg, jakie w okresie urlopu przysługują skazanemu pracującemu.

Art. 134. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb prowadzenia nauczania w zakładach karnych i aresztach śledczych, warunki i tryb realizacji obowiązku nauczania i zwalniania skazanych z tego obowiązku, a także warunki i tryb ponoszenia opłat za kształcenie poza obrębem zakładu karnego, uwzględniając potrzebę dostosowania rodzajów i form uzyskiwania przez skazanego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych do warunków zakładu karnego i aresztu śledczego, specyfikę nauczania prowadzonego w warunkach izolacji więziennej, a także konieczność zapewnienia dyscypliny i porządku podczas nauczania.

Oddział 7

Działalność kulturalno-oświatowa, społeczna, kultura fizyczna i zajęcia sportowe

Art. 135. § 1. W zakładach karnych stwarza się skazanym warunki odpowiedniego spędzania czasu wolnego. W tym celu organizuje się zajęcia kulturalno-oświatowe, wychowania fizycznego i sportowe oraz pobudza aktywność społeczną skazanych.

§ 2. W każdym zakładzie karnym prowadzi się zwłaszcza wypożyczalnię książek i prasy dla skazanych oraz stwarza możliwość korzystania z urządzeń audiowizualnych w świetlicach i w celach mieszkalnych. Korzystając z tych urządzeń skazany nie może zakłócać ustalonego porządku w zakładzie.

Art. 136. § 1. Skazanym można zezwolić na tworzenie zespołów w celu prowadzenia działalności kulturalnej, oświatowej, społecznej i sportowej. Z tych względów można również zezwolić na nawiązywanie kontaktów oraz na współdziałanie z odpowiednimi stowarzyszeniami, organizacjami i instytucjami. W szczególności można zezwolić na podejmowanie prac na cele publiczne, jak również na realizację innych społecznie uznanych celów.

§ 2. Dyrektor zakładu karnego może powołać rzeczników skazanych w celu powierzenia im zadań opiniotwórczych i konsultacyjnych.

§ 3. Do wykonywania zadań związanych z zajęciami kulturalno-oświatowymi, z zakresu kultury fizycznej i sportu, dyrektor zakładu karnego może wyznaczyć skazanych wyróżniających się wzorową postawą i zachowaniem.

Art. 136a. § 1. W zakładach karnych można zezwolić na dobrowolne gromadzenie przez skazanych środków finansowych przeznaczonych na pomoc skazanym oraz ich rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub na cele społeczne.

§ 2. Zasady gromadzenia środków finansowych, o których mowa w § 1, ustala dyrektor zakładu karnego, po zapoznaniu się z opiniami skazanych.

§ 3. Wnioski skazanych dotyczące wydatkowania zgromadzonych środków finansowych, o których mowa w § 1, wymagają zatwierdzenia przez dyrektora zakładu karnego.

Oddział 8

Nagrody i ulgi

Art. 137. Skazanemu wyróżniającemu się dobrym zachowaniem w czasie odbywania kary mogą być przyznawane nagrody. Nagroda może być również przyznana skazanemu w celu zachęcenia go do poprawy zachowania.

Art. 138. § 1. Nagrodami są: ⁴⁷

- 1) zezwolenie na dodatkowe lub dłuższe widzenie;
- 2) zezwolenie na widzenie bez osoby dozorującej;
- 3) zezwolenie na widzenie w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej;
- 4) zatarcie wszystkich lub niektórych kar dyscyplinarnych;
- 5) nagroda rzeczowa lub pieniężna;
- 6) (uchylony)
- 7) zezwolenie na widzenie bez dozoru, poza obrębem zakładu karnego, z osobą najbliższą lub osobą godną zaufania, na okres nieprzekraczający jednorazowo 30 godzin;
- 8) zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru, na okres nieprzekraczający jednorazowo 14 dni;
- 9) pochwała;
- 10) zezwolenie na częstsze branie udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu;
- 11) zezwolenie na przekazanie osobie wskazanej przez skazanego upominku;
- 12) (uchylony);

⁴⁷ Art. 138 § 1 - zmiany są m. in. konsekwencją zmiany artykułu 105b.

13) zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej;

14) zezwolenie na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym;

15) zezwolenie na telefoniczne porozumienie się skazanego ze wskazaną przez niego osobą na koszt zakładu karnego;

16) (uchylony).

§ 2. (uchylony)

Art. 139. § 1. Nagrody wymienione w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 można przyznać skazanemu, którego postawa w czasie odbywania kary uzasadnia przypuszczenie, że w czasie pobytu poza zakładem karnym będzie przestrzegał porządku prawnego.⁴⁸

§ 2. Przyznanie nagród wymienionych w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 tymczasowo aresztowanemu, mającemu prawa i obowiązki skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności, wymaga wydania zarządzenia o zgodzie przez organ, do którego dyspozycji pozostaje.

§ 3. (uchylony).

§ 4. (uchylony).

§ 5. Skazanemu odbywającemu karę dożywotniego pozbawienia wolności nagroda wymieniona w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 może być przyznana po odbyciu co najmniej 15 lat kary.

§ 6. Przyznanie nagrody wymienionej w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności w wymiarze 25 lat lub wyższym albo karę dożywotniego pozbawienia wolności, w zakładzie karnym typu zamkniętego, wymaga zgody sędziego penitencjarnego.

§ 6a. Przepis § 6 stosuje się odpowiednio do skazanego z zaburzeniami preferencji seksualnych odbywającego karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z tymi zaburzeniami.

§ 7. Nagrody wymienione w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 dyrektor zakładu karnego przyznaje z urzędu lub na pisemny wniosek przełożonego skazanego. Dyrektor zakładu karnego może upoważnić kierownika wyodrębnionego oddziału do przyznawania nagrody wymienionej w art. 138 § 1 pkt 7.

§ 8. Jeżeli po przyznaniu nagrody, określonej w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, wystąpią nowe okoliczności uzasadniające przypuszczenie, że skazany w czasie pobytu poza zakładem karnym nie będzie przestrzegał porządku prawnego, albo jeżeli skazany korzystający z nagrody określonej w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 zostanie zatrzymany przez uprawniony organ w związku z naruszeniem przez niego porządku prawnego w trakcie trwania nagrody, organ, który przyznał nagrodę, podejmuje decyzję o cofnięciu nagrody bądź o zamianie nagrody na inną. W wypadku, o którym mowa w § 2, powiadamia się organ, który wydał zarządzenie.

§ 9. Skazanemu, który, korzystając z nagród wymienionych w art. 138 § 1 pkt 7 i 8, nadużył zaufania, a w szczególności nie powrócił do zakładu karnego w wyznaczonym terminie, nie udziela się tych nagród przez okres co najmniej 6 miesięcy od udzielenia ostatniej nagrody.

⁴⁸ Art. 139 - zmiany są m. in. konsekwencją zmiany artykułów 89 – 92.

Art. 140. § 1. W razie korzystania przez skazanego z nagród wymienionych w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8 albo z zezwolenia, o którym mowa w art. 141a lub w art. 165 § 2, ma on obowiązek bezzwłocznego zgłoszenia się do jednostki Policji, właściwej terytorialnie dla miejsca jego przebywania w okresie korzystania z zezwolenia, w celu potwierdzenia miejsca pobytu.

§ 2. Skazany korzystający z zezwoleń, o których mowa w § 1, w każdym przypadku zmiany miejsca pobytu ma obowiązek bezzwłocznego zgłoszenia się do jednostki Policji właściwej terytorialnie dla nowego miejsca jego przebywania.

§ 3. Dyrektor zakładu karnego może zobowiązać skazanego, korzystającego z zezwoleń, o których mowa w § 1, do określonego zachowania się, a zwłaszcza do przebywania w określonych w zezwoleniu miejscach pobytu lub częstszego zgłaszania się do jednostki Policji.

§ 4. Czas przebywania skazanego poza zakładem karnym, na podstawie zezwoleń, o których mowa w § 1, odlicza się od okresu odbywania kary, chyba że sędzia penitencjarny zarządzi inaczej w wypadku, gdy skazany w tym czasie nadużył zaufania.⁴⁹

Art. 141. § 1. W wypadkach szczególnie uzasadnionych warunkami rodzinnymi lub osobistymi skazanego nagrody wymienione w art. 138 § 1 pkt 1-5, 7-8, 10-16 mogą być stosowane jako ulgi.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Ulgi przyznaje dyrektor zakładu karnego lub osoba przez niego upoważniona na prośbę skazanego lub osoby najbliższej albo na wniosek przełożonego skazanego.

§ 4. (uchylony)

Art. 141a. § 1. Dyrektor zakładu karnego może udzielić skazanemu zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego pod konwojem funkcjonariusza Służby Więziennej, w asyście osoby godnej zaufania lub samodzielnie, na czas nieprzekraczający 5 dni, w celu odwiedzenia poważnie chorego członka rodziny, uczestnictwa w pogrzebie członka rodziny oraz w innych wypadkach szczególnie ważnych dla skazanego.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Udzielenie zezwolenia, o którym mowa w § 1, tymczasowo aresztowanemu mającemu prawa i obowiązki skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności wymaga wydania zarządzenia o zgodzie przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

§ 4. Przepis art. 139 § 8 stosuje się odpowiednio.

§ 5. (uchylony)

Oddział 9

Kary dyscyplinarne

Art. 142. § 1. Skazany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z ustawy, regulaminu lub innych przepisów wydanych na jej podstawie albo ustalonego w zakładzie karnym lub miejscu pracy porządku, zwane dalej „przekroczeniem”.

⁴⁹ Art. 140 § 4 - zmiana z powodu zapisu urągającym logice, bo wynikało z niego, że tylko jeśli skazany złamałby prawo, to czas przebywania przez niego poza zakładem karnym zostały odliczony od jego wyroku, jeśli by nie złamał - to nie zostały odliczony.

§ 2. Jeżeli przekroczenie zawiera znamiona wykroczenia, skazany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej, chyba że wykroczenie popełnione zostało w czasie pobytu poza obrębem zakładu karnego.

Art. 143. § 1. Karami dyscyplinarnymi są:

1) nagana;

2) (uchylony);

3) pozbawienie korzystania z udziału w niektórych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych, z wyjątkiem korzystania z książek i prasy, na okres do 1 miesiąca;

4) (uchylony);

5) (uchylony);

6) udzielanie widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą, na okres do 1 miesiąca;

7) obniżenie przypadającej skazanemu części wynagrodzenia za pracę, nie więcej niż o 25%, na okres do 1 miesiąca;

7a) (uchylony);

8) umieszczenie w celi izolacyjnej na okres do 28 dni.

§ 2. Kary dyscyplinarnej wymienionej w § 1 pkt 8 nie stosuje się wobec kobiet ciężarnych, karmiących lub sprawujących opiekę nad własnymi dziećmi w domach matki i dziecka.⁵⁰

§ 3. Karę dyscyplinarną, o której mowa w § 1 pkt 8, wymierza się skazanemu, który dopuścił się naruszenia nietykalności cielesnej lub czynnej napaści na funkcjonariusza albo pracownika zakładu karnego oraz można wymierzyć skazanemu, który popełnił inne przekroczenie naruszające w poważnym stopniu obowiązującą w zakładzie karnym dyscyplinę i porządek. Kara ta polega na osadzeniu skazanego pojedynczo w celi oraz uniemożliwieniu mu kontaktu z innymi skazanymi; w trakcie jej wykonywania skazany pozbawia się możliwości:

1) korzystania z widzeń i samoinkasujących aparatów telefonicznych;

2) korzystania ze sprzętu audiowizualnego i komputerowego;

3) bezpośredniego uczestniczenia, wspólnie z innymi skazanymi, w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauce religii; na żądanie skazanego należy mu jednak umożliwić bezpośrednie uczestniczenie w nabożeństwie w warunkach uniemożliwiających mu kontakt z innymi skazanymi;

4) korzystania z udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu, z wyjątkiem korzystania z książek i prasy;

5) dokonywania zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych;

6) (uchylony)

⁵⁰ Art. 143 § 1 - zmiana katalogu kar eliminuje kary niehumanitarne - jak pozbawienie możliwości nabycia jedzenia, czy też wszelkie ograniczenia w kontakcie z rodziną - która to właśnie jest główną siłą w resocjalizacji skazanych.

7) uczestniczenia w nauczaniu i zatrudnieniu poza celą;

8) korzystania z własnej odzieży, obuwia oraz wyrobów tytoniowych.

Art. 144. § 1. Kary dyscyplinarne określone w art. 143 § 1 pkt 4, 5 i 7–8 wymierza dyrektor zakładu karnego, a inne kary – również osoba przez niego upoważniona.

§ 2. Kary dyscyplinarne wymierza się z urzędu lub na pisemny wniosek przełożonego skazanego.

§ 3. Decyzja o ukaraniu karą dyscyplinarną powinna zawierać dokładne określenie przekroczenia popełnionego przez skazanego.

§ 4. Decyzję o ukaraniu karą dyscyplinarną sporządza się na piśmie i podaje do wiadomości skazanemu, a gdy względy wychowawcze za tym przemawiają – również innym skazanym lub innym osobom. Przepis ten ma zastosowanie również do decyzji o uchyleniu, darowaniu, odroczeniu, zamianie, zawieszeniu lub przerwaniu kary dyscyplinarnej, a także o odstąpieniu od ukarania dyscyplinarnego.

§ 5. (uchylony)

Art. 145. § 1. Wymierzając karę dyscyplinarną uwzględnia się stopień zawinienia i zasady indywidualizacji, mając w szczególności na względzie rodzaj i okoliczności czynu, stosunek do popełnionego przekroczenia, dotychczasową postawę, cechy osobowości i stan zdrowia skazanego oraz cele wychowawcze.

§ 2. Przed wymierzeniem kary dyscyplinarnej wysłuchuje się obwinionego, zapoznaje się z opinią wychowawcy, a jeżeli zachodzi potrzeba – również składającego wniosek o ukaranie oraz z opiniami innych osób, a także z zeznaniami świadków. Postępowanie może odbywać się w obecności innych skazanych, jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze.

§ 2a. Na wniosek obwinionego uczestnikiem postępowania może być osoba wymieniona w art. 8 § 3, którą należy o tym uprzedzić minimum 7 dni przed terminem planowanego wymierzenia kary, informując o powodzie wymierzenia kary oraz o zabezpieczonych dowodach, jeżeli takowe istnieją. Powiadomienie to może być wykonane za pośrednictwem elektronicznych środków komunikacji. Niestawienie się prawidłowo powiadomionej osoby wymienionej w art. 8 § 3 w wyznaczonym terminie nie wstrzymuje wymierzenia kary w tym terminie.

§ 2b. Każde wymierzenie kary jest rejestrowane urządzeniem rejestrującym obraz i dźwięk, a nagranie z niego jest przechowywane przez minimum 21 dni.

§ 2c. W przypadku wymierzenia kary z art. 143 § 1 pkt 8 na wniosek obwinionego powiadamia się niezwłocznie wskazaną przez niego osobę o wymierzeniu mu tej kary i o czasie jej trwania.⁵¹

§ 3. Przed wymierzeniem skazanemu kary dyscyplinarnej określonej w art. 143 § 1 pkt 8 lekarz albo psycholog wydaje pisemną opinię o jego zdolności do odbycia tej kary. Jeżeli z opinii wynika brak zdolności do odbycia tej kary, stosuje się art. 146 § 3. Wymierzenie tej kary powyżej 14 dni wymaga zgody sędziego penitencjarnego.

§ 4. Przed wymierzeniem skazanemu kary dyscyplinarnej, określonej w art. 143 § 1 pkt 4 i 5, któremu ze względu na stan zdrowia zezwolono na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów

⁵¹ Art. 145 § 2a – 2c - dodanie tych artykułów gwarantuje iż karanie skazanego będzie przebiegało w pełni zgodnie z zasadami prawa oraz z poszanowaniem godności osoby obwinionej

żywnościowych lub częstsze otrzymywanie paczek albo korzystającemu z diety, zasięga się opinii lekarza co do skutków dla stanu zdrowia skazanego wymierzenia tej kary.

§ 5. Po zasięgnięciu opinii lekarza dyrektor podejmuje decyzję o ewentualnym odroczeniu wykonania tej kary.

Art. 146. § 1. Za jedno przekroczenie wymierza się tylko jedną karę dyscyplinarną. W wypadku gdy skazany popełnił więcej przekroczeń, zanim został ukarany za którekolwiek z nich, wymierza się jedną karę, odpowiednio surowszą.

§ 2. Ponowne wymierzenie kary dyscyplinarnej nie może nastąpić w taki sposób, aby była ona bezpośrednio ani pośrednio przedłużeniem odbywania takiej samej kary, chyba że łączny okres trwania wymierzonych kar nie przekracza przewidzianej granicy czasu trwania tej kary.

§ 3. W wypadkach uzasadnionych względami wychowawczymi można odstąpić od ukarania dyscyplinarnego, wykonanie wymierzonej kary zawiesić na okres do 3 miesięcy, zamienić ją na inną mniej dolegliwą lub karę darować. Po upływie okresu zawieszenia wymierzoną karę uważa się za wykonaną.

§ 4. Jeżeli w okresie zawieszenia wykonania kary dyscyplinarnej skazany dopuścił się ponownie przekroczenia, zawieszona kara ulega wykonaniu, chyba że dyrektor zakładu karnego postanowi inaczej.

Art. 147. § 1. Nie można wymierzyć kary dyscyplinarnej, jeżeli od dnia powzięcia przez przełożonego wiadomości o popełnieniu przekroczenia upłynęło 14 dni lub od dnia popełnienia przekroczenia – 30 dni. Nie można rozpocząć wykonywania kary dyscyplinarnej po upływie 14 dni od jej wymierzenia.

§ 2. Terminy określone w § 1 nie biegną, jeżeli skazany przebywa poza obrębem zakładu karnego bez zezwolenia lub w związku z leczeniem wynikłym z samouszkodzenia lub z zasadnego zastosowania wobec niego środków przymusu bezpośredniego, a także w okresie zawieszenia wykonania kary dyscyplinarnej.

§ 3. Przedawnienie wykonania kary dyscyplinarnej nie biegnie w czasie wykonywania takiej samej kary, wymierzonej wcześniej.

Art. 148. § 1. Wymierzoną karę dyscyplinarną wykonuje się bezzwłocznie. Sędzia penitencjarny może wstrzymać wykonanie kary dyscyplinarnej na czas potrzebny do wyjaśnienia okoliczności uzasadniających jej wymierzenie, a także uchylić karę dyscyplinarną z powodu jej niezasadności lub przekazać sprawę dyrektorowi zakładu karnego do ponownego rozpoznania.

§ 2. Jeżeli stan zdrowia skazanego uniemożliwia odbycie wymierzonej kary dyscyplinarnej w całości lub w części, wykonywanie jej należy odroczyć lub przerwać albo zamienić na taką karę dyscyplinarną, którą skazany może odbyć. Decyzję w tym względzie podejmuje dyrektor zakładu karnego, po zasięgnięciu opinii lekarza.

§ 3. W czasie wykonywania kary dyscyplinarnej umieszczenia w celi izolacyjnej lekarz lub psycholog kontroluje zdolność skazanego do odbywania tej kary.

§ 4. W czasie wykonywania kary dyscyplinarnej, o której mowa w § 3, dyrektor zakładu karnego może, w wypadkach uzasadnionych względami rodzinnymi, osobistymi lub wychowawczymi, zezwolić skazanemu na widzenie lub rozmowę telefoniczną.

Art. 149. Jeżeli zostały ujawnione nowe fakty lub dowody nieznanne przedtem, wskazujące na to, iż ukarany jest niewinny, dyrektor zakładu karnego uchyla karę dyscyplinarną i uznaje ją za niebyłą oraz podejmuje stosowną decyzję mającą na celu uchylenie skutków ukarania.

Oddział 10

Odroczenie i przerwa wykonania kary pozbawienia wolności

Art. 150. § 1. Wykonanie kary pozbawienia wolności w wypadku choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby uniemożliwiającej wykonywanie tej kary sąd odracza do czasu ustania przeszkody.

§ 2. Za ciężką chorobę uznaje się taki stan skazanego, w którym umieszczenie go w zakładzie karnym może zagrażać życiu lub spowodować dla jego zdrowia poważne niebezpieczeństwo.

Art. 151. § 1. Sąd może odroczyć wykonanie kary pozbawienia wolności na okres do roku, jeżeli natychmiastowe wykonanie kary pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny zbyt ciężkie skutki. W stosunku do skazanej kobiety ciężarnej oraz osoby skazanej samotnie sprawującej opiekę nad dzieckiem sąd może odroczyć wykonanie kary na okres do 3 lat po urodzeniu dziecka.

§ 2. Sąd może odroczyć wykonanie kary pozbawienia wolności w wymiarze do roku, jeżeli liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekracza w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów. Odroczenia nie udziela się skazanym, którzy dopuścili się przestępstwa z zastosowaniem przemocy lub groźby jej użycia, skazanym określonym w art. 64 § 1 lub 2, art. 64a lub art. 65 Kodeksu karnego, a także skazanym za przestępstwa określone w art. 197–203 Kodeksu karnego popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.

§ 3. Odroczenie może być udzielone kilkakrotnie, jednak łączny okres odroczenia nie może przekroczyć okresów wskazanych w § 1; okres odroczenia biegnie od dnia wydania pierwszego postanowienia w tym przedmiocie.

§ 4. Odraczając wykonanie kary pozbawienia wolności, sąd może zobowiązać skazanego do podjęcia starań o znalezienie pracy zarobkowej, zgłaszania się do wskazanej jednostki Policji w określonych odstępach czasu lub poddania się odpowiedniemu leczeniu lub rehabilitacji, oddziaływaniom terapeutycznym lub uczestnictwu w programach korekcyjno-edukacyjnych.

§ 5. Wykonując orzeczenie o odroczeniu wykonania kary pozbawienia wolności w stosunku do skazanego, który został zobowiązany do wykonania obowiązków określonych w § 4, sąd stosuje odpowiednio art. 14.

Art. 152. (uchylony)

Art. 153. § 1. Sąd penitencjarny udziela przerwy w wykonaniu kary w wypadku określonym w art. 150 § 1 do czasu ustania przeszkody.

§ 2. Sąd penitencjarny może udzielić przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, jeżeli przemawiają za tym ważne względy rodzinne lub osobiste. Przepisy art. 151 § 3–5 stosuje się odpowiednio.

§ 2a. Wniosek o udzielenie przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności może złożyć również dyrektor zakładu karnego.

§ 3. Nie można udzielić przerwy przed upływem roku od dnia ukończenia poprzedniej przerwy i powrotu po niej do zakładu karnego, chyba że zachodzi wypadek choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby skazanego albo inny wypadek losowy.

§ 4. (uchylony)

§ 5. Sądem penitencjarnym właściwym miejscowo do udzielenia dalszych przerw jest sąd, który udzielił pierwszej przerwy. Jest on również właściwy do orzeczenia przerwy, o której mowa w § 3, jeżeli skazany nadal przebywa na wolności.

Art. 153a. § 1. Udzielając przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności skazanemu, wobec którego administracja zakładu karnego sporządziła negatywną prognozę kryminologiczno-społeczną, sąd penitencjarny może orzec wobec tego skazanego elektroniczną kontrolę miejsca pobytu.

§ 2. Wobec skazanego za przestępstwo określone w art. 197–200 Kodeksu karnego, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych oraz wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2, art. 64a lub art. 65 Kodeksu karnego, który został skazany za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby jej użycia, a także wobec skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności, niezależnie od treści sporządzonej prognozy kryminologiczno-społecznej, orzeczenie elektronicznej kontroli miejsca pobytu jest obowiązkowe.

§ 3. Sąd penitencjarny może odstąpić od orzeczenia elektronicznej kontroli miejsca pobytu, o której mowa w § 2, w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami.

§ 4. (uchylony)⁵²

§ 5. Sąd penitencjarny może uchylić elektroniczną kontrolę miejsca pobytu nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od udzielenia przerwy, jeżeli dalsze stosowanie takiej kontroli jest niecelowe. Wobec skazanego, o którym mowa w § 2, uchylenie elektronicznej kontroli miejsca pobytu może nastąpić w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, nie wcześniej niż po upływie 9 miesięcy od udzielenia przerwy.

§ 6. Elektroniczna kontrola miejsca pobytu ustaje najpóźniej z chwilą osadzenia skazanego po upływie okresu przerwy.

Art. 153b. § 1. W posiedzeniu w przedmiocie odroczenia lub przerwy ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca, a także sądowy kurator zawodowy lub dyrektor zakładu karnego, jeżeli składali wniosek o wydanie postanowienia.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie odroczenia lub przerwy przysługuje zażalenie.

Art. 154. § 1. Jeżeli prokurator oświadczył, że sprzeciwia się udzieleniu przerwy, postanowienie o udzieleniu przerwy staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia.

§ 2. Zażalenie wniesione przez prokuratora podlega rozpoznaniu w terminie 14 dni.

Art. 155. § 1. Jeżeli przerwa w wykonaniu kary pozbawienia wolności trwała co najmniej rok, a skazany odbył co najmniej 6 miesięcy kary – sąd penitencjarny może warunkowo zwolnić skazanego z odbycia reszty kary na zasadach określonych w art. 77 Kodeksu karnego, przy czym

⁵² Art. 153 § 4 - zmiany związane z nowym brzmieniem artykułu 159

zwolnienie może nastąpić w każdym czasie, bez ograniczeń wynikających z art. 78 i 79 Kodeksu karnego.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli kara lub suma kar pozbawienia wolności przekracza 3 lata.

§ 3. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, przysługuje zażalenie.

Art. 156. § 1. Odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności sąd może odwołać w razie ustania przyczyny, dla której zostało udzielone, lub w wypadku, gdy skazany nie korzysta z odroczenia w celu, w jakim zostało udzielone, albo rażąco narusza porządek prawny, jak również z powodu niewykonywania obowiązków określonych w art. 151 § 4.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności; postanowienie o odwołaniu przerwy wydaje sąd penitencjarny, który jej udzielił.

§ 2a. Sąd penitencjarny odwołuje przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności, jeżeli skazany, wobec którego orzeczono elektroniczną kontrolę miejsca pobytu, nie zachowa wyznaczonego terminu do zgłoszenia podmiotowi dozoru gotowości, o której mowa w art. 43m § 1, albo uchyła się od niezwłocznego założenia przez podmiot dozoru nadajnika lub od wykonania innych obowiązków związanych z dozorem elektronicznym.

§ 2b. Sąd penitencjarny może odstąpić od odwołania przerwy, o którym mowa w § 2a, w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami.

§ 3. Właściwy sąd odwołuje odroczenie lub przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności, jeżeli okoliczności, o których mowa w § 1 i 2, zaistnieją po udzieleniu skazanemu pisemnego upomnienia przez sądowego kuratora zawodowego, chyba że przemawiają przeciwko temu szczególne względy.

§ 4. Jeżeli w czasie przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności skazany został tymczasowo aresztowany, kara pozbawienia wolności, której odbywanie zostało przerwane, podlega wykonaniu z mocy prawa.

§ 5. Przepis § 4 stosuje się odpowiednio do odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności, z tym że w wypadku odroczenia sąd bezzwłocznie kieruje orzeczenie do wykonania.

Art. 157. Odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, sąd może odwołać również na wniosek właściwego dowódcy.

Art. 158. Wniosek o zwolnienie od wykonania kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 336 § 3 i 4 Kodeksu karnego, wobec żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, może złożyć również dowódca jednostki. Termin zawity do złożenia wniosku upływa w dniu ukończenia służby przez żołnierza.

Art. 158a. Na postanowienie w przedmiocie odwołania odroczenia lub przerwy, a także w przedmiocie wniosku o zwolnienie od wykonania kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 336 § 3 i 4 Kodeksu karnego, przysługuje zażalenie.

Warunkowe przedterminowe zwolnienie ⁵³

Art. 159 § 1 Każdy skazany zostaje obligatoryjnie zwolniony z zakładu karnego po upływie:

- 1) dla pierwszy raz karanych połowy zarządzonego wyroku, art. 80 § 6 stosuje się odpowiednio
- 2) dla recydywistów dwóch trzecich zasądzanego wyroku, art. 80 § 6 stosuje się odpowiednio
- 3) dla skazanych na dożywotnie pozbawienie wolności pierwszy raz karanych po 25 latach zasądzanego wyroku, a recydywistów po 30 latach zasądzanego wyroku.

§ 1a W przypadku naruszenia warunków zwolnienia, kolejne zwolnienie następuje po:

- 1) dla pierwszy raz karanych po połowie pozostałej do odbycia części kary
- 2) dla recydywistów po dwóch trzecich pozostałej do odbycia części kary
- 3) dla dożywotnio pozbawionych wolności pierwszy raz karanych po 15 latach, a recydywistów po 20 latach.

§ 1b W przypadku drugiego naruszenia warunków zwolnienia, kolejne zwolnienie z pozostałej części kary nie przysługuje.

§ 2. Zwolniony, który został zobowiązany do wykonywania obowiązków związanych z okresem próby i nie został oddany pod dozór, jest obowiązany do:

- 1) bezzwłocznego, a najpóźniej w ciągu 7 dni od zwolnienia z zakładu karnego, zgłoszenia się do sądowego kuratora zawodowego sądu rejonowego, w którego okręgu będzie miał miejsce stałego pobytu,
- 2) zgłaszania się do sądowego kuratora zawodowego w określonych przez niego terminach i udzielania wyjaśnień co do przebiegu okresu próby,
- 3) niezmienniania bez zgody sądu miejsca stałego pobytu,
- 4) wykonywania nałożonych na niego obowiązków – o czym sąd poucza warunkowo zwolnionego.

§ 3. W razie oddania pod dozór sąd poucza skazanego o obowiązku wynikającym z art. 169 § 2.

§ 4 Warunki zwolnienia określa sąd penitencjarny i mogą obejmować one:

- 1) nakaz przebywania w określonych miejscach i czasie
- 2) zakaz przebywania w określonych miejscach i czasie
- 3) zakaz zbliżania się do określonych osób
- 4) nakaz odbycia leczenia

⁵³ Art. 159 - 166 - zapisy dotyczące przedterminowego zwolnienia zostały szczegółowo opisane na końcu niniejszego Społecznego Projektu nowelizacji Kodeksu Karnego Wykonawczego, a treść samych artykułów jest jasna i przejrzysta, co powoduje realne usprawnienie działania polskiego systemu penitencjarnego.

5) nakaz odbycia terapii

6) zakaz opuszczania terenu Rzeczypospolitej Polskiej

7) nakaz pokrycia w określonym czasie zasądzonych wyrokiem Sądu zobowiązań finansowych.

§ 5 Warunki określone w § 4 mogą być zmienione w każdym czasie na uzasadniony wniosek samego skazanego lub uprawnionego organu, w tym w szczególności kuratora zawodowego.

§ 6 Każdy skazany objęty § 1 i § 1a zostaje obligatoryjnie objęty stacjonarnym lub mobilnym dozorem elektronicznym na okres:

1) dla pierwszy raz karanych połowy pozostałej zawieszanej reszty kary

2) dla recydywistów dwóch trzecich pozostałej zawieszanej reszty kary

3) dla skazanych na dożywotnie pozbawienie wolności - pierwszy raz karanych na 15 lat, dla recydywistów 20 lat.

§ 7 Skazany wobec którego zastosowano obostrzenie wynikające z art. 77 § 2 KK zostaje przedterminowo zwolniony w terminie określonym tym obostrzeniem.

§ 7a Sąd Penitencjarny na uzasadniony wniosek skazanego, jego obrońcy, dyrektora zakładu karnego, kuratora zawodowego lub prokuratora może zmienić na korzyść skazanego okres wynikający z § 7 i zastosować względem niego zasady określone w § 1.

§ 7b Na postanowienie sądu wymienione w § 7a przysługuje zażalenie.

§ 7c Wniosek wymieniony w § 7a można złożyć nie częściej niż raz na pół roku. Złożony wcześniej - sąd pozostawia bez rozpoznania.

Art. 160. § 1. Sąd penitencjarny odwołuje przedterminowe zwolnienie, jeżeli zwolniony w okresie próby popełnił przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

§ 2. Sąd penitencjarny odwołuje przedterminowe zwolnienie, jeżeli zwolniony, skazany za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby małoletniej zamieszkujących wspólnie ze sprawcą, w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby małoletniej zamieszkujących wspólnie ze sprawcą.

§ 3. Sąd penitencjarny może odwołać przedterminowe zwolnienie, jeżeli zwolniony w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności popełnił inne przestępstwo lub została orzeczona kara inna niż określona w § 1 albo gdy uchyła się od dozoru, wykonania nałożonych obowiązków lub orzeczonych środków karnych, przepadku lub środków kompensacyjnych.

§ 4. Sąd odwołuje przedterminowe zwolnienie skazanego, jeżeli okoliczności, o których mowa w § 3, zaistnieją po udzieleniu skazanemu pisemnego upomnienia przez sądowego kuratora zawodowego, chyba że przemawiają przeciwko temu szczególne względy.

§ 5. Gdy skazany został oddany pod dozór osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, organizacji lub instytucji, o której mowa w art. 159 § 1, wniosek o odwołanie przedterminowego zwolnienia może złożyć również ta osoba lub przedstawiciel tego stowarzyszenia, organizacji lub instytucji.

§ 6. W posiedzeniu w przedmiocie odwołania przedterminowego zwolnienia bierze udział prokurator, a mają prawo wziąć udział w posiedzeniu skazany oraz obrońca, sądowy kurator zawodowy, a gdy skazany pozostaje pod dozorem osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, organizacji lub instytucji, o której mowa w art. 159 § 1, także ta osoba lub przedstawiciel tego stowarzyszenia, organizacji lub instytucji.

§ 7. Na postanowienie w przedmiocie odwołania przedterminowego zwolnienia przysługuje zażalenie.

§ 8. W przypadku odwołania przedterminowego zwolnienia nie zalicza się na poczet kary okresu spędzonego na wolności.

Art. 161. § 1. (uchylony)

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

Art. 162. § 1. (uchylony)

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

Art. 163. § 1. W sprawach związanych z wykonaniem orzeczenia o przedterminowym zwolnieniu oraz w sprawie odwołania przedterminowego zwolnienia właściwy jest sąd penitencjarny, który udzielił zwolnienia, a jeżeli zwolniony pozostaje pod dozorem – sąd penitencjarny, w którego okręgu dozór jest wykonywany.

§ 2. Sąd penitencjarny może w okresie próby ustanawiać, rozszerzać lub zmieniać obowiązki wymienione w art. 72 § 1 Kodeksu karnego albo od wykonywania nałożonych obowiązków zwolnić, z wyjątkiem obowiązku wymienionego w art. 72 § 2 Kodeksu karnego, jak również oddać skazanego pod dozór lub od dozoru zwolnić. Wniosek o wydanie postanowienia może złożyć również sądowy kurator zawodowy oraz sam zwolniony lub jego pełnomocnik.

§ 3. Wykonując orzeczenie o zwolnieniu wobec skazanego, który nie został oddany pod dozór lub zobowiązany do wykonania obowiązków związanych z okresem próby, sąd penitencjarny stosuje odpowiednio art. 14.

§ 4. Na postanowienie wydane na podstawie § 2 przysługuje zażalenie.

Oddział 12

Zwalnianie skazanych z zakładów karnych i warunki udzielania im pomocy

Art. 164. § 1. Okres do 6 miesięcy przed przewidywanym przedterminowym zwolnieniem lub przed wykonaniem kary stanowi, w miarę potrzeby, czas niezbędny na przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu, zwłaszcza dla nawiązania kontaktu z kuratorem sądowym lub podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1. Okres ten ustala, za zgodą skazanego, komisja penitencyjna.

§ 2. (uchylony)

Art. 165. § 1. W okresie, o którym mowa w art. 164, skazany powinien w miarę możliwości odbywać karę we właściwym zakładzie karnym położonym najbliżej przyszłego miejsca stałego pobytu.

§ 2. Skazanemu zezwala się na opuszczenie zakładu karnego, łącznie na czas do 14 dni, zwłaszcza w celu podejmowania starań o uzyskanie po zwolnieniu odpowiednich możliwości zamieszkania i pracy.

§ 3. Kurator sądowy lub podmioty, o których mowa w art. 38 § 1, ustalają ze skazanym zakres niezbędnej pomocy w społecznej readaptacji i sposób jej udzielenia.

§ 4. Jeżeli skazany nie posiada dokumentu tożsamości, administracja zakładu karnego podejmuje czynności niezbędne do otrzymania przez niego takiego dokumentu. Skazany ma obowiązek współdziałania w tym zakresie.

Art. 166. § 1. Zwalnianym skazanym, mającym trudności w znalezieniu zatrudnienia, zakwaterowania oraz otrzymania niezbędnej pomocy lekarskiej, właściwe organy lub instytucje udzielają niezbędnej doraźnej pomocy.

§ 2. Dyrektor zakładu karnego zwalniając skazanego, udziela mu stosownych informacji o możliwościach uzyskania niezbędnej pomocy. W wypadku zwalniania osoby skazanej za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, dyrektor zakładu zawiadamia o tym jednostkę Policji, właściwą dla miejsca pobytu skazanego po jego zwolnieniu.

§ 3. Skazanemu zwalnianemu z zakładu karnego, który nie dysponuje wystarczającymi środkami własnymi i nie ma zapewnionych na wolności dostatecznych środków utrzymania, dyrektor zakładu karnego może udzielić pomocy pieniężnej w chwili zwolnienia w wysokości do 2/3 minimalnego wynagrodzenia za pracę lub jej odpowiedni ekwiwalent; środki własne skazanego stanowią środki będące w depozycie oraz przekazane w trybie art. 126 § 1, chyba że ten skazany podpisał oświadczenie wynikające z art. 126 § 1.

§ 4. Skazanym zwalnianym na podstawie art. 47 § 2 nie udziela się pomocy pieniężnej, chyba że szczególne względy za tym przemawiają; w takim przypadku można udzielić pomocy w postaci odzieży, bielizny, obuwia, biletu na przejazd, a także artykułów żywnościowych na czas podróży, w zakresie niezbędnym do opuszczenia zakładu karnego. Decyzję o udzieleniu pomocy podejmuje dyrektor zakładu karnego.

Art. 167. (uchylony)

Art. 167a. § 1. Przy zwolnieniu z zakładu karnego skazany:

1) informuje o miejscu stałego pobytu lub innym miejscu przebywania po zwolnieniu;

2) otrzymuje, za pokwitowaniem, znajdujące się w depozycie dokumenty, środki pieniężne, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, jeżeli nie zostały zatrzymane albo zajęte w drodze zabezpieczenia lub egzekucji.

§ 2. Skazany otrzymuje ponadto świadectwo zwolnienia z zakładu karnego oraz zaświadczenie o zatrudnieniu. Skazany jest informowany o potrzebie dalszego leczenia oraz otrzymuje wyniki wykonanych badań diagnostycznych niezbędnych do dalszego postępowania leczniczego lub diagnostycznego.

§ 3. Jako ekwiwalent pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 166 § 3, skazany może otrzymać przy zwolnieniu stosowną do pory roku odzież, bieliznę, obuwie, bilet na przejazd, a także artykuły żywnościowe na czas podróży. Decyzje w tym zakresie podejmuje dyrektor zakładu karnego.

§ 4. Jeżeli osoba zwolniona z zakładu karnego wymaga leczenia szpitalnego, a jej stan zdrowia nie pozwala na przeniesienie do szpitala, pozostaje ona na leczeniu w zakładzie karnym do czasu, gdy jej stan zdrowia pozwoli na takie przeniesienie.

§ 5. Przepis § 4 ma zastosowanie, jeżeli osoba zwolniona wyraża zgodę na dalsze leczenie w zakładzie karnym, co powinno być potwierdzone jej podpisem w indywidualnej dokumentacji medycznej. W razie niemożności wyrażenia tej zgody przez osobę zwolnioną, decyzję o pozostawieniu jej na leczeniu w zakładzie karnym podejmuje dyrektor zakładu karnego na wniosek lekarza. Wobec osoby, o której mowa w § 4, stosuje się przepisy porządkowe obowiązujące w zakładzie karnym. Przepisy art. 118 § 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio.

§ 6. Jeżeli zwalniany skazany jest niezdolny z powodów zdrowotnych do samodzielnego powrotu do miejsca zameldowania lub miejsca przebywania bez zameldowania, administracja zakładu karnego jest obowiązana w okresie poprzedzającym zwolnienie nawiązać kontakt z rodziną, osobą bliską lub wskazaną przez skazanego inną osobą i powiadomić ją o terminie zwolnienia. W wypadku, gdy działania administracji zakładu karnego okazały się bezskuteczne, administracja zakładu karnego jest obowiązana udzielić zwolnionemu pomocy w udaniu się do miejsca zameldowania lub miejsca przebywania bez zameldowania albo podmiotu leczniczego.

§ 7. Jeżeli osoba, o której mowa w § 4, nie wyraża zgody na dalsze leczenie w zakładzie karnym, lekarz poucza ją o możliwych następstwach zdrowotnych odmowy leczenia. Fakt odmowy powinien być potwierdzony podpisem zwolnionego w indywidualnej dokumentacji medycznej, a w wypadku odmowy podpisu – notatką urzędową na tę okoliczność.

Art. 168. (uchylony)

Oddział 13

Informowanie o opuszczeniu przez skazanego zakładu karnego

Art. 168a. § 1. Na wniosek pokrzywdzonego, odpowiednio, sędzieja penitencjarny lub dyrektor zakładu karnego niezwłocznie zawiadamia pokrzywdzonego, jego przedstawiciela ustawowego lub osobę, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostaje, o zwolnieniu skazanego z zakładu karnego, o ucieczce skazanego z zakładu karnego, a także o wydaniu decyzji o udzieleniu skazanemu:

1) przepustki, o której mowa w art. 91 pkt 7 i art. 92 pkt 9;

2) czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru lub bez konwoju funkcjonariusza Służby Więziennej albo asysty innej osoby godnej zaufania, o którym mowa w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, art. 141a § 1, art. 165 § 2 oraz art. 234 § 2.

§ 1a. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli skazany, który opuścił zakład karny na podstawie decyzji o udzieleniu mu przepustki lub czasowego zezwolenia, o których mowa w § 1 pkt 1 i 2, w wyznaczonym terminie nie powrócił z tej przepustki lub zezwolenia.

§ 2. O uprawnieniach, o których mowa w § 1 i 1a oraz 2a, poucza pokrzywdzonego sąd, który kieruje orzeczenie do wykonania.

§ 2a. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, następuje z urzędu, w przypadku skazanego za przestępstwo określone w rozdziale XXV Kodeksu karnego lub za przestępstwo określone w art. 156, art. 189a, art. 190a, art. 207, art. 211 Kodeksu karnego, chyba że pokrzywdzony oświadczy, że z takiego uprawnienia rezygnuje.

§ 2b. W przypadkach, o których mowa w § 2a, pokrzywdzonego informuje się o możliwości uzyskania z Funduszu pomocy, o której mowa w art. 43 § 8 pkt 1 i 1a.

§ 3. W wypadku zwolnienia z zakładu karnego po odbyciu kary skazanego z zaburzeniami preferencji seksualnych odbywającego karę pozbawienia wolności za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z tymi zaburzeniami, w wypadku ucieczki takiego skazanego z zakładu karnego lub wydania decyzji, o których mowa w § 1, a także w wypadkach, o których mowa w § 1a, odpowiednio sędzia penitencjarny lub dyrektor niezwłocznie zawiadamia o tym jednostkę Policji, właściwą dla miejsca stałego pobytu skazanego.

§ 4. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio do skazanego za przestępstwo popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa oraz skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności orzeczoną za przestępstwo umyślne w wymiarze nie niższym niż 3 lata.

§ 5. Jeżeli wobec skazanego wykonuje się kolejno kilka kar pozbawienia wolności, zawiadomienia, o których mowa w § 1–4, wysyła się przez cały okres trwania pozbawienia wolności.

§ 6. W uzasadnionych przypadkach zawiadomienie, o którym mowa w § 1 i 1a, przekazuje się również świadkowi.

Rozdział XI

Prawa i obowiązki kuratora sądowego, wykonywanie dozoru, warunkowego umorzenia postępowania i warunkowego zawieszenia wykonania kary

Oddział 1

Prawa i obowiązki kuratora sądowego oraz dozór

Art. 169. § 1. Skazany, na którego nałożono obowiązki, a także oddany pod dozór, obowiązany jest przestrzegać obowiązków ustanowionych przez sąd na okres próby lub związanych z dozorem.

§ 1a. Skazany, na którego nałożono obowiązki określone w art. 34 § 3 Kodeksu karnego, jest obowiązany przestrzegać obowiązków ustanowionych przez sąd.

§ 2. Skazany oddany pod dozór obowiązany jest bezzwłocznie, a najpóźniej w ciągu 7 dni od powzięcia wiadomości o oddaniu go pod dozór, zgłosić się do kuratora sądowego tego sądu rejonowego, w okręgu którego dozór ma być wykonywany.

§ 3. Skazany jest obowiązany stawić się na wezwanie sądu lub kuratora sądowego i udzielać wyjaśnień co do przebiegu dozoru i wykonywania nałożonych na niego obowiązków, bez zgody sądu nie zmieniać miejsca stałego pobytu, umożliwić kuratorowi wejście do mieszkania oraz informować go o zmianie miejsca zatrudnienia.

§ 4. Dozór wykonuje się w miejscu stałego pobytu skazanego.

Art. 169a. § 1. Nadzór nad wykonywaniem dozoru należy do sądu właściwego do orzekania w przedmiocie wykonania kary lub środka, w związku z którymi skazanego oddano pod dozór.

§ 2. Nadzór, o którym mowa w § 1, obejmuje kontrolę i ocenę:

- 1) legalności i prawidłowości wykonywania dozoru;
- 2) wykonywania zadań probacyjnych i działalności wychowawczej kuratora sądowego oraz przebiegu procesu resocjalizacji skazanego;
- 3) prawidłowości sporządzania przez kuratora sądowego dokumentacji i prowadzenia akt dozoru.

Art. 169b. § 1. W celu zapewnienia optymalnego oddziaływania na osoby, wobec których sprawowany jest dozór, oraz zastosowania właściwej metody kontroli tych osób ustala się trzy grupy ryzyka powrotu do przestępstwa:

- 1) grupa obniżonego ryzyka (A);
- 2) grupa podstawowa (B);
- 3) grupa podwyższonego ryzyka (C).

§ 2. Do grupy obniżonego ryzyka (A) kwalifikuje się osoby, wobec których zastosowano warunkowe umorzenie postępowania, a także osoby dotychczas niekarane, których właściwości oraz warunki osobiste i środowiskowe, dotychczasowy sposób życia oraz których zachowanie po popełnieniu przestępstwa uzasadniają przekonanie, że będą one w okresie próby przestrzegać porządku prawnego, a w szczególności nie popełnią ponownie przestępstwa. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej lub sędzia może zakwalifikować do grupy obniżonego ryzyka (A) osoby spełniające przesłanki grupy podstawowej (B).

§ 3. Do grupy podwyższonego ryzyka (C) kwalifikuje się:

- 1) skazanych określonych w art. 64 § 1 i 2 i art. 64a Kodeksu karnego;
- 2) skazanych, którzy po wydaniu wyroku lub w okresie próby popełnili przestępstwo podobne;
- 3) osoby uzależnione skazane za przestępstwo pozostające w związku z używaniem alkoholu, środka odurzającego lub innego podobnie działającego środka;

4) skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, a także za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej popełnione w związku z zakłóceniem czynności psychicznych o podłożu seksualnym innym niż choroba psychiczna;

5) skazanych z zaburzeniami psychicznymi, jeżeli zaburzenia te miały związek z popełnieniem przestępstwa;

6) skazanych w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie, którzy pozostają z osobą pokrzywdzoną we wspólnym gospodarstwie domowym w okresie próby, z wyłączeniem osób, wobec których zastosowano warunkowe umorzenie postępowania;

7) skazanych związanych z subkulturami przestępczymi lub grupami mającymi związek ze środowiskiem przestępczym;

8) skazanych, którzy wymagają intensywnych działań w okresie próby ze względu na dotychczasową karalność, sposób życia, właściwości osobiste i zachowanie w okresie próby, w tym stopień wykonania orzeczonych obowiązków, albo ze względu na inne okoliczności.

§ 4. Do grupy podstawowej (B) kwalifikuje się osoby, które nie spełniają przesłanek grupy obniżonego ryzyka (A) ani grupy podwyższonego ryzyka (C). W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza wobec postępu w procesie resocjalizacji, sędzia może zakwalifikować do grupy podstawowej (B) osoby spełniające przesłanki grupy podwyższonego ryzyka (C).

§ 5. Dozór w stosunku do osób zakwalifikowanych do grupy podwyższonego ryzyka (C) wykonują kuratorzy zawodowi. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej lub sędzia może wyrazić zgodę na wykonywanie dozoru przez kuratora społecznego z uwagi na właściwości i warunki osobiste skazanego oraz predyspozycje, wykształcenie, umiejętności i przeszkolenie kuratora społecznego.

§ 6. Do danej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa, o której mowa w § 1, kwalifikują osobę, wobec której sprawowany jest dozór, kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej i upoważniony sędzia; w przypadku rozbieżności rozstrzygające jest stanowisko sędziego.

§ 7. W razie zmiany okoliczności, o których mowa w § 2 lub 3, lub jeżeli dotychczasowy przebieg okresu próby uzasadnia przekonanie, że wystarczające jest dalsze oddziaływanie w ramach grupy ryzyka, o której mowa w § 1 pkt 1 lub 2, dokonuje się ponownej kwalifikacji skazanego na zasadach określonych w § 6. Zmiany kwalifikacji z grupy podstawowej (B) do grupy obniżonego ryzyka (A) może dokonać również kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej.

§ 8. W stosunku do skazanego zakwalifikowanego do grupy obniżonego ryzyka (A) sądowy kurator zawodowy, sprawując dozór osobiście, jest zobowiązany w szczególności do:

1) przeprowadzenia co najmniej raz na 3 miesiące wywiadu środowiskowego, w tym rozmowy ze skazanym w miejscu jego zamieszkania lub pobytu;

2) skutecznego wezwania skazanego co najmniej raz na 2 miesiące do stawienia się w siedzibie zespołu kuratorskiej służby sądowej w celu udzielenia wyjaśnień co do przebiegu dozoru i wykonania nałożonych obowiązków, a także w razie potrzeby przedstawienia odpowiednich dokumentów potwierdzających wykonanie obowiązków;

3) żądania od skazanego kontaktu telefonicznego co najmniej raz w miesiącu.

§ 9. W stosunku do skazanego zakwalifikowanego do grupy obniżonego ryzyka (A) oraz grupy podstawowej (B) sądowy kurator społeczny jest zobowiązany w szczególności do:

- 1) przeprowadzenia co najmniej raz w miesiącu wywiadu środowiskowego, w tym rozmowy ze skazanym w miejscu jego zamieszkania lub pobytu;
- 2) żądania od skazanego kontaktu telefonicznego co najmniej raz w miesiącu.

§ 10. W stosunku do skazanego zakwalifikowanego do grupy podwyższonego ryzyka (C) kurator sądowy jest zobowiązany w szczególności do:

- 1) utrzymywania ścisłej współpracy z Policją w celu uzyskania i wymiany informacji w zakresie przestrzegania porządku prawnego przez skazanego;
- 2) przeprowadzania systematycznych wywiadów środowiskowych, w tym rozmów ze skazanym w miejscu jego zamieszkania lub pobytu;
- 3) systematycznego wzywania skazanego do stawiania się w siedzibie zespołu kuratorskiej służby sądowej w celu udzielenia wyjaśnień co do przebiegu dozoru i wykonania nałożonych obowiązków, a także w razie potrzeby przedstawienia odpowiednich dokumentów potwierdzających wykonanie obowiązków;
- 4) żądania od skazanego kontaktu telefonicznego co najmniej 2 razy w miesiącu;
- 5) przeprowadzania u skazanego, który został zobowiązany do powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania środków odurzających lub substancji psychotropowych, albo u skazanego, który w trakcie dozoru wykazuje objawy uzależnienia, wrywkowego badania na obecność w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego;
- 6) nawiązania i systematycznego utrzymywania kontaktu z odpowiednimi stowarzyszeniami, instytucjami i organizacjami społecznymi zajmującymi się pomocą społeczną, pośrednictwem pracy, leczeniem, oddziaływaniem terapeutycznym bądź innymi formami działania, które mogą być przydatne w rozwiązywaniu problemów, które nie sprzyjają resocjalizacji i kontroli okresu próby.

§ 11. Sędzia lub kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej mogą w szczególnie uzasadnionych przypadkach określić sądowemu kuratorowi zawodowemu, a ten sądowemu kuratorowi społecznemu, inną częstotliwość i formę kontaktów ze skazanym.

Art. 170. § 1. Sprawowanie dozoru powierza się kuratorowi sądowemu tego sądu rejonowego, w okręgu którego środek ten jest lub ma być wykonywany.

§ 2. Sprawowanie dozoru może być powierzone także stowarzyszeniu, organizacji lub instytucji, do których działalności należy troska o wychowanie, zapobieganie demoralizacji lub pomoc skazanym, albo osobie godnej zaufania; powierzenie dozoru następuje na ich wniosek lub za ich zgodą.

Art. 171. § 1. Kuratorami sądowymi są kuratorzy zawodowi i społeczni.

§ 2. Zadaniem kuratora sądowego, a także innych osób, stowarzyszeń, organizacji i instytucji wykonujących dozór jest pomoc w readaptacji społecznej skazanego. Kontrola ścisłego wykonywania przez skazanego nałożonych na niego obowiązków i poleceń ma na celu wychowawcze oddziaływanie i zapobieganie powrotowi do przestępstwa.

Art. 172. § 1. Kurator sądowy, któremu powierzono dozór nad skazanym, powinien nawiązać z nim bezzwłocznie kontakt i poinformować go o jego obowiązkach i uprawnieniach.

§ 2. Kurator sądowy obowiązany jest do składania sądowi okresowych sprawozdań z przebiegu dozoru, w szczególności ma obowiązek bezzwłocznego powiadomienia sądu o popełnieniu przez skazanego przestępstwa lub o innym rażącym naruszeniu przez niego porządku prawnego.

§ 3. W razie powierzenia dozoru wobec skazanego za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej sądowy kurator zawodowy przesyła jednostce Policji, właściwej dla miejsca stałego pobytu skazanego, informację o oddaniu skazanego pod dozór oraz o zakończeniu sprawowania dozoru w inny sposób niż na skutek upływu okresu próby.

§ 4. Sprawozdania, o których mowa w § 2, sądowy kurator zawodowy przedkłada kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej, a następnie składa sądowi.

Art. 173. § 1. Sądowy kurator zawodowy organizuje i prowadzi działania mające na celu pomoc skazanemu w społecznej readaptacji i zapobieżenie jego powrotowi do przestępstwa, a także polegające na kontroli przestrzegania przez skazanego nałożonych obowiązków ustanowionych przez sąd lub związanych z dozorem; sądowy kurator zawodowy kieruje pracą sądowych kuratorów społecznych oraz osób godnych zaufania wykonujących dozór. W sprawie dozoru wykonywanego przez sądowego kuratora społecznego, sędziego lub kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej może w każdym czasie zarządzić osobiste sprawowanie dozoru przez sądowego kuratora zawodowego lub polecić sądowemu kuratorowi zawodowemu podjęcie bezzwłocznie czynności.

§ 2. Do obowiązków sądowego kuratora zawodowego należy w szczególności:

- 1) sprawowanie dozorów w stosunku do skazanego lub sprawcy;
- 2) kontrolowanie w okresie próby wykonania przez skazanego lub sprawcę nałożonych na niego obowiązków;
- 3) (uchylony) ;
- 4) składanie wniosków o podjęcie postępowania warunkowo umorzonego;
- 5) składanie wniosków o ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązków w okresie próby, o zwolnienie od wykonania tych obowiązków albo o oddanie pod dozór lub zwolnienie od dozoru;
- 6) składanie wniosków o odroczenie lub o przerwę w wykonaniu kary lub o odwołanie odroczenia lub przerwy w wykonaniu kary;
- 7) składanie wniosków o odwołanie przedterminowego zwolnienia;⁵⁴
- 8) składanie wniosków o zarządzenie wykonania kary, której wykonanie warunkowo zawieszono, oraz o wykonanie kary zastępczej;
- 9) składanie wniosków dotyczących wykonania kary ograniczenia wolności;
- 9a) składanie wniosków o zawieszenie, podjęcie oraz o umorzenie postępowania wykonawczego;

⁵⁴ Art. 173 § 2 pkt 3, 7 - zmiana jest konsekwencją treści artykułu 159.

- 10) udzielanie pomocy postpenitencjarnej;
- 11) udział w posiedzeniach sądu, w wypadkach wskazanych w ustawie;
- 12) podejmowanie czynności mających na celu przygotowanie skazanego do zwolnienia z zakładu karnego;
- 13) przeprowadzanie na żądanie uprawnionych organów postępowania wykonawczego wywiadów środowiskowych;
- 14) wykonywanie czynności związanych z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kary ograniczenia wolności;
- 15) wykonywanie innych czynności wynikających z niniejszej ustawy oraz przepisów odrębnych.

§ 3. W razie zaistnienia okoliczności, określonych w art. 156 § 1–2a lub art. 160 § 3 niniejszego kodeksu oraz w art. 68 § 2 lub art. 75 § 2 Kodeksu karnego, sądowy kurator zawodowy może odstąpić od złożenia odpowiedniego wniosku, o którym mowa w § 2 pkt 4 oraz 6–8, jeżeli przemawiają za tym rodzaj i stopień naruszenia uzasadniające przekonanie, że pomimo odstąpienia od złożenia wniosku, cele środka związanego z poddaniem skazanego lub sprawcy próbie zostaną osiągnięte.

§ 4. W przypadku, o którym mowa w § 3, sądowy kurator zawodowy udziela skazanemu lub sprawcy pisemnego upomnienia, w którym wskazuje rodzaj naruszenia oraz informuje go o skutkach niezastosowania się do upomnienia. Odpis upomnienia niezwłocznie przekazuje sądowi.

§ 5. Jeżeli po udzieleniu skazanemu lub sprawcy pisemnego upomnienia zaistnieją okoliczności wskazane w przepisach, o których mowa w § 3, sądowy kurator zawodowy składa do sądu odpowiedni wniosek, o którym mowa w § 2 pkt 4 oraz pkt 6–8.

Art. 173a. § 1. Sądowy kurator zawodowy może zobowiązać skazanego lub sprawcę oddanego pod dozór lub zobowiązanego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania środków odurzających lub substancji psychotropowych do poddania się badaniom na obecność w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego, a także badania takie przeprowadzić.

§ 2. Weryfikacja badań, o których mowa w § 1, dokonanych przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego, odbywa się za pomocą badań laboratoryjnych.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania badań na obecność alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych w organizmie skazanego lub sprawcy oddanego pod dozór lub zobowiązanego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania środków odurzających lub substancji psychotropowych, ich dokumentowania oraz weryfikacji, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego przeprowadzenia badań oraz zagwarantowania wiarygodności ich wyników.

Art. 173b. § 1. Czynności związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kar, środków karnych i środków zabezpieczających w systemie dozoru elektronicznego powierza się sądowemu kuratorowi zawodowemu tego sądu, w okręgu którego kara lub środek są lub mają być wykonywane.

§ 2. Zadaniem sądowego kuratora zawodowego jest pomoc w readaptacji społecznej skazanego. Kontrola ścisłego wykonywania przez skazanego nałożonych na niego obowiązków i poleceń ma na celu oddziaływanie wychowawcze i zapobieganie powrotowi do przestępstwa.

§ 3. Sądowy kurator zawodowy, któremu powierzono czynności określone w § 1, nawiązuje niezwłocznie kontakt ze skazanym, informując go o jego obowiązkach i uprawnieniach.

Art. 173c. W czasie wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego sądowy kurator zawodowy składa stosowne wnioski oraz niezwłocznie zawiadamia sąd o każdym przypadku naruszenia przez skazanego porządku prawnego lub nałożonego na skazanego obowiązku, w szczególności o popełnieniu przez skazanego przestępstwa lub przestępstwa skarbowego.

Art. 174. Do zakresu działania sądowego kuratora społecznego należy w szczególności:

1) odwiedzanie osób, których dotyczy postępowanie, w miejscu ich zamieszkania lub pobytu, w tym również w zakładach karnych, oraz kontaktowanie się z ich rodziną;

2) żądanie niezbędnych informacji i wyjaśnień od osób znajdujących się w okresie próby, objętych dozorem lub tych, na które nałożono obowiązek;

3) współdziałanie z właściwymi stowarzyszeniami, organizacjami i instytucjami w zakresie poprawy warunków bytowych i zdrowotnych, zatrudnienia i szkolenia osób, których dotyczy postępowanie wykonawcze;

4) współdziałanie z administracją zakładów karnych w zakresie odpowiedniego przygotowania skazanych do zwolnienia;

5) przeglądanie akt sądowych i sporządzanie z nich odpisów w związku z wykonywaniem czynności zleconych przez sąd;

6) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i zbieranie niezbędnych informacji od organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego, zakładów pracy, stowarzyszeń, organizacji i instytucji;

7) podejmowanie innych czynności niezbędnych do prawidłowego wykonywania kar, środków karnych, środków zabezpieczających i kompensacyjnych oraz przepadku, jak też kontrola wykonywania środków kompensacyjnych;

8) udzielanie skazanym innej stosownej pomocy.

Art. 175. § 1. Stowarzyszenia, organizacje i instytucje, którym powierzono sprawowanie dozoru, obowiązane są w szczególności do:

1) bezzwłocznego wyznaczenia przedstawiciela do wykonywania czynności związanych z dozorem oraz udzielania mu pomocy w prawidłowym ich wykonywaniu;

2) utrzymywania, przez wyznaczonego przedstawiciela, niezbędnych kontaktów z sądem i sądowym kuratorem zawodowym;

3) zapewnienia, aby wyznaczony przedstawiciel wykonywał prawidłowo powierzone mu czynności związane z dozorem oraz przedstawiał sądowi okresowe sprawozdania o zachowaniu się skazanego w okresie próby.

§ 2. Do osoby godnej zaufania oraz przedstawiciela stowarzyszenia, organizacji i instytucji stosuje się odpowiednio art. 174, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 3. Do przedstawiciela stowarzyszenia, organizacji i instytucji stosuje się odpowiednio art. 169b, art. 172 i art. 173 § 2 pkt 1–5, 7, 8 i 12, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 175a. § 1. Prezes właściwego sądu przyznaje stowarzyszeniu, organizacji lub instytucji, której powierzono sprawowanie dozoru, na wniosek ich przedstawiciela, miesięczny ryczałt z tytułu zwrotu kosztów ponoszonych w związku ze sprawowanym dozorem, płatny do 20. dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu sprawowania dozoru.

§ 2. Ryczałt za sprawowanie jednego dozoru wynosi od 4% do 8% kwoty bazowej ustalonej dla sądowych kuratorów zawodowych na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

Art. 176. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb wykonywania czynności przez kuratorów sądowych, stowarzyszenia, organizacje, instytucje i osoby godne zaufania, którym powierzono sprawowanie dozoru, a także sposób i tryb wykonywania dozoru stosowanego w związku z orzeczonymi karami, środkami karnymi, zabezpieczającymi i profilaktycznymi oraz tryb wyznaczania przedstawicieli przez stowarzyszenia, organizacje i instytucje, uwzględniając potrzebę zakwalifikowania osób, wobec których stosuje się dozór, do określonej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa, potrzebę sprawnego wykonywania orzeczeń sądu, zapobieżenia powrotowi sprawcy do przestępstwa i wsparcia jego społecznej readaptacji.

Oddział 2

Warunkowe umorzenie postępowania karnego

Art. 177. § 1. W kwestiach dotyczących wykonania orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego właściwy jest sąd, w którego okręgu sprawca ma miejsce stałego pobytu.

§ 2. Wykonując orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego w stosunku do sprawcy, który nie został oddany pod dozór lub zobowiązany do wykonania obowiązków związanych z okresem próby, sąd stosuje odpowiednio art. 14.

Oddział 3

Warunkowe zawieszenie wykonania kary

Art. 178. § 1. W kwestiach dotyczących wykonania orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary oraz w sprawie zarządzenia wykonania zawieszony kary właściwy jest sąd, w którego okręgu skazany ma miejsce stałego pobytu.

§ 2. Wykonując orzeczenie o warunkowym zawieszeniu kary w stosunku do skazanego przez sąd powszechny, który nie został oddany pod dozór lub zobowiązany do wykonania obowiązków związanych z okresem próby, sąd stosuje odpowiednio art. 14.

§ 3. W posiedzeniu w przedmiocie zarządzenia wykonania kary ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca, a gdy skazany został oddany pod dozór lub zobowiązany do wykonania obowiązków związanych z okresem próby, również sądowy kurator zawodowy, a także osoba

godna zaufania lub przedstawiciel stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, o których mowa w art. 73 § 1 Kodeksu karnego, którym powierzono wykonywanie dozoru.

§ 4. Przed wydaniem postanowienia w przedmiocie skrócenia kary, o którym mowa w art. 75 § 3a Kodeksu karnego, sąd wysłuchuje, o ile jest to możliwe, skazanego i sądowego kuratora zawodowego. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział także prokurator.

§ 5. Postanowienia o zarządzeniu wykonania kary wydane na podstawie art. 75 § 2 i 3 Kodeksu karnego stają się wykonalne z chwilą uprawomocnienia.

§ 6. Na postanowienie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary oraz jej skrócenia na podstawie art. 75 § 3a Kodeksu karnego przysługuje zażalenie.

Art. 178a. Na postanowienia wydane na podstawie art. 74 § 2 Kodeksu karnego przysługuje zażalenie.

Rozdział XII

Środki karne, środki kompensacyjne i przepadek

Oddział 1

Pozbawienie praw publicznych

Art. 179. W razie orzeczenia pozbawienia praw publicznych sąd zawiadamia:

- 1) właściwy dla miejsca ostatniego zamieszkania lub pobytu skazanego odpowiedni organ administracji publicznej;
- 2) Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli skazany ma order, odznaczenie lub tytuł honorowy;
- 3) organy i instytucje, w których skazany pełnił ostatnio funkcje objęte utratą;
- 4) organ właściwy w sprawach obowiązku obrony Ojczyzny, w którego ewidencji skazany figuruje.

Art. 179a. Na postanowienie wydane na podstawie art. 84 § 1 Kodeksu karnego w przedmiocie uznania pozbawienia praw publicznych za wykonane przysługuje zażalenie.

Oddział 2

Zakazy, nakaz i obowiązek

Art. 180. W razie orzeczenia zakazu zajmowania określonego stanowiska lub wykonywania określonego zawodu, sąd przesyła odpis wyroku właściwemu organowi administracji rządowej lub samorządu terytorialnego oraz pracodawcy albo instytucji, w której skazany zajmuje objęte zakazem stanowisko lub wykonuje objęty zakazem zawód. Jeżeli skazany zajmuje stanowisko kierownicze lub inne odpowiedzialne stanowisko, sąd przesyła odpis wyroku również właściwej jednostce nadrzędnej. W odpisie wyroku nie ujawnia się danych pokrzywdzonego.

Art. 181. W razie orzeczenia zakazu prowadzenia określonej działalności gospodarczej, sąd przesyła odpis wyroku odpowiedniemu organowi administracji rządowej lub samorządu terytorialnego, właściwemu dla miejsca zamieszkania skazanego lub dla miejsca prowadzenia działalności gospodarczej objętej zakazem.

Art. 181a. § 1. W razie orzeczenia zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym sąd przesyła odpis wyroku jednostce Policji, a także odpowiedniemu organowi administracji rządowej lub samorządu terytorialnego właściwemu dla miejsca pobytu skazanego.

§ 2. Nadzór nad wykonywaniem zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym powierza się zawodowemu kuratorowi sądowemu.

§ 3. W sprawach związanych z wykonywaniem zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym właściwy jest sąd rejonowy, w którego okręgu ustalono miejsce pobytu skazanego.

§ 4. Przepisy art. 169 i 172 stosuje się odpowiednio.

Art. 181b. § 1. W razie orzeczenia zakazu wstępu na imprezę masową, sąd przesyła odpis wyroku komendantowi powiatowemu (rejonowemu, miejskiemu) Policji, właściwemu dla miejsca zamieszkania skazanego.

§ 2. (uchylony)

Art. 181c. W razie orzeczenia zakazu wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych, sąd przesyła odpis wyroku ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych oraz komendantowi powiatowemu (rejonowemu, miejskiemu) Policji, właściwemu dla miejsca zamieszkania skazanego.

Art. 181d. W razie orzeczenia zakazu zajmowania stanowiska lub wykonywania zawodu lub pracy w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, stosuje się odpowiednio art. 180 i art. 181.

Art. 182. § 1. W razie orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów, sąd przesyła odpis wyroku odpowiedniemu organowi administracji rządowej lub samorządu terytorialnego właściwemu dla miejsca zamieszkania skazanego. Jeżeli skazany wykonuje zawodowo czynności związane z prowadzeniem pojazdów, o orzeczeniu sąd zawiadamia ponadto bezzwłocznie pracodawcę, u którego skazany jest zatrudniony.

§ 2. Organ, do którego przesłano orzeczenie zawierające zakaz prowadzenia pojazdów, zobowiązany jest cofnąć uprawnienia do ich prowadzenia w orzeczonym zakresie oraz nie może wydać tych uprawnień w okresie obowiązywania zakazu.

Art. 182a. § 1. Jeżeli zakaz prowadzenia pojazdów był wykonywany przez okres co najmniej połowy orzeczonego wymiaru, a w przypadku zakazu prowadzenia pojazdów orzeczonego na podstawie art. 42 § 3 lub 4 Kodeksu karnego przez okres co najmniej 10 lat, sąd może orzec o dalszym wykonywaniu tego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową, o której mowa w art. 2 pkt 84 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 988, 1002, 1768 i 1783), jeżeli postawa, właściwości i warunki osobiste sprawcy oraz zachowanie w okresie wykonywania środka karnego uzasadniają przekonanie, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę nie zagraża bezpieczeństwu w komunikacji. Przepis art. 182 § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 2. W przypadku orzeczenia sądu o dalszym wykonywaniu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową, zakazu tego nie stosuje się w przypadku prowadzenia pojazdów wykorzystywanych do nauki jazdy i egzaminowania, jeżeli skazany jest osobą szkoloną lub egzaminowaną w trybie przewidzianym przepisami ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1212, z późn. zm.3)) lub ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2201).

3) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1997, 2269, 2328 i 2490 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1002.

§ 3. Jeżeli skazany rażąco naruszył porządek prawny w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności popełnił przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, sąd może orzec o uchyleniu sposobu wykonywania zakazu prowadzenia pojazdów w postaci, o której mowa w § 1. Przepis art. 182 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Na postanowienie sądu w przedmiocie, o którym mowa w § 1 i 3, przysługuje zażalenie.

Art. 183. Jeżeli skazany, w związku z wykonywanym przez siebie zawodem lub prowadzeniem określonej działalności gospodarczej, należy do zrzeszenia zawodowego, stowarzyszenia, związku lub cechu albo innej organizacji gospodarczej, sąd zawiadamia je o orzeczeniu zakazu wykonywania zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej.

Art. 183a. § 1. Jeżeli nie orzeczono o tym w wyroku, sąd określa odstępy czasu, w których skazany ma zgłaszać się do Policji lub innego wyznaczonego organu, wskazuje minimalną odległość od osób chronionych zakazem zbliżania się do nich oraz określa termin wykonania nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

§ 2. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Art. 184. Przesyłając odpis wyroku, w którym orzeczono środek karny wymieniony w niniejszym oddziale lub oddziale 1, albo zawiadomienie o wymierzeniu takiego środka, sąd podaje na podstawie treści wyroku datę początkową, od której należy liczyć okres wykonywania tego środka.

Art. 185. Pracodawcy lub instytucje wymienione w art. 180 i 181 podejmują stosowne decyzje i bezzwłocznie zawiadamiają o tym sąd, który w razie stwierdzenia nieprawidłowości nakazuje je usunąć.

Art. 186. Jeżeli wobec skazanego zastosowano art. 72 § 1 Kodeksu karnego, przepisy art. 180 i 181 stosuje się odpowiednio.

Art. 186a. Na postanowienie, wydane na podstawie art. 84 § 1 Kodeksu karnego w przedmiocie uznania za wykonany nakazu lub zakazu, przysługuje zażalenie.

Oddział 3

Przepadek

Art. 187 § 1. Sąd bezzwłocznie po uprawomocnieniu się wyroku przesyła jego odpis lub wyciąg naczelnikowi urzędu skarbowego, właściwemu ze względu na siedzibę sądu pierwszej instancji, w celu wykonania orzeczonego przypadku lub nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, ze wskazaniem, w jakiej części zostały one wykonane zgodnie z art. 11a lub art. 11b § 1, a w jakiej pozostają do wykonania.

§ 1a. Jeżeli wykonanie zabezpieczenia grożącego przypadkiem oraz grzywny, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, świadczenia pieniężnego, nawiązki lub wykonania orzeczenia o kosztach sądowych w postępowaniu karnym zlecono naczelnikowi urzędu skarbowego zgodnie z art. 195a, sąd bezzwłocznie po uprawomocnieniu się wyroku przesyła jego odpis lub wyciąg temu naczelnikowi w celu wykonania orzeczonego przypadku lub nawiązki na rzecz Skarbu Państwa.

§ 1b. Przepisów § 1 i 1a nie stosuje się, jeżeli wskazane w nich grzywna, przepadek, nawiązka, świadczenie pieniężne, obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz orzeczenie o kosztach sądowych zostały wykonane w całości zgodnie z art. 11a lub art. 11b§1.

§ 2. Objęte przypadkiem przedmiot, korzyść majątkowa lub ich równowartość przechodzą na własność Skarbu Państwa z chwilą uprawomocnienia się wyroku, a w wypadku wytoczenia powództwa, o którym mowa w art. 293 § 7 Kodeksu postępowania karnego – z chwilą uprawomocnienia się wyroku oddalającego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa.

Art. 187a. § 1. Wykonanie przypadku przedsiębiorstwa następuje przez jego sprzedaż w całości lub w zorganizowanej części albo spieniężenie poszczególnych składników mienia przedsiębiorstwa.

§ 2. Wykonanie przypadku przedsiębiorstwa następuje przez jego sprzedaż w całości lub w zorganizowanej części, chyba że sprzeciwiają się temu względy szybkości postępowania lub oczekiwana suma uzyskana ze sprzedaży nie jest istotnie większa od oczekiwanej sumy uzyskanej ze spieniężenia poszczególnych składników mienia przedsiębiorstwa, lub dalsza działalność przedsiębiorstwa nie jest uzasadniona.

§ 3. O wyborze sposobu wykonania przypadku przedsiębiorstwa sąd rozstrzyga postanowieniem.

§ 4. Do wykonania przypadku przedsiębiorstwa przez jego sprzedaż w całości lub w zorganizowanej części stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, z zastrzeżeniem, że art. 106422 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się w stosunku do Skarbu Państwa. Przepisu art. 187 § 1 nie stosuje się.

§ 5. Orzeczony zarząd przymusowy trwa do chwili sprzedaży całości lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Jeżeli zarząd przymusowy nie był ustanowiony, sąd ustanawia go postanowieniem. Przepisy art. 292a § 1 i 8–10 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 6. Do czasu wykonania przypadku przedsiębiorstwa przyjmuje się, że zarząd przymusowy jest ustanowiony nad przedsiębiorstwem osoby fizycznej.

Art. 188. § 1. Wykonując przepadek, naczelnik urzędu skarbowego przejmuje w posiadanie składniki mienia wymienione w wyroku.

§ 2. Wykonując przepadek przedmiotów, równowartości takich przedmiotów, korzyści osiągniętych z przestępstwa albo równowartości takich korzyści, naczelnik urzędu skarbowego, w razie potrzeby, ustala składniki mienia objętego przepadkiem, przed ich przejęciem.

§ 2a. Wykonując przepadek przedsiębiorstwa przez spieniężenie poszczególnych składników jego mienia, naczelnik urzędu skarbowego sporządza spis składników majątku przedsiębiorstwa i przekazuje go sądowi. Sąd zatwierdza spis składników w drodze postanowienia. Na postanowienie zażalenie służy prokuratorowi, skazanemu i jego obrońcy oraz właścicielowi lub innej osobie kierującej przedsiębiorstwem w jego imieniu. Do czasu zatwierdzenia spisu nie dokonuje się czynności, o których mowa w § 5.

§ 3. Przed przystąpieniem do przejęcia składników mienia, o których mowa w § 1 lub 2, naczelnik urzędu skarbowego nie ma obowiązku wcześniejszego wzywania osoby, u której się znajdują, do ich wydania.

§ 4. Przejęte nieruchomości naczelnik urzędu skarbowego przekazuje w zarząd właściwym organom administracji publicznej.

§ 5. Przejęte rzeczy ruchome, wierzytelności i inne prawa majątkowe naczelnik urzędu skarbowego spienięża według przepisów o egzekucji świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

§ 6. Przejęte przedmioty o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej spienięża się, gdy wskazane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków państwowe muzeum, biblioteka lub archiwum nie wyrażą zgody na ich nieodpłatne nabycie.

Art. 188a. Jeżeli orzeczony przepadek nie może zostać wykonany w całości ani w części, gdyż składnik mienia podlegający przepadkowi został usunięty, zniszczony, zgubiony, ukryty albo z innych przyczyn faktycznych lub prawnych nie może zostać przejęty, sąd może orzec, a w razie przepadku korzyści pochodzącej z przestępstwa orzeka, przepadek równowartości tego składnika mienia, chyba że przepadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 44 § 6 Kodeksu karnego.

Art. 189. Przepadek rzeczy głównej obejmuje również przynależności tej rzeczy, chyba że co innego wynika z orzeczenia.

Art. 189a. Przepadek przedsiębiorstwa nie obejmuje jego nazwy ani firmy, ani wchodzących w jego skład autorskich praw osobistych.

Art. 190. § 1. Orzeczony przepadek nie narusza praw rzeczowych ograniczonych obciążających objęte przepadkiem składniki mienia, z wyjątkiem hipoteki i zastawu, które wygasają, a wierzytelności zabezpieczone tymi prawami podlegają zaspokojeniu do wysokości sumy uzyskanej ze spieniężenia składników mienia lub ich wartości, gdy nie zostaną spieniężone i nie podlegają zniszczeniu.

§ 2. Zaspokojenie wierzyciela, którego wierzytelność jest zabezpieczona hipoteką lub zastawem, jeżeli przedmiot zastawu nie podlega spieniężeniu, następuje po oszacowaniu nieruchomości lub przedmiotu zastawu. Oszacowanie nieruchomości, według przepisów o egzekucji z nieruchomości, naczelnik urzędu skarbowego zleca komornikowi sądowemu.

Art. 191. § 1. Podstawę ujawnienia Skarbu Państwa jako właściciela nieruchomości w księdze wieczystej oraz podstawę wykreślenia obciążających ją hipotek stanowi orzeczenie o zastosowaniu przepadku, które dotyczy tej nieruchomości.

§ 2. W razie wytoczenia przez osobę trzecią powództwa o zwolnienie nieruchomości od wykonania przepadku, wpis własności Skarbu Państwa do księgi wieczystej może nastąpić po prawomocnym oddaleniu powództwa.

Art. 192. § 1. W razie uchylenia orzeczenia o przepadku, jego darowania lub zwolnienia rzeczy w wyniku wniesionego powództwa składniki mienia przejęte w trakcie wykonania przepadku zwraca się uprawnionemu. W razie niemożności zwrotu Skarb Państwa odpowiada za szkodę, którą poniósł uprawniony.

§ 2. Osoba, której zwraca się przedmioty objęte przypadkiem lub wypłaca odszkodowanie w ramach odpowiedzialności, o której mowa w § 1, obowiązana jest do zwrotu Skarbowi Państwa sum zapłaconych wierzycielom na podstawie art. 190 do wysokości wartości zwróconych składników mienia lub wypłaconego odszkodowania. Jeżeli zwrotowi podlega nieruchomość, wierzytelność Skarbu Państwa zabezpiecza się przez wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości. Podstawę wpisu stanowi postanowienie o zabezpieczeniu, wydane przez naczelnika urzędu skarbowego.

§ 3. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do odpowiedzialności, o której mowa w § 1, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

§ 4. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio do przepadku orzeczonego w razie zawieszenia lub umorzenia postępowania.

Art. 193. § 1. Jeżeli orzeczono przepadek przedmiotów dołączonych do akt sprawy lub przechowywanych w sądowej składnicy dowodów, sąd wydaje te przedmioty właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego.

§ 2. Jeżeli orzeczono przepadek przedmiotów zabezpieczonych i oddanych na przechowanie, sąd nakaze instytucji lub osobie, której przedmioty te oddano na przechowanie, aby wydała je właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego.

Art. 194. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, wykaz przedmiotów, które w razie orzeczenia ich przepadku przekazuje się bezpośrednio innym organom niż organ egzekucyjny wymieniony w art. 187, mając na uwadze w szczególności właściwość tych organów oraz rodzaj przedmiotów podlegających przekazaniu.

Art. 195. Jeżeli wartość przedmiotów, których przepadek orzeczono, jest nieznaczną, sąd pozostawia je w aktach sprawy albo zarządza ich zniszczenie. Z czynności zniszczenia sporządza się protokół.

Art. 195a. § 1. Jeżeli jednym postanowieniem zabezpieczono grożący przepadek oraz grzywnę, obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, świadczenie pieniężne, nawiązkę lub wykonanie orzeczenia o kosztach sądowych w postępowaniu karnym, sąd lub prokurator, który wydał to postanowienie, może zlecić jego wykonanie w całości naczelnikowi urzędu skarbowego określonego zgodnie z art. 22 § 2 i 2a ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, jeżeli orzeczono przepadek, naczelnik urzędu skarbowego prowadzi również egzekucję orzeczonej jednocześnie grzywny i zasądzonych od skazanego kosztów sądowych oraz egzekucję orzeczonego obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, świadczenia pieniężnego albo nawiazki, chyba że zostały wykonane w całości zgodnie z art. 11a lub art. 11b § 1.

Art. 195aa. § 1. Jeżeli przedmiot, którego przepadek orzeczono, ma wartość naukową, artystyczną lub historyczną, sąd może, na wniosek lub za zgodą muzeum, postanowić o wykonaniu przepadku tego przedmiotu poprzez przekazanie go temu muzeum.

§ 2. W razie wydania postanowienia, o którym mowa w § 1, sąd nakaze naczelnikowi urzędu skarbowego lub innemu organowi wydanie przedmiotu, którego przepadek orzeczono, właściwemu muzeum. Skarb Państwa odpowiada za szkodę, którą poniosły osoby trzecie wskutek umorzenia postępowania prowadzonego celem wykonania orzeczonego przepadku. Jeżeli przedmiot, którego przepadek orzeczono, nie został jeszcze wydany naczelnikowi urzędu skarbowego lub innemu organowi, wydaje się go bezpośrednio właściwemu muzeum.

Art. 195b. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do wykonania orzeczeń, o których mowa w rozdziale 66d Kodeksu postępowania karnego.

Art. 195c. Do zarządu przymusowego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o zarządzie przymusowym w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Oddział 4

Naprawienie szkody, zadośćuczynienie, nawiazka i świadczenie pieniężne

Art. 196. § 1. W razie orzeczenia obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia na rzecz osoby, która nie brała udziału w sprawie, nawiazki lub świadczenia pieniężnego, sąd, z urzędu i bez pobierania jakichkolwiek opłat, przesyła tytuł egzekucyjny pokrzywdzonemu lub innej osobie uprawnionej.

§ 2. Przy podziale sumy uzyskanej z egzekucji – należności z tytułu obowiązku naprawienia szkody, nawiazki lub świadczenia pieniężnego podlegają zaspokojeniu w kolejności przewidzianej dla należności wierzycieli, którzy prowadzili egzekucję, według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, chyba że ze względu na rodzaj należności podlegają zaspokojeniu w kolejności wyższej.

Art. 196a. (uchylony)

Oddział 5

Podanie wyroku do publicznej wiadomości

Art. 197. § 1. Sąd określa sposób podania wyroku do publicznej wiadomości, jeżeli nie określono tego w wyroku.

§ 1a. Jeżeli sposób podania wyroku do publicznej wiadomości nie został określony w wyroku, sąd może orzec o podaniu wyroku do publicznej wiadomości przez umieszczenie odpisu wyroku lub wyciągu z wyroku, ze wzmianką o prawomocności, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej sądu.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie sposobu podania wyroku do publicznej wiadomości prokuratorowi oraz skazanemu i jego obrońcy, a także pokrzywdzonemu, choćby nie był stroną w procesie, przysługuje zażalenie.

Art. 198. § 1. W razie orzeczenia podania wyroku do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w czasopiśmie, sąd przesyła odpis wyroku lub wyciąg z wyroku, ze wzmianką dotyczącą prawomocności, redakcji określonego w wyroku czasopisma, z poleceniem wydrukowania w jednym z najbliższych jego numerów.

§ 2. Redakcja czasopisma ma obowiązek zawiadomić sąd o wykonaniu polecenia, przesyłając jednocześnie egzemplarz, w którym zamieszczono ogłoszenie; w razie nieprawidłowości sąd nakazuje je usunąć.

Art. 199. § 1. W razie orzeczenia podania wyroku do publicznej wiadomości w inny sposób, sąd – zgodnie z treścią wyroku – wydaje komu należy odpowiednie polecenie, przesyłając jednocześnie odpis wyroku lub wyciąg z wyroku ze wzmianką o prawomocności.

§ 2. Ten, kto otrzymał polecenie, ma obowiązek je wykonać w czasie, miejscu i w sposób określony przez sąd oraz bezzwłocznie zawiadomić o tym sąd, który w razie zauważenia nieprawidłowości nakazuje je usunąć.

Rozdział XIII

Środki zabezpieczające

Art. 199a. § 1. Sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, jest właściwy do orzekania w przedmiocie środków zabezpieczających na zasadach określonych w rozdziale X Kodeksu karnego.

§ 2. W sprawach dotyczących wykonania środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym właściwy jest sąd, w którego okręgu sprawca

przebywa, będący sądem tego samego rzędu co sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Sąd ten jest również właściwy w przedmiocie zmiany tego środka zabezpieczającego na inny środek zabezpieczający.

§ 3. Na postanowienie co do środka zabezpieczającego przysługuje zażalenie.

Art. 199b. § 1. Wniosek o orzeczenie, zmianę lub uchylenie środka zabezpieczającego może złożyć również dyrektor zakładu karnego, kierownik zakładu psychiatrycznego lub kierownik podmiotu leczniczego, w którym sprawca odbywa terapię lub terapię uzależnień.

§ 2. Przed orzeczeniem, zmianą i uchyleniem środka zabezpieczającego sąd wysłuchuje:

1) psychologa;

2) w sprawach osób niepoczytalnych, o ograniczonej poczytalności lub z zaburzeniami osobowości albo gdy sąd uzna to za wskazane – ponadto lekarza psychiatrę;

3) w sprawach osób z zaburzeniami preferencji seksualnych – biegłych wskazanych w pkt 1 i 2 oraz lekarza seksuologa lub psychologa seksuologa.

W sprawach osób uzależnionych można również wysłuchać biegłego w przedmiocie uzależnienia.

§ 3. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział prokurator, sprawca lub jego obrońca oraz wnioskodawca określony w § 1.

§ 4. Można pozostawić bez rozpoznania wniosek o zmianę lub uchylenie środka zabezpieczającego, jeżeli od wydania poprzedniego orzeczenia w tym przedmiocie upłynęło mniej niż 6 miesięcy, a wnioskodawca nie wskazał nowych okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Art. 200. § 1. Przez zakład psychiatryczny, o którym mowa w art. 93a § 1 pkt 4 Kodeksu karnego, rozumie się podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej.

§ 2. Zakłady psychiatryczne, o których mowa w § 1, mogą być organizowane jako zakłady dysponujące warunkami:

- 1) podstawowego zabezpieczenia;
- 2) wzmocnionego zabezpieczenia;
- 3) maksymalnego zabezpieczenia.

§ 3. (uchylony)

§ 3a. Zakłady psychiatryczne wykonujące środek zabezpieczający w postaci umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym wobec sprawców określonych w art. 93c pkt 3 Kodeksu karnego, organizowane są jako zakłady dysponujące warunkami wzmocnionego zabezpieczenia.

§ 3b. Środek zabezpieczający w postaci terapii orzeczonej wobec sprawcy określonego w art. 93c pkt 3 Kodeksu karnego wykonuje się w podmiotach leczniczych.

§ 4. (uchylony)

§ 5. Zakłady, o których mowa w § 2 pkt 3, podlegają ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.

Art. 200a. Do zakładu psychiatrycznego dysponującego warunkami maksymalnego zabezpieczenia kieruje się sprawcę, jeżeli:

- 1) jego powtarzające się zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób lub powodujące niszczenie przedmiotów znacznej wartości nie mogą być opanowane w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia;
- 2) nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zamkniętego zakładu psychiatrycznego dysponującego wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia sprawcy, stwarzającego znaczne zagrożenie poza zakładem.

Art. 200b. Do zakładu psychiatrycznego dysponującego warunkami wzmocnionego zabezpieczenia kieruje się sprawcę, jeżeli:

- 1) jego zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób lub powodujące niszczenie przedmiotów znacznej wartości nie mogą być opanowane w zakładzie psychiatrycznym, dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia;

2) nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zakładu psychiatrycznego, dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia sprawcy, stwarzającego zagrożenie poza zakładem.

Art. 200c. Do zakładu psychiatrycznego dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia kieruje się sprawcę, który nie kwalifikuje się do zakładu psychiatrycznego, o którym mowa w art. 200a oraz w art. 200b.

Art. 201. § 1. W celu zapewnienia właściwego miejsca wykonywania środków zabezpieczających, o których mowa w art. 200 § 1 i 2, minister właściwy do spraw zdrowia powołuje komisję psychiatryczną do spraw środków zabezpieczających.

§ 1a. Do zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających należy:

1) wydawanie opinii dla właściwych sądów lub innych uprawnionych instytucji w sprawie przyjmowania, wypisywania lub przenoszenia sprawców, wobec których orzeczono wykonywanie środka zabezpieczającego w zakładach psychiatrycznych;

2) analiza dostępnej dokumentacji, w tym dokumentacji medycznej, w zakresie określonym w pkt 1;

3) analiza informacji o liczbie dostępnych miejsc w zakładach psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających;

4) wizytacja i ocena zakładów psychiatrycznych dysponujących warunkami podstawowego, wzmocnionego i maksymalnego zabezpieczenia, w których wykonywany jest środek zabezpieczający.

§ 2. Wykonując orzeczenie o zastosowaniu środka zabezpieczającego związanego z umieszczeniem w zakładzie psychiatrycznym, o którym mowa w art. 200 § 1, sąd, po zasięgnięciu opinii komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających, określa rodzaj tego zakładu i przesyła odpis orzeczenia wraz z poleceniem doprowadzenia sprawcy właściwej ze względu na miejsce pobytu sprawcy jednostce Policji lub właściwemu organowi wojskowemu, a odpis orzeczenia oraz polecenie doprowadzenia wraz z poleceniem przyjęcia – kierownikowi wskazanego zakładu. Kierownik wskazanego zakładu psychiatrycznego zapewnia transport sanitarny odpowiadający wymaganiom określonym dla zespołu ratownictwa medycznego, po powiadomieniu go przez właściwą jednostkę Policji lub właściwy organ wojskowy o miejscu, dniu oraz godzinie planowanego transportu.

§ 2a. (uchylony)

§ 2b. W wypadku skierowania sprawcy na terapię lub terapię uzależnień sąd przesyła odpis orzeczenia kierownikowi podmiotu leczniczego.

§ 2c. (uchylony)

§ 2d. (uchylony)

§ 3. Jeżeli sprawca przebywa w zakładzie karnym albo w areszcie śledczym, polecenie doprowadzenia sąd przesyła dyrektorowi tego zakładu lub aresztu, załączając odpis orzeczenia.

§ 3a. Za sporządzenie opinii określonej w § 2 członkom komisji przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot poniesionych przez nich niezbędnych wydatków na

zasadach określonych w art. 618f Kodeksu postępowania karnego. Członkowie komisji mają prawo do zwrotu kosztów przejazdu na posiedzenia komisji na zasadach określonych w przepisach dotyczących podróży służbowych na terenie kraju.

§ 4. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określa, w drodze rozporządzenia:

1) tryb powoływania i odwoływania członków komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających, jej skład i sposób działania, a także sposób postępowania z prowadzoną przez komisję dokumentacją,

2) regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania środków zabezpieczających,

3) warunki zabezpieczenia zakładów psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środka zabezpieczającego, o których mowa w art. 200 § 2

– mając na uwadze prawidłową realizację zadań komisji, poddanie sprawcy umieszczonego w zakładzie psychiatrycznym właściwemu leczeniu lub właściwym metodom terapeutycznym, przeciwdziałanie zachowaniom sprawcy zagrażającym życiu i zdrowiu własnemu i innych osób lub powodującym niszczenie przedmiotów znacznej wartości oraz zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się sprawcy z zakładu.

§ 5. Minister właściwy do spraw zdrowia ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykazy:

1) zakładów psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środka zabezpieczającego wobec sprawców określonych w art. 93c pkt 1–3 Kodeksu karnego, w tym zakładów psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym, orzeczonego wobec skazanych za przestępstwa skierowane przeciwko wolności seksualnej, z uwzględnieniem warunków, o których mowa w art. 200 § 2, wraz z podaniem liczby łóżek;

2) podmiotów leczniczych przeznaczonych do wykonywania terapii wobec sprawców określonych w art. 93c Kodeksu karnego w zakresie działalności stacjonarnej, wraz z podaniem liczby łóżek.

§ 6. (uchylony)

Art. 202. Sprawcę, wobec którego wykonywany jest środek zabezpieczający, obejmuje się odpowiednim postępowaniem leczniczym, psychoterapeutycznym, rehabilitacyjnym lub resocjalizacyjnym, którego celem jest poprawa stanu jego zdrowia i zachowania w stopniu umożliwiającym funkcjonowanie w społeczeństwie w sposób niestwarzający zagrożenia porządku prawnego, a w wypadku sprawcy umieszczonego w zakładzie psychiatrycznym – również dalsze leczenie w warunkach poza tym zakładem.

Art. 202a. § 1. Pobyt w zakładzie psychiatrycznym orzeczony wobec sprawców, o których mowa w art. 93c pkt 2 Kodeksu karnego, następuje przed wykonaniem kary pozbawienia wolności, podczas przerwy w wykonywaniu tej kary lub po jej wykonaniu. O zwolnieniu z zakładu rozstrzyga sąd na podstawie wyników leczenia.

§ 2. Sąd zalicza na poczet kary okres pobytu skazanego w zakładzie. Skazanego można warunkowo zwolnić z odbycia reszty kary, jeżeli zostały spełnione warunki, o których mowa w art. 77–79 Kodeksu karnego, a wyniki leczenia za tym przemawiają; dozór jest obowiązkowy.

Art. 202b. § 1. Orzekając terapię lub terapię uzależnień wobec skazanego określonego w art. 93c pkt 5 Kodeksu karnego, który zostaje zwolniony z zakładu psychiatrycznego lub zakładu karnego, sąd ustala okres próby na czas od 6 miesięcy do lat 2 i oddaje skazanego pod dozór kuratora lub osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, do której działalności należy troska o wychowanie, zapobieganie demoralizacji lub pomoc skazanym.

§ 2. Sąd może zarządzić ponowne umieszczenie skazanego w zakładzie karnym, jeżeli skazany w okresie próby uchyla się od poddania się terapii lub terapii uzależnień, uchyla się od dozoru kuratora, popełnia przestępstwo lub rażąco narusza porządek prawny albo regulamin organizacyjny podmiotu leczniczego.

§ 3. Jeżeli w okresie próby i w ciągu dalszych 6 miesięcy nie zarządzono ponownego umieszczenia skazanego w zakładzie karnym, karę uważa się za odbytą z upływem okresu próby.

Art. 203. § 1. Kierownik zakładu psychiatrycznego, w którym wykonuje się środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym, nie rzadziej niż co 6 miesięcy przesyła do sądu opinię o stanie zdrowia sprawcy umieszczonego w tym zakładzie oraz o postępkach w leczeniu lub terapii. Opinię taką kierownik zakładu psychiatrycznego obowiązany jest przesłać bezzwłocznie, jeżeli w związku ze zmianą stanu zdrowia sprawcy uzna, że jego dalsze pozostawanie w zakładzie nie jest konieczne.

§ 2. Sąd może w każdym czasie żądać opinii o stanie zdrowia i stosowanym leczeniu lub terapii oraz ich wyników wobec sprawcy umieszczonego w zakładzie, o którym mowa w § 1.

§ 2a. W opiniach, o których mowa w § 1 i 2, zamieszcza się również opinię o tym, czy ze względu na stan zdrowia sprawcy jego udział w posiedzeniu, o którym mowa w art. 204 § 2, byłby niewskazany. W razie potrzeby sąd zasięga opinii innych biegłych.

§ 3. Za sporządzenie opinii określonej w § 1 wynagrodzenie nie przysługuje.

Art. 204. § 1. Jeżeli wobec sprawcy orzeczono pobyt w zakładzie psychiatrycznym, sąd, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, orzeka w przedmiocie dalszego stosowania tego środka, a w wypadku uzyskania opinii, że dalsze pozostawanie sprawcy w zakładzie nie jest konieczne – bezzwłocznie. W razie potrzeby sąd zasięga opinii innych biegłych.

§ 2. W posiedzeniu w przedmiocie dalszego stosowania pobytu sprawcy w zakładzie psychiatrycznym obowiązkowy jest udział:

1) prokuratora;

2) obrońcy w wypadkach określonych w art. 8 § 2, chyba że sąd orzeka na korzyść lub zgodnie z wnioskiem skazanego.

§ 2a. Sprawca ma prawo wziąć udział w posiedzeniu, o którym mowa w § 2. Sprawca nie bierze udziału w posiedzeniu, jeżeli z opinii biegłych wynika, że byłoby to niewskazane, chyba że sąd uzna jego udział za konieczny.

§ 2b. Doręczając sprawcy zawiadomienie o terminie posiedzenia, o którym mowa w § 2, należy go pouczyć o prawie do złożenia wniosku o doprowadzenie go na to posiedzenie.

§ 2c. Wniosek, o którym mowa w § 2b, powinien być złożony w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o terminie posiedzenia, o którym mowa w § 2. Wniosek złożony po tym terminie podlega rozpoznaniu, jeżeli nie powoduje to konieczności zmiany terminu tego posiedzenia.

§ 2d. Wniosek, o którym mowa w § 2b, może być złożony również kierownikowi zakładu psychiatrycznego, w którym sprawca jest umieszczony. Kierownik zakładu psychiatrycznego niezwłocznie przekazuje wniosek do właściwego sądu.

§ 3. Orzekając o zwolnieniu z zakładu psychiatrycznego, sąd w razie stwierdzenia, że zachodzą przesłanki do przyjęcia sprawcy do domu pomocy społecznej w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685), zawiadamia o tym właściwy organ do spraw pomocy społecznej.

§ 4. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli wobec sprawcy orzeczono inny środek zabezpieczający, z tym że sąd orzeka w przedmiocie dalszego stosowania tego środka nie rzadziej niż co 12 miesięcy.

Art. 204a. Wobec sprawcy umieszczonego w zakładzie psychiatrycznym można stosować środki przymusu bezpośredniego na zasadach, w trybie i w sposób określony w przepisach o ochronie zdrowia psychicznego.

Art. 204b. W zakładach psychiatrycznych, o których mowa w art. 200 § 2 pkt 2 i 3, dopuszcza się kontrolowanie przedmiotów posiadanych przez sprawców oraz pomieszczeń, w których oni przebywają, a także w uzasadnionych przypadkach kontrolę osobistą. Przepisy art. 223f § 1, 7, 9, 10, 16 i 17 oraz art. 223g–223j stosuje się odpowiednio.

Art. 204c. Osobiste kontakty sprawcy przebywającego w zakładzie psychiatrycznym, o którym mowa w art. 200 § 2 pkt 2 lub 3, z osobami odwiedzającymi mogą odbywać się tylko za zgodą kierowników tych zakładów. Można odmówić udzielenia takiej zgody, w szczególności gdy kontakty te powodują wzrost ryzyka zachowań niebezpiecznych.

Art. 204d. § 1. Sprawcy przebywającemu w zakładzie psychiatrycznym, o którym mowa w art. 200c, można udzielić zezwolenia na czasowy pobyt poza zakładem pod opieką członka rodziny lub osoby godnej zaufania, jeżeli jest to uzasadnione względami terapeutycznymi lub ważnymi względami rodzinnymi, zaś niebezpieczeństwo, że sprawca przebywający poza zakładem dopuści się czynu zabronionego lub zagrozi własnemu życiu lub zdrowiu, jest nieznaczne.

§ 2. Zezwolenia udziela się na okres nieprzekraczający 3 dni. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach można udzielić zezwolenia na okres nieprzekraczający 7 dni.

§ 3. Zezwolenia udziela kierownik zakładu po uzyskaniu opinii lekarza prowadzącego. O udzieleniu zezwolenia kierownik zakładu niezwłocznie informuje sąd.

§ 4. Jeżeli sprawca nie powróci do zakładu psychiatrycznego, o którym mowa w art. 200c, z upływem okresu, na który udzielono zezwolenia, sąd niezwłocznie zarządza jego poszukiwanie i zatrzymanie przez Policję oraz doprowadzenie do zakładu. Sprawcę doprowadza Policja w asyście lekarza.

§ 5. Sprawcy, który nie powrócił do zakładu psychiatrycznego, o którym mowa w art. 200c, z upływem okresu, na który udzielono zezwolenia, można udzielić ponownego zezwolenia na czasowy pobyt poza zakładem nie wcześniej niż po upływie roku od dnia powrotu sprawcy do zakładu.

§ 6. Sprawcy, który, przebywając poza zakładem psychiatrycznym, o którym mowa w art. 200c, dopuścił się czynu zabronionego lub zagroził własnemu życiu lub zdrowiu, nie udziela się ponownego zezwolenia na czasowy pobyt poza zakładem.

Art. 205. Do wykonania orzeczonego tytułem środka zabezpieczającego zakazu lub nakazu, o którym mowa w art. 39 pkt 2–3 Kodeksu karnego, stosuje się odpowiednio art. 180–186.

Art. 205a. § 1. Na wniosek pokrzywdzonego upoważniony sędzia niezwłocznie zawiadamia pokrzywdzonego, jego przedstawiciela ustawowego lub osobę, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostaje, o zwolnieniu sprawcy z zakładu psychiatrycznego po uchyleniu lub zmianie środka zabezpieczającego, ucieczce sprawcy z zakładu psychiatrycznego, a także o udzieleniu zezwolenia, o którym mowa w art. 204d.

§ 2. O prawie do złożenia wniosku, o którym mowa w § 1, poucza pokrzywdzonego sąd, kierując orzeczenie do wykonania.

§ 3. W uzasadnionych przypadkach zawiadomienie, o którym mowa w § 1, przekazuje się również świadkowi.

Rozdział XIV

Należności sądowe

Art. 206. § 1. Sąd wzywa osobę zobowiązaną do uiszczenia kosztów sądowych lub pieniężnej kary porządkowej do ich zapłacenia w terminie 30 dni, a w razie bezskutecznego upływu tego terminu należności te ściągają się w drodze egzekucji.

§ 1a. Jeżeli koszty zostały ściągnięte w całości zgodnie z art. 11a, przepisu § 1 nie stosuje się.

§ 1b. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do wezwania do uiszczenia kosztów sądowych, o którym mowa w art. 11b § 1.

§ 2. W zakresie rozkładania na raty i umarzania należności sądowych stosuje się odpowiednio art. 49–51, przy czym okres rozłożenia na raty pieniężnej kary porządkowej nie może przekroczyć 6 miesięcy.

§ 3. Przepisy § 1–2 mają odpowiednie zastosowanie do wykonania orzeczenia o:

- 1) nawiązce na rzecz Skarbu Państwa oraz o przepadku, jeżeli jego przedmiotem jest kwota pieniężna,
- 2) nawiązce lub świadczeniu pieniężnym na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej

– z tym że okres rozłożenia na raty tych należności nie może przekroczyć 1 roku.

§ 3a. Nie rozkłada się na raty kosztów sądowych, nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, nawiązki lub świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej i przepadku, którego przedmiotem jest kwota pieniężna, jeżeli podlegają wykonaniu w sposób, o którym mowa w art. 11a lub art. 11b § 1.

§ 4. W razie zasądzenia kosztów sądowych na rzecz jednostki samorządu terytorialnego sąd, z urzędu i bez pobierania jakichkolwiek opłat, przesyła tytuł egzekucyjny jednostce samorządu terytorialnego. Przepisów § 1 i 2 oraz art. 12a nie stosuje się.

Rozdział XV

Tymczasowe aresztowanie

Art. 207. Wykonanie tymczasowego aresztowania służy realizacji celów, dla których ten środek zastosowano, a w szczególności zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania karnego.

Art. 207a. Sposób wykonywania tymczasowego aresztowania nie może naruszać uprawnień procesowych tymczasowo aresztowanego.

Art. 208. § 1. Areszty śledcze podlegają Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 2. Tymczasowe aresztowanie wykonuje się w aresztach śledczych.

§ 3. Areszty śledcze mogą być tworzone jako samodzielne areszty lub jako wyodrębnione oddziały aresztów śledczych i zakładów karnych. Areszty śledcze mogą być przekształcane w zakłady karne. Kilka aresztów śledczych może posiadać wspólną administrację bądź wydzielone służby.

§ 4. Aresztem śledczym kieruje dyrektor; wyodrębnionym oddziałem może kierować podlegający dyrektorowi kierownik.

§ 5. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi areszty śledcze oraz przekształca je w zakłady karne, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określa przeznaczenie aresztów śledczych oraz wyodrębnionych oddziałów aresztów śledczych w aresztach śledczych i zakładach karnych, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich tymczasowo aresztowanych.

Art. 209. Do wykonywania tymczasowego aresztowania stosuje się odpowiednio przepisy odnoszące się do wykonywania kary pozbawienia wolności, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozdziału.

Art. 210. Przyjmując tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego należy go bezzwłocznie poinformować o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach oraz o konsekwencjach wynikających z art. 139 § 1 Kodeksu postępowania karnego, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami niniejszego kodeksu i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, oraz poddać odpowiednim badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym.

Art. 211. § 1. Po przyjęciu tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego bezzwłocznie zawiadamia się o tym organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

§ 2. Tymczasowo aresztowany ma prawo, bezzwłocznie po osadzeniu go w areszcie śledczym, zawiadomić o miejscu swojego pobytu osobę najbliższą albo inną osobę, stowarzyszenie, organizację lub instytucję, a także swojego obrońcę. Tymczasowo aresztowany cudzoziemiec ma ponadto prawo powiadomić właściwy urząd konsularny, a w razie braku takiego urzędu – właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne.

§ 3. Tymczasowo aresztowanego zwalnia się w dniu, w którym upływa termin zastosowania tymczasowego aresztowania.

§ 4. Bezpośrednio przed zwolnieniem z aresztu śledczego tymczasowo aresztowanemu udziela się stosownych informacji mających na celu przygotowanie go do życia po zwolnieniu, w tym także o zakresie pomocy postpenitencjarnej oraz o instytucjach i organach udzielających tej pomocy.

§ 5. Administracja aresztu śledczego jest obowiązana udzielić zwalnianemu pomocy w udaniu się do miejsca zameldowania lub miejsca zamieszkania albo do podmiotu leczniczego.

§ 6. (uchylony)

§ 7. (uchylony)

Art. 212. § 1. Tymczasowo aresztowani powinni być rozmieszczani w areszcie śledczym w sposób zapobiegający ich wzajemnej demoralizacji. W szczególności należy oddzielać niekaranych od uprzednio odbywających karę pozbawienia wolności oraz młodocianych od dorosłych, chyba że szczególne względy wychowawcze przemawiają za umieszczeniem dorosłego z młodocianym lub młodocianymi, z tym zastrzeżeniem, że umieszczenie dorosłego z młodocianym lub młodocianymi, którzy nie ukończyli 18 lat, jak również umieszczenie młodocianego z młodocianymi, którzy nie ukończyli 18 lat, może nastąpić tylko wówczas, jeśli nie jest to sprzeczne z dobrem tego młodocianego lub młodocianych. Przy rozmieszczaniu tymczasowo aresztowanych w oddziałach i celach mieszkalnych bierze się pod uwagę w szczególności:

1) konieczność oddzielenia tymczasowo aresztowanych od skazanych;

1a) konieczność oddzielenia tymczasowo aresztowanych, którzy są lub byli funkcjonariuszami organów powołanych do ochrony bezpieczeństwa publicznego, funkcjonariuszami albo pracownikami Służby Więziennej, pracownikami organów wymiaru sprawiedliwości i ścigania, pracownikami administracji rządowej, do których czynności służbowych należy wykonywanie zadań z zakresu nadzoru nad organami powołanymi do ochrony bezpieczeństwa publicznego, Służbą Więzienną lub organami wymiaru sprawiedliwości lub zadań związanych z podległością tych podmiotów, od pozostałych tymczasowo aresztowanych, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony ich stanem zdrowia lub względami organizacyjnymi, przy czym taki funkcjonariusz lub pracownik może być umieszczony wspólnie w celi mieszkalnej, jeżeli wyraża na to zgodę, tylko z dorosłym tymczasowo aresztowanym, odpowiednio dobranym przy uwzględnieniu rodzaju popełnionego przez niego przestępstwa oraz właściwości osobistych;

2) potrzebę zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w areszcie śledczym;

3) zalecenia lekarskie, psychologiczne i rehabilitacyjne;

4) potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród tymczasowo aresztowanych;

5) konieczność zapobiegania samoagresji i popełnianiu przestępstw podczas tymczasowego aresztowania.

§ 2. Przy rozmieszczaniu tymczasowo aresztowanych administracja aresztu śledczego uwzględnia wskazania organu, do którego dyspozycji pozostają, mające na celu zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania karnego i zapewnienie bezpieczeństwa w areszcie.

§ 2a. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do konwojowania tymczasowo aresztowanych.

§ 3. Jeżeli zachodzi konieczność izolowania tymczasowo aresztowanych od siebie, organ, do którego dyspozycji pozostają, informuje o tym dyrektora aresztu śledczego.

Art. 212a. § 1. Komisja penitencjarna kwalifikuje tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu oraz dokonuje, co najmniej raz na 3 miesiące, weryfikacji decyzji w tym przedmiocie. O podjętych decyzjach zawiadamia się organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, oraz sędziego penitencjarnego.

§ 2. Tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w § 1, osadza się w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo tego aresztu, zawiadamiając o tym sędziego penitencjarnego.

§ 3. Przy kwalifikowaniu tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu stosuje się odpowiednio przepisy art. 88a § 1 i 2.

§ 4. (uchylony)

§ 5. Tymczasowo aresztowanego objętego ochroną na mocy ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym można osadzić, za jego zgodą, w oddziale lub celi, o których mowa w art. 88a § 3.

§ 6. (uchylony)

Art. 212b. § 1. W areszcie śledczym tymczasowo aresztowany, o którym mowa w art. 212a, przebywa w następujących warunkach:

1) cele mieszkalne oraz miejsca i pomieszczenia wyznaczone do: pracy, nauki, przeprowadzania spacerów, widzeń, odprawiania nabożeństw, spotkań religijnych i nauczania religii oraz zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu wyposaża się w odpowiednie zabezpieczenia techniczno-ochronne;

2) cele mieszkalne są częściej kontrolowane niż te, w których osadza się tymczasowo aresztowanego, wobec którego nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 212a § 1;

3) tymczasowo aresztowany może uczyć się, pracować, bezpośrednio uczestniczyć w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauce religii oraz korzystać z zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu tylko w oddziale, w którym jest osadzony;

4) poruszanie się tymczasowo aresztowanego po terenie aresztu śledczego odbywa się pod wzmocnionym dozorem i jest ograniczone tylko do niezbędnych potrzeb;

5) tymczasowo aresztowanego poddaje się kontroli osobistej przy każdorazowym wyjściu i powrocie do celi;

6) spacer tymczasowo aresztowanego odbywa się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem;

7) sposób osobistego kontaktowania się przedstawicieli podmiotów określonych w art. 38 § 1 z tymczasowo aresztowanym określa każdorazowo dyrektor aresztu śledczego;

8) widzenia odbywają się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem. W czasie korzystania z widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi tymczasowo aresztowany nie może spożywać artykułów żywnościowych i napojów. Widzenia nie mogą odbywać się w obecności tymczasowo aresztowanego, wobec którego nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 212a § 1;

9) tymczasowo aresztowany nie może korzystać z własnej odzieży i obuwia.

§ 2. Zachowanie tymczasowo aresztowanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu podlega stałemu monitorowaniu. Monitorowanie prowadzi się w celach mieszkalnych wraz z częścią przeznaczoną do celów sanitarno-higienicznych oraz w miejscach i pomieszczeniach, o których mowa w § 1 pkt 1. Monitorowany obraz lub dźwięk podlega utrwalaniu.

§ 3. Przepisy art. 88b § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 212ba. § 1. Jeżeli w związku z toczącym się lub zakończonym postępowaniem karnym, w którym tymczasowo aresztowany uczestniczy lub uczestniczył w charakterze podejrzanego, oskarżonego, świadka lub pokrzywdzonego, wystąpiło poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla jego życia lub zdrowia, dyrektor aresztu śledczego obejmuje takiego tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia, która może polegać na:

1) kontroli stanu jego zdrowia;

2) udzielaniu pomocy psychologicznej;

3) stałym nadzorze i cenzurze korespondencji;

4) kontroli rozmów w trakcie widzeń;

5) stosowaniu warunków wykonywania tymczasowego aresztowania określonych w art. 212b § 2;

6) zakazie pozostawiania tymczasowo aresztowanego samotnie w celi mieszkalnej lub innym pomieszczeniu, z wyjątkiem cel i pomieszczeń monitorowanych;

7) wzmożonej obserwacji zachowania tymczasowo aresztowanego;

8) zwiększeniu stopnia izolacji od innych tymczasowo aresztowanych;

9) częstszej wizytacji celi mieszkalnej przez wyznaczonych funkcjonariuszy lub pracowników Służby Więziennej niż w odniesieniu do tymczasowo aresztowanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;

10) określeniu szczególnego sposobu korzystania z zabezpieczeń techniczno-ochronnych w celi mieszkalnej;

11) częstszej kontroli posiadanych przez tymczasowo aresztowanego w celi mieszkalnej przedmiotów, w tym leków, niż w odniesieniu do tymczasowo aresztowanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;

12) częstszej kontroli celi mieszkalnej niż w odniesieniu do tymczasowo aresztowanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną.

§ 2. Szczególna ochrona może polegać również na stosowaniu wobec tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w § 1:

1) warunków wykonywania tymczasowego aresztowania określonych w art. 212b § 1 pkt 1–4, 6 i 8 oraz § 3,

2) ochrony osobistej w rozumieniu ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym

– za zgodą tymczasowo aresztowanego.

§ 2a. Objęcie tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną powinno być dokonane zgodnie z celem tej czynności, w granicach niezbędnych do osiągnięcia tego celu, z poszanowaniem godności ludzkiej tymczasowo aresztowanego oraz bez wyrządzania zbędnych dolegliwości.

§ 2b. Szczegółowy sposób realizacji szczególnej ochrony tymczasowo aresztowanego nie może być bardziej dolegliwy niż warunki wykonywania tymczasowego aresztowania, które mogą być stosowane wobec tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w art. 212a § 1.

§ 3. Dyrektor aresztu śledczego obejmuje tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną z urzędu lub na wniosek sądu, przed którym toczy się postępowanie karne, albo prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze. We wniosku należy podać przyczyny objęcia tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną oraz wskazać czas jej trwania, nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 4. Dyrektor aresztu śledczego może objąć tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną na jego uzasadniony wniosek; we wniosku należy podać przyczyny objęcia tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną oraz wskazać czas jej trwania, nie dłuższy niż 3 miesiące. Przed podjęciem decyzji dyrektor aresztu śledczego zasięga opinii odpowiednio sądu lub prokuratora, o których mowa w § 3, a po zakończeniu postępowania karnego opinii sędziego penitencjarnego; do czasu otrzymania opinii dyrektor może tymczasowo stosować wobec tymczasowo aresztowanego środki, o których mowa w § 1.

§ 5. W decyzji o objęciu tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną należy określić termin, do którego ochrona ma trwać, oraz sposób realizacji tej ochrony, wskazując środki, o których mowa w § 1 lub 2.

§ 6. Jeżeli po upływie terminu, o którym mowa w § 5, w dalszym ciągu występuje poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla życia lub zdrowia tymczasowo aresztowanego, szczególną ochronę przedłuża się na kolejny okres; przepisy § 3 i 4 stosuje się odpowiednio. Decyzja o przedłużeniu szczególnej ochrony winna być wydana w sposób zabezpieczający ciągłość stosowania tej ochrony.

§ 7. W wypadku ustania przyczyny objęcia tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną, dyrektor aresztu śledczego, na wniosek sądu, przed którym toczy się postępowanie karne, albo prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze, a jeżeli tymczasowo aresztowanego objęto szczególną ochroną z urzędu – z urzędu, cofa szczególną ochronę. W wypadku objęcia szczególną ochroną tymczasowo aresztowanego na jego wniosek, cofnięcie szczególnej ochrony może nastąpić na wniosek tymczasowo aresztowanego lub z urzędu, po zasięgnięciu opinii odpowiednio sądu lub prokuratora, o których mowa w § 3, a po zakończeniu postępowania karnego opinii sędziego penitencjarnego.

§ 8. Decyzję o objęciu szczególną ochroną, a także decyzję o przedłużeniu lub o cofnięciu jej stosowania doręcza się tymczasowo aresztowanemu.

§ 9. Dyrektor aresztu śledczego zawiadamia sędziego penitencjarnego oraz organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, o objęciu tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną, o jej przedłużeniu lub o jej cofnięciu.

§ 10. Szczególna ochrona jest stosowana także w razie przeniesienia tymczasowo aresztowanego do innego aresztu śledczego. Dyrektor aresztu śledczego, w którym tymczasowo aresztowany przebywa, informuje dyrektora aresztu śledczego, do którego tymczasowo aresztowany ma być przeniesiony, o objęciu go szczególną ochroną oraz o dotychczasowym sposobie ochrony i przyczynach jej zastosowania. Dyrektor aresztu śledczego, do którego tymczasowo aresztowany został przeniesiony, niezwłocznie zawiadamia sędziego penitencjarnego o stosowaniu wobec tymczasowo aresztowanego szczególnej ochrony.

§ 11. Po zakończeniu postępowania karnego organem właściwym w zakresie składania wniosków sądu lub prokuratora, o których mowa w § 3 i 7, jest sędzia penitencjarny.

Art. 212c. § 1. Tymczasowo aresztowanego poddaje się badaniom osobopoznawczym, w zakresie niezbędnym dla zapobiegania wzajemnej demoralizacji tymczasowo aresztowanych oraz zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w areszcie. Jeżeli konieczne jest przeprowadzenie badań psychologicznych, psychiatrycznych lub seksuologicznych, dokonuje się ich na zasadach określonych w art. 83 § 1–2 oraz art. 84 § 3.

§ 2. O zarządzeniu badań psychiatrycznych zawiadamia się organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

§ 3. O przeprowadzeniu postępowania diagnostycznego określonego w art. 115 § 5c zawiadamia się organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

Art. 213. § 1. W wypadkach określonych w Kodeksie postępowania karnego tymczasowe aresztowanie wykonuje się poza aresztem śledczym w podmiocie leczniczym w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej wskazanym przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. Organ ten określa również warunki umieszczenia tymczasowo aresztowanego we wskazanym podmiocie.

§ 2. Koszty pobytu tymczasowo aresztowanego w tym podmiocie ponosi organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

Art. 214. § 1. Poza wyjątkami przewidzianymi w przepisach niniejszego rozdziału, tymczasowo aresztowany korzysta co najmniej z takich uprawnień, jakie przysługują skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności w systemie zwykłym w zakładzie karnym typu zamkniętego i nie

stosuje się do niego ograniczeń innych niż te, które są konieczne do zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego, utrzymania porządku i bezpieczeństwa w areszcie śledczym oraz zapobieżenia wzajemnej demoralizacji tymczasowo aresztowanych.

§ 2. O użyciu środka przymusu bezpośredniego lub broni względem tymczasowo aresztowanego zawiadamia się bezzwłocznie organ, do którego dyspozycji pozostaje aresztowany.

Art. 214a. Tymczasowo aresztowanemu przed przeprowadzeniem pierwszej kwalifikacji przez komisję penitencjarną lub tymczasowo aresztowanemu, o którym mowa w art. 212a § 1, świadczenia zdrowotne udzielane są w obecności funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego. Na wniosek osoby udzielającej świadczenia zdrowotnego świadczenia zdrowotne mogą być udzielane tymczasowo aresztowanemu bez obecności funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego.

Art. 215. § 1. Tymczasowo aresztowany ma prawo do porozumiewania się z obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem, podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie. Jeżeli organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zastrzeże przy widzeniu obecność swoją lub osoby upoważnionej – widzenie odbywa się w sposób wskazany przez ten organ.

§ 1a. W przypadku gdy tymczasowo aresztowanym jest obywatel państwa obcego, ma on prawo do porozumiewania się z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, a w przypadku gdy tymczasowo aresztowanym jest osoba nieposiadająca żadnego obywatelstwa – z przedstawicielem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania, na zasadach, o których mowa w § 1.

§ 2. Tymczasowo aresztowanemu należy umożliwić przygotowanie się do obrony.

Art. 216. § 1. Tymczasowo aresztowany może korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że zakłóca to porządek ustalony w areszcie śledczym lub sprzeciwiają się temu względy bezpieczeństwa lub względy sanitarne. Tymczasowo aresztowany nie może posiadać środków łączności, urządzeń technicznych służących do rejestrowania i odtwarzania informacji, sprzętu komputerowego, a także, poza depozytem, przedmiotów i dokumentów, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego.

§ 2. Tymczasowo aresztowany może za zgodą organu, do którego dyspozycji pozostaje, oraz dyrektora aresztu korzystać z wyżywienia, środków leczniczych i higieny otrzymywanych spoza aresztu śledczego.

§ 3. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może ograniczyć lub określić sposób korzystania przez tymczasowo aresztowanego z uprawnień, o których mowa w § 1 i 2.

Art. 216a. § 1. W czasie przeprowadzania czynności procesowych, transportowania oraz w innych uzasadnionych wypadkach, tymczasowo aresztowany korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że są one nieodpowiednie ze względu na porę roku lub zniszczone albo jeżeli przemawiają przeciwko temu względy bezpieczeństwa lub organ dysponujący zarządzi inaczej.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do tymczasowo aresztowanego żołnierza służby czynnej, z wyjątkiem żołnierza terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie. W czasie czynności

procesowych występuje on w umundurowaniu, z oznakami posiadanych stopni wojskowych, a jeżeli nie posiada właściwego umundurowania, korzysta z innej własnej odzieży, bielizny i obuwia.

Art. 217. § 1. Tymczasowo aresztowany może uzyskać widzenie po wydaniu zarządzenia o zgodzie na widzenie przez organ, do którego dyspozycji pozostaje. W wypadku gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, wymagana jest zgoda na widzenie każdego z nich, chyba że organy te zarządzają inaczej.

§ 1a. Tymczasowo aresztowany, z zastrzeżeniem § 1b, ma prawo do co najmniej jednego widzenia w miesiącu z osobą najbliższą.

§ 1b. Odmowa wyrażenia zgody na widzenie, o którym mowa w § 1a, może nastąpić wyłącznie wtedy, gdy zachodzi uzasadniona obawa, że widzenie zostanie wykorzystane:

- 1) w celu bezprawnego utrudnienia postępowania karnego;
- 2) do popełnienia przestępstwa, w szczególności podżegania do przestępstwa.

§ 1c. Na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na widzenie tymczasowo aresztowanego z osobą najbliższą, tymczasowo aresztowanemu oraz ubiegającej się o widzenie osobie dla niego najbliższej przysługuje zażalenie do sądu, do którego dyspozycji pozostaje tymczasowo aresztowany. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny.

§ 1d. W razie utrzymania w mocy zaskarżonego zarządzenia o odmowie wyrażenia zgody na widzenie, wniesienie zażalenia na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na widzenie tymczasowo aresztowanego z tą samą osobą, wydane w ciągu trzech miesięcy od wydania utrzymanego w mocy zarządzenia, jest niedopuszczalne.

§ 1e. Osoba małoletnia może uzyskać zgodę na widzenie z tymczasowo aresztowanym na wniosek przedstawiciela ustawowego.

§ 1ea. Osoby małoletnie mogą korzystać z widzeń tylko pod opieką osób pełnoletnich.

§ 1f. Osoba małoletnia do lat 15 korzysta z widzenia z tymczasowo aresztowanym pod opieką pozostającego na wolności przedstawiciela ustawowego lub pełnoletniej osoby najbliższej, a w razie gdy uprawniony do opieki nad osobą małoletnią podczas widzenia nie uzyskał zgody na widzenie, nie chce lub nie może z niego skorzystać – pod opieką funkcjonariusza lub pracownika aresztu śledczego wyznaczonego przez dyrektora aresztu śledczego.

§ 1g. Zarządzenie o zgodzie na widzenie uprawnia do jednorazowego widzenia, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej.

§ 2. Widzenia odbywają się pod nadzorem funkcjonariusza Służby Więziennej w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt tymczasowo aresztowanego z osobą odwiedzającą.

§ 3. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może zezwolić na udzielenie widzenia w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt tymczasowo aresztowanego z osobą odwiedzającą.

§ 4. W razie udzielenia widzenia w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt tymczasowo aresztowanego z osobą odwiedzającą, tymczasowo aresztowany może spożywać artykuły żywnościowe i napoje zakupione przez osoby odwiedzające na terenie aresztu śledczego. Na

żądanie osoby odwiedzającej widzenia udziela się w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z tymczasowo aresztowanym.

§ 5. W wypadku tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w art. 212a, dyrektor aresztu śledczego powiadamia organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, o istnieniu poważnego niebezpieczeństwa dla osoby odwiedzającej oraz że konieczne jest udzielenie widzenia wyłącznie w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z tymczasowo aresztowanym.

§ 6. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może ograniczyć lub określić sposób korzystania przez tymczasowo aresztowanego z prawa do kontaktowania się z duchownymi świadczącymi posługi religijne lub innymi osobami, jeżeli wymaga tego konieczność zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

Art. 217a. § 1. Zatrzymania, cenzury lub nadzoru korespondencji tymczasowo aresztowanego dokonuje organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, chyba że organ ten zarządzi inaczej.

§ 2. (uchylony).⁵⁵

Art. 217b. § 1. Korespondencję tymczasowo aresztowanego przesyła się za pośrednictwem organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. W wypadku gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, jego korespondencję przesyła się organowi, którego postanowienie wprowadzono do wykonania jako pierwsze, chyba że organy te zarządzą inaczej.

§ 1a. Korespondencję tymczasowo aresztowanego z obrońcą ustanowionym lub wyznaczonym w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, przesyła się bezpośrednio do adresata, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, zarządzi inaczej.

§ 2. Korespondencję tymczasowo aresztowanego z przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącą Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Rzecznikiem Praw Dziecka oraz organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka przesyła się bezpośrednio do adresata.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do korespondencji tymczasowo aresztowanego z organami ścigania, wymiaru sprawiedliwości i innymi organami państwowymi oraz organami samorządu terytorialnego, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej.

§ 4. Korespondencję, o której mowa w § 1a–3, administracja aresztu śledczego doręcza tymczasowo aresztowanemu, który podpisem i datą potwierdza jej odbiór. W przypadku odmowy potwierdzenia czyni się o tym wzmiankę na piśmie urzędowym lub potwierdzeniu odbioru.

Art. 217c. § 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.

⁵⁵ Art. 217a § 1 – szersze uzasadnienie zmian zostało szczegółowo opisane na końcu niniejszego Społecznego Projektu nowelizacji Kodeksu Karnego Wykonawczego, a treść samych artykułów jest jasna i przejrzysta, co powoduje realne usprawnienie działania polskiego systemu penitencjarnego.

§ 1a. Tymczasowo aresztowany może korzystać codziennie, kilkakrotnie w ciągu dnia, w godzinach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w areszcie śledczym, z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem, z zastrzeżeniem § 2 i 3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego skorzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego, dyrektor aresztu śledczego udziela zgody na kontakt poza godzinami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w areszcie śledczym.

§ 1b. Warunkiem skorzystania przez tymczasowo aresztowanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 1a, jest wpisanie jej numerów telefonów pod którymi można nawiązać z nią kontakt, w rejestrze prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości i dostępnym publicznie na stronie internetowej Ministra. Wpisanie to następuje na wniosek osoby, o której mowa w § 1a. lub wskazanie tego numeru telefonu w zarządzeniu, o którym mowa w § 2 lub 3.⁵⁶

§ 1c. Tymczasowo aresztowany w szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwłaszcza gdy bezpośredni kontakt jest niemożliwy lub szczególnie utrudniony, lub gdy wynika to z nagłej sytuacji życiowej, może korzystać, w godzinach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w areszcie śledczym, z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z inną osobą niż wymieniona w § 1a. Przeprowadzenie rozmowy wymaga zgody organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydanej w formie zarządzenia, o którym mowa w § 2 lub 3, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej; w takim wypadku zarządzenie obowiązuje do chwili zmiany organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje; organ do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje wydaje zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego albo o jej cofnięciu, jeżeli nie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w zdaniu pierwszym albo w wypadku, o którym mowa w § 2.

§ 2. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydaje zarządzenie o zgodzie na korzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego, chyba że zachodzi uzasadniona obawa, że zostanie ona wykorzystana:

- 1) w celu bezprawnego utrudniania postępowania karnego;
- 2) do popełnienia przestępstwa, w szczególności podżegania do przestępstwa.

§ 3. W wypadku gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, wymagana jest zgoda każdego z nich, chyba że organy te zarządzają inaczej.

§ 3a. Zarządzenie o zgodzie na korzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 1a oraz § 1 c, uprawnia do wielokrotnego kontaktu w ramach przewidzianych w tym przepisie i obowiązuje do chwili zakończenia wykonywania tymczasowego aresztowania, bez względu na zmianę organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. W wypadku, o którym mowa w § 2, organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydaje zarządzenie o cofnięciu zgody na korzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego.

⁵⁶ Art. 217c § 1b - wprowadzenie centralnego rejestru na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości wyeliminuje patologię, która zrodziła się po 17.09.2022 roku, gdy dyrekcje ZK odmawiały kontaktu, a wręcz karały za taki kontakt skazanych z nich pełnomocnikami, gdyż dyrektorzy uznawali, że po transporcie do ich jednostki „zerują” się pełnomocnictwa

§ 4. Na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego albo o jej cofnięciu tymczasowo aresztowanemu przysługuje zażalenie do sądu, do którego dyspozycji pozostaje. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny.

§ 5. (uchylony).

§ 6. (uchylony).⁵⁷

Art. 217d. Udzielenie tymczasowo aresztowanemu zezwolenia, o którym mowa w art. 141a § 1, wymaga wydania zarządzenia o zgodzie przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

Art. 218. § 1. Tymczasowo aresztowany ma obowiązek wykonywania prac porządkowych w obrębie aresztu śledczego; przy innych pracach może zostać zatrudniony tylko za jego zgodą. Zatrudnienie poza obrębem aresztu śledczego wymaga ponadto wydania zarządzenia o zgodzie przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

§ 2. Tymczasowo aresztowany zatrudniony odpłatnie otrzymuje wynagrodzenie pomniejszone o kwotę potrażeń, o których mowa w art. 125 § 1.

§ 3. Tymczasowo aresztowany może być za jego zgodą zatrudniony nieodpłatnie w obrębie aresztu śledczego.

Art. 219. Tymczasowo aresztowany może rozporządzać posiadanymi w areszcie śledczym środkami pieniężnymi, przedmiotami wartościowymi i innymi przedmiotami, w tym wpłacać środki pieniężne na rachunek bankowy, chyba że organ, do którego dyspozycji pozostaje, zarządzi inaczej.

Art. 220. Ze środków pieniężnych otrzymywanych przez tymczasowo aresztowanego nie podlega egzekucji kwota do wysokości jednej czwartej minimalnego wynagrodzenia za pracę, niezbędna na pokrycie kosztów przejazdu z aresztu śledczego do miejsca zamieszkania i na utrzymanie w ciągu najbliższych dni po zwolnieniu. Przepis art. 126 stosuje się odpowiednio.

Art. 221. § 1. Tymczasowo aresztowanemu wyróżniającemu się przestrzeganiem porządku wewnętrznego w areszcie śledczym oraz zasad określonych w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania tymczasowego aresztowania mogą być przyznawane nagrody.

§ 2. Nagrodami są:

- 1) zezwolenie na indywidualny wystrój celi mieszkalnej;
- 2) dodatkowy lub dłuższy spacer;
- 3) zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej lub częstsze otrzymywanie paczek;
- 4) indywidualne odstępstwo od porządku wewnętrznego aresztu śledczego, w zakresie ustalonym przez dyrektora aresztu śledczego;

⁵⁷ Art. 217C § 1a, § 2 - wprowadzają normalizację w kontaktach z pełnomocnikami i pozwalają wyeliminować ryzyko skutecznych skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z powodu ograniczenia, a wręcz uniemożliwienia kontaktu z pełnomocnikiem, a tym samym prawa do obrony swoich racji. Przywracana jest też konstytucyjność tego przepisu

- 5) zezwolenie na częstsze branie udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu;
- 6) zezwolenie na dłuższe widzenie;
- 7) zezwolenie na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w areszcie śledczym;
- 8) zatarcie wszystkich lub niektórych kar dyscyplinarnych;
- 9) nagroda rzeczowa lub pieniężna;
- 10) pochwała.

Art. 221a. Poruszanie się tymczasowo aresztowanych po terenie aresztu śledczego, nauczanie i zatrudnienie, bezpośrednie uczestniczenie w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauczaniu religii oraz korzystanie z widzeń, spacerów, kąpieli, zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu, a także ich udział w czynnościach procesowych, odbywa się z uwzględnieniem konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego.

Art. 222. § 1. Tymczasowo aresztowany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z ustawy, regulaminu lub innych przepisów wydanych na jej podstawie albo ustalonego w areszcie śledczym porządku.

§ 2. Kary dyscyplinarne są następujące:

- 1) nagana;
- 2) (uchylony);
- 3) (uchylony);
- 4) (uchylony)
- 5) umieszczenie w celi izolacyjnej na okres do 14 dni;
- 6) pozbawienie prawa do udziału w niektórych zajęciach kulturalno-oświatowych lub z zakresu kultury fizycznej i sportu, z wyjątkiem korzystania z książek i prasy, na okres do 1 miesiąca;
- 7) (uchylony).⁵⁸

Art. 222a. § 1. Decyzja o ukaraniu karą dyscyplinarną powinna zawierać określenie przekroczenia popełnionego przez tymczasowo aresztowanego.

§ 2. Decyzję o ukaraniu, uchyleniu, darowaniu, odroczeniu, zamianie, zawieszeniu lub przerwaniu kary dyscyplinarnej, a także o odstąpieniu od ukarania dyscyplinarnego sporządza się na piśmie i podaje do wiadomości tymczasowo aresztowanemu.

§ 3. Jeżeli w okresie zawieszenia wykonania kary dyscyplinarnej tymczasowo aresztowany dopuścił się ponownie przekroczenia, zawieszona kara ulega wykonaniu, chyba że dyrektor aresztu śledczego postanowi inaczej.

⁵⁸ Art. 222 § 2 - zmiana katalogu kar eliminuje kary niehumanitarne - jak pozbawienie możliwości nabycia jedzenia, czy też wszelkie ograniczenia w kontakcie z rodziną - która to właśnie jest główną siłą w resocjalizacji skazanych.

§ 4. Przed wymierzeniem kary dyscyplinarnej określonej w art. 222 § 2 pkt 2 i 3 tymczasowo aresztowanemu, któremu ze względu na stan zdrowia zezwolono na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych lub częstsze otrzymywanie paczek albo korzystającemu z diety, zasięga się opinii lekarza.

§ 5. Przepisy art. 145 § 2a, 2b, 2c stosuje się odpowiednio.

Art. 223. § 1. Po wydaniu wyroku skazującego sądu pierwszej instancji tymczasowo aresztowany może być przeniesiony do zakładu karnego; sąd, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może postanowić inaczej.

§ 2. W stosunku do tymczasowo aresztowanego przeniesionego na podstawie § 1 do zakładu karnego, stosuje się przepisy o wykonywaniu tymczasowego aresztowania, chyba że wyraził on zgodę na stosowanie względem niego przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności.

§ 3. Tymczasowo aresztowanego, skazanego wyrokiem sądu pierwszej instancji, w stosunku do którego sąd nie sprzeciwił się przeniesieniu do zakładu karnego, a tymczasowo aresztowany wyraził zgodę na stosowanie względem niego przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, komisja penitencjarna klasyfikuje niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o skazaniu.

§ 4. Zgoda, o której mowa w § 3, powinna być wyrażona przed podjęciem decyzji klasyfikacyjnej i potwierdzona podpisem tymczasowo aresztowanego. Cofnięcie zgody tymczasowo aresztowanego po wydaniu decyzji przez komisję penitencjarną jest nieskuteczne.

§ 5. Tymczasowo aresztowanego, skazanego wyrokiem sądu pierwszej instancji, który nie wyraził zgody na stosowanie względem niego przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, komisja penitencjarna kwalifikuje do tymczasowo aresztowanych, którzy mogą być przeniesieni do zakładu karnego z oddziałem aresztu śledczego.

§ 6. Przepisy § 1–5 stosuje się odpowiednio w wypadku zastosowania tymczasowego aresztowania wobec:

1) skazanego znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, prawomocnie skazanego przez sąd państwa obcego na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu,

2) obywatela polskiego lub osoby mającej miejsce stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wobec których prawomocnie orzeczono środek polegający na pozbawieniu wolności – do czasu określenia przez właściwy sąd kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego oraz kary lub środka podlegającego wykonaniu.

§ 7. Przepisy o wykonaniu tymczasowego aresztowania stosuje się ponadto do umieszczonej w areszcie śledczym lub w zakładzie karnym osoby, o której mowa w art. 589a Kodeksu postępowania karnego.

Art. 223a. § 1. Tymczasowo aresztowany, wobec którego wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie, korzysta z uprawnień takich jak skazany, z wyjątkiem: widzeń, korespondencji, korzystania z aparatów telefonicznych oraz innych środków łączności, posiadania przedmiotów w celi, korzystania ze świadczeń zdrowotnych, powiadamiania organu dysponującego o zakwalifikowaniu tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie bezpieczeństwa aresztu śledczego, jak również o objęciu go szczególną

ochroną oraz o pozostaniu na leczeniu w zakładzie karnym po zwolnieniu, a także w zakresie udzielania zezwolenia, o którym mowa w art. 141a, a ponadto w innych wypadkach, gdy wymaga tego konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego – w zakresie których stosuje się przepisy niniejszego kodeksu dotyczące tymczasowo aresztowanych.

§ 2. Tymczasowo aresztowany, o którym mowa w § 1, nie korzysta z przepustek wymienionych w art. 91 pkt 7 i art. 92 pkt 9, nagród wymienionych w art. 138 § 1 pkt 7 i 8, a także zezwolenia wymienionego w art. 165 § 2.

§ 3. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może zarządzić stosowanie wobec tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w § 1, również innych przepisów dotyczących tymczasowo aresztowanych.

§ 4. Tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w § 1, rozmieszcza się w areszcie śledczym odrębnie od skazanych.

Art. 223aa. W wypadkach, o których mowa w art. 223 § 6, sąd wraz z postanowieniem o tymczasowym aresztowaniu przesyła dyrektorowi aresztu śledczego posiadane informacje, o których mowa w art. 11 § 2, niezbędne do wykonywania tymczasowego aresztowania.

Rozdział XVa

Umieszczanie tymczasowo aresztowanych i skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w wydzielonych pomieszczeniach lub pomieszczeniach dla osób zatrzymanych

Art. 223b. § 1. Tymczasowo aresztowany po wniesieniu aktu oskarżenia lub skazany może być umieszczony w wydzielonym pomieszczeniu Policji, Straży Granicznej lub Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej przeznaczonym dla osób zatrzymanych, jeżeli jego konwojowanie z innej miejscowości, w związku z udziałem w czynności sądowej, łączyłoby się z nadmiernymi trudnościami lub kosztami.

§ 2. Umieszczenie tymczasowo aresztowanego lub skazanego w pomieszczeniu, o którym mowa w § 1, z powodu jego udziału w czynności sądowej może nastąpić tylko na czas niezbędny dla dokonania tej czynności. W razie odroczenia lub przerwy w jej wykonaniu na czas powyżej 3 dni, tymczasowo aresztowanego lub skazanego przenosi się do właściwego aresztu śledczego lub zakładu karnego.

§ 3. Zarządzenia w tym przedmiocie wydaje prezes sądu rozpoznającego sprawę, w odniesieniu do tymczasowo aresztowanego pozostającego do dyspozycji innego sądu – za zgodą tego sądu, a w odniesieniu do skazanego – za zgodą właściwego sędziego penitencjarnego.

Art. 223c. § 1. Na zarządzenia, o których mowa w art. 223b § 3, tymczasowo aresztowanemu lub skazanemu przysługuje zażalenie do sądu odwoławczego.

§ 2. Sąd rozpoznaje zażalenie bezzwłocznie. W razie uznania bezzwłoczne przeniesienie tymczasowo aresztowanego lub skazanego do właściwego aresztu śledczego lub zakładu karnego. Na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje.

Art. 223d. § 1. Tymczasowo aresztowany lub skazany, konwojowany przez funkcjonariuszy Policji, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura

Antykorupcyjnego, Służby Celno--Skarbowej lub żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, może być umieszczony w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych, na czas trwania przeszkody uniemożliwiającej konwojowanie lub niezbędny ze względów humanitarnych. Decyzję w tym przedmiocie podejmuje dowódca konwoju. W czasie tym nie mogą być dokonywane czynności procesowe z udziałem konwojowanego w sprawie, w związku z którą jest on konwojowany.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w razie przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie lub przyjęcie tymczasowo aresztowanego albo skazanego do aresztu śledczego lub zakładu karnego oraz w razie nieprzewidzianego lądowania podczas przewozu drogą powietrzną lub nieprzewidzianej przerwy w przewozie inną drogą osoby dostarczanej na zasadach i w warunkach określonych w Rzymskim Statucie Międzynarodowego Trybunału Karnego, sporządzonym w Rzymie dnia 17 lipca 1998 r. (Dz. U. z 2003 r. poz. 708 oraz z 2018 r. poz. 1753). Decyzję w tym przedmiocie podejmuje odpowiednio komendant lub kierownik jednostki Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Żandarmerii Wojskowej, a w przypadku funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej – Szef Krajowej Administracji Skarbowej albo naczelnik urzędu celno-skarbowego.

§ 3. Każdorazowe umieszczenie tymczasowo aresztowanego lub skazanego ze względów humanitarnych w pomieszczeniu, o którym mowa w § 1, może nastąpić na czas nie dłuższy niż 8 godzin.

Art. 223e. § 1. Wobec tymczasowo aresztowanych i skazanych umieszczonych w pomieszczeniach, o których mowa w art. 223b § 1, stosuje się odpowiednio przepisy regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, przepisy o nadzorze penitencjarnym, a także inne przepisy regulujące wykonywanie tymczasowego aresztowania i kary pozbawienia wolności.

§ 2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz pomieszczeń, o których mowa w art. 223b § 1, w których mogą być odrębnie umieszczeni tymczasowo aresztowani i skazani, oraz warunki, którym muszą one odpowiadać, uwzględniając potrzebę zapewnienia warunków porównywalnych z określonymi dla aresztów śledczych i zakładów karnych przy wykonywaniu tymczasowego aresztowania i kary pozbawienia wolności.

Rozdział XVb

Kontrola skazanych, tymczasowo aresztowanych, miejsc i przedmiotów

Art. 223f. § 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku oraz zapobiegania popełnianiu przestępstw w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w miejscach pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych można przeprowadzać:

- 1) kontrolę pobieżną;
- 2) kontrolę osobistą;
- 3) kontrolę cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych;
- 4) kontrolę pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi;
- 5) kontrolę paczek, przedmiotów i bagaży;

6) kontrolę pojazdów, którymi są przewożeni skazani lub tymczasowo aresztowani do i z miejsca pracy poza zakładem karnym lub aresztem śledczym;

7) kontrolę miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego;

8) kontrolę generalną.

§ 2. Kontrolę pobieżną przeprowadza się obowiązkowo:

1) każdorazowo po wyjściu i przy powrocie do celi osoby kontrolowanej;

2) przed opuszczeniem miejsca zatrudnienia i po powrocie do niego osoby kontrolowanej.

§ 3. W zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może określić odstępstwo od zasad określonych w § 2.

§ 4. W zakładzie karnym typu zamkniętego dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może określić odstępstwo od zasady określonej w § 2 pkt 1 w wypadku zastosowania art. 90 pkt 1.

§ 5. Kontrolę, o której mowa w § 1, mogą przeprowadzać funkcjonariusze Służby Więziennej, a kontrolę, o której mowa w § 1 pkt 3–8, również pracownicy Służby Więziennej, zwani dalej „osobami kontrolującymi”.

§ 6. Kontrola, o której mowa w § 1, może być przeprowadzona w każdym czasie.

§ 7. Osoba kontrolująca przeprowadza kontrolę, o której mowa w § 1, w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej.

§ 8. W razie konieczności podczas kontroli, o której mowa w § 1, dopuszczalne jest naruszenie plomb gwarancyjnych oraz uszkodzenie kontrolowanych przedmiotów w niezbędnym zakresie.

§ 9. Przed przystąpieniem do kontroli, o której mowa w § 1, osoba kontrolująca informuje osobę kontrolowaną o rozpoczęciu kontroli i jej rodzaju, chyba że kontrolę przeprowadza się podczas nieobecności osoby kontrolowanej, a w przypadku kontroli, o której mowa w § 1 pkt 7, informuje się również podmiot zatrudniający.

§ 10. Osoba kontrolowana ma obowiązek poddania się kontroli pobieżnej lub kontroli osobistej oraz umożliwienia i nieutrudniania przeprowadzenia innych kontroli, o których mowa w § 1.

§ 11. Podczas kontroli, o której mowa w § 1 pkt 7, ma prawo być obecny przedstawiciel podmiotu zatrudniającego.

§ 12. Protokół sporządza się z przebiegu:

1) kontroli miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego;

2) kontroli generalnej;

- 3) kontroli osobistej lub innej kontroli, o której mowa w § 1, w wypadku gdy w trakcie kontroli ujawniono przedmiot niedozwolony lub substancję psychoaktywną;
- 4) w pozostałych wypadkach, jeżeli osoba kontrolująca uzna to za potrzebne.

§ 13. Protokół kontroli miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego zawiera:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej i prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) numer służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej oraz numer legitymacji służbowej pracownika Służby Więziennej przeprowadzającego kontrolę lub obecnego podczas kontroli;
- 4) liczbę osób kontrolowanych obecnych w miejscu pracy w trakcie kontroli;
- 5) wskazanie adresu kontrolowanego miejsca pracy;
- 6) imię i nazwisko przedstawiciela podmiotu zatrudniającego;
- 7) określenie obiektów, pomieszczeń, szafek i schowków, a także narzędzi, maszyn, urządzeń, pojazdów i innych przedmiotów, które poddano kontroli;
- 8) opis przebiegu kontroli, a w wypadku naruszenia plomb gwarancyjnych lub uszkodzenia kontrolowanych przedmiotów – wskazanie tych naruszeń lub uszkodzeń;
- 9) wyniki kontroli;
- 10) podpis osoby kontrolującej.

§ 14. Protokół kontroli generalnej zawiera:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej i prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) liczbę osób kontrolowanych;
- 4) wskazanie zakładu karnego, aresztu śledczego lub miejsc, w których przeprowadzono kontrolę;
- 5) opis przebiegu kontroli, a w wypadku naruszenia plomb gwarancyjnych lub uszkodzenia kontrolowanych przedmiotów – wskazanie tych naruszeń lub uszkodzeń;
- 6) wyniki kontroli;
- 7) podpis funkcjonariusza Służby Więziennej kierującego kontrolą.

§ 15. Protokół kontroli innej niż określona w § 13 i 14 zawiera:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej i prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) imię i nazwisko osoby kontrolowanej oraz imię jej ojca lub numer celi, numer pomieszczenia lub jego nazwę albo nazwę paczki, przedmiotu lub bagażu albo numer rejestracyjny pojazdu;
- 4) numer służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej oraz numer legitymacji służbowej pracownika Służby Więziennej przeprowadzającego kontrolę lub obecnego podczas kontroli;
- 5) opis przebiegu kontroli, a w wypadku naruszenia plomb gwarancyjnych lub uszkodzenia kontrolowanych przedmiotów – wskazanie tych naruszeń lub uszkodzeń;
- 6) wyniki kontroli, a w wypadku ujawnienia przedmiotu niedozwolonego lub substancji psychoaktywnej – wskazanie ujawnionych przedmiotów lub substancji, ich opis oraz wskazanie miejsca ich ujawnienia;
- 7) informację o pouczeniu osoby kontrolowanej o jej prawach;
- 8) podpis osoby kontrolującej.

§ 16. Znalezione podczas kontroli przedmioty niedozwolone lub substancje psychoaktywne podlegają zatrzymaniu. Przedmioty, których właściciela ustalono, przekazuje się do depozytu albo przesyła się na koszt osoby kontrolowanej do wskazanej przez niego osoby, instytucji lub organizacji. W uzasadnionym wypadku przedmioty te mogą być przesłane na koszt zakładu karnego lub aresztu śledczego. Przedmioty, których właściciela nie ustalono, podlegają zniszczeniu, zaś środki pieniężne oraz przedmioty wartościowe przekazuje się na rzecz Skarbu Państwa albo na pomoc postpenitencjarną. Przepisu nie stosuje się do przedmiotów, których posiadanie jest niezgodne z prawem, lub przedmiotów mogących stanowić dowód czynu zabronionego; w takim wypadku należy te przedmioty zabezpieczyć oraz zawiadomić właściwe organy o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego. Decyzję w sprawie zniszczenia przedmiotów podejmuje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego. Z czynności zniszczenia sporządza się protokół.

§ 17. O znalezieniu u tymczasowo aresztowanego lub w celi, w której on przebywa, przedmiotów, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego, zawiadamia się organ dysponujący. Na żądanie organu dysponującego przedmioty przekazuje się temu organowi.

Art. 223g. § 1. Kontrola pobieżna polega na powierzchownym sprawdzeniu odzieży, obuwia, przedmiotów znajdujących się na ciele osoby kontrolowanej lub przez nią posiadanych.

§ 2. Kontrolę pobieżną przeprowadzają funkcjonariusze Służby Więziennej tej samej płci co osoba kontrolowana.

§ 3. W wypadku gdy kontrola pobieżna musi być przeprowadzona bezzwłocznie ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, może ją przeprowadzić osoba innej płci niż osoba kontrolowana.

§ 4. Kontroli pobieżnej dokonuje się wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, sprawdzenia biochemicznego lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

§ 5. W wypadku ujawnienia podczas kontroli pobieżnej przedmiotu niedozwolonego lub substancji psychoaktywnej przeprowadza się kontrolę osobistą.

Art. 223h. § 1. Kontrola osobista polega na sprawdzeniu:

- 1) osoby kontrolowanej, jej odzieży, obuwia oraz przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, bez odsłaniania przykrytej odzieżą powierzchni ciała oraz
- 2) osoby kontrolowanej, jej odzieży, obuwia oraz przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, z odsłonięciem przykrytych odzieżą powierzchni ciała w zakresie niezbędnym do odebrania przedmiotu niedozwolonego lub substancji psychoaktywnej, oraz
- 3) jamy ustnej, nosa, uszu, włosów oraz miejsc trudno dostępnych osoby kontrolowanej, oraz
- 4) miejsc intymnych osoby kontrolowanej.

§ 2. Kontrolę osobistą przeprowadzają funkcjonariusze Służby Więziennej tej samej płci co osoba kontrolowana podczas nieobecności osób postronnych i osób odmiennej płci oraz w miejscu niedostępnym w czasie dokonywania kontroli dla osób postronnych.

§ 3. W wypadku gdy kontrola osobista musi być przeprowadzona bezzwłocznie, w trakcie realizacji zadań poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego, ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, może ją przeprowadzić osoba innej płci niż osoba kontrolowana.

§ 4. W kontroli osobistej może uczestniczyć osoba wykonująca zawód medyczny. W przypadkach uzasadnionych stanem zdrowia osoby kontrolowanej lub koniecznością wykonania czynności zastrzeżonych dla osoby wykonującej zawód medyczny w kontroli osobistej uczestniczy osoba wykonująca zawód medyczny.

§ 5. Podczas kontroli, o której mowa w § 1 pkt 2–4, osoba kontrolowana powinna być częściowo ubrana. Funkcjonariusz Służby Więziennej w pierwszej kolejności sprawdza część odzieży, a przed sprawdzeniem pozostałej części odzieży umożliwia osobie kontrolowanej włożenie odzieży już sprawdzonej.

§ 6. Kontroli, o której mowa w § 1 pkt 1–3, dokonuje się wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, sprawdzenia biochemicznego lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, a kontroli, o której mowa w § 1 pkt 4, dokonuje się poprzez oględziny ciała.

§ 7. Osobie kontrolowanej przysługuje skarga do właściwego sądu penitencjarnego w terminie 7 dni od dnia przeprowadzenia kontroli osobistej w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jej przeprowadzenia.

§ 8. Skargę składa się na piśmie za pośrednictwem dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 9. Po rozpoznaniu skargi sąd orzeka o jej nieuwzględnieniu lub stwierdzeniu bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości przeprowadzenia kontroli osobistej.

§ 10. W wypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości przeprowadzenia kontroli osobistej sąd penitencjarny zawiadamia o tym prokuratora oraz właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej.

§ 11. Funkcjonariusz Służby Więziennej po poinformowaniu osoby kontrolowanej o rozpoczęciu kontroli osobistej podaje jej podstawę faktyczną i prawną przeprowadzenia kontroli oraz poucza osobę kontrolowaną o prawie, terminie i sposobie złożenia skargi.

§ 12. Kontrola osobista może być przeprowadzona tylko w wypadku określonym w art. 223 g § 5.⁵⁹

Art. 223i. § 1. Kontrola cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych oraz kontrola pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi polega na sprawdzeniu tych miejsc oraz znajdujących się w nich przedmiotów, w tym również za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

§ 2. Kontrolę, o której mowa w § 1, przeprowadza się podczas nieobecności osoby kontrolowanej.

Art. 223j. § 1. Kontrola paczek, przedmiotów i bagaży polega na ich sprawdzeniu wzrokowo, manualnie, za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

§ 2. Kontrolę paczek, przedmiotów i bagaży przeprowadza się w miarę możliwości w sposób niepowodujący ich uszkodzenia.

§ 3. Manualne sprawdzenie zawartości paczki przeprowadza się z udziałem osoby kontrolowanej.

Art. 223k. Kontrola pojazdów, którymi są przewożeni skazani lub tymczasowo aresztowani do i z miejsca pracy poza zakładem karnym lub aresztem śledczym, polega na ich sprawdzeniu oraz na sprawdzeniu ładunków tych pojazdów, za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

Art. 223l. § 1. Kontrola miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego obejmuje kontrolę obiektów, pomieszczeń, szafek i schowków, a także narzędzi, maszyn, urządzeń, pojazdów i innych przedmiotów, w których przebywa, których używa lub które wykorzystuje osoba kontrolowana, wykonując pracę.

§ 2. Osoba kontrolująca ma prawo do swobodnego wstępu do obiektów i pomieszczeń podlegających kontroli.

§ 3. Kontroli, o której mowa w § 1, dokonuje się wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

Art. 223m. § 1. Kontrola generalna polega na przeprowadzeniu w jednym czasie kontroli osobistej wszystkich osób kontrolowanych na terenie danego zakładu karnego lub aresztu śledczego, kontroli

⁵⁹ Art. 223h § 12 - dodanie tego zapisu gwarantuje nienadużywanie tak mocno ingerującej czynności w godność osadzonego.

ich cel, innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych oraz kontroli pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, w których czasowo mogą przebywać osoby kontrolowane.

§ 2. Kontrolę generalną można ograniczyć do wyznaczonego rejonu, pawilonu, pomieszczenia oddziału mieszkalnego lub innego pomieszczenia poza oddziałami mieszkalnymi.

§ 3. Decyzję o przeprowadzeniu kontroli generalnej podejmuje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego. Kontrolą generalną kieruje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego lub wyznaczony przez niego funkcjonariusz Służby Więziennej.

Art. 223n. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 223f § 1, oraz wzory protokołów kontroli, o których mowa w art. 223f § 12, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawności przeprowadzanej kontroli oraz prawidłowego jej dokumentowania.

CZĘŚĆ WOJSKOWA

Rozdział XVI

Przepisy ogólne

Art. 224. Przepisy części ogólnej, szczególnej i końcowej stosuje się odpowiednio do żołnierzy, a w wypadkach wskazanych w ustawie – także do osób powołanych do pełnienia służby wojskowej, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszej części.

Art. 224a. Przepisów części wojskowej nie stosuje się do żołnierzy terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie.

Art. 225. § 1. W odniesieniu do orzeczeń sądów wojskowych prawa i obowiązki organów postępowania wykonawczego wymienionych w art. 2 pkt 1–4 i 6 odpowiednio mają:

- 1) sąd wojskowy pierwszej instancji lub inny sąd równorzędny;
- 2) sąd wojskowy, o którym mowa w art. 3 § 3;
- 3) prezes sądu wojskowego lub upoważniony sędzia wojskowy;
- 4) wojskowy sędzia penitencjarny;
- 5) wojskowy kurator społeczny.

§ 2. Organami postępowania wykonawczego są także:

- 1) dowódca jednostki wojskowej;
- 2) organ administracji wojskowej właściwy ze względu na kompetencje służbowe.

§ 3. Do decyzji organów wymienionych w § 1 pkt 3–5 oraz § 2 stosuje się odpowiednio art. 7.

Art. 226. § 1. Nadzór penitencjarny nad wykonywaniem kary aresztu wojskowego, tymczasowego aresztowania zastosowanego przez sąd wojskowy oraz zatrzymaniem sprawuje wojskowy sędzia penitencjarny.

§ 2. Nadzór określony w § 1 dotyczy również kary ograniczenia wolności wykonywanej w wydzielonej jednostce wojskowej.

Rozdział XVII

Kara ograniczenia wolności

Art. 227. § 1. Karę ograniczenia wolności wobec osób wymienionych w art. 323 § 3 Kodeksu karnego wykonuje dowódca jednostki wojskowej, w której skazany pełni służbę, lub inny właściwy dowódca.

§ 2. Karę ograniczenia wolności wobec osób wymienionych w art. 323 § 4 Kodeksu karnego wykonuje dowódca wydzielonej jednostki wojskowej.

Art. 228. § 1. Minister Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi jednostki wojskowe wydzielone do wykonywania kary określonej w art. 323 § 4 Kodeksu karnego.

§ 2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania kary określonej w art. 323 § 4 Kodeksu karnego, uwzględniając w szczególności zasady wykonywania tej kary wobec osób podlegających służbie wojskowej.

§ 3. Zawarte w regulaminie odstępstwa od ogólnie obowiązującego porządku wojskowego mają służyć wzmoczeniu dyscypliny społecznej i wojskowej oraz utrwaleniu wiedzy wojskowej.

Art. 229. § 1. Jeżeli w wyroku orzeczono obowiązek określony w art. 323 § 3 Kodeksu karnego, dokonywanie potrąceń następuje stosownie do wskazań sądu.

§ 2. Dowódca jednostki wojskowej zawiadamia sąd o potrąceniach dokonywanych z wynagrodzenia skazanego.

Art. 230. § 1. Zwolnienie od reszty kary oraz uznanie kary za wykonaną przewidziane w art. 83 Kodeksu karnego może nastąpić również na wniosek dowódcy jednostki wojskowej.

§ 2. Do orzekania w przedmiocie określonym w art. 323 § 5 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio art. 13.

Rozdział XVIII

Kara pozbawienia wolności i kara aresztu wojskowego

Art. 231. Szkolenie wojskowe skazanych na karę aresztu wojskowego ma na celu utrwalenie nabytej wiedzy wojskowej, utrzymanie sprawności fizycznej i psychicznej, a także wzmoczenie dyscypliny.

Art. 232. § 1. Szkoleniem wojskowym w zakładzie karnym dla odbywających karę aresztu wojskowego kieruje oficer wyznaczony, na podstawie odrębnych przepisów, do wykonywania zadań poza wojskiem.

§ 2. Oficer kierujący szkoleniem wojskowym jest zastępcą dyrektora zakładu karnego, a także przełożonym żołnierzy zawodowych wyznaczonych do wykonywania zadań w tym zakresie.

§ 3. Dyrektor zakładu karnego, przed podjęciem decyzji związanych z wykonywaniem kary, zapoznaje się z opinią oficera kierującego szkoleniem wojskowym; oficer ten wchodzi w skład komisji penitencjarnej.

Art. 233. Oddzielnie rozmieszcza się następujących skazanych:

- 1) oficerów;
- 2) podoficerów zawodowych, służby nadterminowej i okresowej;
- 3) pozostałych.

Art. 234. § 1. Skazany odbywający karę aresztu wojskowego może otrzymywać nagrody przewidziane w art. 138 § 1, z tym że czas widzenia określonego w art. 138 § 1 pkt 7 nie może przekroczyć 60 godzin.

§ 2. Skazany odbywający karę aresztu wojskowego otrzymuje w dniu Święta Wojska Polskiego od dyrektora zakładu karnego zezwolenie na widzenie poza obrębem zakładu, chyba że przemawia przeciwko temu brak postępów w szkoleniu wojskowym.

§ 3. Do zezwolenia określonego w § 2 stosuje się odpowiednio przepisy art. 139 § 1, 2, 7 i 8 oraz art. 140.

Art. 235. § 1. W stosunku do żołnierza sąd może zastosować odpowiednio art. 330 Kodeksu karnego, jeżeli wniosek złoży dowódca jednostki wojskowej.

§ 2. Na żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową, w stosunku do którego zarządzono wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, bez względu na jej wymiar, sąd może nałożyć odpowiednie obowiązki lub środki, określone w art. 67 lub 72 Kodeksu karnego.

Art. 236. Dla realizacji celów kary dyrektor zakładu karnego współdziała z odpowiednimi instytucjami wojskowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1.

Rozdział XIX

Środki karne

Art. 237. W razie orzeczenia wobec żołnierza wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub degradacji sąd zarządza wykonanie orzeczonego środka przez właściwego dowódcę oraz zawiadamia o treści orzeczenia odpowiedni w sprawach kadrowych organ wojskowy.

Art. 238. Jeżeli wobec żołnierza orzeczono środek karny inny niż przewidziany w art. 237, sąd zawiadamia o orzeczeniu również dowódcę jednostki wojskowej, w której skazany pełnił ostatnio służbę, oraz właściwe w sprawach kadrowych organy wojskowe.

Art. 239. § 1. W razie oddania pod dozór przez sąd wojskowy skazanej osoby cywilnej, sąd ten zwraca się do właściwego sądu powszechnego o wyznaczenie kuratora sądowego.

§ 2. W razie zwolnienia z czynnej służby wojskowej żołnierza, którego sąd wojskowy oddał pod dozór po skazaniu, sąd ten zwraca się do właściwego sądu powszechnego o wyznaczenie kuratora sądowego.

§ 3. W razie oddania pod dozór przez sąd powszechny skazanego żołnierza odbywającego czynną służbę wojskową, przepis art. 334 § 2 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio.

§ 4. Dozór wobec żołnierza czynnej służby wojskowej wykonuje się w miejscu pełnienia służby.

Rozdział XX

Tymczasowe aresztowanie

Art. 240. Tymczasowo aresztowanych żołnierzy służby czynnej osadza się w areszcie śledczym w wydzielonych celach.

Art. 241. (uchylony)

CZĘŚĆ KOŃCOWA

Rozdział XXI

Objaśnienie wyrażeń ustawowych

Art. 242. § 1. Jeżeli w części ogólnej niniejszego kodeksu używa się określenia „skazany”, odpowiednie przepisy mają zastosowanie także do tymczasowo aresztowanego oraz do sprawcy, wobec którego zastosowano środek zabezpieczający.

§ 1a. Jeżeli niniejszy kodeks używa w znaczeniu ogólnym określenia „skazany”, należy przez to rozumieć również ukaranego karą orzeczoną za wykroczenie lub karą porządkową oraz osobę, wobec której zastosowano środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności.

§ 2. Jeżeli niniejszy kodeks używa w znaczeniu ogólnym określenia „oskarżony”, należy przez to rozumieć również podejrzanego.

§ 3. Jeżeli niniejszy kodeks używa w znaczeniu ogólnym określenia „kara pozbawienia wolności”, należy przez to rozumieć również zastępczą karę pozbawienia wolności, karę aresztu wojskowego, karę aresztu lub zastępczą karę aresztu, karę porządkową oraz środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 3a. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „zakład karny” oznacza także oddział zakładu karnego w areszcie śledczym, a określenie „areszt śledczy” oznacza także oddział aresztu śledczego w zakładzie karnym.

§ 4. Określenie „sąd” bez bliższego sprecyzowania oznacza sąd powszechny lub wojskowy określony w art. 3 § 1, z tym zastrzeżeniem, że przepisy art. 6 § 1, art. 7, art. 8 § 2, art. 9 § 3 i 4, art. 10, art. 11 § 1, art. 13, art. 15 oraz art. 18–24 stosuje się odpowiednio do sądu penitencjarnego lub innego sądu właściwego na podstawie niniejszego kodeksu.

§ 4a. Określenie „dyrektor” oznacza również zastępcę dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, a także funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego lub aresztu śledczego, który został upoważniony do zastępowania dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego podczas jego nieobecności.

§ 5. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „przeciętne miesięczne wynagrodzenie pracowników” oznacza przeciętne wynagrodzenie miesięczne w poprzednim kwartale, obowiązujące od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do celów emerytalno-rentowych.

§ 5a. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „minimalne wynagrodzenie za pracę” oznacza minimalne wynagrodzenie ustalone na podstawie przepisów odrębnych.

§ 6. Przez pojęcie nadzoru nad korespondencją rozumie się otwarcie listu i sprawdzenie jego zawartości.

§ 7. Przez pojęcie cenzury korespondencji rozumie się zapoznawanie się z treścią pisma oraz usunięcie części jego tekstu lub uczynienie go nieczytelnym.

§ 8. Przez pojęcie zatrzymania korespondencji rozumie się nieprzekazanie jej adresatowi i dołączenie do organu, który zarządził zatrzymanie tej korespondencji.⁶⁰

§ 8a. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „korespondencja urzędowa” oznacza korespondencję z organami i przedstawicielem, o których mowa w art. 8a § 3.

§ 9. Przez pojęcie nadzoru nad widzeniem rozumie się zapewnienie porządku w czasie jego trwania.

§ 10. Przez pojęcie kontroli rozmowy w trakcie widzenia, rozmowy telefonicznej lub rozmowy za pomocą innych środków łączności rozumie się zapoznawanie się z jej treścią oraz możliwość jej przerwania lub utrwalenia.

§ 11. (uchylony)

§ 11a. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „osoba kontrolowana” oznacza skazanego lub tymczasowo aresztowanego, który:

- 1) jest poddany kontroli pobieżnej lub kontroli osobistej;
- 2) przebywa w kontrolowanych celach i pomieszczeniach;
- 3) posiada lub do którego należą kontrolowane paczki, przedmioty i bagaże;
- 4) jest przewożony kontrolowanym pojazdem do i z miejsca zatrudnienia poza zakładem karnym lub aresztem śledczym;
- 5) przebywa w kontrolowanym miejscu pracy poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 12. Użyte w niniejszym kodeksie określenia „kościół”, „inny związek wyznaniowy” należy rozumieć jako kościół, inny związek wyznaniowy o ustawowo uregulowanej sytuacji prawnej.

§ 12a. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „substancja psychoaktywna” oznacza alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, ich prekursory, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne.

⁶⁰ Art. 242 § 8 - zmiany w brzmieniu definicji z powodu zmian artykułów w części głównej kodeksu.

§ 13. Przez użyte w art. 91 pkt 7, art. 92 pkt 9 oraz w art. 139 § 3 i 4 określenie „w roku” należy rozumieć okres 12 miesięcy poprzedzających dzień rozpoczęcia korzystania z kolejnej przepustki lub zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego.

§ 14. Przez użyte w niniejszym kodeksie określenia „zakład pracy” i „podmiot zatrudniający” należy rozumieć pracodawcę jako jednostkę organizacyjną zatrudniającą pracowników.

§ 15. Przez pojęcie wynagrodzenia przypadającego skazanemu rozumie się kwotę, pozostałą po dokonaniu potrąceń z wynagrodzenia przysługującego składkom na ubezpieczenie społeczne, kwoty na Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej i kwoty na Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiąziennych Zakładów Pracy, stanowiącą podstawę do naliczenia zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych.

§ 16. Przez pojęcie przedmiotów niedozwolonych rozumie się:

- 1) przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego;
- 2) przedmioty, które mogą utrudniać realizację ustalonego porządku wewnętrznego obowiązującego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym;
- 3) przedmioty niebezpieczne, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego lub osób w nich przebywających, w tym broń, amunicję lub materiały wybuchowe;
- 4) Dokumenty, środki pieniężne, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których skazany lub tymczasowo aresztowany nie może posiadać w zakładzie karnym lub areszcie śledczym poza depozytem;⁶¹
- 5) przedmioty, których posiadanie jest niezgodne z prawem.

Rozdział XXII

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 243. § 1. Przepisy niniejszego kodeksu stosuje się również przy wykonywaniu orzeczeń, które stały się wykonalne przed dniem jego wejścia w życie.

§ 2. Czynności procesowe w zakresie postępowania wykonawczego i inne czynności wykonawcze, dokonane przed wejściem w życie niniejszego kodeksu z zachowaniem przepisów dotychczasowych, są skuteczne.

§ 3. W razie wątpliwości, czy ma być stosowane prawo dotychczasowe czy Kodeks karny wykonawczy, stosuje się niniejszy kodeks.

Art. 244. Przepisy niniejszego kodeksu stosuje się odpowiednio przy wykonywaniu wyroków po przejęciu obywatela polskiego skazanego za granicą; określenie kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego oraz kary albo środka karnego lub zabezpieczającego podlegających wykonaniu następuje według przepisów Kodeksu karnego i Kodeksu postępowania karnego.

⁶¹ Art. 242 § 16 pkt. 4 - zmiany w brzmieniu definicji z powodu zmian artykułów w części głównej kodeksu.

Art. 245. Do czasu przekazania obcemu państwu cudzoziemca lub obywatela polskiego, wobec którego zapadło orzeczenie, wykonywane jest ono w trybie niniejszego kodeksu. Wykonanie tego orzeczenia w tym trybie ustaje w dniu przekazania.

Art. 246. § 1. W wypadkach uzasadnionych szczególnymi względami sanitarnymi lub zdrowotnymi albo poważnym zagrożeniem bezpieczeństwa dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może na czas określony wstrzymać lub ograniczyć zatrudnienie osadzonych, kontakty między nimi, udzielanie widzeń i spacerów, przeprowadzanie zajęć o charakterze zbiorowym, odprawianie nabożeństw i udzielanie posług religijnych, dokonywanie zakupów, otrzymywanie paczek, a także korzystanie z samoinkasujących aparatów telefonicznych, nakazać zamknięcie cel lub innych pomieszczeń, w których przebywają lub pracują osadzeni, zabronić posiadania w celi niektórych przedmiotów oraz zawiesić funkcję rzecznika skazanych.

§ 2. W wypadku wprowadzenia ograniczeń lub zakazów, o których mowa w § 1, na okres do 7 dni, dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego bezzwłocznie powiadamia o swojej decyzji sędziego penitencjarnego. Przedłużenie okresu trwania ograniczeń lub zakazów wymaga zgody tego sędziego. Brak zgody sędziego nie wstrzymuje wykonania decyzji dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego. Na decyzję sędziego dyrektorowi zakładu lub aresztu przysługuje skarga do sądu penitencjarnego. Przepis art. 7 § 5 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Jeżeli widzenie, ze względu na osobę odwiedzanego lub odwiedzającego, stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego albo dla porządku prawnego, dyrektor zakładu lub aresztu może uzależnić jego odbycie od spełnienia warunków zapewniających bezpieczeństwo.

Art. 247. § 1. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, porządek wewnętrzny zakładów karnych i aresztów śledczych, regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania kary pozbawienia wolności i regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania tymczasowego aresztowania, określające w szczególności:

- 1) organizację przyjęć do zakładów karnych i aresztów śledczych,
 - 2) sposób rozmieszczania osadzonych w celach mieszkalnych,
 - 3) organizację przyjmowania korespondencji i organizację widzeń w zakładach karnych i aresztach śledczych,
 - 4) (uchylony)
 - 5) warunki opieki zdrowotnej i bytowej w zakładach karnych i aresztach śledczych,
 - 6) sposób przygotowania skazanych i tymczasowo aresztowanych do ich zwolnienia z zakładu karnego i aresztu śledczego
- uwzględniając potrzebę zapewnienia porządku wewnętrznego i bezpieczeństwa w zakładach karnych i aresztach śledczych.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania kary aresztu wojskowego, uwzględniając w szczególności organizację przyjęć tych osób do zakładu karnego, zasady rozmieszczania skazanych żołnierzy w celach mieszkalnych, zasady udziału organów

wyznaczonych przez Ministra Obrony Narodowej w procesie resocjalizacji skazanych żołnierzy oraz metody oddziaływania na skazanego uwzględniające zasady pełnienia służby wojskowej.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposoby prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, mając na względzie zwłaszcza ich organizację, warunki, zasady i formy oraz sposób dokumentowania prowadzonych oddziaływań;

2) warunki bytowe osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, mając na uwadze potrzebę zapewnienia osadzonym odzieży, bielizny, obuwia, sprzętu stołowego, środków higieny i czystości, a także wyposażenia pomieszczeń w podstawowy sprzęt kwaterunkowy;

3) sposoby załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, biorąc w szczególności pod uwagę zasady i tryb przyjmowania i rozpoznawania wniosków, skarg i prośb, a także ich ewidencję i dokumentowanie;

4) czynności administracyjne związane z prowadzeniem depozytu przedmiotów wartościowych i środków pieniężnych osób pozbawionych wolności, dotyczące w szczególności: przyjmowania, przechowywania, wydawania, przekazywania między jednostkami organizacyjnymi, rozliczania należności za pracę, dokonywania zakupów oraz ewidencjonowania i dokumentowania tych czynności, mając w szczególności na względzie potrzebę zapewnienia sprawnego wykonywania czynności administracyjnych w zakładach karnych i aresztach śledczych;

5) czynności administracyjne związane z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowanie tych czynności, w szczególności:

a) ustalanie rejonizacji osadzania w zakładach karnych i aresztach śledczych,

b) przyjmowanie tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych do zakładów karnych i aresztów śledczych oraz ich zwalnianie z tych zakładów i aresztów, w tym:

– dokumenty niezbędne do przyjęcia, dalszego wykonywania pozbawienia wolności lub zwolnienia osadzonego albo skutkujące obliczenie okresu wykonywania kary,

– godziny przyjmowania do zakładów karnych i aresztów śledczych oraz ich zwalniania z tych zakładów i aresztów,

c) poddawanie osadzonych czynnościom identyfikacyjnym,

d) izolowanie tymczasowo aresztowanych,

e) obliczanie okresu wykonywania kary i środka przymusu,

f) ewidencjonowanie osadzonych,

g) wydawanie osadzonych do udziału w czynnościach procesowych oraz do zakładów leczniczych,

h) doręczanie korespondencji urzędowej osadzonym

– mając w szczególności na względzie potrzebę zapewnienia sprawnego wykonywania czynności administracyjnych oraz porządku wewnętrznego w zakładach karnych i aresztach śledczych;

6a) warunki wstępu na teren jednostek organizacyjnych Służby Więziennej osób niebędących funkcjonariuszami lub pracownikami Służby Więziennej albo pracownikami przywieziennych zakładów pracy, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego wykonywania zadań przez Służbę Więzienną, porządku wewnętrznego i bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych Służby Więziennej oraz bezpieczeństwa osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Art. 248. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określi:

1) organizację ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej;

2) szczegółowe zasady prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresy czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych;

3) organizację służby zdrowia w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej;

4) sposób prowadzenia akt ewidencyjnych, w tym wzór tych akt oraz wzory innych dokumentów i druków ewidencyjnych;

5) dopuszczalną ilość i wymiary rzeczy, w tym żywności, znajdujących się w posiadaniu skazanego w trakcie pobytu w zakładzie karnym oraz sposób postępowania z przedmiotami i żywnością, których wymiary lub ilość naruszają obowiązujący porządek lub utrudniają konwojowanie;

6) sposoby ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej;

7) sposoby ochrony i konwojowania skazanych oraz tymczasowo aresztowanych;

8) zadania ochronne funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz pracowników przywieziennych zakładów pracy;

9) wyposażenie i system zabezpieczeń pomieszczeń, w których realizowane są czynności służbowe w bezpośrednim kontakcie ze skazanym.

Art. 249. Okresy pracy skazanego, wykonywanej przed dniem wejścia w życie niniejszego kodeksu, wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, na zasadach obowiązujących przed tym dniem.

Art. 250. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego lub użycie broni względem osób pozbawionych wolności reguluje odrębna ustawa.

Art. 251. § 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego kodeksu tracą moc dotychczasowe przepisy dotyczące spraw w nim unormowanych.

Art. 252. Jeżeli do któregośkolwiek z przedmiotów unormowanych w niniejszym kodeksie przewidziane jest wydanie przepisów wykonawczych, do czasu ich wydania zachowują moc przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszego kodeksu.

Uzasadnienie

Niniejsza propozycja kompleksowej zmiany Kodeksu Karnego Wykonawczego ma na celu nie tylko poprawienie jakości wykonywania kary pozbawienia wolności, ale i dostosowanie przepisów do tych obowiązujących w większości państw o ugruntowanej demokracji.

Zmniejsza też znacząco obciążenia Skarbu Państwa (szczególnie nowelizacja artykułu 159), gdzie wedle posiadanych danych da się zredukować roczny koszt utrzymania więźnia z ok. 54070,44 zł do ok. 10080 zł (dane z CZSW za 2022 rok) - przy zastosowaniu tego artykułu zostanie też znacząco zmniejszona ilość pracy funkcjonariuszy Służby Więziennej przez redukcję zbędnych w tym wypadku czynności oraz -co istotne - nastąpi też odciążenie Sądów Okręgowych, gdyż przestaną rozpoznawać wnioski o warunkowe przedterminowe zwolnienie, a w 2022 roku było ich 22012, co pozwoli na lepszą organizację stanowisk pracy w Sądach i przesunięcie Sędziów do bardziej obciążonych wydziałów, co spowoduje szybsze rozpoznawaniu spraw Obywateli.

Co równie istotne poprzez zmniejszenie ilości osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych nastąpi szybsze wykonanie kar osób oczekujących na osadzenie w zakładach karnych oraz mniejszy koszt społeczny, gdyż po opuszczeniu zakładu karnego byli więźniowie będą musieli się sami utrzymywać, a ponieważ propozycja obejmuje wprowadzenie zapisu artykułu 159 § 4 pkt. 7 - można założyć, że ściągalność nałożonych wyrokami sądów zobowiązań finansowych (np. zadośćuczynień, nawiązek itp) wzrośnie do ok. 97%.

Zmiana ta powoduje też dostosowanie zapisów kodeksu do Konstytucji, gdyż jak wielu komentatorów Kodeksu Karnego Wykonawczego (np. prof. Lelental) podnosiło, że m. in. obligatoryjna zgoda na kontrolę korespondencji, rozmów, widzeń itd. osób pozbawionych wolności jest „na granicy niekonstytucyjności” - nowe brzmienie zapisów w tym względzie zrównuje prawa osób osadzonych z prawami reszty obywateli, bez uszczerbku dla bezpieczeństwa jednostek, gdyż obecna kontrola jest iluzoryczna, a osoby skazane bez trudu ją omijają.

Ponadto zmniejszy to znacząco ilość pracy m. in. Wychowawców, którzy będą mogli zająć się pracą resocjalizacyjną z więźniami.

Zmiana dotycząca przyznawania systemu półotwartego i otwartego (artykuł 89) też przyczyni się do zmniejszenia ilości pracy funkcjonariuszy - ponadto wyeliminuje subiektywność oceny skazanego, skutkującą często odmową zmiany systemu odbywania kary - gdy np. dany funkcjonariusz nie przepadał za danym osadzonym, choć obiektywnie nadawał się on do uzyskania awansu.

Niniejsza propozycja kompleksowej nowelizacji Kodeksu Karnego Wykonawczego jest pracą grupową pod przewodnictwem dwójki lobbystów zawodowych - Katarzyny Ewy Wierzbickiej (MSWiA 00530) i Piotra M. Wierzbickiego (MSWiA 00539), którzy mają wieloletnie doświadczenie praktyczne w kwestii stosowania zapisów Kodeksu Karnego Wykonawczego.

Liczymy, że znajdzie ona Państwa poparcie i wspólnie dokonamy zmiany, która zaowocuje ostatecznie podniesieniem skuteczności resocjalizacji w naszym kraju do poziomu z krajów skandynawskich.

Dodatkowe informacje na temat tego projektu są dostępne na stronie:
www.otwartalegislacja.pl

Jeśli powyższa propozycja nowelizacji Kodeksu Karnego Wykonawczego Państwu odpowiada - szczególnie artykuł 159KKW, dotyczący obligatoryjnej wokandy, to zachęcamy byście zaczęli zbierać podpisy pod obywatelskim projektem Ustawy -np. wśród znajomych, i ich także proście oto samo - formularz do podpisów jest na stronie:

www.otwartalegislacja.pl/kkw_podpisy.pdf - po zebraniu na nim podpisów, prosimy byście ślali go na adres:

"Lobbystka Zawodowa Katarzyna Ewa Wierzbicka – YOLO"
ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa,

a gdy zbierzemy ponad 100 000 podpisów - wspólnie złożymy ten projekt w Sejmie, bo to realny sposób na powrót Naszych bliskich do Domów!